

408

mk

120

162

5/67

100

ספר
תפארת ישראל

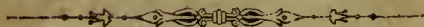
מיוסד אויף דיא
כתבי קדש

מינעם ענגלישן פריי איבערגעזעצט, אונד מיט א סך צוגאבן פארטעהרשט
האט ארויסגעגעבן אן אמר

חובב ציון

אין

אדעססא.

ТИФЕРЕТЪ ИЗРАЭЛЬ
т. е.
КРАСА ИЗРАИЛЯ

1883

אדעססא

געדרוקט ביי א' שולצע לאנשוועראנסקאיא אויטצא דאס קארונא

נומער 36

Дозволено цензурою. Одесса, 14-го Октября 1882 года.

לזכרון

פִּין מִיֵּנַע עֶלְמַעֲרֵן עֲלֵיהֶם הַשְׁלוֹם

יְהוֹשֻׁעַ — צִפּוּרָה עֲמִיל

תִּינִי צִיבִיהִי

הָאֵב אִיךְ מִקְרִישׁ גַּעוּזֶען אַט דַּעס דַּאזִיגן

סִפֵּר וִייעֶרער

א

בֶּן יַחֲדִיר.

תפארת ישראל

37 ל' א'

ערשטער בריוו

22 י' א'

דער אלארם - אן עברישע מחנה - קבלת פנים - חדשות - אימציפרידנקייט אונד האפנונג - באווינדערונג דיא עברים - איינלאדונג ציא לאנערן פאר ירחיו - בעשרייבונג פון דער סצענע - פין דעם פאלק - איינלאדונג צום ראש העיר - בעשרייבונג דער פין - דער יונגער יואב - אויסצוג פין רעמעזעס בריוו - ריקן עראינערונג דער עברישע געשיכטע - דיא עברים אין דער מדבר - יהושע - עגל - צערברעכונג פון דיא לוחות - דיא עשרת הדברות - דער אהל מועד - דער מן - דער וואנדערנדיקע בריינען - קליינע מלחמות - ענדע פין דער וואנדערונג - דער עמוד אש אונד עמוד ענן - כלב בן יפונה'ס באשרייבונג , ציטירט - דער ערשטער אנבליק פינעם ארץ ההבטחה - משה ערקלארט דיא תורה - ער איז מודיע פין זיין באלדיגן טויט - באשטייגט דען פסגה - גיבט איבר יהושען דאס קאמאנדה - משה'ס טויט - אונד שלוסס באמערקונג .

56 ל' א'

צווייטער בריוו

37 י' א'

שאל המלך'ס עהרן עסקארט - ארבאצעס באגעגנט יהונתן - ויינע באמערקונג איבערן פרינצן - איינלאדונג גען חברון - פרינצליכע אונטעררעדונג - אדעפוטאציאן פין ירחיו צום פרינצן יונתן, באשרייבונג - ארבאצעס היים עראינערונגען - המשך עברישער געשיכטע - יהושע נעהמט איבער דאס הויפט קאמאנדע - מאן קימט צום ירדן - מאן שיקט מרגלים גען ירחיו - דער ירדן - וואס דיא כנענים מיינען - עברישע געדאנקן נעבן זייער לאנד - גאט הייסט דעם ירדן אריבער געהן - דאס יודישע לאגער ריהרט זיך - ירחיו'ס היידן קאניג ויצט אונד לאכט - זיין שרעק פארן ארון - כלב'ס באשרייבונג פינעם קריעת ירדן - ירחיו'ס קאניג ציטערט - יודן לאגערן בערבות ירחיו - דעם מלך ירחיו'ס הארץ איז הארט - חג הפסח - דער מן האט אויף געדארט - עברים שניידן אפ דיא תבואות - אשר צבא ה' זאגט יהושען וואס ציא טהין - דיא עברים ריקן נאךהנטער גען ירחיו - וואס עס טהיט זיך אין ירחיו - אונד וואס דיא עברים טיען - ירחיו פאלט פאר דיא עברים - ערשטער נצחון אונד שלוסס באמערקונג -

76 ל' א'

דריטער בריוו

56 י' א'

דער לאגער העכט זיך אויף - געזעגענען מיט דער שטארט - יואב אונד פרינץ יהונתן - ארבאצעס שענקט יואבן א פערד - דיא יודן האבן נאר אינפאנטעריע - סצענעריע פינעם ירדן - ארבאצעס אינטערעסע אין עברישער געשיכטע - דער יודישער ארומשקט - דיא גבעונים - דער איבערגאנג פין שופטים ציא מלכים - איבערן מלך שאול - א רוצח אנמלויפט ציא דיא ערי מקלט - יהונתן ער קלערט עס - זיין הסכם ציא בעזיך דען נביא שמואל - נאייע סצענעריע באשרייבונג - יואב איבער דען פרינצן יהונתן - איבער זיין נצחון איבער דיא פלישתים - וויעדער סצענעריע באשרייבונג - ארבאצעס מיינונג איבער יודישע טאכטער ! - איבער רות דבורה , יפתח'ס טאכטער אונד יעל אשת חבר הקיני - ארארא דיא שאנע טאכטער פון ירחיוס עלצטן סענאטאר - א באגעגענט מיט א קאראוואנע - חשד , באגריססונג אונד אפשיד - שלעכטע בשורה - יונתן איבער שאולס צישטאנד - אז שאול'ס קרוין געדארט אן אנדערן - באטראכטונגען - נאך סצענעריע - יונתן ערקלארט ווער זענען דיא פלישתים - זייא זענען גאטס קאנטשוק - ארבאצעס באווינדערט דען גאט פין ישראל - דיא אנקונפט גען רמה - אונד שלוסס .

אין רמה באגריסטט מאן יוהנתן. - דיא אורחים ווערן איינגעלאדן צים נביא-
 אין דעם נביא'ס וואהנונג-איבער זיינער פערזאן אונד אללס ארים איהן - דער נביא
 עמפפאנגט יוהנתן - וואס ער זאגט איהם - עמפפאנגט ארבאצעסן - וואס ער זאגט איהם-
 איבער דיא בני הנביאים - יונתן איז מצדיק את הדין פאר ארבאצעסן - וויא אזוי דיא
 בני הנביאים לעבן - שמואל דאלט א'פארטראג - דוד שפיעלט אויף זיין הארפע- אונד
 זינגט א מזמור תהלים - דער נאך זינגען דיא בני הנביאים - וויא אזוי יוהנתן דער פרינץ
 באגענגט דודן דען פאסט'ף - שמואל'ס געשפראך מיט ארבאצעסן - נתן הנביא ווערט
 ארבאצעס פיהרער - נתן ווייזט איהם אללע כתבים - שמשון הנבור'ס קבר - דבורה
 הנביאה'ס הייז - איבער יפתח'ס טאכטער פהיגעניא - דער נדר - דער קרבן - איהר
 נזירות - יהושע'ס קבר - יוהנתן מאכט דודן באקאנט מיט ארבאצעסן- דער פואלמיסט
 אָקס - יוהנתן אונד ארבאצעס אונטרהאלטן זיך - איבער יעל - איבער יפתחן-שמואל
 בענשט ארבאצעסן - דיא פלישתים זענען ניט ווייט - דיא פעסטונג פין שָלם - דער
 פליין פין ממרא - מערת המכפלה - דאס אסירישע לאגער אין דעם אילון ממרא - דיא
 קאראוואנע אונד שלום -

חברונס אורשפרונג - דיא פלישתים - שאל גרייט זיך אן ציין אמלחמה- דיא
 עברים שלעכט באוואפנט - דיא גרויסע מאכט פין דיא פלישתים- הינדערט ענקים
 אין זייער ארמע - ארבאצעס איבערצייגט זיך, אז ער מיז דאח ווארטן- ארבאצעס
 ווייזט באיי שאל המלך-געפינט אלטע בעקענטע - דער ארזיטעקט - זיין באריהמן
 זיך - בית מקלט - שאלס פאלאטין - זיינע וואכע- דאס ווארט ציטמער- יריח'ס
 סענאטאר - חדשות איבער אדארא - דער סענאטאר מאכט דעם פרינצן יוהנתן אן
 עדעלן פארשלאג - ארבאצעסן בעט ער ציא מיטאג - דער איינגאנג אין שאל'ס
 חדר - וויא עס זעהט דארטן אויס - דער מלך שאל - וויא ער זעהט אויס -
 וואס ער טהיט - דער רוח רעה האט זיך ציא שפילט - דער מלך שאל אביסל
 ריהינער - עמפפאנגט ארבאצעסן - נאך א מאהל משוגע - אורזאכע, ארויס
 פארדערונג פין גלית הפלישתי - וואס שאל האט געוואלט טהין אין זיין משוגעת -
 ארבאצעס דער לאזט ניט- שאל באריהנט זיך- האט אן אינטערעסאנטן שמיס
 מיט ארבאצעסן- אין ארבאצעס געצעלט; מעלדעט יוהנתן שאלס ענטשלוסס ארויס
 ציא געהן אקעגן דיא פלישתים - ארבאצעס אָפּערירט זיינע אסירער - ער
 באווינדערט דיא געשיכטע דער עברים- יוהנתן איבער דודן- איבער שאלס יחוס-
 חטא וועגן אנג- ארבאצעס ענטווארפט א גרויס ארטיג בילד פין אהרן הכהנ'ס טויט-
 דוד'ס געשיכטע ווערט אפגעלעגט אויפן זעכסטן בריוו -

דער זאמד שטורם - המשף איבער דודן - וויא יוהנתן איז מיט דודן צי ערשט
 באקענט געווארן - דיא מערקווירדיגע גאוועללען יאגד - דוד'ס מלחמה מיט א בער
 אונד א לאב, זיין נצחון - יונתן'ס זארג פאר דודן- ער געפינט איהן זינגענדיק א מזמור
 תודה - דיא באקענטשאפט - מיכל בת שאלס אימצופרידנקייט - דוד ברענגט איהר
 אן עופר-אילים-זיא איז פארלעגן - טהיט תשובה - יונתן ווייזט דודן דעם אנקל אבנרס
 פאלאץ- זיי שווארן זיך פריינדשאפט אונד ליעבע- אן איבערשלאג אין דער דערצאָהלונג-
 המשף - שאל ווערט קראנק- וואס שמואל האט געזאגט- דעם פרעמדנס דערצאָהלונג-
 זיין עצה - ארבאצעס באמערקונג- יוהנתן'ס התנגדות- שאלס רוח רעה צישפילט זיך-

דער פארשלאג - ער ווערט אנגענאמען - שאל'ס בריוו ציא ישי בית הלחמי - עניוה
ישי גדלות בניו - יהונתן דערצאלט וויא דוד איז נמשח געווארן - זיינע ברידער האבן
אפגעזען - א סצענע צווישן יהונתן אונד דודן - הנאהבים והנעימים! - שאל איז צופרידן
מיט דודן - מאכט איהם צים נושא כליו - שאל איז אכף בעכסער - דוד נעמט אורלויב
אונד מיכל'ס הארץ - יונתן באגעגנט דודן באיים נביא אין רמה - דוד ווערט דארט פאר-
בערייטעט ציא דער עבודת המלוכה - באיי נאכט - ארבאצעס דאנק פאר דער דער-
צאהלונג - יונתן מיינט ציא שיקן נאך דודן ווען שאל'ס קרענק דאווערט נאך לאנגער -
דריי בני ישי הן ציא דער מלחמה - אן אומקליג ווארט - שלום -

162 זיבעטער בריוו ק'ל 142

דיא פאסט - צושטאנד פון ארבאצעס לאגער - אורזאכע דער אדרעסס אנדערונג -
אחילוק צווישן אן אסירישער אונד אן עברישער ארמעע - שאל נעבן ארבאצעס געצעלט -
וויא א בארימטער אונד א בעוואפנטער שאל זעט אויס - דער מארש - אדארא -
איהר יחוס - איורילידס פאנראפיע - יונתן באריטן אונד באוואפנט - יונתן זאגט
זיך אפ פון ארבאצעס מתנה - פאר וואס? - דיא נאכט - מארגן ווייטער מארש -
דיא צווייטע נאכט - אין דער פריה געהט שאל מיט ארבאצעסן באטראכטן דיא
פלישתי'ס לאגער - וואס שאל זאגט - וואס מאן האט געזעהן - מארש אונד
באפעסטונג - שאל ווארט אויף פארשטארקונג - א מערק ווירדיקע דאפפל - יאגד -
דיא סכנה - שאל קומט ציא הילף - זיין גבורה - דיא רעמונג - דער פאר-
ווארף - דיא פאזיציאנען - ווידער דער רוח רעה - שאל'ס שרעקליכער אן-
בליק - יהונתן איז קראנק - טראוועריקער צושטאנד אין דעם לאגער - גלית
הפלישתי - דיא ארויס פארדערונג - אבנר אים לאגער - ווידער גלית -
שטארקע אויפגענונג - שאל'ס קלאג - גלית'ס חירוף וגידוף - שאל איז אויסער
זיך - יונתן אונד שאל - יונתן אונד ארבאצעס, טראוועריגע באטראכטונגען -
אקריענס ראטה - ארבאצעס עצה נאך דודן ציא שיקן וועגן שאל'ס געזינדהייט -
ברענגט אגיטע בשורה - שאל המלך, פראקלאמאציאנן! - ווען דיא נויט איז אים
האכסטן, איז דיא הילף אים נעכסטן!

162 אכטער בריוו ק'ל 184

ישי שיקט דודן ציא זיינע ברידער אין שאל'ס לאגער - וואס ער הארט זיך
דארט אן - וואס יואב זאגט צין איהם - וואס דיא ברידער זאגן - דוד ווערט
געבראכט פאר שאל'ן - א דערוואונדליקעס אינטר געמען - פארשיעדענע אויססערונגען -
דוד געהט - ארבאצעס - יהונתן איבערעשט - וואס ער ווילל טהין אונד טהיט
ניט - גלית אין כעס - דוד טהיט זיינס - קירץ איז דיא מלחמה זעהער גרויס איז דער
נצחון - דער פינד אנטלויפט - גלית דעם ריעזנס אנציג - דוד ווידער פאר-
שאל'ן - יונתן אונד דוד - דער שבר - פאר חברון נאך דער מלחמה - מיכל
בת שאל אונד אדארא איוריליד קאהרע פיהרנדיק - דער געזאג - דיא ווירקונג אויף
שאל'ן - ער פאנטאזירט - ארבאצעס אונד שאל - וואס שאל האט אים זינען -
דער שלעכט באדאכטער פלאן גליקט ניט - ארבאצעס קאראוואנע טהיט זיך ארויפ-
פינעם ארט - מערת המכפלה - דיא קברי אבות - רעיונות איבער גאט פין ארבאצעסן -
שלם אדער ירושלים - דוד'ס נבואה - וואס ארבאצעס דענקט דאריבער - דער וועג
גען מצרים פין וועמען באטרעטן אין אמאהליקע צייטן - מיט וועמען ארבאצעס וועט זיך
געזעגענען - שלום פינעם אכטן בריוו, אונד דעם ערשטן חלק פין דעם תפארת ישראל -

שׁוועסטער אונד ברודער פון מיין פאלק ישראל !

איך לייג מיין ספר אנדער פאר אייך מיט עטליכע בונות, אונד אללע זעהר גיטע, אזוי וויא איהר וועט אלליין מודה זיין ; קודם כל, אזוי וויא אנהוי קען גיט זיין אן א גאט, וואס שאפט איהן, וואס איז בורת ברית מיט זיינע אבות, וואס שיקט איהן גען מצרים, וואס ציעהט איהן פון דארט ארויס, שפאלט פאר איהם א ים, גיט איהן פון שול, וכו' . שטענקט איהם א טהייער לאנד, וואהנט אין זיין טעמפל, צושטערט איהן אונד פערטרייבט זיי אין אללע עק-וועלטן. אונד אללעס דאס איז אנגישריבן אונד פאראויס גיזאנט אונד עס איז אקוראט מקוים גיווארן. דערמאהן איך אייך בני ישראל, אז אסא נביאות מוזן נאך מקוים ווערן ! ווארם דערועלבע גאט. וואס האט גיזאנט, „והייתה למשל ולשנינה“ האט אויך גיזאנט „ואתגסזאת בהיותם בארץ... לא מאסתים וכו'“ זייט וויססן אז מיר האבן אלץ נאך אן אלהי העברים ! וואס לאזט אונז גיט אראפ פינעם אויג. פון אדם הראשון אן פיהרט ער אונז דורך דער סעקווייריגסטן, עדעלסטן אונד הומאנסטן געשיכטע פון דער וועלט ! אין קיינער רעליגיאן געפינען זיך ריינערע פרינציפען, הייליקערע פערזענלעכע, פון א גאט, נפש, רוח, נשמה, אונד אנשטערבליכקייט ! קיינע געשיכטע קען זיך פערגלייכן אין רייכקייט פון נסים ונפלאות, אין א בעווינדערן השגחה, אונד מיט אזעלכע עדעלע אונד געהאבענע צוועקע וויא דיא עברישע געשיכטע ?— אצינד זענען מיר אבער אלץ גלות !— פיעלע פון אונזער פאלק האבן דורך לאנגע צרות פארגעססן במעט זייער גרויסן יחוס, זייערע וועלטבעריהמטע אבות, זייער אלהי העברים ! מיינע ברודער האבן במעט פער-געססן זייער אמאחליקע ראללע, וועלכע זיין האבן געשפילט אויפן וועלט טהעאטער, מיינע שוועסטער זענען במעט מעהר מקנא, דיא זייעסטע מאדע פון א פארוואלט אלס דיא הייליגע פרייהייט אין אן אייגענעם לאנד ! ווילל איך מיין פאלק דערמאהנען אז מיר זענען אמאחל גיווען א גאטס פאלק, מיר האבן אויך גיהאט א רעגירונג, מיר האבן אויך געהאט גבורי ישראל, מיר האבן אויך געהאט פאעטן, אונד נאחר מיר אלליין האבן געהאט א ריינעם גאטעס דענקסט אונד מיר אלליין האבן געהאט אונד האבן נאך אן אלהים אחר !— ליבעלע שוועסטער אונד ברודער, דיא צייט פון אונזער גאולה פון דעם ביטערן גלות קימט נאחטער אונד נאחטער גרייט אייך צו שוועסטער אונד ברודער, גרייט אייך צו א מיט מעשים, מיט מחשבות, מיט בילדער, מיט פאנטאזיען אונד מיט ריינער תשוקה צום לאנד פון אונזערע אבות, צו א דעם לאנד וואס קוב"ה האט גיטווארן צו געבן צו די אבות אונד א ירושה צו זייערע קינדער, ולא אישאל ויבוב ! גאט האט אונז פארטריבן פינעם לאנד פאר אונזערע זינד, אבער גיט אויף עביו. גאט האט אונז גישטראפט, זיין צארן בלייבט אבער גיט אויף אימסער. שוין לאנג שטאכטן מיר אין גלות, שוין לאנג ליידן מיר זיך אן דיא שרעקליכסטן צרות ! אונזער בלייט שרייט צו א גאט פון אללע חלקים פון דער וועלט . רחמנות ! רחמנות ! גיטער גאט ! ביז וויא לאנג נאך וואללן מיר אזוי פארשווארצט ווערן. דער שונא שלאפט גיט, דער פינדל ראסט גיט, ער רויבט, ער צערשטערט, אהן אויפ-הער אהן ריה, אונד אונזער בלייט פארניסט ער וויא וואסער, אזויאין גאט זאל זיך אי-בער אונז דערפארעקען !— מיין פאלק ! ליען מיין ספר מיט אויפגעקראממקייט, עס וועט דיר בענייסטערן, עס וועט אין דיר אויפוועקן דיין אנטשלאפענעם נאציאנאל געפיהל, דיא גראדעוונגען אין דיא ווינדערליכע מעשים פון דיין גרויסן גאט, וועללן אויפהעבן דינע בריסט מיט מאגליכער קוראש. א גייע האפנונג וועט איבערניינט פאלעבן דיין הארץ בלייט, דינע אברים וועללן ווערן פרישער, דיין הארץ וועט קלאפן לעבעדיקער אונד דיין מוח וועט ווערן קלאהרער . דענסטמאחלט וועסטע זיין וויא אלעב וואס שטעהט אויף פיר-

גַּם שְׁלֹאף אונד גַּם אַשְׁמֶרֶק אַיִם וַיֵּנֶע גְּלִיעֶדֶר אונד צִיחַ וַיֵּה אַיִם אונד מְרַעֲסֵלְט
אַפּ דַּעַם שְׁמִיב פֿין וַיֵּינֶער מֵאָהֶנֶע (גְּרִיוֹנֶע). דִּיא פֿינְצֶטֶערֶע נאכט פֿין דַּעַם נֶאָף פֿינְצֶטֶערֶן
גְּלוֹת הַיִּבֵּט אָן צוא פֿער־שוויגֶרֶן. אִין מִזְרַח הַיִּבֵּט עִם שׁוֹיִן אָן צוא טֵאנֶן. שְׁטֵמֶה שְׁוֹעַ
אִוִּיף יְהוּדָא, לַעֲבֹ! וְהַתְּנַעֲרִי תַעֲפֹר קוֹמִי! וְעַד קָלִיעֶנֶער, וְעַד גְּעִישִׁיטֶער עִמִּי, אונד וַיִּי
מִקְרָב בֵּינִי גֵּאוּלָּה! וְהֵאָרָף אַוֹעַק דַּעַם פֶּאָק פֿין נאָרֶע־שְׁקִיטִין, לֹא אִיפֶּער דִּיא קוֹפֶה שֶׁל
שְׂרָצִים וְהֵאָרָף הֵינְגֵט דִּיר אִוִּיפֿן רִיקֵן, אונד שְׁטֵעֲכֵט דִּיךְ אִין דִּיא וַיִּישׁ, אונד פֿאַר־מִרְיִינוּגֵט
יִשְׂרָאֵלִיקס בֵּינִי קִאָפֶּעֶלֶ! אִיז דִּיר בֵּינִי אָב הַרְחָמֵם צוֹאָה וְעֵנִיג? וְהֵאָרָף דִּיא אִינְטֶערֶע-
סאנְטֶע עִפִּיקוֹנֶען, אִפִּיטֶר־פּוֹטֵן בַּעֲלִי-טוֹכָה-נִקְעֵם וְאָגֵן דִּיר, דָּאס אִיז פֿאַיִ דִּיר רַעֲכֵט?
גֵּאטֵם הַיִּלִּיק אונד אֶמְתִּדִיק, וְהֵאָרָף הָאָט פֿאַיִ דִּיר קִוִּין וְעֵרֶמֶה נִיט, אונד מִצּוֹת אֲנָשִׁים,
נִעֲנֻעֶע פֿין שׁוואַבֶּע וַיִּדְרִיעַ מַעֲנֵשׁן וְהִיא דִּיא בִּיסֵט, שְׁטֵעֲלֶסְטֶע הַעֲבֵר פֿין דַּער תּוֹרַת
ה' הַמִּימָה? מִיּוֹן הַתְּיַעֲרֶעם גַּעֲלִיעֲבֵט פֶּאָלִק־שׁוֹיִן צִיטִין דִּיא וְאֵלֶסֶט דִּיר אָפֶּעֶנֶן בֵּינִיע־אִוִּינֵן,
דַּעֲרַקֶען דִּיא דַּער־גֶּער וְהֵאָרָף שְׁטֵעֲכֵן דִּיךְ! דַּעֲרַקֶען דִּיא וְאֵלֶב וְהֵאָרָף הַיִּלֵּט בֵּינִיע־וַיִּנְדֵּן!
שׁוּיִד אָפּ דִּיא הָאָנֶד וְהֵאָרָף שְׁלֹאמֵט, פֿין דַּער הָאָנֶד וְהֵאָרָף הַיִּלֵּט, וְעֵרֶסְטֶע נִיט דַּעַם חִילוֹק
צוֹוִישׁן דַּעַם פֶּאָלִשֵׁן גִּבּוֹא אונד צוֹוִישׁן דַּעַם אֶמְתִּין? בִּיסְטֶע אִוִּי פֿער־אֶרֶט בֵּת צִוִּין אִז צוא
דַּעֲרַקֶענֶען דַּעַם חִילוֹק צוֹוִישׁן אַ מִלָּאךְ הַמּוֹת אונד אַ מִלָּאךְ הַנּוֹאֵל וְעֵרֶט דִּיר אִוִּיף שְׁוֹעֶר?—
אִיךְ לֵיִיג פֿאַר אִיךְ שְׁוֹעֶסְטֶער אונד בְּרִידֶער דִּיא פֶּאָלִיעֶנֶדֶע פֿאַש־רִיבֵּנִיג פֿין דַּער
גְּלֶאנְצֶנְסֶטֶען פֿער־אֶרֶע אִין אונְזֶער גַּעֲשִׁיכְטֶע, דַּער בִּנְיָן אִיז צוֹנאָפִּיג־שְׁטֵעֲלֵט פֿין שְׁטִי-
נֶער, גֵּימֵאֶלְט פֿין דַּעַם פֶּעֶלֶד פֿין אונְזֶערֶע בְּתָבִי קוֹדֶשׁ, אונד אִיךְ הָאָב; עִם פֶּאָפִּיצֵט מִיט
דַּער שְׁעָנְסֵטֶן פֿאַפֿיצוֹנִג פֿין דַּער גַּעֲשִׁיכְטֶע, אונד פֿין דִּיא גֵּייעֲסֵטֶן עֲנִט־דַּעֲקוֹנֶען אִין דִּיא
אֶרֶצוֹת, וְהִיא קָלִיעֶנֶע אונד גַּעֲלֶעֲרֶנְטֶע לֵיטֵט הָאָבן אִוִּיסֶנֶגֶרֶאבֵּן אונד הָאָבן גַּעֲפִינֶען אִוִּיפֿ-
גַּעֲשִׁרִיבֵּן אִין קִיל-שְׂרִיפֵט אִוִּיף צִיעֶגֶל-שְׁטִינֶער פֿין וְעֵהֶר אֶלְטֵן צִיטִין, אונד וְהֵאָרָף בֶּאֱלִיכֵט
אונְזֶערֶע גַּעֲשִׁיכְטֶע פֿין דַּער צִיטִין פֿין שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא בִּין צוּם עַק פֿין שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ'ס רַעֲגִי-
רוּגֵן. — אִיךְ הָאָב מִיר מִיֶּה נִיעֶבֶן צוא פֿאַש־רִיבֵּן אֶזְעֶלְכֶע וְאֵכֵן, וְהֵאָרָף פֶּאָר מִיר הָאָט וַיֵּה
קִוִּין יְהוּדִי נִיט דַּער־וֶענֶט צוא פֿאַש־רִיבֵּן, וְהִיא עִם הָאָט אִיֶּהם גִּנְפֶּהֶלֶט דִּיא וְהֵאָרָף, אִיךְ
הָאָב בַּעֲשִׁרִיבֵּן סְעֻנֶערֶען אִין פֶּאָלֶעסֶטִינֵא, וְהֵאָרָף דֶּאָרף וַיֵּה נִיט שְׁעֵמֶן אָקֶעגֵן דִּיא בֶּא-
שִׁרִיבֵּנֶען פֿין אֶנְדֶּער לַעֲבֶדִיקֵן שְׂפֶרֶאך. הָאָב פֿאַש־רִיעֶבֶן פֶּאָלֶאטֶע, תְּחִילֹת מִיט וַיֵּינֶער
בֶּאוּאֶפֶנוּגֵן, פֶּאָלִיטִיק מִלְחָמוֹת אונד פִּיעֶל שִׁינְעֵם אונד גִּישְׁעֵם. אִיךְ הָאָב אֶרִינְגִּילִיגֵט אִין
דַּער פֿאַש־רִיבֵּנִיג הָאָרִץ צַעֲרִירִיסֶנֶדִיקֶע דְּכֵאמָא, אונד דַּעַם גִּישְׁעֵט עֲרֵהֶעֱבֶנֶדִיע־בְּרִידֶה-
שֶׁאִפֵּט. אִיךְ פִּיהֶר אִיךְ אֶרִינֵן אִין דִּיא שְׁעָנְסֵטֶן אֶרֶטֶר פֿין דַּער וְעֵלֶט, אִיךְ שְׁטֵעֶל אִיךְ
פֶּאָר דִּיא גֶרַעֲסֵטֶן מַעֲנֵשׁן וְהִיא וַיִּי הָאָבן גַּעֲלִיבֵט אונד גַּעֲלֶעֶבֶט. אונד וַיִּנְשֵׁ אִז דָּאס בִּילֵד
פִּינְעֵם שִׁינְעֵן אונד גִּישְׁן וְאֵלֶל וַיֵּה מַעֲנֶע אֶרִינְגִּראבֵּן אִין אִינֶער הָאָרִץ! אִיךְ גַּעֲלִיסֵט אִוִּיפֿ-
צוֹוֹעֶקֶן אִין בֵּינִי הָאָרִץ, אַ מִיּוֹן פֶּאָלִק! אִין אֶמְתִּדִיקֶע תְּשֻׁקָה צוא דַּעַם לֵאנֶד פֿין אונְזֶערֶע
אָבוֹת! מִיט דַּער עֲרֵאנְזֶעֲרוּגֵן אִין אֶלְטֵן גִּישְׁן צִיטִין פֿין אונְזֶער גַּעֲשִׁיכְטֶע הָאָף אִיךְ צוֹרִינְגֵּן
בֵּינִיע־לַעֲבָדֶקֶע פֶּאָנְטֵאטֶע אונד אַנְצוּפֶלֶלֶן בֵּינִי יוֹדִישׁ הָאָרִץ מִיט הַיִּלִּיקֶער וְעֵהֶזֶכֶט צו דַּעַם
וְהֵאָרָף אִיז אֶמֶחֶל גַּעֲוֶען בֵּינִי אִינְגֶּנְטֶהוּם, אונד עִם־קֶען אונד עִם וְעֵט אונְזֶאי וַיֵּעֲדֶער וַיִּין
דִּינֵם. גַּעֲחֵם עִם דִּיר צוא הָאָרִצִּין, בֶּאמִיָּה דִּיךְ, פֿאַש־מֶרֶב דִּיךְ וְעֵרֶמֶה צוא וְעֵרֶן אִין
אֶמְתֶּר וַיִּן אונד אַ מִרְיֶע טֵאכְטֶער צִי וַיִּין פֿין דִּיא הַיִּלִּיקֶע אֶמְחֹת, אונד פֿין דִּי גִרוּסֵטֶן אָבוֹת!—
שׁוֹיִן רִיהָרֵט וַיֵּה דִּיא יוֹדִישֶׁע וְעֵלֶט, אונד קַעֲדֶרֶט וַיִּין בִּלִּיק צוא דַּעַם אֶרֶץ הַבְּטָחָה דַּער
אֶמְתֶּר בֶּן יִשְׂרָאֵל. — מִי אֵלֶה כַּעֲבֹ תַעֲפִינֶה? ... בִּין לִי אִיִּים וְקוּ ... לְהָבִיא בְּנֵי
מִרְחֹק ... לָשֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בִּי פֶּאָרְךָ. ... וְיִבְרַח בִּי אֱלֹהֵי מוֹשִׁיעֶךָ
וְגֵאָלְךָ אֶבִּיר רַעֲכֵב! (יִשְׁע'ס).

הקדמה פון מעתיק (איבערזעצער).

דיא בוננה פינעם מחבר פון אט דעם ספר „תפארת ישראל“ איז געווען ציא באשרייבן, דיא גרויסקייט אונד דעם גלאנץ פון דער עבריישן געשיכטע, ווען דאס עם ה' האט דערנרייכט, ווערנדיג דיא מלוכות פון דוד ושלמה, דיא האכסטע מדרגה פון וויינער גדולה וכבוד אלס א נאציאן. - דיא הויפט-פערזאן פינעם ספר איז דוד המלך חי וקים. - ער ווערט פארנעשטעלט אלס א פאקטיש אונד א פאעטיש: עם ווערט דאך דערצאהלט פון וויינער גרויסן פריינדשאפט מיט יהונתן בן שאול המלך: פון וויינע וועגן (נצחונות) איבער דיא פלשתיים: פון וויינעם פבוד וגדולה אלס א מלך דוד: פון וויינעם אנטלויפן פאר וויין אייגענעם זין אונד מורד במלכות, אבשלומן: פון אללע איבריגע סצענען אין וויין שפעטערן לעבן. - דערנאך פון אבשלומ'ס מרדה: פון שלמה'ן זין וויינער קאנגיליכן גרויסקייט. - דער מחבר האט געזיכט ציא באקליידן מיט א פאפולאר, אינטערעס, א האכסט אינטערעסאנטע פעריאדע פון דער עבריישן געשיכטע, יענעם צייט-לויף וואס איז באריהמט געווארן דורך דיא הענטסמאחליגע עקזיסטענץ פון פיער זעהר באריהמטע מענשן: - שמואל הנביא, שאול, דוד, אונד שלמה. דער קליעגסטער פון אללע מענשן. - דער מחבר האט געוואלט באווייזן, וואס פאר א גאנציקייט רייכקייט, גרויסקייט אונד טיעפיקייט עם ליעגט אין דער איינפאכן בארעדזאמקייט פון אונזרע פתבי קודש! מי יתן והיה? אז דיא לעזער זאלן ניט נאר גרויס הנאה האבן, זיי זאלן זיך אויך דער פון ארויס געהען אמוסר השכל. ווערנדיג עם ווערט פאר זיי פארנעשטעלט אין אנציעהענדיקער ווייזע יענע באריהמטע מעשיות פון גאטס פיהראכטס מיט ווייןאויסיגעוואהלטעם, פאלק, פון גאטס באפויל, פון וויין גיטסקייט, אונד אויך פון וויין שטרענגען משפט אונד באשטראף, וועללן זיי זיך נאך אמאחל דערמאהנען אז דער גאט פון ווערע אבות, דער אויסציער פון מצרים, דער שפאלטער פינעם ים, דער געבער פינעם מאן, דער באשטראפער פון דעם דוד המדבר, אונד דער צה"ל פערענגער גען ארץ ישראל איז נאך אלץ יענער גאט וואס דוד המלך לויבט איהם פאר א שומע תפלה! אונד איז תמיד נאךמט צין אללע וואס זיכען איהם אונד ריפן צין איהם אונד ער ענפערט ויכער!

מ ב ו א

דיא צווילינג-טהאלן פינעם עפראטעס, (נהר-פרת) אונד דעם מיגרים, (נהר-חרקל) האבן חקף גאבן מבול אין זיך מקבל געווען דיא ערשטע פאמיליען פינעם מענשליכן דור. - נמרוד, אן איר-אייניקל פון נח'ן, אן איש, גבור ציד" א מאכטיגער יאגער ווערט געהלטן אלס דער ערשטער, קעניג פון מענשן" גרינדער פון, "בבל" דיא עלצטע מלוכה פון דער וועלט. -

נינוס, א בבל'שער פרינץ, אריין פאלגדיקן מיט א חיל אין דעם שאנעם טהאל פינעם חידקל, האט געגרינדעט, נישט לאנג נאך דער צערשפרייטונג פון בבל, אויף דיא ברעגן פינעם שטרוים, דיא שטאדט נינוה. דיא צוויי מאנארקען זענען א לאנגע צייט געווען גלייך באריהט אין פח וגדולה. ענדליך האט נינוה באקומען דיא אויבער-האנדט, אונד אויס שטרעקנדיק איהר צעפטער (שבת מלוכה) איבער דיא פלייס פינעם פרת, האט זיא אן אייגענעם פרינצן ארויף געזעצט אויף בבל'ס טראן, אונד בבל האט איהר געמוזט צאהלן מס. -

אין דעם פארלויף פון עטלאכע הונדערט יאהר האט בבל וויעדער באקומען איהרע אונצאפהאנגיקייט, אונד האט דערגרייכט אזא מדרגה פון רייכקייט אונד גרויסקייט, אז מען האט זיא גערופן, די צווייטע שטאדט אויף דער ערד. " נינוה האט אבער פארט נאך געהאט דיא אויפגראבונג, אלס דיא בעל-הבית'טע פון דעם אסטן (מזרח) איהרע מלכים זענען געווען באריהטע אנשי חיל. אונד האבן געהאלטן דיא וואפן-וויסנשאפט, פאר דעם ערלסטן למד, אונד מלחמה, פאר דאס האכסטע גליק. אין צייטן פון שלום, האבן זיי פארשאנערט דיא רודענען מיט דיא גרויסארטיגסטן פאלאצן, מיט דיא אויסגעצייכנסטן גארטנס, מיט דיא פארפירטעסטן טעראסטן אונד מיט דיא אנגענעמסטן זעען (אומי מיס) איהרע כאנוקענטן אבער זענען געווען פון אימפערגלייכליכער גרויסקייט.

דיא געשיכטע פון דער גאנצן אלטן צייט, איז זעהר טינקל, אונד א טויזענדט יאהר פון זענער גרויסקייט, גלאנץ אונד הערליכקייט, ליגן באגראבן אונטער דעם פינצטערן שלייער פון אימענוויסיקייט, נאר, דאס נישט גאנץ ליכטיק פלעמעלע, פון טראדיציאן נקבלט, פריווט זיך זענעם צייט פונקט ציא באלייכטן. זיא דערצאהלט אונז פון א נינוס גדול, וואס זיינע מלוכה האט געגרייכט ביו עטיאפיען (כוש). אונד דעם גם בייכוין. אונד אויף פון א מלכה זעמיראמיס, וואס זאלל געוועזן זיין גאר אגרויסה

בְּרִיָּה, אֵן אֵשֶׁת חֵיל מִיט אַסֶּךְ מַעֲלוֹת מַזְבוֹת, אוֹנֵד זֶאֱלֵל הָאָבֶן אֵינְטֶרֶנְעֶיאָכֶט דַּעס
 גַּאנְצֵן אַרְץ-הַמּוֹרָה. דַּער נָאָךְ עַרְשִׁינְט אַ מַאנְאָךְ נִינְאָס, וואָס האָט גַּעלַעבֶט אֵין
 גְּרוֹיס וואַהֲלִמְאָה, אוֹנֵד וואָס אִיהֶם זַענען פֿאַרְגִיגֶונְגֶען אַסֶּךְ לִיעֲבֶער גַעווען וויא דַּער
 פֿבוֹד אוֹנֵד פֿאַרְהִימְטֶקִיט פֿין אַ מִלְחָמָה. דַּער נָאָךְ קוֹמט אַשׁוּרָה פֿין מְלָכִים וואָס האָבֶן
 לִיעֵב גַעהאַט, מַעַהר אָדער ווענִיגֶער, דַּעס לוקסוס אוֹנֵד פֿענִגוּס, בִּיז נָאָךְ עַטְלִיכֶע
 הוֹנֵדֶרֶכֶט יאָהר שְׁפַעטֶער, ווען טעוֹנְטֶאמַעס דַּער פֿערֶטֶער האָט אָנגֶעהוּבֶן צִיא רַענִירֶן.
 אֵין זײַן צײַט הָעֵרֶן מִיר, וויא בָּבֶל אוֹנֵד מְדִי זַענען וויעדער אַיִנגֶענימֶען גַעוואָרן, אוֹנֵד
 אַ פֿרַעה זֶאֱלֵל האָבֶן גַעשִׁיכֶט צום הוּיף פֿין גִּינְוָה אַ גַעזאַנְדֶט־שאַפֶּט. דָּאָס אִיז גַעווען
 דַּער קאַנִי, „מַאָעֲרִים“ דַּער נָאָכֶפֿאַלֶגֶר (מִמְלָא מְקוֹמוֹ) פֿין יַענַעס פֿרַעה, וואָס האָט
 אַזאַ וויסֶטן סוף גַעהאַט פֿאַר דִּיא יוֹדִין אוֹנֵד אַ מִיטָה מִשׁוּנָה אַיִנגֶענֶעהֶקן מִיט זײַן גַאנְץ
 חֵיל אֵינַעס ים סוף. אַצוֹנֵד עַרשֶׁט הוּיבֶט עס אָן, אֵין דַּער וועלט גַעשִׁיכֶטֶע צִיא טֶאנִן.
 דָּאָס שְׁנואַכֶע שְׁטַעַרן-לִיכֶט פֿין דַּער קֶבֶלָה פֿאַרשׁוּיגֶנדֶט פֿאַר דַּעס גְּרוֹיסן וַיִּנֶּ-לִיכֶט פֿין
 פֿאַוּסִטווער (בְּרוּר) גַעשִׁיכֶטֶע. מַצְרִים אוֹנֵד אַשׁוּר ווערן פֿין יַענַער צײַט אָן פֿאַהאַנְדֶלט
 מִיט אַלֶע בָּלִים וּבְרִים פֿין אַמֶרִיִּקֶער גַעשִׁיכֶטֶע. דִּיא גֵייעֶסטן ענְטֶדֶקֶנֶגֶען אוֹנֵד
 אוּיסֶנְרַאבֶונְגֶען, אֵין גִּינְוָה, פֿין זַעהר פֿיעל קִיִּל-שְׂרִיפֶטן, פֿיהרן צורִיך אַשׁוּרִים
 גַעשִׁיכֶטֶע בִּיז נָאָךְ פֿאַר אַבְרָהָם'ס צײַטן. האַמֶשׁ דָּאָס לֶאנֵד אַשׁוּר קוֹמט עַרשֶׁט פֿאַר
 אֵין דִּיא פֶתֶבִי קודֶשׁ אַפֿאַר הוֹנֵדֶרֶכֶט יאָהר נָאָךְ בְּבִישֶׁת הָאָרֶץ, פֿין דַּעסֶט וועגן אִיז עס
 שׁוין אֵינְטֶער דִּיא עֶבְרִים פֿריעֶהֶר פֿאַקאַנט גַעווען. דָּאָס בֶּשֶׁבֶנֶת־דֶּקֶע לֶאנֵד פֿין צור
 האָט מִקְבֵּל גַעווען אַמֶפֿאַסאַדאַרן פֿין גִּינְוָה נָאָךְ אַסֶּךְ פֿריעֶהֶר פֿין שְׁאוּל'ס מְלוּכָה,
 אוֹנֵד דִּיא עֶבְרִים זַענען דָּאָךְ גַעווען פֿרִיגֶד מִיט דִּיא פֿהאַנִיגֶער. נָאָר בִּיז שְׁאוּל'ס
 צײַטן האָט נָאָךְ נִיט עקוּסֶטִירֶט אַבְרָת-שְׁלוֹם צווישֶׁן דִּיא בְּנֵי-אַשׁוּר אוֹנֵד דִּיא בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל,
 וַיִּי זַענען נָאָךְ נִיט גַעווען פֿאַרְבִּינֶדן אֵינַע מִיט דַּער אַנְדֶערן נִיט פֿאַליטִישׁ אוֹנֵד נִיט
 סאַציאַליש. —

שמואל הַגִּבִּיא אִיז דַּענסֶטמאַהֶלט גַעווען דַּער ראשׁ פֿינַעס יוֹדִישֶׁן פֿאַלֶךְ, וַיַּיַּעַר
 הָאָכֶסטֶער שופֶט. וַיַּיַּנֶע הָעֵרֶשֶׁשֶׁאָפֶט אֵיבֶער דִּיא צוואַלף שְׁבֵטֵי-יָהּ אִיז גַעווען אַבְנֶאֱלוֹטִי.
 ער האָט רַעגִירֶט אָן אַפֿאַזִּיצִיאָן. אוֹנְטֶער וַיַּיַּנֶער פֿאַר שְׁטאַנְדִיגן אַרְכִינֶיסֶט־רַאצִיאָן אִיז
 דָּאָס אַחֲדוֹת פֿין אַלֶע שְׁבֵטִים גַעווען שְׁטאַרַק אוֹנֵד קראַפֶּטיג. וַיַּיַּנֶע קוֹכֶאשׁוֹע אוֹנֵד זײַן
 מוֹטָה, פֿאַגֶרינֶדֶט אויף דַּעס בְּטוֹחֶן פֿין אימֶפֿאַגֶרֶגֶצֶטֶער אַמֶנָה, האָט זײַך גַענִיג
 פֿאַוויזן אֵין וַיַּיַּעֶרע מִלְחָמוֹת מִיט דִּיא פֿלֶשְׁתִּים דְּרוּמֶאויף האָט מַען אִיהֶם גַעדאַרְכֶט אוֹנֵד
 בַּאפֿאַלֶגֶט וויא אַ קאַנִי. אַ מַענֶשׁ פֿין דַּער שְׁאנֶסטן קאַרפֶּר-גַעשְׁמאַלט, פֿין דַּעס
 יַעֲדֶלֶסטן אוּיסוועהן, עַרנֶסט פֿין פֿיעל חֶכְמָה, אוֹנֵד אַלֶס אַ בְּבִדֶר־עַר זָקן, אִיז ער
 פֿאַרְהֶרֶט גַעוואָרן אַפִּילוּ פֿין דִּיא פֿיגֶד פֿין וַיַּיַּנֶער נאַצִיאָן. אוֹנֵד זײַן שֵׁם אַלֶס דַּער
 גְּרוֹיסֶטֶער זַעהֶר, „שְׁמוּאֵל הַרֹאֶה“ האָט זײַך פֿאַרְבֶּרִיט אוֹנֵד פֿאַרשְׁפֶּרִיט, וַיִּיט אוֹנֵד
 בְּרִיט בִּיז אֵין דִּיא מְלוּכוֹת פֿין דִּיא הִיידן אַרִים אוֹנֵד אַרִים.

צִיא שְׁמוּאֵל הַגִּבִּיא'ס צײַטן האָט גִּינְוָה דַּערגֶרייכֶט דַּעס הָאָכֶסטן פּונְקֶט פֿין אִיהֶר

גרויסקייט אונד פראכט, בעללוס, האט געהויסן דער מאנאך וואס האט אין איהר רעגירט איבער דעם גאנצן מזרח-לאנד, בכל אויף בכלל, גינדה'ס באפעלקערונג איז מעהר געווען פון אהאלבער מיליאן. דיא פאריהמטע מאווער ארים דער שטאדט האט געהאט א לאנג פון פיער טאג ריינע. יעדעס הויז איז געווען איינגעשלאסן פון פראכטפאללע גארמנעס אונד אויף דער גראב פון דער שטאדט-מאווער זענען נאך געווען אחוץ וואך-טהיירער אן אצאהל, אספּ ביטן (ערגנות) אויס געפיצט מיט דעם שאנסטן בלוטען-שמוק, אונד באזי דיא וויטן באפלאנצט מיט דיא זעלמנטסן בוימלעך מיט אללערליי מיני בשמים, וואס האבן פארשטעקט דיא ריינע אריגענטאלישע לופט מיט דעם אנגענעהמסטן דופט. איהרע פאלאסטן אבער אונד טעמפלן, איהרע מאנומענטן אונד שטאטנען זענען נאר ניט געווען צום איבערצאהלן.

אין דער הויף אויף ניין טראן, אין ניין גרויסאטיגן פאלאץ, אין מיטן פון זיינער מעטראפאליס (עיר וואס), איז געוועסן בעללוס, נאך גאָר איינגערמאנטשיקל, נאך ניט קיינע פינעף אונד צוואנציג יאהר אלט. ער האט ערשט באקומען דעם שטבט מלוכה פון אשור אלס א ירושה פון זיינער מיטער דיא מלכה ארפקשה. אונד האט איהם טאקי געהאלטן וויא עס שטעקט אן אגרויסקן מלך. ניט גערמאנטן אין זיינע פארנאנגער וואס האבן מבלעה געווען זייערע גילדענע צייט אין גיעדעריגע תענוגים, האט בעללוס רעגירט מיט שכל אונד פערשטאנד, מיט צדק אונד מיט יושר, וויא אן אלטער באשטאנדער אונד שטארק. ערפארענער מלך, זיינע מעשים זענען געווען איבער זיינע יאהרן. ער האט זיך באמיינט זיינע מלוכה ציא פארגראסערן אויף אללע וויטן. ער האט געזיכט בזהר-ברית ציא ויין מיט אנדערע מאכטיגע נאציאנען. ער האט אפגעשלאסן אלליאנצין (ברית אחוה ושלום) פון פריינדשאפט אונד קאמערץ (מסחר) מיט וויכטיגע מלוכות, וויא למשל פהאגזיען (צור) אונד עגיפטן (מצרים). —

דיא מיטער זיינע איז געווען אן עגיפטישע פרינצעסס, דיא טאכטער פון א קאנגלידן געזאנדטן פון דיא האפן „טהעבעס (קרוב לפתרוס) אונד „מעמפס „ (אָרץ מופּ גנף). בא דעם הויף פון גינדה. אונד א טאג פאר איהר טויט, האט זיא איהר זין ציא זיך גערופן אונד האט צין איהם אזוי געזאגט; —

„ מוין זין! מוין לעבן עקט זיך, אונד איה פון גרייט דיא וועלט ציא פארלאזן, אונד אללעמען וואס לעבט א זין געזינדט ציא זאגן. דיר מוין קינד לאז איה איבער דיא ירושה פון מוין מלוכה, אונד אין זיינע האנדט פארטראווע איה דען שטבט מלוכה פון אשור. איה ווייסט אז דיא וועסט הערשן מיט חסד ורחמים, ווארים ציא דעם תכלית האב איה דיה אויפגעצויגן מיט דער הילף פון דיא בעסטן לעהרער. נאר איין בקשה האב איה ציא דיר, איה באגעהר פון דיר אז דיא זאללסט עס מיר נאך פאר מוין טויט ציא זאגן! „ —

„ עס איז שוין ציא געזאגט, מיינע קאנגלידע מיטער, אונד נאך עהרער זיינע מיר הייליקע, ווארטער האבן פארלאזט זיינע ויסקע ליפן שווארט דיר זיין זין אויף-

ציפיהרן וואס דיא געליעבטע מיטער וועסט מיר באפוילן, אזוי האט דער יונגער פריינד
בעללום געענטפערט מיט גרויס ביבור-אם דער מלכה זייער מיטער.

„איך וויל אז דיא זאלסט באפעסטען דייע מלוכה מיט אן אלליאנץ, וואס
איז שטארקער פון א שטארקסט, מיט מיין געבורטס-לאנד. שיק א געזאנדטשאפט צי
דעם געזעצט פרייה איהם ציא גראטולירען ציא זייער באשטייגונג פון דעם דאפלטן
טראן פון טהעבעס אונד מעקסיס אונד צויליך וועסטע לאזן פון איהם בעטן זייער
טאכטער דיר פאר א ווייב אונד קאנינג. איך האב געהאט אזוי איז שעהן אונד
גוט, אונד ער וועט אונדראי איהם מוסקס ווערן, אונד אויף דעם אופן וועללן דיא צוויי
מאכטיגסטן נאציאנען לעבן אין שלום ופרייה מיט איין אנדער אונד אן אזא מחותנת-
שאפט מוזן זיך א זאלע צוויי גרויסע נאציאנען אריין לאזן אין דער גרויסע אונד
פרייה-גאלד-קאסטענדיקע מלחמות, ווארום דעך וועט וועללן דיא אויפער האנד האפן
אונד באהערשן דיא אנדערע מלוכה.”

„איך וועל בעסטער מנצח זיין דיא עגיפטער, אונד דעם שטאלצין פרייה מנצח
זיין אונד מיין צעפטער, עהרער איך זאלל מיר שרייבן ציא זיין טאכטער, אונד
ווען זי וואלט אפילו שטער געווען, מיטער טייערע, פון דעם העלל-גלאנצענדיקן
אכט-שטערן.” האט בעללום געענטפערט מיט מאנעסטאטישן שטאלץ.

„גוט אזוי, מיין ליעבער זון, לאז בעסטער שלום זיין, בעסטער אסאך איז
אפילו א מאנערער שלום פון א פעטן קרייג, פארזיכערע דיר זיין קרוין מיט אט דער
אלליאנץ, ווי מיר מכשית אז דיא וועסט מנצח זיין צוואה, אונד אזוי וועט זיין
אחרות צווישן דיר אונד דעם מאכטיגן פרייה.”

„איך וועלל פאלגן טייערע מיטער!”

„זאל אפרוה, דער קליעגסטער אונד שטארקסטער גאט פון זיין דור דיא
בענטן” האט דיא מלכה מיט ציפרידנקייט געענטפערט.

א יאהר נאכן טויט פון דער קאנינג, אונד נאך דעם אז דער יונגער קאנינג האט
שוין אלע געשעפטן פון דער מלוכה אויף א ויכערן יסוד געשטעלט האט ער זיך דער
מאננט אין דעם, וואס ער האט צי געזאגט זיין מיטער פאר איהר טויט, האט ער
געשיקט ריפן ציא זיך אן ערעל-מאן פון זיין הויף אונד האט צי איהם אזוי געזאגט: —
„א ארבעטס, ס'הייב פון זיין קינד הייט, פריינד פון מייער יונגער, מרייא
אונד אמתדיק אין אלע זאכן, איך האב נאך דיר געשיקט, אין זייער האנדט אויפער
ציגעבן אשליחות וואס מייער מיטער, עלה השלום, האט מיר אלס קאנינג פארן טויט
באפוילן. — דיא ווייכט אז מייער מיטער איז געווען א פרייגעסטן פון מאצאך (מצרים)
א פלימעניצע פון פרייה, דיא טאכטער פון זיין ברידער טאטאמס, וואס איז געקומען
ציא מיין פאטערס הויף אין אשליחות פון פרייגשאפט, אונד איהם ציא בעטן זיך מיט
איהם ציא פאראייניגן אין אמלחמה ציא געהן אקעגן דיא צוואלף רעפובליקן פון אנשי
מל, וואס ריעפן זיך אן באלדאישע אינזאעליטן, איהם ציא העלפן זיי מכניע ציא זיין

אונד דער גאנצער וועג צווישן אונד אונד, און אזוי און דער גרויסער ים זאללאוים-
 קומען ליעגנדיק צווישן מצרים אונד אשור! מיין קאנגליקער ווייזע האט זיך דער פון
 אפגעזאגט נאכפאלגער איז געווען אגימער פאליטיקער האט ער מיט זיין חכמה בוכר
 געווען גיט אנציריירן דיא צוואלף שבטים, ווארים ווען זיי בלייבן אויף ווייזער ארט
 זענען זיי מאקי גיטע שומרים אויף דעם וועג פון דיא מצרים, ווען עס זאל זיך זיי
 אמאהל פאר גליקסן ציא דעם לאנד פון אשור. ער האט קיין חשק גיט געהאט ציא
 האבן פאר א גאנצן שכן דעם מאכטיגען מאנארך פון דעם גילום. ער האט אפער
 דעם עגיפטער אויף גיט געוואלט דער ריגון אפזאגנדיק זיין בקשה, האט דער ווייזע
 פארגעשלאגן אפלאן: אז מ'זיין דרבי שלום זאל א שידוך אפגעשלאסן ווערן, צווישן
 זיין זון, מיין קאנגליקער פאטער אונד צווישן דעם קאנגליכן אמבאסאדארס שאנער
 מאכטער, וואס איז דענסטמאהל גראד מיט איהר פאטער געווען אין גיגנה. באלד
 איז מאקי געווען דיא חתונה. אונד דער שלום איז געווען געזיכערט. — מינע מיטער
 האט איבערגענימען דיא מלוכה גאנץ פאמערס מיט אונד וויא גיט זיא האט רעגירט איז
 דאך באקאנט. פאר איהר מיט האב איהר איהר געמוזט ציא זאגן איהר זאל גען מצרים
 שיקן גאנץ א נויב. אונד איהר ווילל מיין ווארט ראלטן. איהר האב ציא דיר מיין
 גראסטעס פאר טראווען, א מייערער ארבעטער! איהר פארלאז מ'ה אין גאנצן אויף
 זיין אורמיל (משפט), זיין חכמה, זיין איבערלעגונג אונד גרויס זענען דאך זייער
 פעהיגקייטן! איהר האב זיך גאר אויס געקלייבן, האמט אזוי יונג וויא דיא ביסט ציא
 דעם דעליקאטן שליוחות. איהר ווייזט אז אין אהודש זאללסטע פארטיג ווערן ציא דער
 ווייזן זייער. עס איז א לאנגער וועג אונד מאן מוז פיעלעס ציא גרייטן, דיא וועסט
 זיך מיט געהען א פאקסנדיקע באלייטונג, גיט ציא גרויס, בדי גיט ציא דער שרעקן
 דיא פיצלאך מלוכה'ס, וואס דיא וועסט מוזן פאקסירן ווייזער לאנד, אונד גיט ציא קליין
 פאר אשיטץ אקעטן אן אנגריף פון רויבערס, אונד ווייזער אויף לבבור, ווען דיא וועסט
 אן קומען אין מצרים מיט דעם שליוחות. — דיא וועסט דיר מיט געהן א פאלשטאנדיגע
 קאנגליקע אויס שטאפירונג, מיט אגימער צאהל אפיצירן, משרתים אונד אלס-דינג
 וויא עס פאקסט זיך פאר א רעפערענצמאנען פון א מאכטיגן אסירישן קאנארכן, אונד
 אויף זיין אייגענעם הויכן שטאנד אלס אפריגן פון קאנגליקער (געבורט) תולדה. זענען
 מיר דען גיט קיינע גלעד-געשוועסטער-קינד? — דיא וועסט אויף מיט געהען דעם
 גילדענעם געזעלט וואס האט געקערט מייער מיטער, עליה השלום, פאר דער
 עגיפטער בלה, ווען זיא וואלט האמט האלב אזוי שאן זיין וויא מינע מיטער עליה
 השלום, וועל איהר שוין, מיין פריינד, זעהר גליקליך זיין, גאר ווען זיא וועט אפילו
 אזוי איינפאך אונד אזוי שטארק זיין וויא אן עטהאפישעס מוידל (בבושה) וועל איהר
 אויף ציפירעדן זיין, ווארום מינע מיטער האט זיא פאר מיר אויסגעקלייבן! —
 דרייסיג טאג זענען אונזע געלויבן אונד אלע אן גרייטאצין זענען פארטיג
 געווען. דיא מיליטארישע באלייטונג איז געשטאנען פון אכט הינדערט רייטער אין

פאליטער באוואפנונג מיט גילדנע העלםס, אונד צוויי הינדערט בייט וואגן, דיא אלע האבן זיך פארגעשטעלט פאר דעם הויכן טויער פון דעם גרויס-ארטיגן „פאלטן פון נמרוד“, דער ערפליכער פאליי פון דיא מלכי גינה. אין דעם פארצירטן מרופעני אין פראנט, בואכט פון צוויי ריענארטיגע לאפן, איז געשטאנען דאס שטאנד-בילד פינעם „גבור ציד“, א קאלאסאלער מאנאליט (מאבן אהר) זיך אויפהענגדיק נוצציק פיסס אין דער לופט, האלטנדיק איבערן קאפ א מאכטיג גרויסן שפיטז, וואס ווין גילדנער שפיטז האט אויף געהאפט אויף זיך דיא פלאמענדיקע שטראלן פון דער מארגן-זיגן פריעהער פון גאנץ גינה.

אללעס האט זיך צויגד אויסגעשטעלט פארן פאלאטן. אין א פרינאט אונדענץ צימקער האט דער יונגער קאניג פאר אפגעשיידט דעם יונגען געוואנדטן ארבעטס פאר געזינדט מיין קאנען! דער גאט פון אונזער לאנד זאלל זיין מיט דיר. וויס זיך גיט לאנג. איך ער ווארט דיין צוריק קימען אין פיער חדשים ארויס. דיא ערעל-שטייגער, וואס איך האב אין דיין האנד פארטראוועט זאלסטע דער פלה אליין אפ געבן אונד מיט זיי מייגע טעפסטע עהרבאציגונג פון מיין הארץ. — דינע מארש-רוטע האב איך באפוילן זאלל געהן דורך דאס יודישע לאנד, פדי דיא זאלסט קאנען האבן אונדענץ מיט זייער מאכטיגן „זעהער“, דעם פריינד פון דיא גאטער „איזאמל“, זיי מיט איהם כורת ברית פון שלום אונד פריינדשאפט פדי דיא עגיפטער זאללן איהם גיט פריעהער געווינען פאר זיך (אויב דער שידוך וועט גיט גליקן). ווארס א פאלק, האמט עס האט אפילו גיט קיין קאניג, וואס קאן אבער אשטעל טין זיין מאהל הינדערט טויזנד בעלי מלחמה אין קריגע, וויא דיא עלצטע פון קאראוואנען (שירות) דערצאהלן קאן גיט גערינג געשאצט ווערן אי גיט פאר קיין פריינד אי גיט פאר קיין פינד. לכו וועסטע דעם גביא בעזוכן, וואס ווין שם איז אזוי ווייט געהרט אונד שליסס מיט איהם אפ אן אללאנץ. דיא זאלסט דארט אויך געוואהר ווערן עפעס מעהר פון זייער פאליטיק, פון דעם אופן פון זייער רעגירן אונד זאלסט מיר אויף קלארן, וויא זיי קאנען האבן דרך ארץ פאר דיא געזעצע אן דער אוטאריטאט פון א מאנארך?

„איך וועל גיט פארפעלן, מיין ערעלער קאניג“, האט ארבעטס געענטפערט ציא באריכטן אלס דינג, וואס איך וועל זעהן אונד הארן, אלס דינג וואס עס וועט האבן אן אינטערעסע וועל איך דיר ענטוועדער שיקן פון צייט ציא צייט אין אבריוו, אדער איך וועל עס אין מיינע לוחות אויפצייכנען, אונד וועל אויף דעם אופן מיינע גאנצע ריזע בעשריבונג מיט מיר אהיים ברענגן אונד דיר איבערנעבן.“

„אט דעם קאסטבארן יאוועל זאלסטע דעם יודישן גביא איבער געבן אמתנה פון מיר. אונד בעט איהם ער זאל זיך אן פרעגן בא דיא געטטער אויב מיינע מלוכה וועט לאנג דאווערן אונד אויב זיא וועט גליקליך זיין. אונד צוגלייכער צייט זאלסטע

a איז אפערעקער פלאץ מיט, אדער אן בלומן אמאהל מיט א פאנטענע. אונד מאן ריעפט עס נאכן ענגלישן א סקווער.

מאקי געוואהר ווערן, וויא אזוי פיהלן דיא עברים אקעגן ענישטן, " - בלתי שום ספק זענען ווייטער געפיהלע נאך אימער פייגלדיק וויא אמאהל אקעגן מצרים, ווארס א פאלק וואס איז אמאהל אזוי שרעקליך פון זיי באהאנדלט געווארן, קאן אקעגן זיי קיין מאהל נישט פרייגלדיק זיין, און אימגעזעצטע קעגנשטאפט שרייט ארויס פון א נאציאנאלן הארץ פיעלע יאהר הינדערשטער שוין נאך דער באפריינג " - האט ארפאצט געענטפערט.

"אמת! און אמת'ע ליעבשאפט צין א פריהערין בארענגער קאן מאקי נישט עקזיסטירן, פון איינעם פון ווייטער הייליקע ביכער, וואס ליעגט אים טעמפל פון אקסאראק (אשרוד) האב איך מיר אמאהל געלאזט איבערזעצן פון איינס פון דיא פהגים, וואס איז הענטסטמאחלט געווען מיין ערציעהער אונד לעהרער, זענע ווייגערליכע געשיכטע פון ווייטער דערלאזונג, דורך אמאקטינג העלדן! וויא אזוי ער האט גאטשפאלטן דעם ים מיט דעם שווערדט פון זיין גאט, אונד וויא ער האט אקעהר גיטוהן דיא פייגער-בליטצענדיקע-קלינג אקעגן מצרים, האט ער מיט איין קלאפ צערשטערט אללע חילות פון דעם נאציאנאליזם קאנגי. איך האב תמיד געפיהלט א פארלאנגען עפעס מעהר ציא וויססן פון ווייטער געשיכטע פילל מיט ווייגערליכע זאכן. ווען דיא וועסט זיין אין ווייטער לאנד, אונד וועסט געפינען א זאלבע ביכער, וואס ענטהאלטן נאך מעהר פון ווייטער געשיכטע זאלסטע נישט שפארן קיין גאלד, קויף עס אונד פרענג עס אהער. רעמענעס (העמסקס) דער פריינד פון באמאקוס (דמשק), וואס זיינע בריוו ציא דעם פהאנצישן קאנגי האט מען איבער געגעבן, פאר פיער הינדערט יאהר, איינעם פון אונדזר משפחה, האט געשריעבן אז ציא זיינער צייט, האבן דיא עברים פארלאזט דעם מדבר, אונד האבן זיך געלאזט געהן איינגעהמען אללע, וואס ווייטער גאטער האבן זיי באפוילן זיך דאקט ציא באזעצן. - ווען דיא וועסט הארן פון אזאלבע שריפטן, וואס געשרייבן דעם פארשטריט, דיא מלחמות, אונד דעם גנצוהן פון דעם לאנד, וויא זיי וואהנען שוין א פיער הינדערט יאהר אהן אקאנגי, זאלסטע דיר מיה געבן א קאפיע פון דיא ספרים ציא באקומען, אונד וואס דיא וועסט הארן אונד זעהן אויף זיינער כיווע זאלסטע מיר קסדר אויפשרייבן וויא העמענעס האט א מאהל געשריעבן ציא זיין קאנגיליבן פאטער ¹. אונד ווען דיא וועסט צוריק קומען, וועל איך עס אללס לאזן אויף פארמעט אויפשרייבן אונד איינפירן אין גאלד אונד וועל עס הייססן אנדער שטעללן געבן אללע קאנגיליכע בוך אין דיא ארחתיווען (ביכערזאמלונג) פון גיטום פאלאץ." "דאס וועט אציגרויסקער קבוד פאר מיר זיין, גיטקסטער קאנגי." האט ארפאצט געענטפערט מיט גרויס עניווע. - דער פריינד ארפאצט האט זיך אציגד געלאזט ארויס פיהרן, פון אגרויססן קאמערדיגער: - געטראגן האט דער פריינד

1) יענע בריוו באשרייבן דיא יודישע געשיכטע פון אברהם אבינו ביז אין דעם מדבר, אונד וועט אויך פון מיר געדריק ווערן, ווען דאס ווערק וועט חן געפינען ביא מינע ברירער

א מאנטיל פון פורפור, אויסגעשטיקט מיט גילדענע שטערן אונד זילבערנע בלויען. אויפן קאפ ארויפן ספאראק פון טיינערן זאמעט, מיט א ברייליאנטענעם קנאפ, פארשטעלנדיק א קאפ פון א ברענגענדיקער שלאנג, באדעקט מיט א נעץ פון געוועבטע גילדענע פארם. אזוי האט ער פאסקירט א גרויס ארטיגע האללע, וואס איז געווען אהן צדאף, אפן פון אויפן אקעגן דעם קלארן אזור-בלאווען. הימל אונד איז געווען אויסגעפיצט מיט דיא עלענאנט-טעקטן פיגורן געמאחלט מיט די לעבהאפטעסטן פארבן אויף צעדער-האלץ-טאבלען. אויף דעם איינגאנג פון דער פרעכטיגן האללע איז געווען אויפגעשטעלט דער עמבלעמאטישער (וינבילדליכער) באפליגלעך צירקל פינעם אקסירישן גאט, „אשרוף“ בליטצעניק מיט דעם פייערדיקן גלאנץ פון דיא טהייטערסטן עדעלשטיינער. פארלאנגדיק דיא האללע איז ער דורך געגאנגען אלעגאנץ קארירדאר, וואס זיינע ווילן זענען געווען זעהר רייך פארגילט אונד דיא קארגיסטן (ראשי העמודים) זענען געווען זעהר קונסט-רייך אויסגעשניצט אונד באדעקט מיט פלאטירטן גאלד. ווערנד דער ארכיטראב (הויפט פאלקן) איז געווען צו-זאממען געזעצט פון דיא פארשיידענעסטע אונד עלטענע האלץ-ארטן אונד אויסגעארבעט מיט אימאפערטערע פליכער קונסט אונד געשיקליכקייט. אין אן אנדער וואל, וואס ער האט פאסקירט, איז געווען אויסגעשטעלט בשורה סקולפטאר-פיגורן (חצובי-אבן) אין אנשטאנדיגער שטעללונג; קאניגע, אנשי חיל, כהנים אין א פראצעסיאן (תקפות) דורך א הייליגען וואלד. דיא רצפה איז געווען אויסגעלייגט מיט אלעבאסטער (שיש טהור)-טאבלען, וואס האבן געשטלדעט אין גילדענע אותיות דיא גבורות פינעם מאנארך וואס האט אויפגעבאוועט זינעם חלק פינעם פאלאטץ. אצינד איז ער דורך געגאנגען דעם ברינען-הויף אונד איז אנגעקומען צו א גרויסמאכטיגן טויער, וואס ציא זיינע ביינע ווייטן האבן געוואקט ריענעהאפטע לאפן מיט פליעגל אונד מיט פנימער פון גיטע אונד קאניגליך ביינדיקע מענשן.

זעצט איז ער אנגעקומען צום וועסטפול (פארהויף) פינעם גרויסאכטיגן פאלאטץ, וואס א הינדערט מאנארכן האבן זיך באמיעהט ציא פארבראכטן, אונד פארבעסערט ביי דיא בננים האבן באדעקט אגרויסקן אונד א לאנגן פלאטץ. — אט דער פארהויף איז געווען באמאחלט אונד באפיצט מיט בלאוו אונד גאלד, מיט עלפנביין אונד צעדער-האלץ. אויף דיא ווייטן זענען געווען פארגעשטעלט געפליעגלטע כהנים, קרוינענדיק מלכים. פראצעסיאנען פון רכב ופרשים אונד רעליגיאזע צערעמאניען, אלעס אין סקול-סטור פון ריינעם אלעבאסטער אונד באמאחלט מיט דיא ברייליאנטעסטן פארבן פינעם גראסטן קונסטלערס בערשטל. איבערן טויער איז געווען געמאחלט א קאלאססאלע פיגור פון דעם ערשטן „וארדאנאפאלוס“ וויא ער שטערט אונד איז מתפלל פאר דעם אויס-געשטערנטן הימל, אין דיא האנט האלטנדיק א גילדענעם כוס און געפילט מיט א קרבן פאר א מנחה.

אט דער גרויסמאכטיגער טויער האט געפיהרט ציא דעם אויסגאנג פינעם פאלאטץ,

אונד אַראַפּעס דורך געהנדיק דורך דא שורות פון דער גארדע (שומרים) אין בראַנענע וואָפּן, איז ער ענדליך אָנגעקומען וויא זיין רייט-פּערד איז געשטאנען, געהאלטן פון צוויי אינדישע שקלאַנען, מיט איין שפּרינג איז ער שוין גענועסן אין וואָסל, אונד מיט א קליינעם גאלאפ איז ער באלד געווען באיי וויינער לעגיאָן. אַצינד זיך שטעלנדיק גלייך מיט וויינע אפיצירע, אללע בלישטשענדיק פון גאלד אונד פאלירטן שטאהל האבן זיי זיך באלד גילאזט פאַרוואַרפּט דורך דער פיינסטן אלעס, וואס האט געפיהרט פינעם פראנט פון דעם „ארמון המלכים“ ביז צום שטאדט טויער אויף דער מעריב זייט. ברייט איז דיא אללעס געווען פאר צוויי הינדערט רייט-וואגן אין דער ברייט געהנדיק אויף ביידן זייטן זענען געווען פאלאטצן אונד פאר דיא ווילן פון וויינער טויערן האבן געהאנוערט געפליענליכע אַקסן, אדער אלפאסטערנע לאבן פון קאלאסאלער גרויס-קייט, מיט מעגשליכע פנימער, אדער זענען געשטאנען שטאטען פון געפליגלעס חיות וואס זענען אפילו גאר גיט בנמצא, גאר מיט זעהר עלעגאנטע פארקען, שטאטען פון שטיין פון קאלאסאלע שלאנגען וואס דרעהנדיק אין מאַכטיגע רינגע זענען זיי געלעגן געבן דיא טיערן פון טעפלען, גארטנס, קליינע זעגן, טערראסן, אונד פאנטאנען האבן געציערט דיא פראנטן פון דיא פאלעצע וואס האבן זיך געצויגן אין אונאנטערבראכענעם גלאנץ אונד שאַנקייט אן ערד פון וועגן ווערשט לאנג ביז אללעס האט זיך געעקט אין א גרויסארטיגן פיער-עקיגן קאסטעלל (חומה בצורה) וואס האט פארטיידיגט דעם ריען-טויער פון דער שטאדט. פאסירנדיק דורך אט דעם טויער באלייט פון וויין בריליאנטענעם עסקארט (ליווי) אונד אריבערגעהנדיק דעם תּהָל (טיגריס), וואס איז קינסטליך אַריס געפיהרט אַריס דער שטאדט פאר א פארטיידיג, איבער א בריק, וואס איז געשטיצט אויף הינדערט ווילן, א יעדע ווילע א קאלאס, איז ער ענדליך אָנגעקומען ציא דער קאנגליכן קאראוואנע, וואס האט אט א דאח, א ווערשט צוויי פון דעם שטאדט-טויער אויף אַהם געווארט באיי דער קוועללע פון גינס. דיא קאראוואנע איז באשטאנען פון צוויי הינדערט קעמלען, וואס זענען געווען באלאסטעט מיט דיא געזעלשט אונד אללע סארטן פון פראוויזיאנען, באגן דריי הינדערט פערד אויף וואפּאס, פיער הינדערט מויל-זעל אונד א זעכציג וועגן. אויף א גינעבנס ויגנאל האט זיך דיא קאראוואנע אָנגעהויבן ציא באוועגן, אונד אזוי וויא יעדע אפטיילונג האט זיך גיהאט איהר עלצטן אונד איבער אללס איז ערשט געווען א קאנגליכער איבערזעהר, וואס ער איז אלליין געווען פארענטפערליך, פאר דער אויפהרונג פון דער גאנצן חברה, האט דער יונגער אַפּפּאסאדאר גיט מעהר געהאט ציא טהון, אלס ציא רייטן בראש פון וויינער לעגיאָן אונד באמאחליכן פארקאלגן וויינע ריזע גען מעריב זייט.

גאָן דריטן טאג ריזע האבן זיי פארלאזט דעם שאַנען טיגריס-טהאל מיט וויינע אָנגעזעהקע אונד באַקענטע סצענען, אונד האבן אַצינד איינגעשלאגן אונזען מעהר גען זיד-וועסט (דרום מערב), אונד אויפן ויפּעטן טאג האט אראפאפּעס, רייטנדיק פאראויס, דער זעהר דעם עפראטעס (גברת פרת) זיך שלאנגענדיק דורך וויין באציבערגנדיקן טהאל גאָן

פון דער ווייטן, אונד באיי אינטערנענדקער וין, האט דער טייך אפנים געהאט וויא אקרימע שלאנג מיט שופפן פון פאלירטן גאלד לעגענדק אויף דעם וועללן-ארטיגן הא-ריזאנט, אויף דעם ברעג האט געבלישטשעט דער בראנענער ראד פון א טעמפל, אונד טאקי גיט ווייט האבן געשיינט דיא פאלאטצן פון וויינע כהנים; ווארס דאס איז געווען א הייליקער ארט פון דער אלמן בבלשן מלוכה. א הינדערט פופציק ווערשט גיעדערקער איז טאקי געשטאנען בבל אין איהר גלאנץ אונד פראכט, נאחר א מדרגה וועניגער פון ניונה אלליין, רעגירט פון א פרינץ וועלכער איז געווען באשטימט פאר איהר פון דעם אקסירישן מאנאך; ווארס דיא צוויי מלוכות זענען אצינד געווען פאראייניגט אונטער איינעם צעפטער.

“אויף וואלט מיר זעהר געפרייט,” האט ארפאצעס זאגן געטיהן צום אלמן גענעראל, וואס האט געריטן געבן איהם. “אונזערן וועג אנעם ציא טון אביסל מעהר גען דרום ציא, אונד אזוי פאקסירן האטש געבן בבל, ווען גיט דורך איהר, נאר דאס וועל איך שוין טהין ווען איך וועלל צוריקקעהרן פון מצרים, ווארס איך נאחר זעהר ציא זעהן אונזערע ודליכע הויפטשטאדט פון אונזערער פאראייניגטן מלוכה!”

„עס וואלט געסעסער געווען, מיין הערר פרינץ,” האט דער גראו-קאפיגער געזע-ראל זאגן גיטהין מיט אינטערטהאניגקייט, דיא שאנע פרינצעססן, אדער אפילו אייך אלליין, גיט ציא פארטראווען, מיט אזא קליינעם עסקאקט אין דיא האנדט פון בעלעזוס פון בבל, מאן מיטעלט שטארק אויף איהן, אז ער האט שטארק חשק ציא ווערן א מלך בבל, אונאפהאנגיג פון ניונה! ער באמחט זיך שטארק דאס בבלשע חיל אויף וויין צד ציא געווינען, דיינע געגענווארט וואלט נאך דער מרידה ציא געהאלפן, ווארס ער וואלט גיט גקאנט באשטעהן דעם גרויססן גסיון, דוך מיט דער פרינצעססין גיט ציא טאפן אונד אייך געפאנגן ציא געהמען אלס א משכונ, ביז ער וועט אויספיהרן וויין פלאן. מיט אזעלכע משכנות אין וויינע האנדט, וועט ער זיך ערצוויינגען פון בעללויסן, פאר אייערע אויסלאזונג, דיא קרוין פון בבל! — גיין, מיין פרינץ, לאמיר אונז גיט פארטראווען אין דיא האנדט פינעם ניעדערטראכטיגן רעגירער אין בבל, מיר זענען שוין אצינד איהם ציא נאהנט.” אונד מיט א וויכטיגער מיענע אין וויין פנים האט ער ווייטער זאגן געטהין וויא בסוד, „ויינע מאעקסטאט, אונזער הערשער פון ניונה, האלט דעם וויצע-קאנגי אין חשד, ווען דאס אללעס וועט ארויס קימען אלס אן אמת, וועט אין יענעם טאג געשעהן, אז דיא זין, וואס וועט אויף געהן אונד באשאינען בעלעזוס וויצע-קאניגלכע קרוין, וועט זיא באיי איהר אינטערנענען איהם געפינען אן א קרוין אונד אן א קאפ אויף!”

אויסריהענדק דיא נאכט אויף דעם ברייטן, פון בלומען, עמאלירטן, פליין, פינעם פראכטפאללן פרת, זענען מיר איהן אויף מארגן אריבער גענאנגען געבן דעם טעמפל באקטריס, איבער א בריק אויסגעפיצט מיט בילדער אונד הייליקע פיגורן, וועהרענד אס אנדערן עק פון דער בריק אין א וואלדעלע פארן טעמפל איז געשטאנען, וויא אשומר, א זימבאלישע שטאטע, וואס איז געווען צינאווא געשטעלט אונד צוזאמגענוגענעצט פון

פיער פּרצופים (פנים) אַמענשנס, אַלאָס אַן אַקסנס אונד אַן אַדלעכס. - אַביסל ווייטער פון דער שטאטונע איז געווען „דער הייליגער וועג“ אויף וועלכען, האבן געמאכט נאר דאס פנים אַלליין געהן אין דעם טעמפל אריין.

דיא קאראוואנע האט געמוזט דעם אָרט באמאָהליכן אַריס געהן, וואָרס דאס וואָלדיל איז געווען אַ הייליק אָרט, וועהרענד אַרפּאָצעס איז צוגעטרטן צום מוֹבֶה, געבן וועלכן זענען געשטאנען. וועבן פנים, וויער כהן-גדול האט געהאט אַמין מלבוש מיט פלעגל אויף דעם ריקן. ווי זענען געווען צוואַמקען געזעצט פון דיא סטייערסטן אונד שאַנקסטן פערדערן פון אַריענטאלישע פאָגל. דאס איז געווען אַמין פֿגד פֿהונה. די פלעגל האבן געגרייכט פון דיא פלייצעס ביז ציא דיא קנאָכל פון דיא פיס, וועהרענד ווין שטענע-ווייסער פאָרד האט געגרייכט ביז אינעם גארטל. - דער אַססירישער אַמפאסא-דאר האט דעם כהן-גדול געגרייכט מיטן גראַסטן פֿבוד, איהן פֿעטענדיק פאר ווין תפלה אונד ברכה אויפן וועג. דער כהן-גדול האט נאר וואס געוואלט אַפרייכטן ווין תפילה-שחרית האט ער פאָרט מיט געדולד אונד גוטסקייט אויסגעהאַרנט אַרפּאָצעס שלוחות, אונד האט צין איהם אַט אזוי געזאָגט :

“ אויב דיא געהסט דורך דאס לאַנד וואָהעס וואָהנט דער מאַכטיג, עברישער גביא איזאמעל, ברענג איהם דען אונטער טהאניגסטן געריס פון דעם כהן גדול פון באקנס דעאנאה (וואָרס מיר האבן געהאַט פון וויער ווינדער פאללן קראפט, אונד אז ער האט געפינען גרויסן חן אין דיא אויגן פון דיא גאמער פון ווין לאַנד. ער ריפּט אַראָפּ דעם פלייטץ פינעם היממל מיט אַ מאָד פון ווין שטעקן! מיר געהן דא גביאים פון אַללע לאַנדער וואָרס מיר גלויבן, האַמט דיא גאמער זענען אזוי פיעל וויא דיא שטעקן, פאציעהען וויא אַללע דאָ וויער כח נאר פון אינעם, דעם העכסטן גייסט פינעם וועלט - אַלל! דאס איז דער סוד פון אינזערער רעליגיאן, אַ פרייז! אונד מיר זענען עס מַגלה נאר דעם ווירדיגן, נאר אזוי וויא דיא ביקט דער קאזען פינעם גרויסן קאניג פֿעללום האט מען דיה אונדא געלערנט ציא אונטער שייך דאס, וואס איז ווירקליך גרויס אונד דאס וואס איז פֿאַסט גיט פון דעם וואס ווייזט זיך נאר אויס אזוי דער אינגאראנט (פליידערט) נאר שטעלט זיך פאר דען האכסטן אין מירמל שטיין אונד אין וימבאלן, מיר אָפּער באַגרייפן איהן מיט אונזערן גייסט, אונד מיט אונזערע געדאנקען, מיר פיהלן אונד וויסן אז אַן אייבערשטער גייסט עקזיסטירט! ”

נאך דער קירצן אינטערהאלטונג האט דער כהן גדול באפוילן מאן זאלל אַן הויפן דאס מאַנגן געבעט וואָרס גראַד אין דעם אויגן פֿליק האט זיך באוויזן דער גלאַנצענדיקער פֿרעג פון דער מאַנגזין אויף דעם האַרצאָנט. דיא זעקס פֿרעקסטער האבן זיך אַ געהס גיטרוין ציא וויערע צימבלען אונד ציא דעם שפיעל האבן ווי מיט וויערע קראפטיגע קולות ציא געווינגען, וועהרנד דער פֿגבדריקער כהן-גדול האט געגעהען הייליקן פיער פון אַ

פינער פאן, אונד האט דער מיט אן געצינדען אשטעקעלע פין א פינעס ריט אונד האט
עס אנדערעלענט אויף דעם מזבח. דאס האט זאפארט אנגעהויבן שטארק ציא פלאמען,
איז אן אכטער פריעסטער אצינד ציא געקומען אונד האט ארויף געלענט אויף דעם אלטאר
א בראנענע שלאנג, אונד א יונגל האט מקטיר געווען פאר איהר קטורת. דיא פריסטער
האבן אונטערדעסטן געשפיעלט אויף דיא צימבלען אונד האבן געווינגען;

וילקאמען הקמה אונד ליכט! איהר כוחות פינעס אנווענדן! וואס שאפט אלס דינג
"עס איז גיטמאד גראסערעס אלס ליכט! קיין אייבערשטערעכ אלס חכמה" דאס דער
כהן גדול געענמפערט האלטנדיק דיא בראנענע שלאנג אקעגן דער מארגן זין, וואס איז
אצינד ארויס איבערן הארזאנט אין איהר פאלסטן גלאנץ. "דאס ווען פון אללע זאכן
איז ליכט!" דאס יונגל אונד געטהין מיט זיין דינסטיק קולדען, אונד דער נאך האבן
אקלאפ געטהין אללע אין איינעם!

ליכט איז פאר בארגן אונטער אלל דינג וואס עס שיינט!

שלעכטס אונד ליכט קאנען קיין מאהל נישט ווארגן אין איינעם!

דער גייסט פין פינצטערקייט אנטלויפט פאר דעם ליכט!

זין לבנה שטערן בליץ פייערדיא אללע רענירן דען אנווענדן!

אללע דיא דאזיגע זענען דאס ווען פינעס האכסטן גאט!

וועהרנד דער עבודה איז ארבעטעס געשטאנען מיט זיינע אפיצירע אין אשטעלונג פין
בפבורקייט אונד שטילל שווייגן. נאך דער עבודה האט זיי דער פה"ג געבענשט האבן
זיך געענענט, אונד אין אפאר מינוט האבן זייא דער יאנט זייער באראוואנע. - צווייא
טאג האבן זיי מארשירט גען דרום, דער נאך האבן זיי זיך אשניט געטהין דירעקט גען
מעריב פיער טאג בפרך, אויף דעם פערצענטן טאג פין זייער גסדעה פין גיגה, איז
זיי ציא דיא אויגן געקומען א שורה פון הויכע טינקעלע בערג, אונד דער פיהרער פין
דער בארואנע, האט דאך דעם פרינצן גע מעלדעט אז פון זייער שפיץ קען מען שוין
אויסזעהן דעם טהאל פינעס ירדי. דער פרינץ איז איבער-פראהליך געווען איבער דעם
אנגליק פין דער ריעזן-ארטיגער בארג-וואנד, ווארים דער הויכער אונד גלייכער ריגן
איהרער, לויפט אין איין מאסס פיעלע ווערשט אינאיינשטערבאכן, אזוי אז עס האט
מאקי גאר אפנים פין אונאנד. ובפרט אז דיא טראדיציאן וויל האבן אז דיא ריגן (גפילים)
וואס האבן געלעבט קודם במבול האבן אויפגעווארפן אט א דיא גרויסע אונד לאנגע
וואנד, פרי דער מבול ואלל נישט קאנען ציטרעטן ציא זייערע וואהנונגען. - וויא באלד
ארכאצעס האט דאס דער הארט האט ער מיט זיך מיט גענעמען א הינדערט גארדיסטן
אלס שומרים, ווארים שוין זייט א פאר טאג דרעבן זיך עפעס ארים פון דער ווייטן מאקי
אמין ווילדע רייטערס באוואפנט מיט לאנגע לאנגן, אונד אין דריי שטונדן האט ער דער
גרייכט דען בארג וואס פאר א שאנע אויסזיכט האט זיך איהם דאך פליצט אן אפן גיטדין
פאר זיינע אויגן פינעס וועסטליכן פיסס פינעס בארג האט זיך אויסגעשטרעקט א שאנער
גרינער טהאל, אן געפיללט מיט דארפער, קליינע ארים געצוימטע שטאדטלאך אונד

קאסעללע! פערלער מיט גילדנער תבואה, רייכע וויינגארטנער, גרינע, איינזאמע, טהאלן פיל מיט הערדען פון רינדער אונד שאאף.

" דאס איז אלענד, וואס איז פילל מיט רייבקייטן אזוי גיט וויא ליבעליך אן ציא קיין, עס איז אמת, אז עס פליעט פון מילך אונד האניג, דאס מוז זיין דאס לאנד פון דיא עברים - דאס איז דאס רייכע אונד בארימטעס לאנד, וואס וויער העלד מוזיס (משה) האט זיי ציא געזאגט שוין פאר פיער הונדערט יאהר. אזוי וויא עס שטעהט געשריעבן אין דער מגלה פון העמעזעס פון דאמאסקוס! " אזוי האט דער פרינץ אויס גערופן מיט א הייסן ענהוואקסן, אונד מיט דער פראוואלסטן צופרידנקייט.

" מאן הערט דער פון מיין הער פרינץ, " האט זיך אן גערעפן נינוס, זיין וואפנראגער, אשלאנקער יונג, פון געדעריגער תולדה, מיט א שאן פנים אונד מיט אן אימערשרעקטן בליק, וויא א מדרג-לאב, " אז זיי האבן א גאט פאר וויער קאניג, וועלכער וואהנט אין א געזעלט פון גאלד אונד זייענע פירעהאנגע, ער האט דיא געשטאלט פון אשטערן פון רייגעס פייער, אויף וועלכן קיין מענטש קאן גיט קיין אונד זאלל גאד לעבעדיק בלייבן. אחוץ דעם גראסטן מאניקער (אמגוש) וויערן, איהם איז עס נאר ערלויבט איין מאהל אים יאהר זיך פאר זיין גאט ציא ווייזווען איין שטראהל, איין בלישטש פונעם שטערן געניגט דעם מאניקער זיך אן ציא טרינקען מיט חכמה אונד גבואות אויף א גאנץ יאהר! "

" וויא האסטע דאס געהאט נינוס? " האט זיך דער פרינץ מיט פערווינדערונג אן גערופן. " מיין הער, מיין מאמעס ברידער איז געווען אסוחר פון פיעל אונד טהייערע פארבן, אונד איין מאהל אים יאהר פלעגט ער, מיט גאד אנדערע, אריינע מאכן גען דאמאסקוס, וואס איז בארימט דורך דיא שטאנקייט פון איהר לאגע אונד דורך דיא אונ-ענדליכקייט פון איהר עשירות. איין מאהל האט זיך וויינע ריזע אויס געצויגן אשו ביו מצרים, האט ער אויך געמיזט פאסטירן דאס לאנד פון דיא עברים פלעגט ער ציא דער צאהלן, וואס פאר א בראו פאלק דאס איז וויא זיי באשאפטן זיך מיט ערד בא ארבעטן אונד פיהצוקט, וויא זייא האבן גיט קיין קאניג איבער זיך וויא אנדערע גאצאנען, ווייל זיי זאגן אז וויער גאט איז אויף זייער קאניג, אונד פון דער ווייטן האבן זיי פייגעס אנגל געוויזן דאס גרויסארטיגע געזעלט, וואס זייא ריעפן עס אן מיסקאן (משכן) אונד וויא עס וואהנט וויער גרויסער גאט-קאניג זייא האבן אויף עלצטע אונד שופטים דיא קאנען זיין אי מאנער אי פרויען, וואס ווערן שטארק בקבוצ געהאלטן יאהר עס-זיי דער גראסטער אפילו צווישן זיי, קאן ער גיט אונד דארף אויך גיט טהין דאס מינדסטע אונד גערינגסטע אן דער אונטארשט פון וויערן גאט-קאניג! "

" דאס איז א מערקווירדיגע געגרינג " האט דער פרינץ געענטפערט " אונד עס פרייט מיך זעהר, וואס דיא געדענקסט אזוי קלאר אונד גיט, וואס דיין אנקל דער סוחר פלעגט דיר דערצאהלן, נאר אט א באלד וועללן מיר האבן דיא בעסטע געלעגנהייט מיט אייגענע אויגן ציא זעהן, וועללן מיר קאנען אויפהיילן וויא פיעל דער פון וועט זיין אמת -

" וויא פראקטיג ? וויא שאן ? איז דאס לאנד , וויא זיך שלאנגלעך דער מאכטיגער שטרום דארט , וואס ליגט צווישן אונז אונדזענעם בערג-לאנד , וויא א זילבערן שנירל איז גרין-זיידענעם מאנטל צירט ער זיך דורך דען זאמאראנד-גרינעם טהאל !"

וויא וויא האבן זיך אזוי געריסן אפין בערג-ריקן , האבן זיי דער זעהן גאר פליצם געמאוערעט שטארט , וואס זענען פריעהער גאר געווען פאר בארגן פאר זייערע אויגן-אצינדערט ערשט שיינען זיי וויא וויא קימען גראד ארויס פון א טבילה אינעם ירבן באלד האבן זיי דער זעהן פיעלל קאסטעללן , וועלכע שטעהן אויף שפיציגע פעלזן וויא פויגל-נעסטער אין דער הויף , וועהרנד אין אללע טהאלן האט עס פשוט געווימקלט פון מענשן . א באלד האבן זיי דער זעהן אויף א קלארן זע , עפעס מעהר גען זיך , אונד עס האט א פנים געהאט , וויא דער ים געהאט אין זיך אריין דען מאכטיגן שטרום , האטש מען האט גיט גיקאנט דער קענען דען ארט וויא ער פאלט אינעם ים אריין .

דער ווייל איז דיא קאראוואנע אויף באמאהליכן און געקיימט אונד דורך א לייכטן פאסס אין דעם בארג , וועלכן מאן האט גיט גיקאנט זעהן פון דער ווייטן זענען זיי זיך באקוועעם דורך גיגאנען אין טהאל אריין , אונד דער ווייל האט זיך שוין טאקי פליצם אן געריקט דיא גאכט- דיא אססירער האבן דאך אויף געשלאגן זייערע געזעלטן אונד האבן זיך געלאנגערט פאר אן אפריה אין דער נאכט . וועהרנד דיא שאפפער אונד דיא דארפס-לייט האבן זיך אפנים דער שראקן פאר דעם פליצימדיקן ערשיינען , אין זייער פריעדליכן טהאל פון אזא מנהג פון פרעמדע קרייזער , במעט אנאנצע ארמע זענען זיי זיך ציא לאפן אין זייערע שטארט אונד אין זייערע פעטשונגען . - באלד האבן זיי דער לאנגט דען אלארם מיט שופרות פון בארג ציא בארג , אונד דער קול שופר האט זיך איבער געחורט אין א מוינד עכאם (וועדערקולות) צווישן דיא שמאלע טהאלן . - פרינץ ארבעצערס האט זיך געראכט , אז סאיז געססער זיך גאנץ רוהיג ציא פארהאלטן אין זיין געזעלט בוי אויף מארגן אונד דענסטמאהלט ערשט ארייט ציא טהין צין א טויער פון א נאהנטער ציטאדעללע , אונד דארט ערקלארן דיא אורזאכע פון זיין אריין קימען אין דעם לאנד . וועהרנד אין דעם לאנדער פינעם געוואנדטן איז אללסדיג געווען גאנץ שטיל , אחוץ דען דומפן מאן פון דיא שווערע טריט פון דיא באוואפנטע זאלבאטן וואס האבן געהאלטן וואכע איבער דיא מיעדן רייזגרוואס זענען געווען שטארק פארזינקען אין א דערפרישנדיקן שלאף , האט זיך פון דער ווייטן געלאזט הארן אריבער קימענדיק אויף דיא פלעגל פינעם נאכט-ווינטל , דיא קולות פון שמידן , קלאפן , האמערן , אויף אייזן , קיפער , בראנדז , דאס זענען געווען קולות פון וואפן פאריכטן , שילדן פאנצערס , שווערער , שפיין , דאס מען באדארפט דאך אונד דארט אויסגעססערן , ווארס דאס דערשראקענע פאלק האט געוואלט מיט אויסגעפעסערטן וואפן האטש , אפ צי ווארטן דיא באגעבנהייטן פון דעם קימענדיקן טאג . -

אזוי וויא איך האב דאך אנגעהער געלעגט באריכות דעם יסוד פון דעם גענענוואר-טיגן ספר , וויל איך עס אט א דאך טאקי אפשיססן , אונד פון דאנען אן אונד ווייטער ,

וועלל איך עס איבער לאזן דער פֿען פינעם יונגן אַסירושן געזאָנען ציא באַריכטן אללע
 טרעפּאָקצין, ציא באַמאָהלן אללע סצענען, אונד ציא באַשרייבן אַ יעדן פּאַרמזשירט וואָס
 עס וועט אירס פּאַרקומען אויף וויינער לאַנגן אונד זעהר אינטערעסאַנטן ריזע. אונד
 איך האָפּע אז מיינע לעבע לעזערענע אונד לעזער וועללן באַזאָנדרעס צופּריעדן זיין
 מיט דעם נייט פֿין דער בעשרייבונג אונד מיט דער לעבע וואָס דער שרייבער פֿיהלט
 פאר דעם פּאַלק, וואָס איז שטאַלץ אויף וויינער געשיכטע, מיט איהרער גרויסן פּאַר-
 גאַנגענהייט. מיט איהר קאָמפּאָזירן געזענענארט אונד מיט אַ צוקונפֿט וואָס לעבט אין
 דאָ האַנדט פֿין איהר גרויסן אונד ברויטנאָרטיקן גאט פֿין דאָ הייליקע אַבֿות. —

ערשטער בריוו

אָרפּאַצעס דער געזאָנדטער צוא בעללוסן דעם קאָניג פֿין אַשור !

ריחו עיר התּמרים, נאהנט פינעם ירדן.

ס י ר — פּאַלגענדיק דען באַפּויל פֿין אייערער מאַנעסשטעט, באַניטץ איך מיינע
 ערשטע פֿרייע שטונדן אויף ציא צייכענען אויף מיינע מאַכלען דאָ סצענען אונד אללע-
 דינג, וואָס איז פּאַרגעפּאַלן, אונד וואָס עס האָט מיר געשיינט גענוג וויכטיג אונד איי-
 טערעסאַנט ציא באַטראַכטן אונד ציא באַשרייבן, זייט מיינער אָפּריזע פינעם ברויט
 פֿין דעם טוירס פֿין ציא דעם ירדן. איך וועלל דאָה גיט באַשרייבן דאָ דרייט, מנהגים
 אונד דאָס לעבן פֿין דאָ אינטערעסאַנטע לאַנדער אונד פּאַלקער וואָס איך האָב אויף
 מיין וועג פּאַסירט, דער פֿין האָב איך געמאַכט אַפּאָזירן ספּר פאר אייערע מאַנעס-
 טאַט, ווען איך וועל בשלום צוריק צוהיים קומען וועלל איך עס אין אייערער מאַנעס-
 טאַטס האַנדט אַנדערלעגן.

נאָך אַ 15 טאָגער ריזע האָב איך געגרייכט דעם טהאַל פינעם ירדן, אונד אויף
 מאַרגן, אריבער געהנדיק דען שטרוים האָב איך אויף געשלאָגן מיין געזעלט פאר דאָ
 טווערן מחוץ לעיר. דאָה האָבן מיר זיך אָפּגעריחט עמליכע טאַג, בדי אונזערע כוחות
 ציא דער פֿרישן, דאָ מאַטן אונד מיעדן ציא דער קוויקן אונד איבערהויפט אַפּיסל אויס
 ציא ריחו, נאָך אזא לאַנגער אונד מיהפּאַלן ריזע, וואָס איז געווען על פי רוב איבער
 מריקענע אונד הייסע פֿלייגס. — צוערשט, האָט אונזער פֿלייצידוקעס ערשיינען אינעם
 לעבליכן טהאַל פאר אורזאָכט ביידעס; אי איבערברעשונג אי שרעק, אונד דאָ איי-
 וואַנער האָבן זיך אַחאַפּ גיטוין ציא דאָ וואָפּן, אַפּגיס אינאָן ציא גרייפן אונד אַוועק
 ציא טרייבן קיריק ציא גענע שוואַרצע באָרג, פֿין וואַנען מיר זענען גיקומען. גיט וועג-
 גער פֿין זעבן טווענד פֿון האָבן זיך אין איין נאָכט צוזאַמען געזאַמלט ציא אַט דעם
 צוועק. אונד פּאַרטאָג האָבן מיר זיי שוין ענטדעקט פּאַרטאָג אויסגעשטעלט צין אַ מלחמה
 מיט אונז. גיט וויללנדיק ציא ערשיינען אלס אַ פֿיינד, דאָרט וויל איך וויגש אַ פֿריינד
 ציא זיין, האָב איך מיך באַפּוילן, אז פֿין מיינע לייט זאל זיך קיינער גיט ריחו פֿין
 זיין אָרט, נאָר איך אלליין מיט מיין וואָפּן-טראַגער גיטס בין אַפּיר געקומען, באַלייט פֿין

מיין אלטן גענעראל גהרריב, אונד בין גלייך צי געגאנגען צין איינעם וואס האט אפגיס געהאט אזוי ווייז פיהרער.

ווערענדי איה בין נאָהנטער געקומען, האב איה גיט גיקאנט בעמערקן ריכטיגע וואפן בא ווי א חוץ נאר בא וועניגע. פון קיין שטאהלנע פלי ווין איז שוין גאהר קיין רעדע גיט, נאך דאך אונד דארט האט זיך באוויזן אן אלטער העלם, אשטיקל שילד, אונד על פי רוב זענען ווי געווען באוואפנט מיט קרימע שאפער-שטעקנס, נאכט-מעס-סערס, סערפן, וואלף-שפיטען אונד ארבייטס אינסטרומענטע, אונד דאך זענען ווייז זיך געשטאנען מומהיג אונד פעסט, אראגשוירט אין קאמפאניען אונד אין באטאליאנען מיט דער אָרדנונג אונד גענויער פֿינקטליכקייט, ווייז א גיט איין געאיגטע ארמע. אויך אייניגע פאנען האבן געפלאטערט איבער ווייזערע קאפ באגלאנגט אין דער מארגן-וין.

דיא געדעלע האלטונג פון ווייזער פיהרער האט מיר שטארק פראפירט, חאטש ער שיינט נאך דער יונג ציז ווין, איז ער דאך מיט א קאפ האכער פון ווין גאנץ חיל. ער האט געהאט א העלם א קיראסס אונד האט געהאלטן א שווערד אין ווין האנד. אזוי וויא ער האט מיר געזעהן קימענדיק אויף א פריעדליכן אופן, פריעהר געהענדיק פאר מינע צוויי באלייטער, איז ער אויך באלד אפיר געקומען אונד מיר באגריסנדיק מיט א האפליכער באוועגונג מיט ווין שווערד, האט ער זיך ציז מיר אן געריפן, אין א באלדעאישן ריאלעקט, במעט אהנליך אונזערן לשון, אזא איה האב איהם גיקאנט גוט פאר-שטיין, בזה הלשון:

„ווער ביסטע מיין הערר ? אונד פון וואנען קינסטע מיט אזא באוואפנטער לע-גיין אונד מיט אזא גרויסער באלייטונג ? באמייט דיין שליחות שלום אדער מלחמה ?“
 „שלום ! מיין הערר קאפיטאן !“ האב איה געענטפערט. „איה דיען דעם מלך אשור אונד איה געה אין ווין שליחות גען מצרים, אויך דעם וועג האב איה אבער אויס-ציאפיהרן א שליחות ציז דעם גרויסן אונד וועלט באריהקטן זעהער אונד ריכטער פינעם לאנד, אינאמעל, דער פריינד פון דיא גאטער. אט דיא באוואפנטע לעגיין וואס זענען געבטן אריין געקומען אין דעם טהאל זענען נאר מינע שומרים, וואס מיין הערר קאניג פון גינה האט מיט מיר מיט געשיקט מיר ציז באהיטן פון רויבער, וואס טרייבן זיך ארים אין דער מדבר, אבער וויא דא וועהט גיט פיעל געניג מלחמות ציז האלטן. אויב דיין קול איז געהאָרט אין דעם לאנד בעט איה דיר מיר ציז געבן דעם רשות אריבער ציז פאחרן אפירן גירן אונד גלייך ציז געהן צין אייזערן מושל דעם זעהער אינאמעל.“

אז איה האב אויפגעהאָרט ציז רעדן איז דער יונגער בן חיל נאך נאָהנטער ציז מיר ציז געקומען, אונד מיר נאך אפאהל באגריסנדיק האט ער ציז מיר אזוי געזאגט ;
 „מיר באוואלגאמענען דיר, אן אפסירער, אין אונזער לאנד. דער אלטער גביא שמואל, וואס דיא ריפסט אן אינאמעל, איז בא זיך אין דער היים אין „רמה“, וועניגסטן צוויי טאג רייע פאר דיין קאראוואנע, גען מעריב, ער איז א גאטליכער מענט, טונענדי-

האפט אלס א שופט, אומערשראקן אין זיין פפליקט, ואנפט אים הערצן אונד מיט דער קוראשוע פון א לאב אקעגן דאס שלעכטס. דאס האסט אבער מיין הערר א טעות, מיי-גענדיק אז ער איז נאך אצינד שופט אין אונזער לאנד, ישראל האט אצינד א קאנגי-גלייך מיט אללע באציאנען וואס וואהנען ארים אונז.

„דיא גייעקייט האבן מיר אין אשור נאך גיט געהאָרט“ האב איך געענטפערט, אין דער גביא שמואל מעהר גישטראה? „דער זעהער פון גאטס פאלק“ האט זיך אן געריפן אן אלטער אונד זעהר ערנסטער מענטש מיט אפנים באזיט מיט גארבן פון מלחמות, וואס איז אצינד מיט נאך עטליכע זקנים נאעהנטער געטרעטן, „לעבט נאך, מיין הערר פון אשור, אצינד אקוראט וויא פריעהר איז ער פון אונז אלע געליעבט געעהרט, פאר זיין גראנועס אלטער, פאר זיין גרויסער חכמה אונד פאר זיין הייליקער צדקות. אבער ער איז שוין ציא אלט ציא רעגירן, אונד מיר זענען געווען בא אומרוהיגט פון אונזערע שונאים דיא פלישתים, פון וועלכע ער האט אונז אזוי פיעל מאהל מציל געווען דורך זיין גאטליכן מוסה, האט ער ענדליך איבערגעגעבן זיינע אוטאריטעט צוא זיינע צוויי קינדער. זיי האבן אבער גיט געירשט פון זייערן טהייערן פאטער דעם כח אונד דיא חכמה, אויך גיט גאטס פריינדליכקייט, איז דאס פאלק שטארק אומצופרידן געווארן מיט זייער שוואכקייט אונד האבן פינעם גביא פארלאנגט, אז ער זאלל פאר זיי אויס-קלייבן אונד זאלבן א מלך אין שטאט פון זיינע אונפעהיגע קינדער. דער גביא האט זיך שטארק באמיהט אונז אפ צו רעדן פון א קאנגי, זאגנדיק: ער וועט באיי אונז אלס-דיגן אנוועק געהקען, וואס עס וועט זיך איהם נאר פארקליסטן, אונזער גראסטן פבור, אונד אונזערע גראנוע בחורים, וועט ער זיך געהקען פאר משרתים, אונד אונזער שאנסטן ציעריג, אונד אונזערע שאנע טאכטער וועט ער מיט קאנגיס-רעכט צוא זיך געהקען, איהם צוא דעגען אין אללע זיינע פערלאנגונגען. מיר וועלן תמיד איהן מוזן פאלגן, אונד מיר וועללן שוין גיט מעהר האבן קיין פרייען וויללן, מיר וועללן וועגן דער בחירה שפעטער שטארק חרטה האבן, אונד מיר וועללן ווייטער זיך זעהנען נאך א שופט וויא אמאהל, ווען עס וועט שוין צוא שפעט זיין“, אבער מיין הערר פון אשור. דער עולם האט גיט געאכטעט אויף דעם זעהערס הייד אונד האבן גערעשט געשרייען פאר א סאנגי אז דער גביא האט זיי געמיזט ציא ליעב טהין אונד האט געזאלבט איי-געם, א יוגן מאן פינעם שבת בגימין, שאול דער זון פון קיש. א מאכטיגער מאן, קראפטג פון ארים אונד מוסהיג פון הערץ, וועלכן גאט האט דעם גביא אן געוויזן.

„איז אצינדערשט שאול אייער קאנגי?“ האב איך דען אלטן ריינדער אפרעג געטהן.

„ער איז, ערעלער הערר, אונד איז עס געווען שוין זיט איינגערציט, ער איז א באריהמטער העלד אונד האט שוין פאר אונז פיעלע מלחמות געווינען, אונד גראש אונז-זערע תילות האט ער דיא פלישתים תמיד מנצח געווען. אלס א זאלבאט האט ער נאר גיט זיין גלייכן; נאר זעהר אפט איז ער עפעס טראנוועריג, באטריבט אונד מעלאנקאליש

אונד וויט דער לעצטן צייט איז ער עפעס גאר אראפ פונעם וועג, כמעט צומישט, אונד דאס גאנצע לאנד ויפצט נאך דעם מילדן אונד קראפטניגן הערשאפט פון דעם שופט פון דעם קלענען אונד גוטן גבאי."

"וואו רעדסט ווער מוטריג פון היינאניג" האב איך מיר אן געריפן, מיר ווינדערני-דיק איבער וויינע ציא פרייע שפראכע, אנדערס ווארט וויינס האט דאך גיקאנט אפ-געטראגן ווערן צום קאניג, אונד וויינע אומפארזיכטיגקייט וואלט דאך איהן גיקאנט קאסטן וויין אלטן קאפ.!"

"אזוי רעדן אלע, מיין הער, וואס האבן אן אנשפריך אפין גאמען פון מאנער!" האט ער געענטפערט פייעריג אונד מיט אנשטאנד, "גאט האט אונז געגעבן א קאניג אין וויין צארן, מיר פיהלן דאס אצינד, וואס אפילו דער גרויסער גבאי האט איהן מיט אומפארזיכטיגן פארלאזט, וועגן וויינער אומפריימקייט אונד אבזורדזש, ניין, נאך מעהר, אפילו גאט אליין, האט אפנים איהן אויף שוין פארלאזט."

"גילקליך וועט וויין יענער מאג" האט דער יונגער פירער דאך אזא געטהין, ווען דעם קאניגס בראווער אונד קליינער ויין, דער פרייץ יונגן וועט קאניג ווערן אויף דעם פאטערס ארט!"

איך האב מיר שטארק פארווינדערט, אייערע מאנעסטאט איבער דער קיהנהייט (עזות) אונד מוטדיגקייט פון אט דער יודישער שפראכע! דאס איז עפעס א מין אומ-דערשראקענע ראסע, מינקל פון פארבע, מיט בריללאנטענע שווארצע אויגן, ראפן-שווארצעס האר אונד מיט פנימער פילל מיט אינטעלליגענץ (1) אונד שוועניע (2) איך האב וויינער לייעב פאקומען. איך בין פון ווי געוואהר געווארן, פאר וואס ווי זענען גיט בעס-סער פאנוואפנט, עס האט אפנים אזוי פלישמים זענען ווי אקאהל פליצט איבער גע-פאלן, אונד האבן דאס גאנצע לאנד ענטוואפנט, איין שטאדט נאך דער אנדערן, גאר צוריקלאונדיק יענע פליס וואס מען באדארף האבן דיא ערד ציא בא ארבייטן. מיטן קא-ניג האבן ווי געהאפט, זיך גיט אפ ציא רעגענען מיט דיא פלישמים, ביז אצינד איז עס ווי נאך גיט אין גאנצן געגליקט. דיא פלישמים האלטן נאך פעסט א חלק פונעם לאנד אונד בא אומריהגן ווי ווער אפט.

נאך אונזערן שמנים, האבן זיך, וויא עס האט אפנים געדאט, דיא עלצטע איבער-געצייגט פון אונזערן פריעדליכן קאראקטער, האבן ווי זיך צוריק געצויגן אונד האבן דיא נאך ראפארטירט דעם סענאט אדער דער אסיפת זקנים פון דער הויפט שטאדט פונעם טראל, וואס איז געלעגן גאר א ווערשט אכט ווייטער. שוין נאך צוויי שטונדן איז א שלים מיוחב פון דער שטאדט אן געקומען ציא מיר מיט אן איינלאדונג אהין ציא קימען אונד א רשות פאר דער באראוואנע זיך ציא לאגערן פאר דיא שויערן אין א באקוועעס וואלדל געבן א געוויסער קוועללע. מיט פארגינגן האב איך מקבל געווען דיא האפ-

(1) דעת והבונה. (2) חכמה ושכל.

ליבע איינלארונג פינעם יודישן פאלק. אויפגעהקענדיק אונזער מארש, געפיהרט פינעם
 יונגן עלצטן, זענען מיר אויף איין ארט דעם ירדן לייכט אריבער געבראכט מיט דער
 גאנצן קאראוואנע, דיא רייטערס האבן אפילו גיט באגעצט וויערע פיס. א שטונדע שפע-
 טער האבן מיר דערגרייכט א זעהר אנגענעהם פערד באשאפט פון א וואלדל, אונד
 דאס איז געווען אונזער ארט פאר א לאגער. וויא זאלל איך איהר, אייערע מאנעסטעט בא-
 שרייבן דיא שאנקייט פון דער סצענעריע! פון אללע ווייטן פארשטעללדיק א געמישאכטן
 פון דיא ווילדעסטן פעלזן אונד פון דיא לעגליכסטן טהאלן?— פערדער פון תבואות, שיי-
 גען אזוי וויא א שטעט פון גילדענע פערדערן איז אויף זיי אויס געשיט. באצופערנדיקע
 טהאלן, אנגענעהקע וועגן (נאות-דשא) פרוכט גארטנער, וויין גארטנער, וויללעס, קאס-
 טעללן אונד באפעסטיגטע פעלזן, מיט דעם שאנעם אונד אימקער געגענווארטיגן שטרום,
 מיט דיא טינקעלע בערג פון יענער ווייט, מיט דעם לייכטיג-בלאווען הימל פון אויבן, אל-
 לעס דאס אין איינעם באשענקען דעם גליסטנדיקן אויג פון דעם באטראכטנדיקן מענשן
 מיט דער פריידיגסטן אונד אנגענעהקסטן אונטערדאלטונג. 1.— אויך דיא באפאלקערונג
 פינעם לאנד איז ווינדערפילל צוא באטראכטן; דאס פאלק איז פילל אין דיא פערדער,
 אויף דיא וועגן, אין דיא אלענען, מאן טרעפט זיי אן רייזנדיק צווישן, אונד אויף דיא
 בערג, אן געוואלט אין דיא שטערן פון דיא שטאדט, שפאצירנדיק ציא דיא קוועללן, ציא
 דעם טייך; ארייטנדיק אין דיא פרוכט- אונד וויין-גארטנער, ניצינדיק אין דיא קלייטן,
 אין דיא באזארג, אונד אין דיא אפנטליכע מארקן. איבעראל זעהט מאן זיי לעבן, שוועבן,
 טהאטיג אונד באשאפטונג! אין אססיריען איז דיא שטאדט דער איינציגער צענטרום
 פינעם פאלק, אפון גאנצן לאנד געפינען זיך גאר אייניגע פאסטיכער, אונד עטליכע ערד
 ארייטערס. דאך אבער, איז אויף דעם לאנד אקראט אזא מין לעבן וויא אין א שטאדט,
 עס ווימלט פון טהון אונד פרייבן. קיינער ויצט גיט ליידיג, קיינער שטעהט גיט אומיסט
 אונד יעדער גאנג בקענגט ניצן אונד האט זיין ווערטה. דיא מענשן זענען קיינע בא-
 ווערן גיט, קיינע שקלאון אנדאזי גיט, זאגנדיק אינגעלייגענטע אונד ארייטנדיקע מא-
 גער, פריי פון יענע פעהלער, וואס מאכן דעם לאנדסמאן לאבערליך, ווען ער קיפט אין
 א שטאט ציין. אפילו דער אקער מאן באזיצט א בענעהקען פון א גרויסשטאטיגן, ציא
 ער זעהט ציא ער שטעהט איז ער א פרייער אונד אן אנאפדענגענער מענש. דיא
 מיינסטן קאנען לייגענען וויערע הייליקע ספרים וואס זענען דיא מערקווירדיגסטן אין
 דער גאנצן וועלט, ווארס א מאכטיגער גאט האט זיי דיקטירט) אונד פיעלע קאנען זיי
 אויך אפ שרייבן. אזוי וויא אללע שטאמן אט פון דוועלבע אבות, פון אברהם'ען דעם
 באלדערער, צוואלף שבטים פון צוואלף ברידער האבן זיי אללע א גלייכן ראנג (יחוס)
 אונד איינער איז גלייך עדל וויא דער אנדערער. דרומאויך זענען אללע זעהר אהנליך
 איינער צום אנדערן אונד האבן איינע שפראכע, אין וויער לשון אזוי גיט וויא אין וויער
 בליט געהארן זיי זיך אן קרובים מיט אונז, גאך פון אברהם. האטש איך בין דאך ערשט
 זיין טאג האב איך דאך שוין געלערנט אסאך פון וויערע מאנירן, מנהגים, פון וויער רעלי-

גיאן אונד פאלטיק! דא זקנים באקאנטע אונד בייבדיקע מאנער אויסגעקליבן אין יעדער שטאט, פאר זייער חכמה אונד ערפאהרנהייט זענען זאגען מיר זעהר האפליך איבער אלע באשרייבונגען פריינדליך. שוין אם ערשטן טאג פון מיין אנקומען, איך האב נאר וואס אויף געשלאגן מיין געזעלט אונד האב געוואלט מיטאגן, איז שוין אנגעקומען א גייע דעפוטאצאן פון יריחו, דא הויפטשטאדט פינעם מדינה. זיין האבן געשיינט שטארק הנאה צו האבן פון דער איינריכטונג פון מיין געזעלט, וואס זיי האבן שטארק בא-ווינדערט דא שאנקייט פון דא זיידענע פיריהאנגע, דא טוייערשטייט פון דא בליס אונד דא קינסטליכע ארבייט פון מיין מאכל, איך האב בא זיי א פנים געהאט ווי א מאכטי-גער מלך, וועגן דער קאסטבארקייט פון מייןע זאכן, זיי האבן מיר אפער נאר אביסל וועניגער האפליך באהאנדלט, וויא זיי וואלטן עס געטהן איבערער מאעסטאט אלליין איך האב זיי איינגעלאדן צו מיטאגן, האבן זיי זיך ענטשולדיגט דער מיט, זאגנדיק, אז זיי זענען געקומען מיר איין צווא לאדן, דעם נאכט אונד אזוי, א בייבד צו בעווייזן דעם מאנארך, וועמעם משולח איך בין! — באלייט פון ניגוס אונד מיין אלטן גענעכאל נהריב בין איך מיט זיי געזאנגען ביז צו דא טויערן פון דער שטאט. אויף דעם וועג האב איך באמערקט אז דא נאנצע מחנה, וואס איז אזוי גיך צו אויף געקומען מיט מיר מלחמה צו האלטן, איז אקוראט אזוי גיך פארשווינדן געווארן, אונד האבן זיך ווייטער גענימען איבער צו זיין ארבייט, דענקענדיק, אז ס'איז שלום דארף מען ארבייטן. אפנים, אז זיי האבן קיינע שטעהנדיקע ארמעע נישט, וואס וואלט פארויבט דעם לאנד פון אזוי פיעל ארבייטסבראפט, דער קאניג שאול זאל נאר באווייזן א לייב גאדע פון צוויי טויערד מאן גארדיקטן פארן זין דען פרינצן יונתן. פון דעסטוועגן זענען אלע יודישע מא-גער געאיבטע זאלדאטן, אחוץ איין שבט לוי. אונד אלע זענען זיי גרייט, אין דער קור-צעסטן צייט זיך צו אויף צו ליפן, דער הארנדיק דעם קול פינעם רעפערדיקן שופר זענען זיי שוין אין א פאר טעה פארטיג צום קלאפן, דאס איז א חברה. —

דורך געהנדיק דורכן טויער האבן מיר באוויילקאמט אונד באגריסט עטליכע גראוו-קאפינע אונד ווייסבארדיגע ערלע זקנים, וועהרנד אסך מענשן זענען געשטאנען ארים אונד ארים, אונד האבן מיר באטראכט מיט גייגער. איינער פון דא זקני הער, ווא האט מיר אזוי הערצליך בא שלום-עליכעס, האט געבעטן דא איבעריגן אז זיי זאלן מיר באווייזן יעדע פריינדליכקייט, וועהרנד מיין קירצן אויפגעטשטאלט צווישן זיי איך האב זיי נאטירליך געענטפערט מיט פאסנדיקע ווארטער, וואס דאס אויס געבריקט מיין פארניגן אונד מיין פרייד מיט אזא בראוו פאלק באקאנט צו ווערן דאס האט אין גאנצן פאסקירט אין א גרויסער האללע באיים טויער, וויא איך באמערקט איז דאס דער ארט, וויא אלע וויכטיגע געשאפטן ווערן אפגעשלאססן, דא ווערן אלע אפגעשליסען זאכן פאר-האנדלט, דא האלטן זיי אפ זייערע אסיפות, דא ווערט דער משפט גייר, אונד דא ווערן דא טראווערדיקן וויא דא פראקליבן זאכן באקאנט געמאכט. אין דעם ערד פון א טעה זענען מיר דא געזעסן, אונד איך האב געהאט דאס פארניגן זיי צו ענטפערן

אויף אללע ווערע שאלות איבער אקסיריען אונד איבער אייערער מאנעסטאט, אונד ציז הארן ווערע קלינגע אונד פארשטאנדדיקע פאסערקונגען דער נאך איז אריין געקומען איינער פון דיא באדינטע אונד האט געמערקט אז דער פאנקעט (סעודה) איז גרייט. דער ראש פון דיא זקנים האט געפירט דעם וועג אונד איך מיט איינגע זקנים אונד עטליכע ביהער מיט אייניגע אפיציע, וועלכע זענען אויך געווען איין געלאדן זענען נאך געגאנגען. איין אפיציר נאך אפילו נאר איינגער מאנטישק, נאר גרויס בריהשקייט דריקט ניד אויס אין וויין גאנץ פאנעקען, אונד איז מיר פארגעשטעלט גווארן מיטן נאמן "יואב" איז אויך דער באיי געווען פון דער סעודה האב איך ניט פילעל אונד מערעסאנטעס ציז טעלן נאר דאס, וואס זיז האט זיך אויסגעצייכנט אין איינפאקייט אונד מאקסיגקייט! - עהדער דער צווייטער מאג איז שלאפן געגאנגען פון איך שוין פאקאנט געווארן מיט פילעל פון דעם מערקווירדיגן פאלק פילעל פון ווערע געלעהרעט האבן זיך עהר פריינדליך באווייזן אקעגן מיר, מיר ווייזנדיק ווערע הייליקע ספרים אונד מיר אללעס דער צאהלן פון ווערער געשיכטע, וואס איך האב נאר געליקט ציז פרעגן. אצינד בין איך אים שטאנד, אייערער מאנעסטאט, ציז געבן א זעדר אינטערעסאנטן באריקט פון ווער געשיכטע, גראד פון דעם פונקט וויא רעמעטעס דער דאמאסצענער פרינץ האט אפ געשלאסען וויינע בריוו צום קאניג "סעזאסטריס" ביז ציז דער קראונג פון ווער ערשטן קאניג דען העלדן שאל גן קיש, וואס קאניגט אצינדערט.

אזוי וויא, אייערע מאנעסטאט, בעזיצן אן אפשיקט אויף פארקעט פון די בריוו פון דעם פרינץ רעמעטעס (אצינד שוין בעט פונעף הינדערט יאהר וויט ער האט געשריבן), וועט איהר איך מן הסתם דער מאהגען, אזער האט פאר לאזט ווער פיהרער מאזיס, אדער וויא דיא יודן ריפן איהן "משה" אין דעם מדבר פון אראביען. צוויי חדשים נאך יציאת מצרים; - דער פרינץ פון דאמאסקוס האט אפילו במונה געהאט דיא יודן ציז פאלייטן דורך דען מדבר ציז לאנד, וואס ווער נאט האט זיז ציז געזאגט אז ער וועט עס וויא געבן פאר א באזיטן! נאר אזוי וויא זיז האבן געווינדנט אקעגן ווער נאט, דינענדיק צום גל, אדער "אפס" א נאט פון דיא מצרים, האט זי דער פאר פאר ווער נאט פאר משפט, אז פערציג יאהר ואלן זי זיך ארים פלאנקען אינדער וויסטע אונד נאך ניט אזוי ניד פאקישען דאס געלויפטע לאנד. דער פרינץ רעמעטעס מעלדעט אין יענער אלטן מגלה פון דעם דענסטקאלעדקן מעמד פון דיא יוצאי מצרים בנה הלשון: -

"מוזיס האט מיר נאר וואס געזאגט מיין מיינערער פאסער, אז נאט האט פאשלאסען פאר דעם חטא בעגל ציז לאזן וויין פאלק ארים וואנדערן פערציג יאהר אין דער מדבר עהדער ער וועט זיז פרענגען ציז דעם ארץ ההבטהה - דערווייל וועט ער אן רייצן אויף זי פיינד פון ארים אונד ארים וואס וועלן זי שטארק דער קישען. אייניגע קליינע מלחמות האבן זי שוין געהאט ציז באשטעקן אונד אין זיז האט זיך שטארק אויסגעצייכנט

א יונגער מענטש וואס הייסט "י ה ו ש ו ע" דאס וועט אפאהל ווערן א מאכטיגער העלד, ער איז קלענע וויא א גביא, שאן וויא דער אגבנט-שטערן אונד שפארק וויא אצערדערבויס משה האט איהן זעהר שפארק לעב במעט גאפ מעהר וויא אן אייגן קינד. אונד ער האט מיר איין סאחל אלליין געזאגט "רעמענעס, מיין זין, יהושעלע וועט זיין דער קינפטיגער פירער פון גאטס שבתים, גוט איינער פון מיינע קינדער, אדער מיין פרידער'ס קינדער זענען פעהיגער ציא דעם דיענסט אלס אט דער יונגער מענטש, אונד אין וויינע האנדט וועל איך איבער געבן גאטס פאלק!" - "דומאויף", זאגט דער פרינץ ווייטער אין דער מנהל, "וועגן דעם באשטימטן לאנגן אויפגעטהאלט פון דיא עברים אין דער מדבר וועלל איך שוין מארגן צי שטעהן צין א קאראוואנע וואס געהט פון מצרים גען אשור" עס וועט מיר זעהר לייד טהון מיר ציא געזעגענען מיט משה'ן מיט אהרן'ען אונד מיט ווייטער געבורדיקן אלטען שוועסטער מרים'ען אונד אלע איבריגע גיטע פריינד וואס איך האב געפינען אין דעם מערקווירדיגן פאלק. דיא וועלט, וואס האט זיך אן געהאקט פון דיא מערקווירדיגן ווייטער וואס זענען געשהן אין מצרים פון דיא יודנס וועגן, וועט אונזי גייגערדיג באוואכן פון דער ווייטן דעם פארטשטריט פינעם פאלק, וואס האט אזא מערקווירדיגן נאם?"

אט אזוי עקט דער פרינץ וויינע בריוו צום קאנגי סעזאסטריס זיין פאטער אצינד גאפ פינף הינדערט יאהר במעט האבן מיר אין אשור גאר גוט מעהר געלערנט פון ווייטער מערקווירדיגן געשיכטע, אהויז דעם, וואס זיי באוואהנען, אין אט דעם אויגן בליק, דאס שאנע לאנד צוואלף מאכטיגע נאציאנען, פאראייניגט אונטער איין קאנגי, א מלוכה פון אנשי חיל, כהנים אונד חכמים, אין ווייטער דרכים איינפאפ אונד מאכסיג, אין ווייטער מנהגים פאמירארכליש אונד שפארק געלעבט פון דיא גאטער - אזוי וויא אלס-דינג, וואס פארטעמט אזא פאלק, וואס גאטטער רעגירען עס, מוז דאך זעהר אינטע-רעספאנט זיין, אונד צוגלייך פאלגענדיק איינערער מאנעסטאטס באפויל ציא באריכטן איבער ווייטער פאליטיק, מנהגים, רעליגיאן אונד רעגירונג, וועלל איך מיר קורץ באניצן מיט זענער פאטרייבונג, וואס איך האב געפינען אין ווייטער הייליקע ספרים, איך וועל מיר אויך צוויילן בעדינגן מיט פריוואט פתבים וואס קליינע מענשן האבן אויף געצייגנט וועהרנד זיי זענען דער בייא עדות געווען! - אין דיא לעצטן אקט טאג, וואס דיא קראנקייט פון אייניגע פון מיינע מענשן האט מיר געצווינגן דאך מיר ציא פארווייטן, האב איך גוט גאר זעהר פיעל געלערנט פון דיא חכמי הדור, איך האב מיר אויך געלאזט פיעלעס אפ שרייבן. - דיא עטליכע הונדערט יאהר, וואס זענען פארלויפן זייט פרינץ רעמענעס האט וויינע מסתבים אפ געשלאססן, זענען פיל, פון דיא אינטערעסאנטסטן באגעגנהייטן, אונד אזוי קורץ וויא מאגליך, דאך עפן אזוי גאנץ אונד אזוי קלאהר, וויל איך פאר איינערער מאנעסטאט, אנדערער לעגן דיא מעשה פון דער אויסער-ארדענטליכן קארירערע פון אט דער גאט-געליעבטן נאציאן, אונד זיין אייגן אויס-דערוואהלטעם פאלק!" -

ווען דער גבור החיל אונד נביא משה איז אראפ פינעם בארג סיני מיט דיא לחות פון היינעם אלפאסטער, אויף וועלכע גאט האט געשריעבן מיט וויינעם פינגער יענע געזעצע, וואס ער האט געוואלט אז דיא עברים זאלן ווי אפהיטן, האט ער דער זעהן אז אין וויינער אפגענונהייט האבן וויא זיך גאר גענימען ציא דיענען דען עגיפטישן גאט אפים, האט ער פאר צרות אונד אונאויסשפראכליכע שטארצין אונארף געטהין דיא לחות אויף דער ערד אונד ווי זענען ציבראכן געווארן אויף פיץ פיזלאה, אונד אלס א פאשטראפונג פארן חטא האט גאט ערשט דריי טויזנט אפים-דיענער דער הרגת אונד דעם גאנצין דור האט ער ארים געפיהרט אינעם גרויסן מדבר, גיט ציא לאזענדיק אז ווי זאלן קאנען געפינען א וועג ציא דעם פארשפראכענעם לאנד, גאנצע פערציג יאהר, ביז אלע, וועלכע זענען שוין אלט געווען צוואנציג יאהר באיים ארויסגעהן פון מצרים זענען אין דער וויסטע אים-געקומען, גאר דיא צוויי הייליקע מאנער יהושע אונד בלב זענען געבליבן פינעם אלטן דור. —

גאט דעם וויא משה האט דער לאנגט פון גאט אפפיה, פאר דיא דיענער פון אן עבודה זרה דורך דאס בליט פון דיא געפאללענע טויזנדר, איז ער וויעדער ארויף אויף דעם זעלבן בארג אונד האט פון גאט ערהאלטן נייע לחות גראד וויא דיא ערשטן — דינע געזעצע ווערן פון ווי ביז אויף היינטיגן טאג ערנסטליך געהאלטן אונד אין וויינער טעמפלן ווערן ווי מיט גילדענע בוכשטאבן אין דיא וואנדט אריין געבראכן, איין מאהל אין יעדן טאג ווערן ווי אויף א קול אויס-גערופן אויף דיא אפגמליכע ארטער פאר דיא טויערן פון דיא שטאדט. עס זענען צעהן געזעצע, וואס ענטהאלטן דיא חובות פינעם מענטשן אקעגן גאט, אונד אקעגן דעם מיט-מענטשן, דיא עברים רופן ווי „ דיא עשרת הדברות „ עס זענען צעהן קירצע אפער זעהר וויכטיגע זאצע; ווי באפוילן ציא דיענען גאר איין גאט; פאר בישן דיא אנגעטונג פון מאטערעללע גאצין (עבודה זרה) דיא פראפאנאציען (חילול) פון הייליקע גאמען, ווי הייססן הייליק האלטן א זעהן שבת, דען זיכעטן טאג פון יעדער וואך. ציא געהארבן אונד בייבאר ציא האלטן דיא עלטערן פארבישן רציחה. גיאוף. גנבה. פאלש עדות זאגן, אונד מקנא ציא ווין. אזאלכע פאנדעקטן (אסיפת חוקים) מיין איך זענען ווערטה אויפגענימען ציא ווערן פון אלע פעלקער אונד נאציאנען פון דער וועלט. —

גאט האט ווי באפוילן אויף ציא שלאגן א באוועגליכן טעמפל, אגרויס קאנגיליך געצעלט צים אויפגעוואהרן פון דיא הייליקע בליט אונד צים אפריכטן פון דערהייליקער עבודה. וויער הייליקע ספרים באשרייבן יעדעס פיצעלע פון דער גרויס ארמיקסטן אונד רייכסטן איינריכטונג פינעם משכן. אין גיגוה איז מיר קיין געצעלט גיט באקאנט וואס זאלל אים מינדעסטן פארשטעלן דעם גלאנץ אונד דיא פראכט פינעם אהל-מועד. ער איז געווען איינגעטהיילט אין הויפן אונד אין קאמערן, פון דיא אויס-וועניגסטע ביז דיא אינוועניגסטע אונד גאר דאס הייליקסטע, מיט מזבחות פאר קרבנות אונד פאר קטורת, אינעם קדשי קדשים איז געווען דער פארבראגענער ויטץ אונד טהראן פון וויינער גאט

וואס זיין וויקבאל איז געווען וויא אפגענענדיק אויג, שרעקליך אן ציא קוקן, אונד ווען
אשטערבליכער זאלל עס זעהן, וואלט ער אויף תמיד בלינד געווארן. דער אהל מועד
עקזיסטירט נאך אים לאנד, אונד איך האף איהן ציא באזוכן דער גאנץ וועל איך ערשט
אים שטאנד זיין, איינערער מאטעסמאט פון איהם א פאלשטאנדיגע באשרייבונג ציא
געבן - פערציג יאהר דאט זיך דיא עברישע גאציאן ארים געבלאנקט אין דער מדבר
ויערע ספרים באריכטן צוויי אונד פערציג אפרה-ארטער אדער איין אפרה האט גע-
דאווערט א יאהר. אמאהל גאר עמלאכע וואכן אונד א מאהל פיעל חדשים. זעהר אפט
האבן זיי איבער גחורת דעס זעלבן מארש, וועלכן זיי זענען שוין אמאהל געמאנען -
אט האבן זיי דאלאנגט א געהען צפון, אונד אט האבן זיי אקערד גיטהין זייער צרוהדיקן
גאנג גאר גען מעריב, אונד באלד גען מזרח אונד ערשט גאנץ פיעלע מיעדע שטאג
פליצט גאהר גען דרום! אקוראט וויא אבלינדער, וואס ויכט מאפפנדיק דעס וועג אין
פינצערקייט, אזוי האט זיך ארים געשלעפט אנרויסעט גאציאן פון דריי מיליאנען
מענשן, פון וועלכע זעקס הונדערט טויזנד זענען געווען בעלי מלחמה, אין דיא מאכטיגע
מדברות פון אפריקא, שטאווענדיק, וויינענדיק אונד אומזיסט. ויכנדיק, דאס פאר-
שפראכענע אונד דאס געליעבטע לאנד, וועלכעס איינציגהעמען האט זיי וייער גאט
ארויס געצויגן פון מצרים. וויא שרעקליך איז דער משפט פון וייער גאט? ! - וויא
איהן זיי האבן געוואנדערט האבן זיי מיט זיך ארים געפיהרט דעס אהל מועד, מיט
דעם ארון-קודש. אויף וועלכן האט געריהט דאס גאמליכע ליכט באוויינדיק ווינע
גלאררייכע געגענווארט. אללע מארגן אונד אללע אויף דער גאכט האבן קרפנות
געברענגט אויף דעם מופת אונד דיא כהנים לזים אונד ישראלים האבן קיין מאהל ניט
אויף געהאט גאט איבער ציא בעטן או ער זאל אפ ווערן פון זיי זיין בעס. גאר וייער
גאט ביים ניט זיין ווארט, וויא אמענש, דיא שטראף האט געהייסן פערציג יאהר אונד
עס האט געמוזט אזוי זיין - אזוי וויא דיא מאכטיגע גאציאן קומט ארויס פון איין
פאטער אברדס, האבן זיי אללע איין יחוס! האמש זיי זענען צוועלף גאציאנען, אייער
שבת א גאציאן, פירעסט וועגן זענען זיי אללע פאר אייגנט אונטער איין געזעץ, זענען
געפיהרט פון איין פיהרער, אונד אללע זיענען איין גאט. פון אללע שבטים איז אבער
איין שבט, לוי, באזאנדערס אפגעטהיילט ציא דעם דיענסט פון וייער גאט דרומאויף
האבן זיי ניט געמאגט טראגן קיין כלי זיין וויא אללע וייערע ברידער. אויף וייערע
וואנדערונגן זענען זיי געווען געטהיילט אין צוואלף ארטעען, יעדע אונטער איהר פאן
אונד עלצטן. ויעבעציג וקנים האבן אססוסטירט משהן אין ווינע באראטהונגען - אויף
וייער פערציג יאהריגן ריזע זענען וויא אויף א מערקוויירדיגער ווייזע געשפייזט געווארן
מיט א מין ברויט פינעס היממעל. וואס באיי גאכט האבן עס מלאכים געבראכט אויף
דער ערד אונד גאנץ פריה מארגנס האט עס דאס פאלק שוין געפינען ליענדיק. (גע-
לעהרגעטע עברים דערצאהלן מיר אז דאס ברויט וואס האט אייגענטליך געהייסן „מן „
זאלל אין זיך האבן געהאט א מין אייגענשאפט אז וועהרגד אן עססער האט עס געהאלטן

אין מויל אונד האט זיך געדאכט וואס פאר א מין מאַכל אין דער וועלט, זאלל ער העקן
 ויכער האבן געפיהלט דעם מעס דער פין, אונד גאך אסאך אנעקדאטן אונד לעגענדן,
 א פילו זעהר אינטערעסאנטע האט מען מיר דערצאָלט, נאָהר איך וועלל מיר באַנגיגן
 מיט דעם באַריכט, וואס איך געפין אין דיא פֿלֶבֿי קודש וויערע: אויך גאנצע הויפן פון
 פאָגל פֿלעגן זיי גאך פֿלעקן איבעראַל, אונד וואס איז גאך פון גראַסערן ווערטה אין
 אזא ברענגענדיק קלימא מיט א קלאַ-אויגנדיקער הימל פון שרפנדיקן זאמער, וואססער!
 יאה עס האט זיי קיין מאהל נישט פאר לאַזט קלאַרעם קאלטעס וואססער, אַמין ווינדערליכער
 ברינגען, אַנאַמליכע קוועללע, וואס דער פֿרישט, אונד באַלעבט, האט זיין באַלייט
 איבעראַל וועהרנד דיא פֿערציק יאהר וואס זיי האבן געפלאַנדעט אין דער מדבר-וויי
 מערקווירדיק איז דאך דער עברישער גאט? אז אפילו ווען ער איז אויף וויי ברונג,
 וועגן וויערע וינד אַקעגן איהם, שטראַפט ער זיין פאָרט מיט רחמנות, וויי אַ לעבער
 פאָטער זיין געלעבט קינד! - דאס פֿרישע וואססער האט משה אפיר געבראכט פון א
 האַרטן פֿעלז; דריי חדשים נאך יציאת מצרים, האבן זיך דיא נאייבאפֿריישע אָן געוויבן
 צוא באַקלאַגן אז ער האט זיי געבראכט אין דער מדבר צוא שטארבן פאר דאָרשט, האט
 גאט געהייסן משה'ן אז ער זאלל מיטן הייליקן צעפֿטער באַריהרן אַ געוויסן פֿעלז וועללן
 זיי האבן וואססער. דער יודישער גאט הייססט נישט גראַבן אין דער ערד, וויי געוואהנ-
 ליך קוועללן זענען, פון א האַרטן פֿעלז וואלל מאן אַרויס שלאַגן - וואססער בדי מען
 זאלל זעהן אז עס קומט מאַקי נאר פון א גאָטס האַנד! דער וואס קאן וואססער שאַפן,
 קאן עס אויך הייססן ערשיינען וויי ער ווילל! - (אָט דער מערקווירדיקער קוועלל וואס
 האט זיך דערלאנגט אַנאָס פינגעס האַרטן פֿעלז אַרויס אונד האט זיין באַלייט אין דער
 מדבר וועהרנד וויער וואנדערונג, זאלל געהייסן האבן „מַרְיָם בְּרִינָען“ אונד עס עק-
 ויסטירן מאַנכע זעהר אינטערעסאנטע לעגענדן אונד אנעקדאטן איבער איהן, וועלכע
 איך האָפּ צוא זאָמלען, אונד אַבזינדן ספֿר פאר איינערער מאַעסמאָט צי שרייבן. אויך
 ווינדערליך איז דאס, וואס דיא קליידער וועלכע זיי האבן אויף זיך גיהאט וועהרנד יציאת
 מצרים, זענען געבליבן גאנץ אללע פֿערציק יאהר, דיא סאנדאלי האבן נאך פֿערציק
 יאהר אויסגעזעהן, אזוי וויי נאיי, אזוי זאגן דיא הייליקע ספֿרים וויערע, אונד וואס איז
 דאך נישט צוא גלויבן אויף אזא מערקווירדיקן גאט, וויי דער ווינדערליכער אונד מאַכטיגער
 אלהי העברים? - וויי אויססער אַרדנמליך זענען וויינע מעשים! וויי שטערעגן איז זיין
 צארן! אונד וויי גרויס איז זיין רחמנות! - פאר אַשטראַף טרייבט ער אַרום אן אויסגע-
 וואַלטע נאציאן וויי קרימינאַלנקעס פֿערציג. יאהר אין וויסענעססן. אונד מיט דער
 פיהלדיקער זאָג פון אַ לעבען פאָטער פארזאָרגט ער זיי מיט דעם זעלנעסטן ברויט,
 מיט דעם שאַנסטן פֿלייש, מיט דעם געשטאַקסטן וואססער אונד מיט גאנצער קליידונג. וויי
 מערקווירדיק מוזן זיין דיא געפיהלע פון א מענטשן וואס זיין גאטס איז וואַכט איבער איהן
 אזוי גרויסאַרטיג? ווער וואלט נישט אַוועק געגעבן א פֿורפֿערנעם מאַנטל פאר זאָגן
 איינפאכן פון גאט ערהאַלטנעם קלייד? גיין, איינערע מאַעסמאָט. אָט דער עבריים

נאט, געפאללט מיר זעהר שטארק, ער איז נישט נאר א פערדערבער א צערשטערער, וויא
אונזערע כהנים שטעלן אונז פאר אונזערע גאטער; אשורף, נינוס אונד אופק. דער
עברישער נאט פאניצט נישט נאדער אונגענדליכע קראפט, ער פאנווייזט אויף אומפאנגענצטע
ניטסקייט, דיא ווינדערליכסטע געדולד (אדף-אף) דאס שיינט מיר אסאך גאטליכער צוא
זיין וויא גקקה אלליין. הייליכער אונד גאטליכער איז יענע לעבע וואס היילט מיט דער
רעכטן האנד וועהרנד, דיא לינגע דאט פארווינדעט. דיא מענשליכקייט זיין דער נאט-
הייט, פארהירט מעהר דאס מענשליכע הארץ! —

איערע מאנעסטאט, וועללן זיך לייכט פארשטעללן, אז אזא מאכטיגע נאציאן האט
צריין געואגט אשערעק צווישן דיא קליינע אומות ארים דער מדבר. עפעס האט עס זיך
געלאזט הארן אז דיא עברים זיכן א גוט לאנד איינציגעדיקען אונד זיך דארט ציא פאנעצן
אונד דיא קליינע מלוכה לאף האבן געציטערט וויא דארט פלאטעלאף אין א הערבסט
ווינד פאר זייערע לאנדעלאף. מען האט געהאקט אז דיא עברים האבן אגרויס מאכטיגן
נאט, האבן דיא אומות געפלאטערט פאר זייערע גאטעלאף, דיא מיינסטן האבן אפער
געדאכט אפפךה דאס לאנדל, האבט דער רוח דאס גאטל, מיר זענען אפער נאר נישט
זיכער מיטן לעבן! אסאך פון זיי האבן זיך צין אויף גענימען מיט דיא עברים מלחמה
ציא האלטן אין אייניגע מלחמות האבן דיא עברים גובר געווען אונד אין אייניגע האבן
זיי שטארק געליטן אונד מען האט זיי צוריק געטריבן אין דער מדבר אריין, וועהרנד
פאר זייערע אויגן האט שוין געפלישטשעט פון דער ווייט, שאנע שטארק גרינגע גארפונער
מיט אללע פאקטעמליכקייטן פון א יושב זיי האבן שיער פארצווייגעלט פון דעם אייביג
זיך ארים שלעפן, אונד פון דיא גערייזטע שונאים פון אימפעריאליסטישע שטארקע
אין מצרים האט זיי געשיינט כמעט וויא אז אפריה אקעגן דיא געצייגע צרות! אזוי
ציא לידן נאך אזעלכע ווינדערליכע מעשים פון נאט פאר זייערמוועגן דאס דער מאהנט
מיה אין א טראדיציאן פון אונזער אייגענעם לאנד; — שפאכשד, אייגער פון אשור'ס
קליינערע געטער, דאט זיך געוואלט ארויף קלעטערן אויף דעם אייבערשטן הימל,
ארויף קריגענדיק אויף דעם ברעג פון דער זין דאס האט דעם גרויסן נאט אשורף
שטארק פאר דראקסן. האט ער באפוילן דער זינגהי דעם קליינען גאטל ציא באשטראפן,
זיא זאלל זיך אן הויבן מיטן גאטל ציא דרעהן, דיא זין דרעהט זיך, אונד שפאכשד
האלט זיך בן אין איין קלעטערן אויף דעם ראנד פינעם ליכט-פאללן אונד פאכט דאך
קוין פארטשירט גיט אזוי וואנדערן אונד וואנדערן דיא יודן אין דער אפריקאנישן וויססטע,
אונד קומען גיט פארטראקסן! —

גענדליך האבן דיא עבריםשע גאטער (אדער ריכטיגער ציא זאגן, דער נאט, ווארס
דיא עברים באקענען אונד גלויבן נאר אין איינעם נאט) ריכטות געדאט אויף דיא
וואנדערנדיקע קינדער, אונד דיא באשטימטע פערציג יאהר האבן זיך אויס געלאזט. אונד
אויפגעבנדיק זיין פאן, וואס שטעלט פאר זיין כח. דען צמוד עגן, האט ער זיי געהייסן
ציעהן ציא דעם געווינשטען אונד אזוי לאנג מיט געדינעכט דערנאכטען לאנד. — וואס

פאר אונדערליכער וויל (עמוד) האט דאס געמוזט זיין ? באיי נאכט זאלל ער האבן גע-
 שויגט גאר וויא א טויזנט לבנות באזייכטנדיק דאס נאכצע לאגער, גראד אין דער לופט
 שוועבנדיק איבערן אוהל מועד. ער פלעגט ממיד פאר אויס געהן, אונד אן ווייזן דעם
 אָרט וויא וויא זאלן לאגערן. ווען ער פלעגט זיך באוועגן פלעגט זיך דיא מנהג
 אויף באוועגן אונד וויא ער פלעגט זיך אנדער שטעלן איז דיא מנהג אויף געבליבן
 שטענדיק. וויא אליינסער וואלן דאס ער זיך געבאלטן אין דער הויף, נישט מעהר וויא
 א פאר הינדערט פיס פון דער ערד, אונד נישט פאריהרט פינגעס ווינד. - פֿלוב פֿון נבונה
 האט איבער געלאזט א מערקווירדיגע באשרייבונג פון וויינער ערפארהונג, וואס איז אויף
 געוואהרט אין דער ביבליאטעק פון דיא הייזע לויס. ווערע פריינדליכקייט האב איך
 עס ציא פאר ראנקען, עס אצינד פאר מיר ציא האבן, דארט זאגט פֿלוב איבערן עמוד
 ענין, וועהרנד דיא זאמד שטורמט פון דער מדבר איז דער עמוד ענין נישט געווען גע-
 ריזרט פינגעס אָרט אונד איז פֿעסט געשטאנען וויא א לופטיגע אלאבאסטער וילע, אונד
 ווען דיא לופט איז שטיל געווען האט עס זיך אלליין באוועגט אזוי וויא דער גייסט פינגעס
 אייביגן גאט איז דרינען געווען. -

וויא האט עס זיך געמוזט פרייען דאס ליידנדיקע הערץ פון דיא מערע וואנדע-
 רערס, ווען אויף איין מאהל פליצט דאס דער אלטער פיהרער משה ראלאנגט אשטערעק
 אויס ויין גאמליכן שטעקן אונד אנשיכיי געטהן מיט ויין לאפן שטוימט ! "שמע ישראל !
 מייננדיק מיטן שטעקן אויף א הויכן בארג-ריקן גען צפון - ועהט אט פון דער שפיטץ
 פון יענע בארג, קאן מען ארויס זעהן דאס לאנד פון גבען, דאס לאנד וואס רינט מיט
 מילך אונד האניק, דאס לאנד וואס גאט האט ציא געשווארן צין איבערע עלטערן אברהם
 יצחק ויעקב, דאס לאנד וואס געהאָרט אויף אלס א ירושה, אונד דאס לאנד וואס גאט
 גיט עס אויף אצינד פאר א נחלה ! פארווערטס ! ישראל ! דער עמוד ענין ווייזט דעם
 וועג פארוואָרטס פארש ! -

וויא האבן דיא באגייסטערטע ווארטער פון גאטס גענעט געמוזט קלוגען אין דיא
 הערצער פון דיא מעדן וואנדערער ? (אויף געדם דאס ארויס פון דעם הייליקן פֿלוב'ס
 פאריכט) עס זענען גאך אלץ געווען איבער דרייא טיללאזען זעלן, אָבער נישט זענע
 מאַנער, וואס זענען ארויס פון מצרים, עס זענען גאך אלץ געווען זעקסמאהל הינדערט
 טויזענד בני חיל, נאך נישט זענע, וואס זענען געווען באיים קריעת ים סוף, נישט זענע,
 וואס האבן געקאמפט דיא ערשטן מלחמות געבן דעם פארג סיני ! דיא נייע העלדן,
 וואס באוועגן זיך אצינדערט איין צו געהען דאס געהאפֿטע לאנד, זענען אלע אונטער
 פערציג יאהר אלט, קיין איינציגער פון זיי האט נישט געזעהן דיא עגיפטישע רעוידענץ.
 קיינער נישט פון זיי איז געבוירן געווארן אלס שקלאוו פון א פרעה, גיין דאס זענען פרייע
 לייט, געבוירן אינעם פרייען מדבר ! דיא ביינער פון ווערע פארוינדיקטע פאטער ליענן
 פארגאבן אונטער דעם הייסן זאמד פינגעס אָפֿריקאנישען מדבר, אונד דיא קינדער געהן
 זעצט איינציגעהען דיא טרייערע ירושה מיט ריינע האַנד אונד מיט א ריינעם גע-

וויססן. דיא גקנים פינעם געצטיגן דור זענען נאך קיינע זעכציג יאָהר ניט אַלט, וויא האבן נאך קיין באָרר ניט געהאט אַרויסציהענדיק פון מצרים (א חוץ יהושע וְגַלְבָּה) א גייער דור שטעהט יעצט באַיי דעם וואססער פינעם גרדן — אפילו משה דער אלטער פיהרער אונד גביא, ווען ער איז געקומען ניט ווייט פינעם באָרג פֿסגה, (אויף האב היינט געזעהן ווין שפיץ פון גענער ווייט גרדן, פינעם האָקסטן טהורם דאָה אין גיריחו). האט ער דעם ליעב פאלק געטעלדעט, אז נאט ערלויבט איהם ניט ציא באַטרעטן דיא ערד פינעם טאָנעם לאַנד, וואס ווין הארץ האט אזוי לאנג געזאָהט דער נאך (אַלס א שטראף פון גאט). ווייל ער האט ניט געהאט גענוי געדולד ציא פאר מראגן דאס מירטעלן פון גאטס פאלק אונד אין פערזענליכע האט ער גערומיט געהאט אַקעטן גאט. — וואס פאר א מוסר האט זיך דאס פאלק געמוזט אפטרעטן פון דער שטערענגן גירעכטיגקייט פון וויער גאט! וויא האבן זיי זיך געמוזט היטן ניט איפער צו טרעטן, זאגערן פֿעסט האלטן וויינע געזעצט! א גאט וואס קאן באַגראבן א גאנצע נאציאן אין דער מדבר, וואס קאן אזוי שווער באַשטראפן א טרייען קנעכט, אן אַלטן בִּבְדֻדָּק אונד דעמוטהיגן פיהרער, נאר פאר א פאר אונגענדליכעס פֿעשום, וויא האבן וויא פאר איהם געדארפט ציטערן? —

ווען דער גרויסער אונד וויער משה האט ווין פאלק אויסגעלעגנט דעם קארעקס (ספר התורה) פון מאַראלישע געזעצט, פילל פון חֲכָמָה אונד אַמִּת, וויא אזוי זיך ציא רע- גירן אַלס א נאציאן, וויא אזוי זיי וואלן זיך פאליטיש איינריכטן אין דעם פארשפראכענעם לאַנד, אונד ווען ער האט זיי געזעבן א פלאן, וויא אזוי ציא ציטיהילן דאס איינגענומענע לאַנד, אונד ווען ער האט זיי באוויזן מיט גרויס פארעוואקסיט, דעם שבר, וואס וויא וועלן דאבן, ווען זיי וועללן גיטס טחין אונד דעם עונש, ווען וויא וועללן אַראפ פינעם גיטן וועג, ווען ער האט דאס אַללעס געטדין, האט ער צין אויף גערופן. דיא גקנים אונד דיא ראשים אונד האט זיי געטעלדעט אז גאט האט איהם נאר ערלויבט צוא זעהען דאס טהייערע לאַנד פון דעם שפיץ פון א באָרג אַקעטן איפער דער שטאדט גיריחו, טאקי נאר זעהן, אונד ניט טעהר, ווארם פאלד נאבן גרדן האט גאט געזאָגט „אויף דעם באָרג טאקי וואלסשטע שטארבן, אונד געהן דעם וועג פון דינע עלטערן.“ —

וויא שטערצליך? וויא הערץ צערברייסנדיק האבן משה'ס ווארטער געמוזט קלינגען, מעלדענדיק ווין אייגענעם מויל, אין דיא האַרצער פון ווין פאלק? ! האבן איהן דאך דיא מיינסטן געקענט אַלס א פאטער פון וויערער קינד הייט אן, ער האט אונדזי געקענט א געדנס פנים, אונד אזוי געווען געהערט, געשעצט אונד אהנע צווייפל געלעכט פון אללעמען, אונד אצינד ענדליך דערלאנגענדיק דעם תכלית פון וויערער פיעל-יאַהרליגן מיה, מוז ער זיך פון זיי שידדן, נאך ענדער ווין ווינש ווערמ דערפיללט! — נאר זעהן דאָרף ער עס! אפער ניט אריין געהן בראש ווין פאלק! ניט באַטרעטן וואל ער דיא ערעהנטע ערד! א שרעקליכער געדאנק: נאר גאט הייסט אזוי! .

הונדערט אונד צוואנציג יאָהר אַלט, האט זיך דער בִּבְדֻדָּקער גרייז אונטער גע-

ווארפן דעם געבאט פון דעם אללכאכטיגן אונד אללגוטן גאט וויא א קליינשטיק קינד גע-
הארבט דען ליגעבן פאטער. - אפשינער געהטענדיק, אינעם באיים פיס פינעם בארג, פון
זיינע פריינד, באלייט גאר פון א פאר זקנים, וואס זענען פון איהם גאך מקבל עטליכע
טהייערע ווארטער, באיי דעם פאמאדליכן ארויף געהן, ווארטער פון האפנונג אונד טרייסט
ווארטער פון שטארקונג אין דער אמתן אמונה אונד אין גאט פארטראווען, אונד וואר-
טער פון באהאלטנער צוקונפט פון דעם וואס עס וועט געשעהן באחרית ה'מים. ביז
זיי זענען אדן געקומען גיט ווייט פינעם שפיץ. - ווער ס'האט איהן גיט געזעהן דארט
אזוי גרויסארטיג שטעהן, דען גאטליכן מענשן ! וויא זיינע לאנגע אונד געדיכטע ווייסע
לאקן זענען אזוי ליגעלאך אראפ געפאללן אויף דיא העראאישע אקסלען, וויא זיין
לאנגער ווייסער בארג, זיין וויא אגאלד, ווייסע וויא אשנעט, האט זיך מאנעסטאטיש
אראפ געלאזט ביז צום גרייטן גארטל. דאס אויג זיינע וואס האט געזעהן דעם אייביקן
גאט פנים אל פנים האט געלאנגט מיט הייליקן פייער, דאס פנים האט געשיינט מיט
א היממליש ליכט. קיינע מאטיגקייט האט זיך גיט געצויגט אין דעם הייליקן מאנס גליע-
דער, קיינע שוואכקייט האט זיך גיט באוויזן טראטץ דעם הויכן אלטער. מיט דער צארט-
ליכטן ליגעבט אומאקטער זיינע פריינדע. בענשט גאך באזינדערס זיינען ערעלן ממלא
מקומו, יהושוע, איהם סכרד איבערגעבנדיק, שטעללע, אומארישט, קראפט אונד אפער
אויף א חלק פון זיין רוח נבואה, וועהרנד דער אלטער פלב איז געפאללן אויפן פנים ציא
משה'ס פיס אונד באניסט זיי מיט העלדן מרען ! - פליצט דינערט גאט'ס שטימע, אונד
רייפנדיק משה'ן פון דער אומארמונג פון זיינע פריינד. משה דערקענט דעם באקענטן קול
וואס ריעפט פון דער שפיץ פינעם בארג, גאך אויף אן אויגן בליק פארפלייבט ער, אונד
אויס שפרייטנדיק זיינע האנד איבער דיא מיליאנען וואס ליגען דארט אינעם אויף
הייערע פנים, ער אונד א לעצטע ברכה גיט ער זיי, אונד א לעצטע תפלה אומהט זיין
ליעבנדיק הארץ פאר זיין פאלק, אונד מיט טרעהרן-אנגעפוללטע אויגן קעררט ער זיך
פון זיי אונד, אונד פאלד זעהט מאן איהן אויף דעם האקסטן שפיץ פינעם בארג שטעהן.
בלב'ס באריכט זאגט דאריבער ווייטער : „זיינע מאנעסטאטישע געשמאלט, האט
פנים געהאט וויא זיא ווערט לאנגער אונד האכער, אונד זיין פנים האט געלאנגט מיט
אן איבערגאטירליכן בלישטש, ווען זיינע גרויסע ווייטעגעהנדיקע אויגן האבן זיך באלאנגט
זאג פון יענער הויף איהן אריבער דעם ירה'ס שאנעם טהאל, באלד האט דער שגעל-
ער קיך זיינער דערגרייכט דאס גרייטע פרוכטלאנד, וואס איז געלעגן פאר איהם אויס-
עשפרייט וויא א גן עדן צווישן צוויי בלישטשענדיקע ויס, דאס לאנד וואס געהארט
זיין פאלק. גאך דעם וויא ער האט עס שוין גוט באטראכט, האט זיך אראפגעלאזט א
כטיגער גען וואלקן-אויבער איהם, אונד מיר האבן איהן גאך אלץ געזעהן. מיר האבן
געהאט א גאטליכע שטימע אויסריפענדיק, „דאס איז דאס לאנד. וואס איך האב גע-
ווארן צוויא דיא אבות אברהם יצחק ויעקב, אז צוויא זייערע קינדער זאל איך עס געבן
וואר א ירושה ונחלה, זעה ! אט א דאס לאנד פון גענען געב איך צוויא דיא בני ישראל.

אצונדערט האַססטע עס אלליין געזעהן מיט זיינע אויגן, אָבער אַריבער דאָרפֿסטע
ניט געהן. —

ווען דער קול האט אויף געהאָרט צוא רעדן, זאָגט פֿלכ ווייטער, איז משה'ס פֿנים
ליכטיג געוואָרן וויא, זיינע גאנצע געשטאַלט, אָפֿילו זיינע קליידער האָבן געגלאַנצט
מיט אַשטאַרק ליכט, אונד וויא דער ענן האט זיך באַמאָהליכן אויף געהויבן איז משה אויך
מיט איהם אַוועק געטראָגן געוואָרן, אזוי וויא גישטיצט פֿין אומגעזעהנע פֿוחות אונד איז
אויף תּמיד פֿארשווינדן געוואָרן. — אין אומאויסשפּרעכליכער אַנגסט דאָבן מיר נאָך גע-
וואָרט אַקליינע צייט, ענדליך האָבן מיר אונז געמאכט קוראָשע אונד מיר זענען ציגע-
גענאָגען ציא דעם הייליקן פֿלאַץ וויא משה איז געשטאַנען, דער אָרט איז געווען ליידיג
אונד איינזאַם, נאר דיא גלייכע באַרג-וואַנדט האָבן מיר געזעהן זיך אַראַפֿלאַנדיק אין
דעם טינקלן אָפֿגרינד. — שטיללקייט, וויא דיא אייביקע שטיללקייט פינעם הויכן היממל
איבער אונז, האט איבעראַלל געהאַרשט. — „נאט האט איהן פֿון אונז אַוועק גיניקען, אונד
האט איהן באַהאַלטן אין אַ הייליקן פֿארבאָרגענעם, פֿארהאַרלן פֿין טענשליכע אויגן. —
קין מענש ווייסט ניט וויא ער האט זיך איהן געטהין, מיר גלויבן אז נאט האט איהן
צוא זיך געניקען, אזוי וויא ער האט אַ מאַהל געטהין מיט חנוּך, אין אַ ליכטיגן ענן
ארויף אויפֿן היממל. — אַ מענש, וואס האט גערעדט מיט נאט פֿנים אל פֿנים, אַ מענש
וואס איהם זענען ענטדעקט געוואָרן אזוי פֿינעל סודות פֿין דער גאטהייט, האט זיך מעהר
ניט אָן געקעהרט צוא דער געדרייגן אונד אומריינען ערד. דאס פֿאָרדערפֿענעם, דער אַלס-
דינג צעשטאַנדעקער אונד פֿאַרפֿוילנדעקער טויט, האט אַזא גאטליכן מאן ניט באַדאַרפט
אונד ניט גיקאנט באַריהן, ויין גוף איז הייליק דער גאטהייט, אונד ויין נשמה איז באַיי
נאט אונד מיט גאט. — ער פֿאַן האב איה קאפֿירט דיא וואָרטער פינעם געענוואָרטיגן
ערות פֿלכ בן יפֿנה. —

זייט געוונד מיין געליעבטער קאָזען אונד קאָניג, איה האָפֿ אין אַקירצער צייט
וועדער אויף צוא הייבן מיין פֿען אונד אייערער מאַנעסטאַט אַ צווייטן ברייו ציא שרייבן.
אייער טרייער אונד געהאַרצואַמסטער אַרבאַצער. —

צווייטער ברייו

פֿין אַרבאַצערס צום קאָניג. געזאָנדטנס-לאַגער פֿאר יריחו. —

מיין טהייערער קאָזען אונד קאָניג !

נאך ליגען מיר דאך אין אונזער לאַגער, ניט אָפֿשר פֿאר פֿאַרגינגן, נאר פֿאר נויט,
ווארס פֿיינע חולים זענען נאר וואס אום שטאַנד זיך ווייטער באַוועגן ציא קאָזען. היינט
ווערט עס אַקראַט שוין צוואַלף טאָג זייט מיר זענען דאך. איה וואָלט שוין אָפֿילו געכטן
מיין לאַגער אויפֿגעבראַכן אונד ווייטער געצויגן, נאר פֿאַלגנדיק דיא עצה פֿון דיא ראשי
העיר האב איה געשיקט אַ משולח צום קאָניג פֿעמנדיק פֿין איהם רשות איה זאַלל מאָגן
פֿאַססירן ויין לאַגער, אונד ערשט היינט איז ער אָן געקומען מיט דער ערלויבענעם. אונד

ווייל ער האט גיט געפינען וויינע מאנעסטאט גיט אין געזעה אונד גיט אין גילגל, וויא ער האלט זיך געוואהנליך אויף זאנדערן גאר אין חכרון, גאך ווייטער גען דרום, וויא ער בא-וועט א פאלאץ, דרוקאויף האט זיך מיין שלים אויף לאנגער געזאמט. —

דער קאניג האט מיט דעם חסד, אונד מיט דער האפליכקייט, וואס קאראקטערעוירט אזוי שטארק דאס געדעלע פאלק, מיר גיט גאר ערלויבט וויינע לאנדער דורך צוויי ריוון, ער האט מיר אפילו צו געשיקט אהער וויין זיין דען, עלכטן פרינג פון וויין קאנגילוף הויז מיט אן עהרן-עסקארט פון צוויי אונדערט פון וויינע לייב-גארדיקטן מיך צווא פאלייטן גען חכרון. —

פאר דעם פראנט פון מיין געזעלט האב איך מיר אזוי ארום געשפאצירט, איינזוי-גענדיק מיט פארגינגן דיא מחיה-דיקע לופט פון דעם אנגענעדהען קלימא, אונד באטראכטנ-דיק דיא גרופפן פון דיא שטארץ-אויגיקן אונד שטארץ-הנגעוודיקן מיידלאך, וואס האבן זעה פארנאכמלט מיט וויינע וואססער-קרייגלאך אויף דיא קאפ געבן דעם קוועלל אט א פאיי, וואס גיט ארום וויין באלשעס, ערקוויקנדיקעס וואססער, אין א וואלדל פון אלטן אונד הויכן מיידל בוימער, וואס געפינען זיך איבערהויפט גאר א סך אין דער שטוב פון יריחו; דער גאר איך פליצט דעם קלארן אונד היליקן שאלל פון א טראמפעט, ארום קיגענדיק פון א שטאלן טהאל צווישן דיא וויין-פאדעקטע פארג, וואס העבן זיך אויף, אויף דעם וועקטן פון יריחו, איך גיב א קוק, דער זעה איך אן קיגענדיק פינעם פאכס דריי צו פיער בארייטעטע מאן אין וואפן איינער פון זיי רייך אויסשטאפירט אונד האט א פנים געדאט וויא וויינערע אין עלצער, באלייט פון פיס זאלדאטן, וואס פון וויינערע שיי-גענדיקע שטאל-קאכעטן האט דיא זיין שטארק געבליטשטשעט. אט א דיא לייט האבן זיך פראהליך געבלאזן דיא טראמפעטן צוויין געהענדיק אינעם טהאל, מיין קאמאנדאנט נחריב האט אין דער זיך באפעסטיגט זיין העלם, אונד האפנדיק וויין שווערד האט ער א קא-מאנדע גיטהין מיין לייב-גארדע זיך אויס צושטעללן אין א סדר מלחמה, חושד וויינדיק אן איבער פאלל, אין דעם אויגן בליק אבער האבן דיא שווארץ הער אפגעשטערט מיט וויינערע שופרות, באראויף וויינערע דיא אורחים אבער גיט גאר מיט טראמפעטן אלליין זיין, אבער מיט אגאנצער מוזיק קאפעללע, וואס צווישן דיא אינסטרומענטן האב איך גיט געקאנט דארן, פויקן צימבלן אונד קארנעטן. — דאס איז גיט קיין ארויספארדערן ציין א מלחמה, מיין געדלער קאפיטאל" האב איך אזא געטהין, הארנדיק דיא ריינדיקע מוזיק, זאנדרן כאיז אן עדרן געריס דער שטאדט. —

"אמת, מיין הער פרינג, " האט דער פארווייטער קריינער געענטפערט, " גאר מיר מוזן מיד חושד זיין באוואפנטע מענטשן אלס פינד, ביז מיר איבערצייגן זיך אז זיי זענען פריינד. " —

אין דעם אויגן בליק האב איך פליצט באמערקט מיין שלים, גיט, מיין נושא-פליס, וועלכן איך האב אזעק געשיקט גאך א רשות צום קאניג, זיך אפגעהיילנדיק פון דער קליינער מכה אונד שטראקס קווער איבער דעם טהאל גאלאפפירנדיק צווא מיר.

אין א פאר מיניט איז ער שוין געווען געבן מיר, אראפ שפרינגענדיק פינעם פערד אונד
 מיה באגריסנדיק האט ער אזוי געזאגט: — " שלום מיין הערר פרינץ, אט דיא קליינע
 מנהג וואס איז ער געווען דיא לייב-גארדע פינעם פרינץ, יחזקאל, געשיקט פינעם
 קאניג שאול אייערע הארטייט צין איהם ציא באלייטן. דער מאנארך, וועלכן איך האב
 געזיכט אין דריי שטאדט אונד האב געזיכט געפינען אין חכרון, האט אייער שליחות
 מיט פרייד הערדאלטן, אונד האט פארלאנגט פערזאנליך ציא זעהן דען שליח פינעם
 גרויסן קאניג פינעם אסטן, אסטן, ער האט מיה אונטערהאלטן מיטן גראסטן פבור
 אונד האפליכקייט אונד שיקט זיין זין דעם קאניגליכן פרינץ אייך צין איהם ציא פיהרן—
 דאס הערהארנדיק האב איך מיה אין דער גיף ארויף געשאפט אויף מיין פערד באלייט
 פין הינדערט פין מייער גארדע וועלכע זענען געווען אס גלאנצעסטן אויסגעשטאפירט,
 אונד האב געריטן ציא באגעגענען דעם עברישן פרינץ. וויא איך בין געקומן פין איהם
 אזוי נאנט וויא אבויגן-שיסס (קמטחויקשט), בין איך אראפ געשפרינגען פינעם פערד,
 אונד בין ציפוס איהם אנטקעגן גענאנגען. דער איזראעליטישער פרינץ האט דיא
 אייגענע האפליכקייט באוויזן אונד אויף דעם מיטן-וועג זענען מיר זיך צין אויף געקומען,
 באגריסנדיק אייער דען אנדערן מיט מיליטארישער האפליכקייט—זי נע פערזאנליכקייט
 האט אויף מיר נאפארט א זעהר אנגענעמערן איינדריק געמאכט. ער איז נאך נאר א-
 יונגער באנטשיקל. דיא אויפער-ליף וויינע איז נאר וואס באשאמנט מיט ארויס
 שפראצנדיקע הארעלאך, אין הויף איז ער נישט איבער דער געוואהנליכן שטאמוס פין
 יונגע לייט, אפער פין וויינע קלארן אפגען אויגן, האט ארויס געשיינט אן ערעלע
 אויפריכטיגקייט, א הייליקער אמת, אינגענעמער טריינקייט, אונד ארויס געקומט האט פין
 זיי א לעבליכע, אגייסטרייכע, אונד א ריינע נשמה. —

דיא בראווע האר וויינע, זענען אראפ געפאלן אין געקרייזלטע לאקן, פין אויף
 דיא אקסל, אונד אויף דעם מיט-קאפ געטהיילט. אויף וויינעם ליכטיגן, ווייסן אונד
 ברייטן שטערן האט זיך אפגעקאלט דער טראן פינעם „אמת". וויא לעבליך האט
 מיר געשיינט זיין ויססעם לאכלן, פילל פין גיט-הארציגקייט אונד אויפגערעגטער
 טריינקייט, ווען גיף ציגענדיק ציא מיר האט ער מיר דער לאנגט א הארצעדיקן שלום
 גלייבט! — פין דעם אויפגליק אן זענען מיר געווארן פריינד. אונד פריינד וועללן מיר
 בלייבן אויף פרייד — אייערע מאנטעמאל וועללן אזוי גיט זיין מיה נישט ציא האלטן פאר
 אן ענטהוואסטן! עס זענען וועניגע מענשן אויף דער וועלט, וואס איך וואלט זיין אזוי
 גיף געשענקט מיין הארץ-נאר ווען דער לעבנס ווירדיגער יונגן האט אן געהויבן ציא
 רעדן, האט זיין ויססער במעט מוידלשער, קול אזוי אנגענעם מונקאליש געקלינגען
 אין מייער אויערן, מיט אזא ווייבלייט פין א פאלשטאנדיגער היגעפונג מיט אזאן אים-
 גענליכערפאר טראויליכקייט, אז עהער ער האט א צעהן וואקער אויסגעערעדט, האט
 ער שוין געווינען מיין הארץ ליכטער אונד פאלשטאנדיקער האט ער מיין נשמה געפאנג.

גענעקמען אין דאס קייטן פון ליעבע, אלס דאס שאנסטע פרויען-צימער וואלט עס געקאנט פהין -

„ מין ענדלער הערר פון ניונה „ האט ער לעבליך זאג געטהן, דער קאניג מין פאטער באוועלקאמט אייך. דורך מיר, ציא דעם לאנד פונעם עברישן באלק איהם איז דער פבדד וגדולה פון אשור ניט אימבעקאנט, ער ווינשט אז איהר וואלט אנעהמען מיט פריינדליכקייט דען עהרן-עסקארט וואס ער שיקט מיט פארגניגן, אייך ציא באלייטן גען חבון, וויא ער ערנארטעט אייערע אנקונפט מיט אימגעדולד „

„ מיט גרויס פארגניגן געהט אייך עס אן ענדלער פרינץ „ האב אייך געענטפערט: דא איינלאדונג פון אייערן קאניגליכן פאטער. משהט מיר אן גרויס פבדד, גאר קאן אייך אין זיין הויף גאר א זעהר קירצע צייט בלייבן, ווארס מיינע מיססאן (שליחות) איז גען מצרים, אהין איז עס ווייט, אונד דא צייט שטעהט ניט, אונד דא זאך בארף איילענעש „ -

„ אזוי האט איינער שלים געמעלדעט „ האט דער פרינץ געענטפערט - נאך דעם האב אייך דען ליעבן פרינצן איינגעלאדן ציא מיר אים געצעלט, מיר ביידע זענען זיך געזאגטען איינער זעבן דעם אנדערן, וועהרנד אייך האב איבערגעגעבן מין נחריבן ציא זארגן פאר דעם פרינצנס גארדע-דיא טינגל געקליידטע יודישע טרופפע, באלייט פון מיינע הינדערט בריליאנט אויסגעפיצטער גארדע זענען באלד געקומען אים לאגער, אונד האבן זיך באלד באפריינד איינע מיט דא אנדערן, בני ישראל אונד בני אשור האבן זיך באלד אויסגעמישט נייגעריג באטראכטנדיק איינער דעם אנדערנס בלי זיין, אויסשטאפירונג, איינריכטונג, אונד פלוידענדיק צוזאמען פונקט וויא אלטע קאמאראן אונד מענשן וואס זענען קרובים מיט אן אנדער. אונד זענען דא עברים ניט פון דער זעלבן ראסקע וויא דא באלדעאישע אסירער? - וייער לשון איז אויך וייער אהליף צין אוינערן אז מיר קאנען זעהר לייכט איינער דעם אנדערן פערשטיין. וועהרנד מיינע גאסט האבן שטארק באווינדערט מיינע גלאנצנדיקע פאלייטונג, מיט וייערע פראכטיגע העלמס, דא פיינען קארולעטס (מגיני לב, ברוסט שילדער) אונד דא שוופן-פאנצער פון מיינע אויסגעקליבענע הינדערט ניונהאנאר יונגע עדל-לייט. דא שאנקייט פון דא געשליפענע שווערטער, דא גילדנע העלמס, דא קירצע אונד קרייט זאבל, דא בייקייט פון דא מיט גאלד אויסגעשטיקטן זאמלען מיט דעם גאנצן גלאז געשייר פון דא פערד, אונד טאקי דא עלעגאנץ פון דא פערד אויך, ווארס דא עברים האבן זעהר וועניג בייטער. וועהרנד זענען האבן זיך אפסיל אריינגעקוקט בין אייך געזעסן מיטן יודישן פרינצן אין מין געצעלט אונד האב איהם מבדד געווען מיט דעם טרייערסטן איינגעפאכט פון דא זעלטנסטן פריכטן פון ביידע איינדיגעס (מורח ומערב הודו) אונד מיט דעם אנגעקעמסטן וויין פון מעדען.

„ איהר לעבט מיט גרויס גלאנץ אונד לוקסוס אין דעם ארענט מין הער פרינץ „ האט ער געזאגט אן אויג ווארפנדיק אויף דא וויידנע פירדאנגע פון מיינעם הייזע

פאווללאן (געזעלט) אונד אללע איבריגע טהיערע בליס פין זילכער גאלד אונד ערעל-
שטיינער וואס האבן זיך דאך פאר געפינען, אונד איבער הויפט אויף דער באקוועמען
אינברייטונג אין אלסדינג -

“ אונד קעניג איז דער בייכסע פון אללע פרינצן אויף דער ערד, “ האב איך
איהם גענטפערט, “ נינה איז אשטארט פון פאלאטצין אונד פון גרויסן לוקסוס-דיא
מלוכה פון אשור איז אימפאקענעט פון מזרח אונד דרום זייט, אונד איז אין זיך בולל
אסך קליינערע מלוכות, לאך פראווינצן אונד גובערניס. אונד אפילו דאס אמאחל זעהר
מאכטיג געווענענע בכל ביינז אויך איהר קאפ אונטער דעם געוועלטיגן צעפטער
פינעם מלך אשור.”

אז ער האט פארוויזן אשטארק אינטערעס אין אונזערער רעגירונג אונד האט
אסך שאלות געפרעגט וועגן אייערער מאנעסטאט, האב איך איהם געגעבן צוריק צו
געשיכטע, פינעם פח, גרויסקייט אונד גלאנץ פון אייערער הערשאפט, האב איהם
אנהער געלעגט אהשבו פון אייערער גרויסן צוקע, פון דיא אונאויסשלאפליכן
אוצרות, דער בייכקייט אין אייערע שאטן-קאמערן, פון דער גרויסן פראכט פון
אייערן קאנגליכן הויף, אונד מעהר פון אלסדינג האב איך איהם געמיינליך פארשרייען,
א. קאניג דיא פערזאנליכקייט פון אייערער מאנעסטאט, דיא חכמה אונד פערשטאנד פון
אייערער רעגירונג אונד וויא אללע אייערע אונטערטאנער שאטצין אונד ערן אייך
אונד וואס איז נאך מעהר, זיי ליעבן אייך!

ווען איך האב אויף געהארט ציא רעדן, האט דער ערעלער יודישער פרינץ דארויף
באמערקט מיט גרויסער בעשיידנהייט, “ דיא גרויסקייט פון א מלוכה ביין הער, ליעגט
ניט אין דער מענגע פון זילכער, אדער אין דעם הויפן פון גאלד, איהר גראסטער פח
שטעקט ניט אין אן עשירות וואס איז ניט פארשלאסן אין אסך קאסטנס. אויך ניט
אין דער גרויס ארטיגקייט פון איהרע בננים, פאלאצין אפילו ניט אין פעסטונגען, ניט
אין דעם גלאנץ אונד פראכט פון איהר הויף, דער גראסטער פח פון א מלוכה ליעגט אין
דער צדקות (שווענד) אין דער חכמה, אונד אין דער גערעכטיגקייט פינעם העררשער,
דיא מלוכה וואס באזיצט אט א דיא מעלות, וועגן איהר אפן אללע קעשינעס פון איהר
פאלק, אבערסון אונד אנקאסערן קאסע קאסטן דאך קיינע מלוכה ניט! - דיא
גופים פון אללע איהרע אונטערטאנער וועגן איהרע שטארקסטע פעסטונג אונד איהר
גראסטער כבוד, גלאנץ, אונד פראכט, אונד שטאלץ, אונד פאלקאמענע זיכערע פרייד
ליעגט אין דער אויף ריכטיגער ליעבע ציא איהר אין דעם גרויסן אונד לעבעדיקן
האקצין פון א צופריעדן פאלק! -

אייערע מאנעסטאט קאנען שוין ארויס זעהן פון דעם מיטפן געדאנקען, פון דער
הויכקייט, אונד אויסגעצייכנקייט פון זיין גייסט, וואס פאר א מין בריאה אט דער יודישער
פרינץ איז נאר גראסטער איז נאך דאס פארגינג, דאס פון זיין מויל ציא הערן, ווערנדיג
זעהלער כבוד האוועט איבער זיין ליכטיג פנים, מיט א מאנעסטאטישן שיין, אונד

יעדעס ווארט אפטרעט מיט מינעפן געפיהל, דאס איז א פלעג, וואס איז קאן מיר
איהן גאר נישט זאגן און הארן, עס פאר געקט זיך נישט אזוי גיך, מאן קאן זיך פשוט
אין אירם פאר לעבן! -

ווען איך האב איהם שוין אלסדינג געזען פערט איבער אפסיריען, וואס ער ווינט
זעהר אפמאל באזיךן ציא קאנען, האב איך ווידער איהם אפן שאלות אפיר געלענט
וועגן זיין פאלק אונד זיין לאנד. אז ער האט אבער באמערקט פון מיין שמועס, אז איך
בין נישט אימבעקאנט מיט זייער געשיכטע ביז דעם טיט פון משה'ן, האט עס איהם
זעהר שטארק דאנא געטוהן, אונד האט מיר געזאגט אז עס וועט איהם דיא גראסע
פרייד מאכן מיר ציא אינפארמירן אין דעם ווייטערן פארלוף פון זייער געשיכטע ביז
אויף דעם היינטיגן טאג, דאס פארגינג וועלל איך האבן ווען מיר וועללן צוזאמן ריין
גען דערין. אין אט דעם אויפן פליק האט מען אונזער שמועס מפסיק געווען, א דעלע
נאצאן (משולחים) איז אן געקומען פון יריחו ביז צום ערשטן שומר פון אונזער לאנד
געטונדיק מאן זאלל זיי דורך לאזן, זיי וועללן נאכפאל פנים זיין ווידער געלייבטן פריינד
מיט געשיידענער ענדעקייט האט ער זיך אצינד אויף געהעבן וועהרונד זיינע ווייטגעקע
פריינדליכע באקעלאך האבן זיך פאר פארקט, זיך באיי מיר ענטשולדיגנדיק, אז ער
וואלט געקסער ציא זיי געהן, עהדער יענע זאללן אהער קומען, איך בין נאשטירליך
אויף אויפגעשטאנען איהן באלייטנדיק ציא זיי, אונד עס האט מיר פיעל פארגינגן גע-
מאכט ציא זעהן מיט וואס פאר א לעבע אונד מיט וואס פאר אפבוד ער איז אויף גע-
נעהמען געוואהרן צווישן דיא גראו-האריגן אונד ווייס-בארדיקן זקנים, אונד ווידער
דיא אימגעקענעלטע אונד איינפאקסע פריינדליכקייט, פון זיין קול, פון זיין מאניער,
אונד פון זיין שמועס איז ווערטה געווען אן ציא קען! - א קאנטי! גלוקליך וועט א
דאס פאלק זיין דענאכמאל, ווען אט דער גייסט-רייכער פריינד וועט דעגירן
איבער זיי! דאס אונד דאס, צדק אונד אמת וועללן געוויס זיין דיא ציערונגען פון
זיין משה'ן! -

מארגן הויבן מיר אן ווייטער ציא ריין, מינע לייענע זענען אלע שוין ווידער
פריש פינעם לאנגן אפריה אינעם ליעבליכן משהאל פינעם זקן - וועהרונד דער פריינד
צייט פון אונזערן לאנגן אויפגענטדאלט האב איך מיר באשעפטיגט מיט דעם שטודיר
פון דיא גערישע פתבי קדש, וואס געפינען זיך אין יריחו אין דער „עברת - מגילות“
באזינדער גאר האב איך מיר שטארק פארטעפט אין דעם פארקט פון פלד'ן פיער
שרייבער דאבן מיר עס אין גאנצן אפ געשריבען - אצינד שרייב איך אין מיין
געזעלט באיי דעם ליכט פון א האנג-לאמפ, פון געטריעבענעם גאלד, א ירושה פון מינער
מיטער עלף השלום, וואס פלעגט דאנגען אין מיין שטודיר-צימער זיין מיין פאלאץ אין
גינה דאס וועקט אויף אין מיר גענקענדיקע געפיהלע א הים, איך קאן דאס מיר גאר
קוים פארשטעלן אז איך בין אזוי פיעל הינדערשער פון מיילן אונזער אונד טייט פון דער
געלעבענעם הים! - איך האב מורא אז אט א דאס גענקענדיקע געפיהל איז א מין קרענק

הימים-ועה י וואס פילעלע ריזענערע האבן מיר שוין דער פון דערצאלט! אז עס האפט
אן איינעם א מין גענקענעס, א מין ציעהענעס אונד דאס הארץ געהט אקארשט נישט
אויס אונד עס גאדערט אונד עס האלעשט, א היים! א היים! —

גאר איך ווילל מיר נישט אונזער געבן, ס'וועט אונד עס מוזאנדא פאר איבערגען!
איך וועל ווייטער שרייבן, דער פרינץ איז היינט א גאסט אין ירוש, מינע זאלדאטן
אמירן ויך איינגע מיט געזאגט אונד מיט מוזיקאלישע אונטערשטעלען, אנדערע פאנצן
פאר דעם שוין פון דער לבנה גאט אנדערע הארן איינעם דערצאלן פלאהדעקע מעשה-
לאך, ראמאנטישע לעגענדן, עס איז אן ערבי וואס רייזט ארים גאר מעשיות ציט דער
צאהלן פון דער ווייטן געפראגן פון א נאכט ווינטל, דאר איך דיא מראמפעטן פון
דיא שווארץ העיר פון ירוש, וויא ווי געבן דיא סיגנאלן אפצי פאנצן דיא וואך, אונד
מודע ציט וויא וויא שפעט פאז איז דער נאכט — אצינד וועלל איך ווייטער דערצאלן
פון דיא ווינדערליכע זאכן, וואס האבן ויך פארלאפן נאך דעם מיט פונעם גרויסן
יודישן פיהרער משה, אויף דעם פארג פקנה, פאר דיא מויערן פון יענעם לאנד,
וויא אהין ער האט גיין פאלק געבראכט נאך א פערציק יארהיגן שטערקעפאלן וואנדערונג —
נאך פאר וויין מיט האט משה איבערגעגעבן ווינע אונטערשטעלען אונד דאס קא-
מאנדא איבערן פאלק ישראל ווינעם ערשטן גענעראל, א מאן פון פאריהקטער גבורה
אונד חכמה. דער נאמען פון דעם בן חיל איז געווען, גאבן פאריכט פון בלב, ירושוע, וואס
פאמייט, „גאט וועט העלפן“ משה האט אויף אים אנדערענעלעגט ווינע האנדט אונד
האט אים, בענשנדיק, אפגעשחילט פון וויין גייסט אונד ווינער גאמליכן קראפט, כדי דאס
פאלק זאלל אים אהן מענט וועגן וועגן. שוין אין פריהערן מלחמות האט ער פא-
וויזן גרויס פריהשאפט אונד חכמה, האט מען פאר אים שוין גלאט אזוי דרך-ארץ גע-
האט, וויין פרימקייט אפער איז נאך גראסקער געווען וויא וויין גבורה, דרומאויף האט
דאס פאלק איהן ווייטער געעהרט, אונד ווייל דער גרויסקע משה האט איהן לעב גיהאט,
אונד איז מיט אים געמט תמיד געווען, האט דאס פאלק אין אים געזעהן א צווייטן
משה, וואס וועט וויא אריין גריינגען אינעם פארשפראכענעם לאנד, ווי האבן גיט גרויסט
אז גאט איז א בל יכול, אונד קאן ווי שטענקען דאס לאנד אפילו אן א מלחמה, אן א
מראפן בלוט צוא פארלירן, פון דעסט וועגן האבן וויא אויף פארשפאנען, אז וויא מוזן
אויף אביסל צוא ארבייטן, — געבראכענע מויערן פליעהן גיט אין מויל אריין — גיט גע-
ארבייט, גיט קיין שער. געט, קצאח. — אזוי האט ירושוע געפיהרט וויין פאלק ביז
ווי וועגן אן געקומען צוא דעם ירדן פון דער דרום ווייט פונעם מדבר. דאך האט ירושוע
געהייסן לאגערן אונד מרגלים האט ער אפ גישיקט איפערן ירדן. אויס צוא שפעטען אונד
צוא פאריכטן איבערן לאנד אונד איבער דען האראקטער פון אירע אייגנאנהערס. דיא
הייסקע מעלונג, פון דיא צוריקגעקומענע מרגלים, פון דעם געשרות פונעם לאנד אונד
איהר גרויס שאנקייט האט אן געפיללט דיא עברישע הארצער מיט גרויסקער פרייד
ווי האבן שוין גיברענט פאר אומגעוילד, געפיהרט צוא ווערן מעכר ליגדן איינצוגעקען

דאס לאנד, עס איז אָבער גראד געווען דיא שניט צייט אינעם לאנד, נאך מיטן אָפּריל
ווען דער ירדן איז צוגאססן איבער אללע וויינע פּרעגן אונד איז דענסטמאחל אי ברייט
אי טיפּע, זיך אויסשפּרייטנדיק טויזנטער פון עטלעך, ווייט, ווייט איבערן פליין. ווי
שטרום, איז שרעקליך שטעלל אונד אויססערן אַרדנטיק שטארק, אז קיין שום וואָ קא
איהן גיט פאָסירן. שיפלאך וואס פרויזן זיך אריבער צווישן, ווערן פאר טראגן מיט אַ
אויסווענדערשטעחליכער געשווינדיקייט אַראפּוואַסער אונד מיט גרויסער גויט אונד
שווערקיט גרייכן זיי ווייט אַראפּ אונטן דעם אַנדערן פּרעג. ווען קאראנאנען קיסען אַן
צין אזא צייט, מוזן זיי אויס וואַרטן ביז דאס וואַסער פאלט שטארק אָפּ, אונד דער
גאָלד זענען דאָה געוויסע שטעללן וואס מען קאן גאר לייכט אַריבער געהן (מעברות
הירדן). אַקוראט פאר צוויי וואכן איז דאס געווען דער פאלל מיט מיר, ווען יואב האט
מיר אַריבער געפיהרט מיט מיין גאנצער פאלימאגן. — דיא אַלטן פּענעם פון דער זייט
ירדן (ארבאצעס שרייבט עס פון יענעם ווייט ירדן, וואס יריחו איז געשטאנען דארט)
האבן גיט געוויססט אז אַרזויסעס מחנה פון עברים, וועלכע זענען אַן געקומען פון דער
מדרב ריהען דארטן אַ פאר ווערשט ווייטער פון דער אַנדערן זייט ירדן, וואס מען איז
דאס געוואהר געווארן פון מרגלים אין יריחו, וועלכע דער קאניג האט פארפאנגט ביי
אינעם ירדן, האט זיי אָבער גיט געחאפט. דער מלך יריחו האט געלויבט אז דיא יו-
דישע חילות שלאגן זיך צו צו גען פשוטים, דאס לאנד פון וויערע אבות, אונד האט זיי גאר
גיט הושר געווען אז זייא מיינען זיין לאנד צו פאטרעטן, וויא זיי האבן גיט ואַסשעפּעט
זענען קליינע מלוכה לאך וואס פאגערענעצן דען מדרב, אונד געבן וועלכע דיא עברים
האבן אזוי גארנט פאסירט. — פון דער שפיץ פון אהויכן טהורם אין יריחו האט דער
קאניג זיי אזוי פאטרעכט, אונד האט זיך געדאכט זיכער צו זיין פון זיי, ופּפּרט אז דער
אויסגעגאסענער ירדן איז אַזונד איבער אַנדערשטע האלב ווערשט ברייט, אונד זיין לויף איז
וויא דער פלעך פון א פיל, דאָרף מען גאָלד אַפּעססערע מחיצה? — ווען פאר איינאיינ-
ציגען מענשן איז דער איבערגאנג אזוי שווער, וויא זאל עס גרונגער זיין פאר מיליא-
נען? — נאכן באזוך פון דיא מרגלים האט דער קאניג גילאזט בריינגען אללע שיפלאך אויף
דער מעריב ווייט פינעם ירדן אונד דאָרט וויא פּעסט אַן צוויא בינדן, אונד יעדע דאָה,
אונד יעדע פורכט האט ער פון וויינעם הערצן משלח געווען, דאס היינדישע הערץ פינעם
מלך יריחו האט גיט געקענט דעם אַלתי העברים. —

וואס פאר א ווערט האט איבערהויפט דער פלאן פון א מענשן, אונד ווען דער
מענש איז אויף דער גראסער קאניג אין דער וועלט, אַקעגן דעם בח פינעם אייביגן
גאט? — דאס מוזל פון וויינער מלוכה איז גיפאללן! אונד זיין גור דין איז געווען געחמ'ת!
פּעצציג יאהר האבן דיא בני ישראל געווארט אויף זיין מלוכה אונד אויף דיא מלוכות פון
זיינע שכנים, אונד וויא היינעריקע אַדלעךס, וואס האבן געטדעקט א פּגור, וועלכן וויא
האבן שוין לאנג דער שטעקט, לאזן זיך גיט אזוי לייכט אַפּהאלטן דער פון! — זיין
דער גאט פון ישראל, וואָרט גיט אַוועק א פלאן, וואס ער האט איין מאהל פאשלאססן,

ר דאט געזאגט, וועט ער עס אונדזי טהן! אונד וועה איז דעם מנהג אנגען זיין
 צו! אט א דאס לאנד איז געווען דער שטימע פונעם דור המדבר נאך אונד נאכט, אי
 עס געזעלט, אונד אויף דעם מארש, דורך דעם הייססן אונד ברענגענדיקן זאמר, אין
 יער אומריהגן שלאף, אונטער דיא שטערן פון דער מדבר האבן זיי פון אט דעם לאנד
 ק גחלומת, זיך פארשטעללנדיק, אז זיי באנעצן דיא פארער'פעשע ליפפן מיט דעם קיהלן
 נפט פון אן אשכול ענבים, אונד באדן זייער הייססן אונד מעדן קאפ אין דיא פרישע,
 אלטע. אונד קריסטאלנע וואסקערן פון דיא שפרודעלנדיקע קוועלן. זאלל זייא אצינד
 פֿעם צוריק האלטן? זאלל דער בייסנדיקער ירדן זיי אפ שרעקן? א גיין! ניט אפילו
 ללע וואסקערן פון דעם גרויסן מיטלמער וואלט אים שטאנד זיין איין צוהאלטן זייערן
 ארטישטן, זייער גאט, וואס האט דיא מאכטיגע וואסקערן פונעם ים סוף געשפאלטן פאר
 נערע אבות, קאן אויף אפגענען א וועג פאר זיין פאלק אויף איבערן ירדן, פאר דעם
 מ וואס א ים אנטלויפט, מוז א ירדן פאר שרעק פארשטיינערט ווערן! זיך זיכער,
 דאכטנדיק ויצט יריחו'ס קאניג אונד שיכר'ט מיט זיינע האפסלייט, זיך וואלנענדיק אין
 ענוגים! וואס? רעדט זיך איין פארפוס'ט אט א דער מלך, דער מאכטיגער ירדן, איז
 י ניט געניג שומץ פאר אונז? – אונד איבערנאייס אנפיללנדיק זיין פוס האט ער,
 נשפעט באלאכט אונד פאררעכט דיא עברישע ארמעע אונד אויפהענגדיק דעם פיללן
 זכער מיט גרויס חוצפה האט ער מתרח ומגדף גיווען דעם אליהו העברים. – אצינד
 שט איז דאס מאקס פיל גיווארן! – גאט האט אצינד באפוילן יהושוען דיא ארמעע אן
 א גרייטן אויף דעם זעלבן אופן וויא זיי פלעגן מארשירן צוא משה'ס צייטן. אונד האט
 איהם אזוי געזאגט: „וויא איך בין געווען מיט משה'ן מיין קנעכט, אזוי וועלל איך
 זיך זיין מיט דיר, אונד נאך היינט וועלל איך דיר גרויס מאכן אין דיא אויגן פונעם
 מלך, כדי זיי זאללן פארשטעהן, אז זיי מוזן דיר פאלגן וויא משה'ן. – פאר דיר לעגט
 דס לאנד וואס איך האב צוגעזאגט צוא דיא אבות, געה היינט אריין אונד גערס עס
 אן אז א גחלה פאר דיא בני ישראל.“ – יהושע האט אבער גענטפערט: אזוי זאגט
 מ'ס באריכט, רבונן של עולם! וויא אזוי זאל איך עס טהן? איך האב באמראכט
 ד שטחים וואס לעגט דערצווישן, ער איז אויסגענאקסן איבער אללע זיינע ברעגן,
 אד קיין קענש איז ניט אומשטאנד אריבער צוא געהן, ווארס זיין שגעלל וואסקער איז
 מיט אונד טיפע. – דאראויף האט גאט איהם געזאגט. „ראב קיין מורא ניט יהושוע,
 יער גאר ניט אונד פאלל באיי דיר ניט אראפ, דאס וואס איך האב געטהן צום ים
 מצרים, דאס וועסטע זעהן מיטן ירדן געשעהן, באפול דיא פהנים ליום זאללן צוא
 און דעם ארון הברית צום ירדן אונד אללע בני ישראל זאללן נאך געהן. אונד פאר-
 דס ניט א לעדיגן פלאץ איבער צוא לאזן צווישן דעם ארון אונד צווישן דעם פאלק
 זי מוזנדיק זיין.“ ווען דער גאט פון דיא עברים האט יהושוען נאך אנדערע באפוילע
 געבן, האט ער מסתמא אללעס פינקטליך אויסגעפיהרט. אונד וויא אפליטץ איז דיא
 גה דורך געלאפן דורך דער גאנצער מחנה אז היינט וועט אנגרייסערנס געשעהן.

אָפּשׂר האָבן זיך דיא יונגעכע גליעכער אונד דיא פרויען פינעם פאלק אביסל דערשראקן
אָנגעקנדיק דעם מאכטיגן שטרום, אונד האָבן אָפּשׂר נישט פארשטאנען אָדער אָפּשׂר נאר
געצווייגלט דארטען אויב סאיז מאַגליך איזן אַריבער צוגאָהן, אונדא האָבן געמאכט
זיך ווייטערן, אַללע דיא יעניגע, וואס האָבן נישט געוועהן קריעת ים סוף, האָנדירק און היינט
נאך וועט דער מאכטיגער ירדן פון ווייטערנוועגן געשפאלטן ווערן. —

לאנגזאם האָבן זיך דיא פּהנים פאנוענט פארווערטס מיט דעם אַרונדן ברייט. ביז זיי
זענען אָן געקומען צום ברגע פינעם ירדן, ווען ירושלים קול האט א פאפול גיטאן שטיל
צוא געטעהן—צוויי מוילד איילן אָפּגעטרעטן איז אויף דיא גאנצע מחנה געבליבן שטעהן,
אָרייסקע פאסעקע מענטשן, און דיא לעצטן אונד דיא הינטערשטן האט מען שוין נישט מער
דערקענט אלס מענטשן, עס האט זעה נאר עפעס אויסגעוויזן וויא א וואלקן שלעפט זיך
גאך דער מחנה ישראל. — דער מלך יריחו, וויינע גבורי חיל, דיא גאנצע שטאדט, זענען
געשטאנען אויף דיא מאַווערן קוקענדיק אויף פון דיא אַנדערע שטאדט נישט ווייט האָבן
פאמראכט דיא יודישע מחנה מיט א מין פחד אונד צוגלייך מיט שפאט. — אס האָבסטן
האט געשפּעט דער מלך יריחו, אס שטארקסטן האט געלאכט דער שבור, וועהרנד און
אלטער הויפטמאן וויינער האט איהם איבער געשלאגן דאס לאבן, איבער דאס יודישע
מענטשע זיך צוא פרויון איבערן ירדן צוא געהן, אונד האט איהם אשעפּטשע געטון אין
זיין איינער: „געהט אייך אין אכט קאניג! וויינער האט האט שוין פאר פערציג יאָהרן
געפאנט צוועג, אט פאר דעם עולם, וואס איהר שפּעט צוויי פון זיי, דורך א גרויס כאָב-
טיגן ים אונד זייא זענען גאנץ טריקן אַריבער געגאנגען. זעהט איהר נישט וויא זייא
קאנצענטרירן זיך אַללע געבן דעם ירדן, עפעס מיט צוא ויכערקייט אונד מיט צוא פאר-
טראווען? — א קאניג איך האב מורא אז צוא מין קריעת ים סוף זאל זיך דאך נישט
איבער חורן באיים ירדן, איך ציטערע אונד עס שרעקט זיך אין מיר מין הארץ פאר
דעם בח פון וויינער האט, א קאניג! מיר האבן צוויי פיעלל גרויסעס אונד מאכטיגעס
פון איהם גיכארט דערצעהלן, און א פחד באפאלט אונד תמיד ווען מיר שמעססן גאר
דער פון איהר זעהט, וויא זיי רוקן אַללע נאדנטער אונד נאדנטער, מסתקא האט זייא
דאך וויינער האט צוויי פאפולן. —

„איז יענס נישט דער אַרונד פון וויינער האט, וואס יענע צוואלף ווייט-פאמאנטלעכע
מאנער טראגן?“ האט דער קאניג אָפּרגע געטוהן, אָפּנים זיך עפעס גאר נישט צוויי גוט
פיהלנדיק אויפן הארץ, וואס ער האט טאקי מיניה וביה דערלאנגט אשטארקן זיך פינעם
בעכער וויין, אביסל צוא דערמינטערן זיך. אלס ענטפער אויף דעם קאניגס שאלה, האט
זיך פליעס געלאזט הארן אשערעקליך געשריי פון דיא פיעללע מענטשן וואס זענען גע-
שטאנען אויף יריחו'ס מאווערן, אז דיא לופט האט געציטערט אונד דער גרויסער כּוּס
איז אַרויס געפאלן פון דער ציטערנדיקער שיכורישיער האנד פון דעם גלייך געווארנעס
קאניג, ווען מען האט א קוק געטוהן, וואס עס טהיט זיך באיים ירדן. — איך וועל מיר
גאר באדינען מיט דעם באריכט פון בלבן דעם גיטן, וואס איך האב מיר געלאזט אָפּ-

שׂוּבִיבֵן אַ קאַפּע פֿון זײַן קאָפּ, דערנאָך פֿינעם יודישן איבערנאָג איבערן ירדן, באַ-
פֿיליקט פֿון זײַנעם פֿריינד יחזשע נאָנט ער אזוי :

„ווען דיא כהנים האבן געברייכט דעם ראנד פֿינעם שטחים, זענען זיי געבליבן
שטעטן ביז דיא גרויסע מנהג האט זיך דעפלאאירט) אין דעם פֿליין זענען זיידיג פֿינע
שטעטן האט זיך געקוקלט דיא באַסעס מענטשן, איינע וועללע נאך דער אנדער, איי
וואָלן נאָכן אנדער, באַטאללאָן אויף באַטאללאָן, שאָאָר אויף שאָאָר, נעצער פֿאלקמיט
זיין דגל אונד אפצייבן ביז זייער פֿראנט האט זיך אויסגעשטערקט זעכשטוינד אײלן ענט-
לאנג. דעם ירדן, במעט צוויי אונד אַהאַלבע ווערשט לאנג אונד זיין ווערשט מער ציט
דרומית מנהגית ציט זיין איינגערעכנט דעם ליידיקן פֿלאץ צווישן דיא שטחים, פאר דער
באנאָוע, כחמות, לאָגער ברייט, קאך אונד באַק נעשירר, אונד אַ חוץ דעם פאר דיא
ווייבער אונד קינדער, דער נאָנצער פֿליין איז געווען מיט זיי באַדעקט פֿון צום שוואַרצן
באָך פֿון דעם פֿסגה באַך נבו. —

גענליך, האט יחזשע אויף גידיבן משה'ס הייליקן שטעקן אונד האט באַפֿילן, אז
דיא כהנים, נאָראַנדיק דעם אַרזן הכרית וואָלן אַרײַן טרעטן אינעם ירדן ! — דיא כהנים
האבן צונד אויף געענדעט דעם אַרזן אויף זייערע אַקשן אונד דיא ערשטע צוויי הײ-
לקע שראַנער זענען אַרײַן אינעם שטחים, וויא פֿאלד אָבער זייערע סאָנאָללן האבן
באָהירט דאָס וואַסער, זענען דיא וועללן צוריק-געטערטן אויף אַ מערקוויידיגער ווייזע
דיא פֿרייטער, מיט גאט דאָנקענדיקן האָרן פֿארוויינדעט אונד דער כרייט, האבן זיך
לאָנגאַם פֿארווערטס באַוועגט, אונד האבן אָן געהויבן ציט זינגן אַ שיר, „הים ראה
ונגוס, הירדן יסוב לאָחור“, „אימער ווייטער געהנדיק זענען וויא אָן געקומען ציט דעם
וויקליכן בעסט פֿינעם ירדן (ביז דער איז געווען דער אויסגענאָסער ירדן) דאָס האט
יחזשע באַפֿילן שטעטן ציט פֿלייבן אַצינד האט זיך עפֿעס גרויס אַרומגעט אונד מער-
קוויידיגעס באַווען פֿאר זייערע אויגן. דער גרויסער אונד ברייטער שטחים פֿון איין
זייט פֿינעם אַרזן איז פֿליצט אויף געהאלטן געוואָרן אין זיין לויף אונד זייער לויפֿנדיקע
וואַסער האבן זיך אָן געהויבן ציט אויף נאָטלען, איין וועללע אויף דער אנדער, נישט אַ
דאָר ווייטער געהנדיק, האט דאָס אָן געקומענע וואַסער זיך געבירמט, האָבער אונד
האָבער, וויא פֿאר שטעק, פאר דער גאטשײט, זיך צוריק שלאָנגנדיק, אונד ציט אַגרויס
מאָמיגן באַווער אויף נאָקנדיק, ציט אַ מערקוויידיגן קריסטאָלענער וואַנדט ווערנדיק,
גרויס אַרטיג אָן ציט קרין ! — אונד פֿין דער זייט אַרזן האט זיך דער ירדן באַלד אָפֿ
געלאָפן אינעם ים דמלח אַרײַן, אונד דיא שטייגער פֿינעם תּהום האט מען פֿאלד אַרויס
געזעהן, אונד נאָך אייניגן אויגן בליקן איז דער נאָך שוין טריקן געווען אונטער דיא

1. a) דעפלאאירט, איז זיך אויסוויקלען, א מנהג וואס געהט אין א לאנגער שורה נאר
פֿון עטליכע ברייט, וויקלט זיך אויס אין א פראנט פֿון פיעלע אין דער ברייט, אין
שטאט א שורה אין דערלינג, שטעללן זיי זיך אויף עטליכע שורות אין דער ברייט.

פוסם! - וויא ווינדערליך איז עס געווען צוא באטראכטן, וויא איין העלפט ירדן אנט-
לויפט, אונד איין העלפט בלייבט פאר שרעק שטעהן! - דער ווייל איז דאס געווארן
אברייטער פרוקטער וועג גראד געגענאפער דער יודישן מחנה. פון איין זאט איז דאס
וואסער אפגעלאפן אונד האט איבער געלאזט אדריי ווערשט ברייטן וועג, וועהרנד פון
דער אנדערן זייט, דער וואנט זיך נישט דער ירדן ציא ציא קומען צום ארון, קאכנדיק,
אונד ברוינדיק, דונערנדיק, פייפנדיק, לארמענדיק, שרייענדיק, קלאפנדיק, מאנענדיק,
זיך רייסנדיק אונד שטייסנדיק, אין ווילדן משוגעת, זיך ברוינדיק מיט גרויס בעס,
זעף א ווארף צוא מדין, אראפ אינעם תהום, אונד זיך ווייטער צוא צוא יאגן וויא א
ווילד פערד, וואס ווערט אבער געבאלטן, אין א צוים אונד מיט אציל בון אן אויסגעזעהער
אונד מאכטיגערער האנד! !

וויא ווינדערליך איז דאס אללעס, קאנגליכע מאנעסנאט! וויא גרויס ארטיג איז
דאך דער פח פון אט דעם גאט פון דיא עברים איז דען דאס נישט עפן צוא פלא וויא דאס
שפאלטן פינעם ים? כאיז דיא ארבייט פון דעם געלפיקן גאט! - נאחר לאמיר לאזן
דעם גערעכטן קלאב אליין ווייטער דער צאהלן דאס עדות פון אן אויגן צייגן האט תמיד
א נעהר גרויסקן ווערטה! -

„ווען דיא בני ישראל האבן דער זעהן דיא מאכטיגקייט אונד דיא גיטסקייט פון
ווייטער גאט, האט זיך אויף איין מאהל ארויס געהאפט א פריידנס נישרייא פון דיא דריי
מיליאנען, אז עס האט פאר הילכט דען שרעקליכסטן דינגער, אונד דיא מאווערן פון
יריחו האבן אשו געציטערט. - דער קאנגי האט אראפ געקוקט פון ווייטער טעבראקסטע,
וויא דער מאכטיגע שטרום איז צעריסן געווארן אויף צווייען, אונד אשרעק האט אן
געהאפט דעם שיפרים נשמה, אין שטימער פארווינדערונג האט ער נאר גאך קוקן
גוקאנט, נאר וואס מעהר ער זעהט, אזוי שטארקער ציטמערט ער אונד אשרעקנס-
קראכף האט אן געהאפט וויינע גליעדער. אלהים איז נישט קיין גאט וואס לאזט זיך גע-
פאלן שפאט, אונד זאל נישט באשטראפן; „

אויף ירושלים, באפויל, זענען דיא פדנים מיטן ארון שטעהן געבליבן, דער גאך
זענען פיער הינדערט לויס, מיט מרגענע באגראבן פאר אויס געזאנגען, מראנגנדיק
דיא מדיען ריעות מיט דיא פראנענע ווילן, דיא פירעאנגע פון פורפור אונד אויס-
געשטיקטער ארבייט אונד אללע הללים בינעם אהל מועד מיט אללע וויינע פלים, אונד
האבן געגרייכט ציא דעם אנדערן ברעג. אצינד האט דיא גאנצע מחנה ערהאלטן דען
באפויל פון ירושלים, פארווערטס ציא ציעהן, אונד גרויס ארטיג איז דער אנגליק
געווען! - אין אשוה נישט ווייניגער פון אנדערט האלב ווערשט אין פראנט דאט זיך
באוועגט א מחנה מיט פאנען פאנירן אונד אנדערע אפצייגן צים ירדן. מען האט נישט
געהאט דעם קול פון א שופר, פון אטראקטע אדער פון אפויק, נאר דען מאכטיגן
רויש פון מיליאנען פיס. דען דומקאפן שווערן מריש פון א געארדנטן מחנה, אויף דער
וועג האט געשיינט אזוי וויא אויס געטרעטן שוין נייט פיללע הינדערט יארן. אזוי

ווייט וויא דאס מענשליכע אויג האט גקאנט דער גרייכן, האבן זיך באוועגט מענשליכע געשטאלטן, ווייטער מארש שיינט קיין עק גיט ציא האבן! איין שעה נאך דער אנדערן האט זיך אלץ באוועגט דער מענשליכער שטרוים אונד וויינע לעבדיקע חוואליעס האבן זיך געקאמפשעט אריבער דעם מרקענס בעטט פון דעם אפגעשאפטן אונד אוועק געשיקטן גרין. ביז ענדליך האט דיא גאנצע אריבער געהנדיקע מענגע באווייט דעם גאנצן פליין אויף דער אנדערן ווייט גרין, צווישן איהם אונד גרייכן. דיא ערבות גרייכן האבן זיך אויסגעפיללט מיט דיא בני ישראל, וועלכע גאט אלליין האט דאך אצינד אריבער געפיהרט! ווען אללע זענען שוין געווען אויף דער אנדערן ווייט האט יהושוע ערשט געהויקסן דיא פהנים מיטן ארון אויף ווייטער ציען, אויף זיי זענען פאלד אריבער אויף דעם גראניץ פרייט. אצינד האט דער גענעראל יהושוע, וואס איז געווען דער לעצטער ווידער אויף געהעבן דעם ווייטער שטעקן אונד האט איהם אנגינג געטון אויף דעם גרין - אונד אזוי וויא אווילדעס יונגס פערד, וואס זיין רייטער האט אויף איין מאהל פליצס נאך געלאזט דעם צוים, מיט וועלכן ער האט ביז אהער זיין משוגעת איינגעהאלטן, אונד האט איהם געצט נאך געגעבן זיין וויללן, ציא יאגן, ציא מראגן אין ווילדער שטארקייט. אזוי האבן זיך פליצס דער לאנגסט א נאקס דיא אויפגעוואמלטן קאקנדיקן וואקסערן פינגעס גרין אונד מיט אשטעקליכן קול האבן זיי א שפרייזגעטון פארווערטס! וויא דאס האט געש- ווישטשעט אונד געפישטשעט, געוואגן, אונד געטראגן, געקולט, אונד געדערהט, גענאסן, אונד געשטרוימט, געשפרייט, אונד געשטרויט, גערעשט, אונד געוועט, אין לאכער גערוישט, איבער שטייגער געשפרינגן, בוימער אויסגערקסן, שטייגער אומגעשטריקסן, וויא הינדערט שאק רוחות האבן זיך צישפילט, אין פארקערט ווילדקייט! - דיא בני ישראל זענען געשטאנען פון דער ווייטן אונד האבן באוויינדערט דיא גרויסע גיסים פון גאט! -

גרייכוס קאנגי האט אויף געזעהן דאס ווילדע צוריק קעהרן פינגעס אויפגעהאלטענעס גרין אונד א שווערער שטיין האט זיך ארויף געוואלגערט אויף זיין הארץ. איז ער דען גיט א געפאנגענער מיט אללע וויינע בני חיל אין זיין אייגענער שטאקט? - וועניגע אבער זענען נאר אויף דער וועלט, וואס זענען גיט געראטן אינעם עניפטישן פרייט! וואס הארטאונען אפ, ווייטער הארץ, אונד וויללן גיט לערנען א מוסר פון גאטס גיסים, אונד פארלירן פאלד דיא מורא פאר זיין כח! - דיא אויגן זעהן, דיא אויערן הארן, אונד דאך חנפז זיך אשוואכער בשר ודם, גמלט ציא ווערן פינגעס אייבערשטנס כח, אונד מיט עזות נאך, שטעללן זיי זיך אקעגן בדי ווייטער מפלה ואלל נאך, אפנים, גראסקער זיין, אזוי איז אויף מיט גרייכוס קאנגי געווען. זיין בטהון אין דעם ברייטן אונד טיעפן גרין האט דער אליהו העברים פארניכטעט, אונד דער שטארקער שטרוים האט זיך אלליין געאקנט פאר דעם פאלק פון גאט, ואלל מאן דאך מיינען אז דעם היידנס הארץ וועט אצינד נאך געבן! גיין, דער אומגלייביגער פארבאר האט זיך געחנפט א בטהון ציא האבן אין גרייכוס שטארקע מאווערן! - ער זעהט אצינד וויא דיא בני ישראל שלאגן-

אויף ווערע געזעלטן אויף דעם גרינעם פליין, אונד שטעללן אויף א מאכטיגן מאנומענט פון צוואלף גרויסע שטיינער. אויף דער אוהל מנער ווערט באלד פארטיג, דער ארט וויא דער אלמאכטיגער גאט פון דיא עברים וואהנט. בין הערביים זעהט ער אויף שטייגן דעם רויף פינעם קרבן תמיד, אונד הארט דיא לויים זינגענדיק א שיר הלל ושבח א פייערליכן חודו לח', אונד יום, אונד מאיעסטעטיש גרויס ארטיג קלינגט דער קול פינעם יודישן געזאנג. באלד איז נאכט געווארן, אונד דיא פינעסטערקייט האט באדעקט דיא גאנצע טהאטיגע סצענע, א חוץ דעם קול פון שומרים, אונד דאס גערעש פינעם מאכטיגן ירבן, האט זעצט געהערשט א שטילקייט איבער שטאט אונד לאגער, איבער הייזער אונד איבער געזעלטע. -- דא שליט אפ דער צווייטער ספר פינעם הייליקן קלבים באריכט! -- אט אזוי אייערע מאיעסטאט, זענען דיא עברים אריין אין דאס ציגעזאגטע לאנד, -- איז אזא טרוימפירנדיקער זייגנאנג גיט קיין גיטער שבר פאר ויער פערציג-יאהריגן ליידן? וואס פאר געפיהלע פון דאנקבארקייט פון פארעהרונג, פון אנבעטונג אונד פון קינדליכער ליעבע, ציא ויער גאט, האבן אצינד באוועגט אונד באלעפט דיא הארצער פון דיא ציפרייענע, נאך אזא גס, וואס באווייזט אזוי טייטנדיק, ויין גיטסקייט וויא זינע אלמאכט? -- קאן מען זיך גאר פארשטעללן אז דיא עברים וועללן אמהל מעז ויין אקעגן ויער גאט? וועמען פון זיי האט אצינדערט גינקאנט איין-פאלן אפילו אין שלאף, עובר ציא ויין האמש גאר אויף איין מצוה, אדער אחזק, וואס ויער גאט האט באפוילן עס ציא טרין אונד ציא האלטן? גליקליך איז אזא פאלק, וואס איז באוואכט פון אזא מאכטיגן אונד אמת גיטן שומר! --

דער נאכסטער מאג איז געווען באיי דיא עברים א נאציאנאלער פייערמאג. דער יום טוב "פסח". וויא גרויס איז אבער ויער פארזינדערונג גיווען, ווען וויא זענען אויפן געשמאנען אין דער פריה אויף דעם מארגן, נאך פסח, אונד האבן מעהר גיט געפינען גענע גאמליכע שפייע, וואס גאט האט זיי דער מיט גינאהרט אללע פערציג יאהר אין דער מדבר! זיי האבן מעהר גיט געפינען קיין מן! מסתא איז גיווארן א ליארס, א גיפילדער, א געלויף, א רעש, מיט שאלות צום גענעראל; וואס זאלל דאס פאלק עססן? אצינד האט זיי יהושוע דערקלערט; אז זיי זענען שוין אין ויער אייגענעם לאנד, וואס גאט האט צוגעזאגט צוא דיא אבות, צוא געבן צוא ויערע קינדער אלאנד פון פיעל תבואות, וויין, אהל, אונד אלעגלי פירות, א לאנד וואס גיט מילך אונד האניק אין איהר, אונד זיי וועללן זיך מוון באמיהען, דיא גיטע זאכן צוא זאממלען אונד צוא עססן. -- אללע פעלדער זענען אקוראט פערטיג גיווען צום אפשניידן, אונד דיא עברים זענען גיט פויל געווען צוא דער ארבייט. זיי האבן דאס גענימען, וואס ויערע גאטקייט האט וויא אן געוויזן, אין דער מדבר איז עס גיווען דער מן, אונד אויף דער בא-ארגייטער ערד איז עס געווען תבואה! --

יחזיק קאנגי האט דאך דערזעהן, אז דיא גני ישראל געהמען זיך גאר צום אפ-שניידן פון דיא תבואות, אונד גיט צום אויפשטעללן פון צערשטערונג מאשינען אנצו-

גרייפן יריחו'ס מאַנערן האט ער זיך מיט א גילאכטער אן גירופן צוא וויינע גבורי חיל : „קוקט אן, דיא עגיפטישע שקלאפן, וויא ווי דאבן זיך גיחאפט צום עקסן, פארוויסמאנדיק אללע אונזערע פֿעלדער ! וויא א הייטערליך זענען ווי אן געקומען, אונד אזוי וועללן ווי אויך ווייטער געהן. וויא ווייסקסן, ווער גיט אז דורך אונזערע שטארקע מאַנערן וועללן ווי זיך גיט קאנען דורך שלאגן, אונזערע איינערנע אונד פראנדזענע מויערן זענען ווי גיט אומשטאנד ציא צערפֿרעכן, אונד אונזערע אוצרות זענען גיט אָנגעשטאפט מיט פאר אַיאַהריגע אונד פאר צוויי יאָהריגע תבואות, מיר קאנען גאנץ רוהיג אַפּוואַרטן בין ווי וועללן היינזעריג ווערן וועללן ווי זיך זיבן אן אַנדער לאַנד. —

אונזער דעקסן האט זיך דער גענעראל יהושע שטארק געקלאגט ציא געפינען א פלאן וויא אן ציא גרייפן דיא שטאדט, וואס איז דער שליסל פינעם גאנצן לאַנד ! א מאהל, מיט אייניגע אפיצירן, אונד אפּטערס נאך, גאנץ אלליין, האט ער ארים גישפּא-צירט דיא גאנצע שטאדט, ויכנדיק אן אָרט, וואס וועט וועניגער זיין אום שטאנד, ציא ווידער שטעהן אן אַנגרין. דער הסכם פון אללע אפיצירע אָבער איז געווען אז יריחו'ס מאַנערן זענען אוסדורכדרינגליך אָפּשער וואלל מען דיא שטאדט אויסהינגערן בין ווי וועללן מוזן קאפיטולירן (גבנע ווערן) ? — אין דעם אָבינט פינעם דריטן טאג, פאריקטעט בלב'ס ספר, אזוי וויא דער גענעראל האט אזוי ארום דער שטאדט זיך ארום גישפּא-צירט, פאטראכטנדיק דיא שטאטקייט, דיא גראב אונד דיא פעסטונקייט פון איהרע מא-ווערן, דיא גרויסע צאהל פון איהרע טהורמס, אונד דיא גרויסקייט פון איהר ציטאדעללע, וויא איהרע צינען זענען פאנעצט מיט בויגן שיסער, שפיז ווארפערס, אונד שטיין שליי-דערערס, אונד וויא דיא וואלדראטן זענען גיט פאנוואקנט, אונד פאדעקט מיט איין, אונד מיט בראנדז, האט זיך אָפּשער נאר וואס אן גיהויבן א ספקל אריין צוא גינגען באיי איהם אין האַרצן, ציא וועט עס איבערהויפט א מאהל מאַגליך זיין פאר דיא בני ישראל יריחו איינצינעהמען. אונד דאס העלדן האַרץ פינעם גרויסן עברי האט זיך אהעב גיטהן פון א שטארקן זיפץ וואס האט גיקלינגען וויא אשטומע תפלה ציא זיין גאט, ווען פליצס, איז איינגער מענש אפּריגטערעטן פון צווישן דיא מייטל בוימער, הויף פון געשטאלט אונד מיט א גיזויגענעם גישליפנעם שווערדט אין דער האַנד. דער יודישער גענעראל זיך נאר גיט דערשרעקנדיק האט אויך ארויס גיחאפט זיין גימעס פרייעס שווערדט אונד איז אויף איהן ציא געלאפן מיט א גישריי „ביסקע פאר אונז אָדער אַקעגן אונז ?“ — „אויף בין דער שר צבא פון גאט !“ האט דיא הימלישע גישטאלט גיענטפערט, אונד האט פליצס אן גיהויבן ציא לייכטן מיט א גאמליבן גלאנץ, „אויף בין אַקעגן דינע שונאים, אונד בין דיר גיקמען ציא העלפן אין אייער גויט !“ — יהושע האַרנדיק דיא גאמליכע בשורה, האט ער זיך דארלאנגט אַוואַרף פאר איהם מיטן פנים ציא דער ערד — „שטעה אויף !“ האט זאנפט דער מלאך אַוואַ געטהין, „וואַרף אַראפּ דיא באַנדאלן פון דינע פיסס, וואַרם דער אָרט, אויף וועלכן דא שטעהסט איז הייליק.“ יהושע האט גיחאקט. האט דער שר צבא ה' ווידער אן גיהויבן ציא דערן, „דא וועהסט, דיא שטאדט איז שטארק

פארשלאסן, גיט אים אריין קימען, אונד גיט צום צווייטערעם, אונד וואו שיינעם דיר
 זעהר שטארק באפעסטיגט, נאר אן באגליף אנציעהמען! ווייסט אז וואו איבערגע-
 געבן אין דינע האנד, מיט דעם קאנג אונד מיט אללע זיינע מאכטיגע העלדן! דאס מוזט
 אבער ערשט דאס מדין וואס איז נאך דיר; — באפויל אז זיבן יאָר פֿסדער, זאלן פֿהנים
 מראנגדיק דעם אַרונד פֿהרית, מיט אַ געניגנדיקער מאכט וויא ציא פארמיידן, אַקעגן אַ
 פֿליצימדיקן אנגריף, אַרױס געהן אַרױס דער שטאַרט, יעדן מאָג ציין כאַדל, אונד פֿאַר זיי
 זאלן געהן זיבן אנדערע פֿהנים, מיט שופֿרות, וואס וועללן האַלטן אין ציין פֿלאַן, אויף
 דעם זיבעטן מאָג, זאלל מען זיבן מאל דיא שטאַרט אַרױס געהן, אונד צום לעצטן מאַחל,
 זאלן דיא פֿהנים פֿלאַן שטאַרק אונד לאַנג, אונד ווען אללע מראַפֿעמעס פֿון דער
 מחנה, וועללן האַרן דיא פֿמיעה גדולה, זאלן זיי דאס וועלכע מדין אונד דיא גאנצע
 מחנה ישׂראל זאלל דערלאנגען אַ שרעקליך גרויס גישריי, דענסטמאחלם האַט גאט גיגעבן
 דיא שטאַט, מיט אללמדיג אין איהר, אין דינע האַנדט! אזוי פֿליצט וויא די הימלשטע
 גישטמאָלט האַט זיך באוויזן, אזוי פֿליצט איז וואו אַצינד פארשווינדן. פֿריליך אונד מיט אַ
 ליכטיג פֿנים, האַט דער יודישער פֿידערער צוריק גקעהרט אין דעם לאַגער, אונד אים
 האַרצן, האַט ער געפֿיהלט פֿאלשטאנדדיגעס פֿאַר מראַוען, אויף גאטס זיכערער הילף. —
 יהושע האַט אללעס אזוי באפוילן ציא מדין, וויא דיא גאטליכע גישטמאָלט האַט
 איהן באַלעהרט. דיא ערשטע עטליכע מאָג האָבן זיך אַפֿילו דיא פֿפֿייל אונד בויגן-שױס-
 סער זיך געפֿרייט דיא פֿראַצעסטיאן ציא באַשיסן, דיא שלידערעס האָבן אויף וויא
 איינגע שטייגער געשלידערט, יהושע האַט אָפֿער אנגיאָגט, אז פֿמטחני קשת זאלל
 מען זיך האַלטן ווייט פֿון דער מאַווער! — דער קאנג פֿון יריחו אַראַפֿקידיק אויף דיא
 עברים, אונד זעהנדיק דיא מערקוויידיגע צערעמאָניע, האַט עס איהם שטאַרק אַמיוּט,
 אויף דעם זיבעטן מאָג אָפֿער האַט דער פֿרעהליכער היידן-קאנג אַזאָ געטוהן ציא וויינע
 לייט; — „קומט לאַמיר אַקיק מדין אונד זעהן, אויב דיא גארדישע מענשן זענען שוין
 מיט גינאָרן, זיך אַרױס דרעהנדיק אַרױס אונזערע מאַווערן אזוי לאַנג אומקומט? איך
 האָף אז ווער שפּאַציר איז זיי שוין מואם גינאָרן.“ —

„הער, קאנג!“ האַט צווייגלויפנדיק אַגשריי געטוהן אן אַפֿציר מיט אַ פֿלייך דער-
 שראַקענעם פֿנים, „דיא גאנצע עברישע אַרמיע באַוועגט זיך וויא אַ מאכטיגער ים,
 אין רעגלמאַסטיגער אַרדנונג, מיט יענעם שרעקליכן אַרונד אין פֿראַנט, פֿאַר וועלכן דער
 ירדן איז אַנטלאָפֿן! אַ קאנג! עפעס אַ מין מערקוויידיקער שוין, פֿון אַשרעקליך ליכט,
 אין דער געשטאַלט פֿון אַ פֿיערדיקן אויג, האַוועט אַפֿערן אַרונד, איך ציטערע, אַ הערשער
 פֿון יריחו, אז אונזערע שטאַרקע מאַווערן זאלן גיט צוריק מרעטן פֿאַר דעם מאַכטיגן
 גאט פֿון דיא בני ישׂראל וויא דער ים סוף האַט געטוהן פֿאַר פֿערציק יאָר אונד דער
 ירדן ערשט פֿאַר צעהן מאָג. —“

דער קאנג מיט וויינע הויפטלייט האָבן זיך דערלאנגט אַ יאָג ציא דיא ציגען
 אונד האָבן זיך מאַכן פֿאַלד איבערגעצייגט פינעם אָפֿט; וויא דיא מאכטיגע באַא-
 -

גאנסטריקטאר (רינג-שלאנג) רינגלט אַרױס אַן אַקס אונד מיט צײן קוועטש פון אײהרע
מוקל-רינגע דער ברעגט זי אױס אללע קנאכן ציברעכנדיק, אזוי שײנען אױף דיא
טברים מיט יריחו טדין ציא וועללן. - פון אללע זײטן אַרױס אונד אַרױס איז דיא שײמאט
פון זיי אַרױס געשלאכטן וועוארן מיט דגלים אין דער הויף האלטנדיק, אונד מיט שופרות
בלאנדיק, דאט דער מריט פון דריי מיליאנען פיסס ציפונדברכט אציטערנדיקע פא-
וועגונג אין דיא כוסות פון נױן, וואס דיא גבורים האבן פאר שרעק אײנסטרינגען
דערע צוריק געלאזט. וועהרנד דיא ווינדערליכע מעננע קימט וואהנער אונד גאהנער,
איז דער קאניג געשימאנען מיט זײנע גבורים בלייב אונד שטילל צירעקנדיק. דער
שײמאט אונד דאס געלאכטער זענען אנטלאפן פון זײנע ווייסקע ליפן! - צי ראלמער
ערעקן דאט זיך באמערקטיגט אײער זײטער הערצער, זיי האבן פריעהר גאר קיין
אידיע נישט גהאט פון דער אומצאהלנער מעננע! ציגט איז דיא שײמאט גאנץ אַרױס
ווערינגלט זיי שטעהן שטילל - דיא שײמאט, דיא פעסטונג גרייפן זיי נישט אן. - דער
קאניג ציטיקט ליכטער - וואס וועט אײער דער כוף דער פון זײן?!

נאך אײנמאהל געהט דער ארון פריעהר, אונד דיא כהנים זריגן, אנזי חיל
אונד ירושנע געהן נאך, דיא מראמפעטן בלאזן, דיא שניאדט ווערט וועדער אַרױס
געשפאצירט, אונד ווידער אן אן אנגריף! - אנצײקס לאכלן דאט זיך אשפיל געוהין
אױף דעם קאניגס ליפן, אונד צדאס-מענט דאט זיך אפילו ערלויבט א המצאהלע ציא
זאגן, מיט אגרון פנים אפילו, אונד מיט ציטערנדיק הארץ, ווען דיא הספה דאט אײער
שוין זעקס מאהל פאפקירט אונד נעמט אױססעררדרנגמליכעס איז נאך נישט געשעהן, איז
דעם קאניג פון יריחו גאר גערינג געווארן אױף דעם הארצין! -

" בלתי שום ספק. " דאט זיך א בלייכער גבור, מיט א בלאנדיק הארץ צױס
קאניג אן געריפן, " זענען אט דיא שפאצירנדיקע טברים פראסעט משועים, וואס זענען
אנמלאפן פון מצרים, וויא מען דיענט אן אהעטנעם גאט, אונד זענען אהער געקומען
בקפות ציא פראווען לבדוד דער לבנה! וואס דען זאלל באטייטן דאס אַרױס דרעהן זיך
אַרױס דיא מאווערן פון אונזער שטאדט?!" -

" אױף מײן, אײערע מאַעשטאט, דאט זיך אן אנדערער חכם אן געריפן, " אז
זיי זענען פשוט בלינד, זיי וויללן געפאך אַרױס קריכן פינעם מיהאל, אונד קאנען דען
וועג נישט געפינען, וויא אַרױס, אונד דרימאויף מײן אױף דרעהן זיי זיך אזוי משוגע אונד
בלינד אין אן עיגול אַרױס ... -

" אויב אזוי? " דאט דער קאניג אזאג געטדין, מיט א זאנער געלאכטערל,
וואלט אױף גערן אױטעק געגעבן דאס פעסעטע פערטל פון מײן מלוכה, געמען מיט-
אנזינגטע פאר אױגן ער זאלל זיי מיר אַרױס פירן מאקי בעקף ומיד פון מײן לאנד! -
" אפער, " דאט א דריטער זיפונדדיק אזאג געטדין, " וואלט דער מענטש מיט
צוויי אױגן, באלד נישט געהאט קיין קאפ אין וואס זיי ציא האלטן, ווען ער וואלט זיך
דער ווענט אַרױס ציא טרעטן ציא וויא, זייא זענען גרויסקע המצאות נקעס אט דיא

ענפֿטישע עברים! זיי מיינען אונדז איז ירוּחוֹס מאַווערן זאלן פאר זיי האבן דאָך אַרײַן, אונד זאלן זיך פאר וויערע שופרות דערשקען אונד זיי מיט גבול אַרײַן לאָזן! — דאס ויפֿעטע מאהל האט מען שוין אַרײַם געשפּאַצירט דאָ מאַווערן, אונד עס איז ווידער שטיל געווארן, אונד דער קאנגי וואלט זיך שוין אין פאַראַקטונג פון האַנגן אַ וועק געקערט צי דער בוס'ע, וואס ער האט אין שרעק פֿרעהער געלאזט שטעהן, ווען פֿליצט גיט ער אַ קיקוויא דאָ גאַנצע מחנה האט אַ קעהר גיטהין וויערע פֿנימער אַקעגן דער שטאַרט, אונד אין ווער רעכטן האַנד, האבן זיי געהאלטן אַן אויסגעשטערקטן שווערדט מייטגדיק אַקעגן ירוּחוֹ! —

פון גאַנץ ווייט האט ער פאַמערקט אַ קליינע פאַרטע רייטערס אַהער גאלא-פירנדיק, אונד אויף אַ שטענע ווייסקסן שלאָבט-פֿערד, ווער גראַוויקאפֿער גע-געבאל, מיט אַ פֿאלידמן העלס, אונד אַ מעטאלל-שוּפֿענעס פאַנצער האַלטנדיק אַ ווייסקסן שטעקן (מטה משה) אין דער האַנד, ווערנדיק זיין שווערד האט געשטעקט אין דער שייד, ניד אַרײַם פֿאנדיק דאָ גאַנצע מחנה, האט ער זיך נאר אַפֿגעשטעלט, אין פאַרשיידענע אַקטער, פאפּילע אויסצא טהיילן דער קאנגי האט זיך אַן געשטויסן, אז ווער מוז אַוואַר זיין דער שרעקליכער ירוּשוֹע, אונד אז אַזינד וועט אַוואַר עפֿעס וויקמאָנעס געשעהן. — "וואס קאנען זיי אויף טהין?" האט זיך דער קאנגי אַקעהר געטהין מיט דער שאלה צין איינעס פון ווינע גבורים, ויכנדיק מוטא אונד קוראשנע אין גענעמ'ס בלייבן פֿנים, "זענען אונזערע טויערן גיט פון אייזן אונד בראַנד? זענען דאָ ווערדט פון אונזערע מאַווערן גיט עפֿעס, ? גיט שטאַרק אונד גיט הויך געניג? אונד וויא האבן זיי לייטעקס?!" — אונד מיט אַ מעלאַנקאליש קול האט ער ווייטער אַ-זאָ געטהין, "אונד דאָ פֿיהל איך עפֿעס וויא עס ציטערט אין מיר דאס האַרץ! פֿינקט וויא איינער האַפט זיך אויף פֿינעס שלאָפ, אונד דערנעבן פון ווער ווייט אַפֿגרינד, שטעהט אַ שרעקליכער לאב, וואס איחס גליקט זיך צין איחס אריבער ציא שפּרינגען. אַמט טאקי דער אַפֿגרינד איז מיט אַ אונד גרייט, פון דעסטוועגן קאן דאָ אַ לאב אויף געבן אַגרויסקסן שפּרינג אונד אַנעס איז פון מיין לעבן, — איך ווייסס אז וויא קאנען גיט אריבער קריכן דאָ הויכע מאַווערן, אונד דאָ פֿיהל איך מיר גיט זיכער, עפֿעס אַט אַ דאָ שטילקייט, אַט דער דערוואַרמנדיקער אויגן בליק איז פאַר מיר שרעקליך, גיין, פֿשוט איטערמאָרנליך! —"

אין אַט דעס אויגן בליק האט אין דער לופט דערלאנגט אַ קלאַפֿ דער דינער פון אַ טוינדט טראַפֿעטערס, שטאַרק, אונד אלעל מאהל שטאַרקער האט זיך אַן געהאַרט דאס קול, לאַנגער אונד לאַנגער האט זיך געצויגן דאָ קיטע. דאָ טהורס פון ירוּחוֹ האבן געציטערט, אפילו דאָ ציטאדעלע, אויף וועלכער דער קאנגי איז געשטאנען האט זיך אַשאַקל געטהין אונטער ווינע פֿיסס, מיט אַגיטאציע פון פֿחד, האט דער קאנגי פאפּילן ווינע אפֿצירן, זיך ציא ראַטאָוען, ווארס אַ טהורס האט אַן גיהויגען ציא פאלן. פֿליצט איז וויערער שטיל געווארן אונד דער קאנגי שטעהט נאָך אין

ספק וואס ער האט ציא טהין . פליצט האט מען דער הארט דעם גענעראלס קול דורף דער גאנצער מנהג שרייבענדיק ; „ שרייט שטארק בני ישראל! דאס שווערד פון נאמס ער צבא האלט פאר אייך מלחמה , דערלאנגט אנגעשריי מיט איין קול , ווארס גאט האט אייך היינט איבערגעגעבן דא שטארט מיט איהרע אייגנזאמלעכע , אין אייערע האנדט , אין אט דעם אויגן בליק , האט דא גאנצע מנהג פון דא בני ישראל , אויף גיחויבען וויערע קולות , אונד דאבן אויף איין מאהל דערלאנגט , אזא געשריי , אזוי שטארק , אונד אזוי שרעקליך , אז דא ערד , אויף וועלכער דא שטארט אז געשטאנען , האט געגעבן אשטארקן ציטער , אונד דא מאווערן זענען אויף וויער ארט איינגעפאלן , איבערלאזנדיק דא גאנצע שטארט נאקט אונד אויסגעשטעלט , מיט אלע איהרע גאססן , שטראססן , פאלאצן , טעמפלען אונד וואהנהיינער . נאר איין קליין אכסניה'לע אין דער וואנט פון דער שטאט מאווער אז נישט איינגעפאלן .

„ פארוערטס ! בני ישראל , געהט גלייך אריין אונד געמט איין , דא שטארט , הרגט אויס אלסדינג וואס עס האט לעבן ! “ האט יהושע פאראויסגעדריק א געשריי געטהין . אונד אזוי וויא זיי זענען געשטאנען , אזוי זענען זיי גלייך אריין געפארשירט , אונד יהושע'ס באפויל אז מוסקמא פינקטליך געפילגט געווארן . דעם קאנגי האט מען געפינען טויט , אויף זיין אייגן שווערד אויף געשטאכן . — נאכדעם , אז מאן האט אללעס זילבער , גאלד , אונד יעדן ווערטפאללן געגנשטאנד , ציזאמנגעזאמלט פאר גאטס אוצר , האט מען דא שטארט אן געצינד , אונד אללעס אין איהר פארברענט . מען האט אויך נישט פארגעססן אין דער שבועה ציא רחב'ן ! — גאכן איינגעפאלן פון דא מאווער , האט יהושע דא מרגלים צין איהר געשיקט , אונד זיא מיט איהר פאמיליע , אונד אלס דינג וואס זיא האט אייגענס געהאט , האט מען געבראכט מהוץ למנהג ישראל . — ביז איהער גרייכן , אייערע מאיעסטאט , מיינע אפ שרייבונגן פון דא פתבי קודש אונד פאונדעקס פינעם ספר פון פלב בהקם . — אט אזוי אז גשעהן דער ערשטער עבריער זעה , דאס אז דער שטיינער , וויא זייער גאט העלקט זיי , דארטן וויא עס קומט זיי אויס זעהר ענג . ווען דא מענשליכע האנד אז קורץ , ווען זיין קראפט אז ציא שוואך , קומט זייער גאט אונד שטרעקט אויס זיינע מעכטיגע רעכטע האנד , אונד דא שונאי ישראל קלייבן דא צאהן ! . פאר זיין ווינק , אפגט אים זיי דעם וועג , פאר זיין צייכן , דערשרעקט זיך איהרן . אונד ווען ער ווילל , שטעלען פעסטע מאווערן , וויא וואקס , פאר א תקועה פון שופרות ! פאר וואס דא עברים האבן געמוזט אפריכטן זיבן טאג הקפות , אונד אויף דעם זיבטן טאג זיבן מאהל ? קאן איה אייערע מאיעסטאט נישט זאגן . נאר ווער קאן דען דער גרינדן דא אורזאכן פון דא מעשים , ווען מיר קאנען אפילו נישט פאר שטעהן וויא אזוי זיי געשעהן ? נאר דאס אז א פאקט דא פעסטע מאווערן , גריחוס שטארקער במוח , אז געפאלן , אונד דער פארשטעטער אונד אויסגעלאכטער אורח פון דער מדבר , האט מיט דער שטארט אונד דא מענשן געטהין , וואס ער האט געוואלט ! —

אזונד וויל איה אפשליסן מיינען ציא לאנגן פרייו , אייערע מאיעסטאט , וואס

האט באשריעבן סצענען, וואס האבן זיך פארלאפן בקעט פינף הינדערט יאהר צוריק מארגן, באלייט פינעם עקקארט פינעם פרינצן יחזקאל הויב איך אן ווידער ציא מארשיערן צום האף פון דעם קאניג שאול בין קיש. - לעבט וואהל
אייער טרייער ארפאצעס. -

דריטער בריוו

ארפאצעס דער געזאנדטער, צום קאניג בעלזש!

דקה אינעם לאנד פון י ו ד ע א. -

טהייערער קונען אונד קאניג. - אין דעם דאזיגן בריוו וועלן אייערע מאעסטאט גינאחר ווערן אלסדינג, וואס מיר האט זיך גיטראפן אויף מיינער רייזע פון גריחו אהער. ביז איך בין גינארן דער גאסט פינעם זעהר באריהטן יודישן זעהער „שמואל הרואה“ דער יונגער איזראעליטישער פרינץ יחזקאל, וואס איז אביזקטליך אפגישקט גינארן פון ווינעם פאטער דעם קאניג שאול, מיך ציא פיהרן פון דער פראווינץ צין איהם, איז שוין פארטיג גינען מיט ווינע צוויי הינדערט גארדיסטן, מארגנס גאנץ פריה, נאכן טאג, אין וועלכן איך האב גישריבן מיין לעצטן בריוו. - דיא זין האט זיך גאד גיט אויף געהעבן, ווען ווינע טראקפעטערס האבן גיקלינגען דורך דעם טהאל אונד וייערע פרישע אונד ווילדע גאטן, זענען צוריק געקומען פון דיא ארימרינגלדקע בערג, אין ויססע מע-לאדישע עקאס. באלד בין אויך איך גינעססן אין זאטל, אונעק רייטנדיק איהם אקעגן. מיינע לעגיאן איז אויך שוין פארטיג גינען אונד אויסגישטעלט פאר מיין גיצעלט, אונטער דעם באפיל פינעם טרייען נחריב, וועלכער, מיט ווינע זילבערנווייסן לאקן ארויסקיקנדיק פון אונטער דעם העלם, פון פאלירטין שטאל אונד איינגעלעגט מיט גאלד, מיט דעם גלאנצנדיקען קוראסס, רייטנדיק אויף אן עדעלן שלאכט-פערד, וואס האט גיבלישטשעט אין א פאנצער פון פאלירטין שטאל-שופפן, האט ער גאר אפנים גיהאט וויא „בעלזער“ זעלבסט דער גאט פינעם קרייג! - אונזערע קאראוואנע האט זיך שוין באוועגט גען וועסטן, ווערנד איך בין גאד אביסל צוריק גיבליבן מיך ציא געזענגען מיט דיא זקנים פון גריחו, וואס ווינען אסיריען אונד איהר קאניג אלל דאס בעסטע, אונד וואלטן זיך זעהר גיפרייט, מיט אייערער מאעסטאט פורת ברית ציא זיין אויף אן אייביגער פריינדשאפט. איך האב מיט גיפיהלט מיט זיי אונד מסכים גינען אויף ווייער גירעכטן ווינע, ווארס זיי זענען אונדאזי ווערטה אונזער פריינדשאפט, אונד עס איז טאקי אסאך בעסער פאר אונז צוא האבן פאר פריינד צוא פאלק פון גבורים, אונד וואס זענען באליקט מיט צוא מאכ-טיגן גאט! וואס פאר אן אויסגייכנטע מחיצה זיי זענען צווישן אונז אונד צווישן דער אמפיציאן פון עגיפטן. -

באלד איז דער פרינץ אונד איך פארטיג גינארן צום אונעק רייטן, ווען אט זענער הויכער אונד יונגער בן חיל וואב איז פון דעם טויער פון דער שטאט צין אונז ציא

געקומען, דערזעלבע, וואס האט אין איין נאכט צוואמקען גינאמלט זיבן טויזנד מאן, אונד
 האט זיך מיר אַקעגן גישטעלט, מיך גיט ציא לאון אריבער געהן דעם ירדן, ווען איך
 בין פאר א פאר וואכן צוריק אהער אן גיקומען. ער איז גיווען צוא פיסס, אונד פא-
 וואפנט וויא דענסטמאחלט, גרויס גיוואקסן במעט ציא גרויס פאר זיינע יאהרן, זיינע
 פאוואפנונג האט ער גיטראגן מעהר וויא אפאסטוף אלץ א גוט איין גיאבטער זאלדאט.
 אָבער אין זיינע גרויסע פייערדיקן אויגן האט גיברענט א גר תמיד פון מאגליכער ענט-
 שלאסענקייט אונד זעעלנמוטה, וואס האט איהם גימאכט אין צייטן פון ספנות, צום
 ראש איבער דיא פאסטיהער אונד דיא ערך באאפרייטערס ארים דעם ירדן. – וויא ער
 איז צוגיקומען, האט ער מיט כבוד אָזאג געטהן צום פרינצן. „מיין הערר, פרינץ
 יהונתן! גיב מיר רשות גען חכרון צוא געהן מיט זיינע לויטע, איך ווילל ווערן אַזאלדאט
 אונד דענען דעם קאנגי מיט מיין שוועררט!“ – „דאס זאללסטע טהין, ווען סגולסט זיך
 דיר אזוי שטארק, גיטער יואב“ האט דער פרינץ אָזאג געטהן מיט א זיסס לאכלן, וויא
 פון איינעם, וואס קען אונד פארשטעהט דען ווערטס פון אַזא בריאה: „מיין פאטער
 דארף טאקי גויטיג האבן אזעלכע בראווע, הארציגע, אונד קראפטיגע מענשן ארים איהם,
 דוא מאַסט מיט אונז מיט געהן, אונד ביז דער פאטער וועט דיר צוא זיך געהקען,
 וועסטע דער ווילל אריין טרעטן אין מיינער לייב גארדע. דיא וועסט גיט לאנג ארים
 געהן במל, דיא פלישטים וועללן שוין דיר באלד געבן, וואס ציא טהין, וויא דער קיטשן
 אונז שוין וויעדער אין דעם וועסטן!“ – „מיט גרויס פארנגיגן וועל איך דינען אין דיין
 גארדע, מיין הערר פרינץ.“ האט דער פייעריגער יונגער מאן גענטפערט, „ווארס איך
 ווייס, אז האטש דיא ביסט נאך יונג, ביסטע אָבער געניט אין תכסיסי מלחמה, אונד
 זיינע לעגיאן איז באריהקט אלס דיא בעסט איין גיאבטע אונד גישוקטעסטע בגי חיל
 פון גאנץ ישראל.“ – „דוא טהיילסט מיר ציא, מיין בראווער יואב צוא פיעל כבוד.“
 האט זיך מיט ענוות דער פרינץ אן געריפן. „געבן דעם פאטער האסטע באדארפט ציא
 זיין זיך ציא לערנען וויא מאן פאגענט א שונא.“ – „מינסט אפּשר מיין פרינץ אז דיין
 שם איז וועניג נאר באקאנט צווישן דיא בגי ישראל! מאן האט נאך גיט אין גאנצן
 פארגעסן, דיין נצחון איבער א גאנץ חיל פון דיא פלישטים, נאר דוא אלליין מיט דיין
 וואפן-טראגער, האסטע א גאנצע מחנה פאריאגט!“ – „א גלייניקייט, וואס איז גיט
 ווערט ציא דער מאהנען.“ האט דער פרינץ לאכעלנדיק אָזאג געטהן, אונד צוא גי-
 לענט: „דוא האסט קיין פערד גיט יואב!“ גיין, מיין הערר פרינץ, איך בין תמיד גיווען
 א פיסס-זאלדאט, האט יואב גענטפערט. – „פון היינט אן זאללסטע רייטן יונגער
 מענטש.“ האב איך איהם גינאגט, אונד האב באפוילן ציא ברענגען איינעם פון דיא אוי-
 באגיצטע פערד, וואס ער האט גימוט פון מיר מקבל זיין, אונד זיך אויף איהן ארויף
 זעצנדיק האט ער גיריטן געבן אונז. – דיא יודן האבן גישט קיין פיעל פערד, וויערע
 אַקטען באשטעהן על פי רוב פון פיס-זאלדאטן, אונד אפילו וויערע עלצטע פעקטן ציא
 פיסס, נאר אייניגע פון דער קאנגליכער גארדע, דער שר הצבא אונד אייניגע שרי-אלף

רייטן. דער קאנגי האט אויף א באפאללאן פון רייט וואגן. פאר דער היעווער געגענע
 אָבער, וואס איז פיעל פון באַרג אונד טהאל, איז טאקי אן אינפאנטערע (פיסס וואל-
 דאטן) אסאך מעהר גיפלאך. מען קאן זיי באוועגן מיט וועניגער טירקא, פון איין פונקט
 אויף דעם אנדערן. אויף אין א מלחמה קאן מען מיט זיי לייכטער מאנאווירן. — באיי
 אונז, וואס מיר זענען א נאציאן פון רייטער וואללט עס גאר א חרפה גינען פאר אן
 אפיציר ציא פיס צוא געדן, וועהרנד דאך האבן דיא גראסטע באפולסראכער, געפיהרט
 א מחנה דוקא ציא פיסס. פון דעסטוועגן קומען דיא פערד דאך אויף שוין אין דער מאדע,
 אונד וויא איך האר, ווילל דער קאנגי ארגאניזירן א לעגיאן פון זעקס טויזנד רייטער, —
 אזוי וויא מיר האבן גיקרייצט דעם שאנען פרוכטבארן פליין ציא דיא בערג ציא,
 האב איך מיר א קעהר געטוהן צוריק, ווארפנדיק נאך א לעצטן בליק, אויף דעם ערבות
 יריחו מיט דער שאנען סעענעריע ארים אונד ארים. דיא שטראהלן פון דער זון האבן
 גאר וואס באלייכטעט דיא שפיץ פון יריחו'ס האכסטן טהירמלאך, דער ירדן לויפט זיך
 זיין טויזנד יאהריגן וועג, נאנץ פריעדליך, ווייט אוועק צווישן נארמער אונד וויינגערן.
 אונד איבער דיא טינקעלע בערג פון גבו, מיט זייער האכסטן שפיץ פון דעם פסגה, וויא
 משה דער איש האלקים איז גישטארבן, האבן גישוועבט פורפורע וואלקנס, באשיינט,
 אונד פארגילט פון דער בארג-זון האבן זיי גיפלאמט וויא אגרויסארטיגעס פיער. — וויא
 אנגענערס אונד ערקוויקלאך אין גיווען צוא קוקן אונד צוא באטראכטן דיא סצענע ! —
 דער גאנצער טהאל איז געווען באדעקט מיט תבואות, וויא א סמאראנגערעס, וועהרנד
 צווישן גרופן פון מייטל בוימער, פייגן, אונד מיל-גרויס בוימער האט מען ארויס גיזעהן
 דיא קלאר ווייסע וואנדן, פון פראכט פאללע וויללאס, אונד ציכטיגע הייזלאך, פון דיא
 פריעדליכע איינוואהנער פינעם גיבענשטן טהאל. אפילו דיא ווייטן פון דיא בערג, אונד
 דיא הויכן פעלזענס זענען גיווען גרין פון גפנים אונד האנגענדיקע נארמער יעדער
 שטיקל ערד איז קולטיווירט אונד אויפערפלוסט, אונד פריעדן, בטחון, אונד גליקליכקייט,
 האבן, א פנים, זיך אויסגעקליבן דעם ארט פאר א וואהנונג. —

„וויא באצויבענדיק איז דיא אויסזיכט !“ האב איך אזא געטוהן צום פרינצן, וואס
 האט באטראכט מיינע באווינדערונג מיט נאטירליכן שטאלץ אונד טיעפן פארגניגן. —
 „נאה, מיין הער,“ האט ער גיענטפערט, „דער גאט פון אונזערע פאטער האט אונז
 גיגעבן א שאן לאנד פאר א נחלה, איהר וועט געפינען אסאך אזעלכע ליעבליכע סצענען
 אויף איינערער דורך רייזע.“ — זיינע ווארטער האבן מיר דערמאנט אין דעם ווינדער-
 ליכן איבערנאנג פון דיא עברים איבערן ירדן, דעם פאלל פון יריחו'ס מאווערן, אונד איך
 האב מיר ערלויבט דאריבער צוא מאכן אייניגע באטערקונגען, וואס האבן אויסגידריקט
 מיינע זעהר גרויסע באווינדערונג פון דער אללמאכטיגקייט אונד פון דער אללגיטסטייט
 פון זייער גאט, דאס, האט א פנים איהן זעהר שטארק גיפרייט ! — „דאס יריחו, וואס
 איהר זעהט אצינד.“ האט זיך דער פרינץ מיט טהיילנדיק צוא מיר אן געריפן : איז גיט
 מעהר דאס אפמאהליקע, וואס אונזערע עלטערן האבן פאלשטאנדיק צושטערט אונד

פארברענט, אט אַ דיא שטאדט איז אפילו נישט אויף דעם אייגענעם אָרט, וויא דיא אַמאה-
לעדיקע איז גישטאנען. — „אויף האב גיליינענט אין אייערע פֿתֿי קודש“ האב אויף גע-
ענטפֿערט, „דיא מעשה פינעם אייגעהען אונד צערשטערן פון יריחו. אויף דיא דברי
המים פון דעם גיטן פֿלובן האב אויף מיט גרויס אינטערעססע גיליינענט. — „א פנים
אז איהר אינטערעססירט זיך צוא וויססן, עפעס פון אונזער גישיקטע, מין הערר פֿרינץ?
האט ער באמערקט. — „אויף פיהל אן אונגענדליכעם אינטערעססע, אויף האב באיי מיר
אפילו קאפיען פון אייערע פֿתֿי קודש, אונד פֿרוואט מגילות, וואס אויף וועלל מיט גרויס
אויפמערקזאמקייט דורך ליינען. נאר איינס איז מיר קשה אין אייערער גישיקטע. „וויא
קימט עס“ האב אויף אפֿרעג געטהין, „אז ווייט יהושוען, וואס האט במעט באצווינגען דאס
גאנצע לאנד, האט אייערע נאציאן נישט גיהאט אן אנדערן גרויסן גבור חיל? מען האט
מיר דערצאהלט אז אייער קאנגיליכער פאמערצאז דער ערשטער קאניג אין ישראל, אונד
נאך מין השבון דארף שוין ווין א גיטע פֿיער הונדערט יאהר ווייט יהושועס טויט?“ —
אין דעם אויגן פֿליק זענען מיר אריין גיטרעטן אין א בערג-פאס, אונד יריחו מיט איהר
גאנצן לעבליכן טהאל זענען פֿערשווינדן, אונד דער גרובן איז אויף נישט מעהר גיווען צוא
זעהן. דעם קאניגס יודישע גארדע, מיט צוויי הונדערט פון מיינע לייט האבן גיפיהרט דעם
וועג, דיא קאראוואנע איז גיגאנגען אין צענטרום אונד דער גרעסטער מדייל פון מיינער
לעגיאן, איז געקומען נאחר צוא לעצט, אונד אויף דעם אופן האבן מיר צייט גיהאט נאר
רוהיג צוא שמיססן. נאר יואב אונד מין וואפן-טראגער, זענען גיווען דיא איינציגע צו-
הארערס פון אונזערע געשפראכע. דער פֿרינץ האט נאר וואס גיוואלט מיר ענפֿערן
אויף מין שאלה, ווען אין דעם אויגן פֿליק איז זעהר א רייע גיקליידעטער עברי, ביימג-
דיק אויף זעהר א שיינעם מויל-עזל מיט א באלייטונג פון א זיבן אָדער אַכט, נישט יודיש
אויסגעהנדקע משרתים, צין אינז צוגירטן, אונד האט גיפֿעטן רשות מען זאל איהם ער-
לויבן זיך צוא געזעללן צין אונזער קאמפאנע, אזוי וויא ער דארף אויף האבן גען
חברון. דאס האט מען איהם מן הסתם ערלויבט, אונד דער פֿרינץ האט איהן מאקי מיניה
וגיה מיר פֿארגישטעלט אלס איינעם פון דיא בעסטן ארטיסטעקטן אים יודישן רייע וועלכער
געהט באהילפליך צוא ווין דעם קאניג א פֿלאן צוא מאכן צין א גייעס פאלאץ. — „צוא
וועלכער נאציאן גיהארן דיעזע שְקלאוו?“ האב אויף דען פֿרינצן אפֿרעג געטהין, ווארס
מיר האט פֿראפירט, דאס טינקעלע פנים, דיא גלאנצענדיקע שווארצע אויגן אונד דיא קליינ-
קייט פון זייערע גופים. — „אט דיא טינקל-בראונע נפשות זענען דיא נאכקאממען פון
אלטע איינזאמלער פון אט דעם לאנד. — „אויף האב גימיינט אז מען האט אללע איינ-
זאמלער פארטיליגט“ האב אויף גענטפֿערט, באמראכטנדיק דיא שווארצלאכע חברה וואס
דיא ערמה אונד באמרוג שפֿיגלט זיך אפ אין דיא גישינד שפֿעלנדיקע אויגעלאך, אונד
וואס האבן עפעס א פנים פון אעלכע וואס מען מוז זיי חושד ווין אויף יעדן שריט, אונד
מען מוז זיי האלטן אין דער מורא, ווען מען ווילל אז זיי זאללן טהין וואס מען באדארף. —
„זיי זענען א מערקווירדיגע אויסנאחמע“ האט דער פֿרינץ גענטפֿערט. „ווען יהושע

אוי געקומען אין דעם לאנד אונד דיא ידועה האט זיך ווייט אונד ברייט, נישטארק פאר-
שפרייט, פון דיא ווינדערליכע מעשיות וואס האבן זיך געטראפן דעם עברישען פאלק.
דער גס פינעם ירדן, דאס איינגעהעמט פון יריחו, אונד פאזינערס גאר, אז נאט האט
זיי באפוילן אויס צוא הארגענען אללע איינזארגער, האבן זיך דיא מינקסטן פאלקער
באשלאססן אויף צונעהמען מיט דיא עברים דעם אינגלייכן קאמפף אונד האבן זיך א-
שטעלל געטהן אקעגן דער גאטליכן מאכט. אונד וואס איז דאס פאר א חידוש ? עס
איז שווער, נעהר שווער פאר א מענטשן זיך אפ צוא זאגן פון א כח וואס ער האלט אין
דער האנד, האט דאך דער הארט הארגענער פרעה, גימוזט ערשט צעהן ווינדער נעהן,
געהער ער האט נאך געעבן, דיא עברים ארויס צוא לאזן פון מצרים, אונד טאקי פאלד
נאך דעם האט ער שוין חרטה געהאט, אונד האט זיך נאך געזאגט צוא נינעם אייגענעם
שלא-מזל, צוא ערהאלטן יענעם שפר, וואס אללע אומגלייכע קוואללער פון גאטס
פאלק, גיוואהנליך באקומען פינעם אויפערשטיגס האנד ; פארדערבן ! - אפאל צווישן
יענע עוותרדיקע אומות האט זיך גיפיען א קליינטשיק פאלקעלע, וואס האט נאר גע-
וואהנט א פאר טאג ריינע פון יריחו, א דאס פאלקל האט זיך אויסגעקויפט פון יענעם
אינגליק, וואס האט באצוראפט פרעכפן דיא יובן פאלקער גענעם, דאס זענען גיווען דיא
גבעונים, וואס דורך אן ערמח'לע האט עס זיין גיגליקט אויס ציא נאכרן פון יהושוען
אשבענה, אז דיא גבעונים זאלן לעבן בלייבן. - זיין האבן אויסגעקליבן עמליכע פון
זייערע לייט, האבן זיי באקליידעט מיט אלטע שפאטעס, מיט פיעל לאכער, אונד גיט
מיט וועניג לאטעס, אויף דיא פיסס אלטע שקראבעס, צעריסענע אלטע פארשיממלטע
פאפיעס, אונד האבן זיין מיט געעבן אלטע לאגלען, אפגיפארנועטע קאממעל-הארענע
טארבעס, אונד אזוי קימענדיק פאר יהושוען האט ער אין אן אמת גימיינט אז זיי קומען
אן פון ברחקים, ווייט איבער יענע גרענעץ פון גענע, וויא זיי האבן איהם פארזיכערט. -
שוין טאקי פאלד נאך דער שבועה האט יהושוע זיך דערוויסט, אז זיי זענען נאר שבעים
אונד אים פלל פין דיא שבועה אומות, אונד שטעהן אונטער דעם "לא תחיה" ער האט
אבער גישווארן, אויך דיא נשיאים פינעם פאלק האבן גישווארן, אונד דיא זקנים האבן
אויך דער צוא פסקים גיווען, על בן מוז דיא שבועה הייליק בלייבן. אפילו אן איינפאך
ווארט וואללט מען פאצוראפט האלטן, ובפרט א שבועה. - דיא גבעונים האבן אבער
יהושוען אונד דיא זקנים אפגיפארט ! - האבן דיא זקנים מיט יהושוען זיך גיט גיזאלט
לאזן אפצאכרן, ובפרט א שבועה געבן. פאר וואס האבן זיין דיא גאטהייט גיט גע-
פרעגט ? - אפער האבן זיין גיראכט, אז שלום אונד מענטשן לעבן, איז אזוי גרויס אזוי
טהייער, אז עס צוא טהין ברויכט מען גיט ערשט נאט צוא פרעגן. קורץ, פאן האט זיך
געצעהט אהן אונד אהער, אזוי לאנג אזוי ברייט, ביו מען איז צוא דעם דאזיגן ענטשלוס
גימקמען : "מחיום ותלצה, זאלן דיא גבעונים טאקי לעבן בלייבן, משה, דער שבועה,
נאר גיט אנדערס לעבן אלס שקלאוון, משה, זייער באטרוג. אצונד האט מען יוצא גיווען
אקעגן דער שבועה ווארם זיי לעבן אונד אויך אקעגן גאטס גיפאט "לא תחיה" ווארם

א לעבן אהנע פרייהייט איז א טויט. אונד שוין צייט פיער הינדערט יאהר זענען וויא נאך אלץ אונזערע האלץ האקער אונד וואססער-טראגער אונד לעבן צווישן אונד נאר אלס שקלאווין - אזוי ווייטער רייטנדיק, האב איך געזוכט נאך מערר אינפארמאציען, פון דעם הויף אינטעליגענטן פרינצן, איבער דער פארנאנגענהייט פון ווין פאלק, האט ער זיך צוויי מיר אזוי אן געריפן. - „איהר וויללט וויסן וויא אזוי מיר זענען רעגירט גע- ווארן נאך ירושלים צייטן, זאללט איהר וויסן; אז ערשטנס, האט ירושלים איבער גע- געבן וויינע אויטאריטעט א סענאט פון זיבציג זענען. ווי האבן רעגירט עפעס אפיציעל יאהר, דאס פאלק אבער איז אימפארדירן גווען מיט ווייטער פריעדליכע רעגירונג, האט עס זיך אויסגיקליבן א מענטשן, מיט אן אפסולוטן רעכט, ווי צו רעגירן אונד צו משפטן. אט אזא שופט, האט גיהאט א כח פון א קאניג צו טהן וואס ער האט נאר גיוואלט, דאס פאלק האט איהם גיפאלגט אהן טענות. גיט נאר אויף דעם כחא משפט איז אזא שופט גרויס גווען, אפילו אויף אין דער מלחמה איז ער גווען דער ערשטער, אונד דער עלצטער אים באפויל. - באיים אויסקלויבן פון א שופט, האט דאס פאלק נאר געוואגן דיא גרויסקייט פון דעם ווערקה פון אמענטשן, אונד ווען דער מענטש האט זיך גיטראפן אפילו א נקבה צו ווין. אין דער שורה פון אונזערע שופטים גיפנט זיך א געוויסע פרוי „כבורה“ א נביאה א פאעט, אונד אונשטאפליך איז דבורה'ס נאמען באיי אונד ווייט עתניאל בן קנז איז אונזער גליק אונטער דיא שופטים, גווען פארשיידן. אפט איז אונד גיט אזוי גינאנגען אים בעסטן גיט וויא מיר האבן עס זיך געווינט. - צוואלף שופטים האבן איבער אונד רעגירט, דער לעצטער, אונד אפער אויף דער גראסטער אונד אנדא דער בעסטער איז דער נביא שמואל, ער לעבט אצינד נאך אין רמה, אן אלטער „זעהער“ אונד קנעכט פון אונזער גאט!“ - „וויא אזוי גיט ערלער פרינץ“ האב איך איהן גע- בעטן, „אונד ערקלערט מיר, וויא קאזי מאגליך אז א שופט אין ישראל גיט אזאן אפסולוטער קראפט זאל קאנען עקזיסטירן אין איין צייט מיט א מלך?“ -

„שמואל הרועה, האט טאקי אלץ נאך רעגירט אונזערע נאציאן מיט קאנגליכער אויטאריטעט, האט זיך דער פרינץ פרינדליך אן געריפן „אלס א נביא איז ווין איינפלוס איבערן פאלק אונפאשטריטן געווען, וויינע גרויסע טאלענטע, ווין צדקות, ווין חכמה, וויינע פרימקייט אונד וויינע ענערגיע אזוי גיט וויא ווין גרויסע ערפארקנייט אין ענגי מלוקה, האבן געווינען באיים פאלק פאר איהם, דאס אומפארגענעצסטע פארטראווען. ענדליך איז ער אבער אלט געווארן, האט ער איבער געגעבן זיין כח צו וויינע צוויי זין. ווי אבער האט געפעהלט אסך פון זענע, מדיענע אייגענשאפטן, פון ווייטער גרויסן פאטער, איז דאס פאלק מיט ווי שטארק אומציפריעדן געווען, אונד א הויז דעם, איז עס גראד געווען אזא צייט, וואס מען האט נאך מערר באזארגט וויא אן אנדערס מאהל, עפעס א רעכטן מענטשן פראש פינעם פאלק, ווארם דיא פלייטתים האבן אונד שטארק צו געטרעטן. - איז דאס פאלק געקומען צום נביא אונד האבן פארלאנגט אז ער זאל וויינעבן א קאניג. צוערשט האט אפילו דער נביא גיט געוואלט הארן אויף דעם אליאנס

פינעם פאלק, גאט אפער האט איהם געהייסן ממלא ניין וייער ווילן. אונד
 מיינען פאטער האט ער געזאגט פאר וייער קאניג. דענסטמאהלט האט גאך מין
 פאטער געוואהנט צווישן דיא בערג אונד האט גאך גיט פארשפאנען דיא גרוסקייט
 פינעם גבור, גאר שפעטער אז דער גביא האט איהם אנדער געשמעלט פארן פאלק,
 אונד דאס פאלק דערענדריק ווינע שאנע אונד הויכע געשמאלט ווארס אין גאנץ ישראל
 איז קיינער גיט האפער געווען פון ווינע אקסלען, אונד ווינע קוראשע איז שוין לאנג
 געווען באקאנט פון פארשיעדענע קליינע מלחמה לאך האט דאס פאלק מיט איין מויל
 אנגשריי געטוהן, "יהי המלך" ! - אביסל שפעטער האט דער קאניג פון עמון, פון
 יענער זייט ורדן, באפאלן אונזער לאנד, האט דער זייער קאניג, מין פאטער - אין דער
 גיך פארזאמלט בני חיל, אונד האט דעם פינד געשלאגן אונד האט איהם א שרעקליכע
 מפלה באייגעבראכט, ערשט דענסטמאהלט האט מען מין פאטער אפגנאליך געקרוינט -
 דיא פלישמים אפער, א ווילדעם פאלק אין מעריב זייט, וואס דיא גרענעצן פון וייער
 לאנד, גרייבן ביז צום גרויסן ים, אונד וואס האבן גיט אויף געהערט, זייט יהושוען, אונד
 ציא באשטרייטן דעם באזיץ פון דעם לאנד, האבן אונד אצינד אויף דערקלערט דעם
 קריגע, אצינד אפער האבן דיא עברים, שטאלץ אויף וייער זייער קאניג, זיך אין גרויסקער
 צאהל ארים איהם געזאמלט, אונד ארים זיין פאן עטליכע יאהר האבן אזוי געדאווערט
 דיא מלחמות מיט דיא פלישמים. וועהרנד דער צייט, האט זיך מין פאטער באמיעהט,
 זיין מלוכה ציא באשפארקן, דיא שטאט ציא באשאנען, דאס חיל ציא פארפעסערן,
 אונד דיא בילדונג פון זיין פאלק ציא האבערן פיעלע יאהר איז ווינע רעגירונג גילקליך
 געווען, אונד ווינע געגליקטע מלחמות, האבן דער הויכט ווינען גאמען, מאסגיט
 אונד מילדקייט, האט ער תמיד באוויזן אקעגן ווינע פינד, פערס אונד גקמה זענען דענסט-
 מאהלט איהם גאך גאנץ פרעמד געווען. - "דאך האט דער פרינץ אטיעפן ויפץ
 געטוהן, אונד האט אויסגעווערן, עפעס מראוועריק אונד פארמאכט. איך האב פאמערקט,
 אז עפעס אונאנגעזעהקעס ליעגט איהם שווער אויף דעם הארצן, האב איך איהם ווינע
 געדאנקען גיט געוואלט איבער שלאגן, אונד שטילשווייגנדיק, האבן מיר זיך ווייטער
 געריטן. אצינד האב איך מיר דערמאהנט אין דעם, וואס איך האב אין ירוחא געהארט
 פון דעם קאניג שאולס מעלאנכליע, וואס האט איהם אויף דער ציא געבראכט, אז ער
 איז גאר געווארן אן אכזר. אונד זיכט זיך אפילו נוקם ציא זיין אין א גיטן פריינד - דער
 פרינץ, וואלט מן הסתם באלד וויעדער אנגעהויבן ציא דערצאהלן אונד ציא דערקלערן,
 ווען גיט עפעס אנדערס וואלט אין דער מיניט גיט אפגעהגעשלאגן, ווארס אין דעם
 אויגן בליק, איז גראד אן געלאפן א מענטש, מיט דער שגעלליגקייט פון א ווילדער תיח,
 פון א זיטן מראל, פון וועלכן ער האט אונד גיט געקאנט באמערקן, ביז ער איז אונד גיט
 אנגעקעגן געקומען, אונד זיין לויפן אונד האט איז געווען עפעס מיט זאן אימפעט, אז
 ער האט זיך בשום אופן גיט געקאנט צוריק האפן, ווען ער האט אונד פליצם דערזעהן,
 האמט ער האט זיך באמיהט, זיך פון אונד ציא בראלטן, יואב האט איהם אפער גיט

איבערגעלאזט פיעל צייט, ויך מיטשט ציא זיין, אונד מיט א פאר שפרינג איז ער שוין געווען נעבן איהם, אונד איהם האפנדיק באיי דיא האר, האט ער איהם געפאנגען אונד איהן געבראכט צום פרינצן. „ווער ביסטו, מיט בליטסקע האנד?״ האט איהם דער פרינץ דערלאנגט א פרעג. — „איך בין אפאסטויף אונד האב נאר וואס געהערנט א וואלף, וואס איז איבער געפאלן אויף מיינע שאף,״ האט דער מענטש גענטפערט ווייס וויא דיא קרייד. „פאר וואסשטו אנטלויפסטו, אזוי וויא דיא האסט עמעצן דער הרג'ט?״ האט יואב איהן אפרעג געטהין, איהן נאך אלץ האלטנדיק באיי דעם קאלנער פון זיין קלייד. — דער מאן האט ניט געקאנט ענטפערן, אונד האט אראפ געלאזט דעם קאפ. — „מיין פרינץ,״ האט ויך דאך אן געריפן דער ארטיטעקט. „דער מענטש איז בלתי שום ספק א רוצח, וואס לויפט אין אן עיר מקלט אריין, זעהט, אט א דארט קומען שוין זיינע נאך-אנעקס, מיטן גואל הדם, אין יענעם טהאל, נאך איהם שריינדיק. — אין דעם אויגן בליק אבער האט ויך דער געפאנגענער דערלאנגט אריים אויס פון יואבן, דעם קאלנער פינגעס פונד איבערגעלאזנדיק אין דעם גבור'ס האנדל, אונד ארינטער אינטער דעם פערדס בויה, אונד מיט אשנעלן שפרינג, איז ער פאר שווינדן געווארן אין א גע-דיכטן וואלד. תיסק זענען מאקי יענע רודפים אויף אן געקומען, אונד האבן דערצאהלט, אז דריי שעה פריעהער האט ער דער הרג'ט, אין א דארף א ווערשט אכצעהן גען דרום ציא, א חבר, א פאסטויף אונד א ברידער פינגעס רודף, אצינד לויפט דער רוצח אונדאי גען שכם, וואס איז אן עיר מקלט. — ווען דיא גואלי הדם האבן ויך ענטפערנט אונד מיר האבן וויעדער אן געהויבן ציא רייטן, האב איך דען פרינצן אפרעג געטהין, וואס באמייט אן עיר מקלט פאר רוצחים? —

„מיט פארנניגן וועלל איך עס אייך ערקלערן.״ האט דער פרינץ מיט זיינער געוואהליכן האפליכקייט מיר גענטפערט. — „אין יהושוע'ס אייגנטיילונג פון דעם לאנד ציא אונזערע אבות, זענען פאשטימקט געווארן, דורך א באפויל פינגעס ברחמנותדיקן נאט, עמליכע שטאדט אלס, ערי מקלט, אנטרינגס שטאדט, אזוי, אז ווען איינער האט עמעצן בשוגג (אימנערן) דער הרג'ט זאלל ער אהין קענען אנטלויפן פון דיא קרובים פינגעס נהרג. דאס רעכט האט נאר געדענט אן אימשולדיגן, אבער ניט קיין אסמן רוצח. — קוים איז דער הורג ציא געקומען צום טויער פון אן עיר מקלט, אדער אפילו נאר אבוין שיקס ווייט פינגעס טויער, האט דער גואל הדם שוין מעהר קיין רעכט ניט געהאט איהן אן ציא ריהרן. א פנהרין האט ערשט געמוזט ענטשיידן אויב דאס הרג'ען איז געווען במזיד אדער בשוגג. אמזיד, האט מען שוין זיין רעכט געטהין, אשוג אבער, האט דיא שטאדט ניט געטאהרט ארויסגעבן אונד ער האט געמוזט דארט בלייבן ביז דער פה"ג איז געשטארבן, דענסטמאהלט האט ער געמאגט אהיים צוריק קומען. —

„וואס האט דעם פון גדולים טוים פאר אשויכות מיט דער דערלאונג פון א רוצח?״ האב איך געפרעגט. — „אזוי הייסט אונזער געזעץ,״ האט דער פרינץ גע-ענטפערט. „איינער פון דיא הנביאים האט מיר אפילו געזאגט אז דיא קליענע אן-

אַרְדִּנְוֵנִי, פֿין אונזער גאט איז געווען אזוי, אז וועהרנדי דער אויספיהרונג פֿין געוויסע
מִצְוֹת, וואל דאס פֿאלק פֿמיר האבן פֿאר דיא אויגן אז דאס אַללעס איז נאר אַבילד א
רמז פֿון אן אנדער אַרדִּנְוֵנִי, א גייסטיגער וואס וועט גישען לעתיד לבוא, נאר מיין
הערר פֿון אשור, ווען איהר וועט אייך צוא שמיעסן מיט אונזערן הייליקן זעהער, וועט
ער עס אייך אונדאי דייטליך אונד קלאר ערקלערן, ער האט דעם פֿח מַגֵּלָה ציא זיין
נספֿרות, אונד ציא וויססן, וואס עס וועט א מאהל זיין ! „ -

„אויב איהר האט חשק ציא זעהן דען אַלטן נביא אונד גאטס ליעבלינג, קאנען
מיר אַביסל אַפֿקעהרן פֿין אונזערן גלייכן וועג, וואס פֿיהרט גען חֲבֵרוֹן, וועהרנדי אייער
קארטוואנע געהט אהין, וועל איך מיט מיינער לייב גארדע אייך באלייטן גען רמה .
גאָהט פֿון רמה איז בית אל, דארט וואהנט אַצינד מיינע קאנגליכע מיטטער, וועלכע
איך פֿארלאנג זעהר ציא זעהן, ווארס עס זענען שוין עטליכע וואכן, וואס איך פֿין געווען
אַלץ באַשאַפֿטיגט מיט מיין פֿאטער, באלד אין גבעה, באלד אין מַצֶפֶה אונד אַט באלד
גאר אין חֲבֵרוֹן, אין אַללע דיא שטאדט, האט ער ענטווערער ווינטער, אדער ויסער
רעזידענצן, וועלכע ער באַמעהט זיך ציא פֿארגראסערן אונד ציא פֿארשאנען. פֿין
אדער האט דאס לאנד נאך גיט געהאט, קיינע קאנגליכע רעזידענצן, חֲבֵרוֹן אָפֿער
וועט בלייבן, דיא מעטראפאליס פֿינעס לאנד, דיא קאנגליכע הויפטשטאדט, ווארס דיא
זיכערע פֿאזיציאן פֿין חֲבֵרוֹן געפֿאלט מיינעם פֿאטער מעהר, וויא אַללע איבריגע ערטער .
אַצינד ווען מיר וועללן קומען גען רמה, וועט דער גאסטפֿריינדליכער פֿראַפֿעט, אייך
אונדאי אַפֿאר מאַג וועללן באַיי זיך האלטן, וועלל איך דער ווייל אַשפֿרינג טהין ציא
זעהן מיינע ליעבע מיטטער אין בית אל . “ - מיט אַנעלכע שמיעסן, קאנווערזאציאנען
האבן מיר, אייערע באַעסעטעט אונזערע צייט וויא שפֿעלנדיק פֿארלעבט, אונד אונזערן
וועג מיט פֿארגינגן צוריק געלעגט; באלד זענען מיר געווען באַגראבן, מייער אין דער
ערד, צווישן צוויי גלייכע באַרג, אז מיר האבן געט גיט געזעהן דעם ליבטיגן מאַג ,
אונד באלד האבן מיר זעה ארויף געקלעטערט, אויף שטיילע באַרג . וויא אויף גלייכע
וואנדט, פֿין ענדליך זענען מיר געווען אויף דעם ריקן פֿין א הויכן באַרג, מיינסטן טהיילס
באקראנט מיט אַריס געמאוערטע שטאדטלאך, אדער באַאנועט מיט אַ פֿעסטונג ,
וועהרנדי דער פֿראַספֿעקט, פֿין ווינער העכסטן שפיץ, איז געווען פֿיעל מיט אינטערעסע ,
באזינדערס פֿאר מיינע אויגן, קימערדיק פֿין א לאנד, וואס האט אזוי וועניג פֿאר-
אַנדערונגען, וויא אַריס גיטה, באַוואלדעטע באַרג, פֿעלזן מיט דיא מערקווינדיגסטן
האהלן, באַוואלדעטע טהאלן, אין האכסט ראַפֿאנטישער קאנפֿוזיאן, וועהרנדי אַללעס
ווימלט דאח מיט לעבן, רייך קולטיווירט, איז אַללעס וואס באַגעגנט דעם קיין מאהל גיט
זאט ווערדענדיקן אויג אויף יעדן שריט אונד מריט דער פֿריינדליכער יודישער אַרטיטעקט,
האט מיר דיא פֿארשיעדענע אַרטער אן געריפֿן באַייס נאמען, אונד דער אינטעלליגענטער
מאן, האט עס גיט פֿארשטאנען, מיט וויינע אינטערעסאנטע ערקלערונגען, אין מיר
אויף ציא וועקן אן אינטערעסע, פֿאר דער שאַנען נאטור, אַחוץ דעם גרויסן באַרגיגן ,

וואס איך האב געפיהלט בשעת מעשה. — פין א בערג פעסטונג, איז גראד ערשינען דער עלצטער באיים טויער אונד האט אונז געוואלט מכנים-אורח זיין, מיר האבן זיך אָבער באראנקט פאר זייער פריינדליכקייט, גאר דעם פרינצן האט ער פארהאלטן אצוויי שעה, מן הסתם וועגן וויכטיגע געשאפטן, וועהרנד איך בין מיר ווייטער באמאהליכן געריטן, באלייט פין יואבן. דאס איז א גאנץ מערקווירדיגעריונגער מאן, מיט אפעסטן וויללן. אויפריכטיג אין זיין רעדן, אונד מיט א גראוון הארצן, גרייט מיט-צייט-טהיילן אלסרינג, וואס איז אין זייער מאכט. אזוי וויא מיר האבן זיך אהן דעם פרינצן ווייטער געריטן, טהיט ער אָאן ציא מיר. — „איך זעה, אז איהר האלט זעהר שטארק פינעם קאנינגס זין דען פרינצ יהונתן, אונד איהר האט פאללשטענדיק רעכט, מיין הערר פין אשור, יונג אונד שאן אזוי וויא, ער איז, האט ער א הארץ פין א לאב. זינע אויגן וואס שיינען אזוי ואנפט, אזוי מילד, אזוי וויא פין א פרוי, קאנען פלאמן מיט דעם פייער פין א מלחמה, ווען מען זעהט איהן, אין דעם גלאוו מיט גאלד אויס געשטויקטן טוניק, מיט דער גולדען באוואפנונג, אונד מיט דעם פעדערן-בישל אינגעס זיידענעם היטעלע, וואלט עסעצער געמיינט, אז ער איז גאר אנוואהליכאניגער פרינץ, וואס דארף מעהר הנאה האבן ציא הערן דיא קולות פין זינגענדיקע פרויען, וויא דאס קול פין א שופר וואס שאללט מיטן זינגאל צין א מלחמה.“ —

„וואס האט ער אזוינס דער גרייכט עפעס גרויסעס מיט זייער גריהשקייט, מיין פריינד?“ האב איך איהן אפרעג געטהין, זעהנדיק אז עס גלייכט זיך איהם זעהר מרבה ציא זיין אין דיא שבחים פון דעם פרינצן. — „איך וועלל אייך מיין הערר געבן גאר איין באיישפעל פין דער גראוויקייט פין אונזערן פרינצן ווען דיא פליישתים האבן אט דאס לעצטע מאהל איבער געפאללן אונזער לאנד, איז דער קאניג ארויס גע-גאנגען זיי אנמקענן, אונד האט באלאגערט א גארניזאן, וויא זיי האבן זיך באפעסטיגט אונד איין געשלאססן, וועגן מאנגל אין גאטהיגע פלי מלחמה, האט מען זיי גאר גישט גיקאנט טהין. מיער פין אימויסטיגן ווארטן, האט דער יונג פרינץ אריעף געטהין זיין וואפן-טראגער, אט יענעם באגרינג מאן, וואס איהר זעהט דארט רייטנדיק, געבן יענעם גן חיל הינטער אונז, אונד האט איהם אָאן געטהין. — „קיס לאמיר זעהן באקוקן דיא פליישתים, טאמער וועללן מיר געפינען א שוואכן פונקט, וויא מיר וועללן זיי קאנען אן גרייפן! ... אזוי ארויסגעהנדיק פינעם לאגער בין השמשות, האבן זיי זיך בסוד אונד שטיללערהייט, אריין געחאפט אין א גאהנטן טהאל, אונד אומגעזעהן, אונד אומגעהארט, איז ער אן געקומען ביו פאר דער גארניזאן, סאיז שוין געווען גאנץ טינקל, אונד דער בארג, אויף וועלכן דיא גארניזאן איז געשטאנען, איז פאר אן ארמעע געווען כמעט אימאגליך ציא באשפייגן. דער פרינץ האט אצינד דאלאנגט אגישריי פין אונז ציא דיא פליישתים אין דער הויף! „קימט גאר ארויס, איהר פייע גרויות, אונד לאמיר זיך מעסטן, אט א דאה אונטן אויף דעם אפענעם פליין, אונד בשם אלקים וועללן מיר פין אייך מאכן א תל, ו!“ — דער עלצטער פין דיא פליישתים, אויף דעם שפיץ בארג

שטענדיק, אונד ניט זעהנדיק, וואס אונזן מדיט זיך, ציא זענען דארט אסאך ציא וועניג, מיט דעם קוראשוירטן רעדנער. האט ער אויף געפאנענט דען פרינצן, ער זאלל דאך ארויף קומען צין איהם אונד איינגעהען דיא גארניצאן, ווען ער איז באַמט, עפעס אזא מין גרויסער בריהאק. — א בן-מלך, מיט א שווערדט אין דער האנד, דאך אזאן ארויספארדערונג, ניט ממאס ויין, אט א באלד וועלל איך ויין באיי אייך ציא גאסטן! — דיא פלישתיים האבן דאס געהאלטן פאר א בארהימערט אונד האבן ארויס געפלאצט א גרויס געלאכטער, אונד האבן ניט מעהר דארטן געדאכט. — א געטליכער גייסט האט אבער באזעעלט דען פרינצן, אונד אין וועניגן מינוטן, האט ער זיך ארויף געקלעטערט אויפן בארג, אונד ויין וואפן טראגער נאך איהם, באלד האט ער דערגרייכט דיא וואנד פון דער מאווער, ארויף אויף איהר, אונד אשפרינג אראפ, אין מיטן פון דיא שטאנאס האט געדאווערט אן אויגן בליק, אצינד האט ער אן גהויבען זיך צואלאזן, מיט ויין שווערד, מיט אזאן אימפעט, אונד ויין ערשיינען איז געווען אזוי פליצט, אונד אזוי אימ- געריכט אז אשערק האט אן געהאפט דיא פלישתיים, אונד אנגעשריי אונד א געפילדער איז ענטשטאנדן אים לאגער; אז דיא עברים זענען אריבער איבער דער מאווער, אונד הרנגען, אונד שטעכן, שלאכטן אונד שפיעזן, מיט דער ווילדקייט פון באזע לאבן. — א געשטיפערט, אייגענעריי אונד אלייפערט, האט זיך צוא לאזט פון אללע ווינקעליך, וועהרנד דער פרינץ האט גאר ניט געשלאפן, אונד אין דעם פארלויף פון אפאר מינוט, זענען צוואנציג פלישתיים געלעגן טויט געבן איהם, אונד דאס גערעש פון דיא מעטאלענע פאנצער, פון דיא שווערטרער אונד שפיעזן, אונד דער ליאךס, אונד דאס געשריי, האט זיך באלד געלאזט הארן אים יודישען לאגער, אונד ביז צום קאנינגס אויערן. מאן האט באלד פאר שטאנען אז דיא פלישתיים ווערן אנגעגריפן, גאר פון וועמן? א קירצעס זיבן האט דיא תשובה געגעבן דער פרינץ מיטן נושא בליס פעהלך, דאס איז געווען געניג פארן קאניג, אונד עס האט שוין ניט מעהר לאנג געדאווערט ביז דער קאניג מיט וויינע עברים האבן א גיטן סוף געמאכט צין אזא קינציקן אנהויב. דאס אנטלויפן פון דיא פלישתיים, אונד דאס נאך יאגן פון דיא עברים, האט געדאווערט דעם אנדערן גאנצען טאג, ווען מיעד פון דער שחיטה, אונד פינעס נאך יאגן, האט דער קאניג געהויסן אויף הארן, אונד מען האט אויף געשלאגן דאס לאגער, וואס איז געווען באלאדן מיט שלל. אט דיא גרויסע קוראשווע פינעס פרינצן, ויין פריימקייט, אונד וויינע טוגענד, האבן איהם שטארק באליעבט געמאכט, מיין הערר, וויא איהר קאנט עס אייך אליין אויך פארשטעללן, באיי דעם גאנצן פאלק. — אזוי וויא יואב האט דיא ווינדערליכע מעשה געעקט, איז אויך שוין דער פרינץ רייטנדיק ציא געשפרינגען. אצינד האב איך איהן באטראכט מיט נאך אגראסערען אינטערעסע. וואס פאר א קוראשווע, וואס פאר ערעלע אייגענשאפטן ליעגן דאך באהאלטן אונטער דעם רוהיגן, פריינדליכן אונד כמעט ווייבליכן פנים, מיט דיא זאגפמעסטן אויגן מיטן ויססעסטן לאכעלן, אונד מיט דיא גילדנע לאקן, וואס גרייזלן זיך אראפ, אזוי שאן ביז אין דיא אקסל? ! —

לאנגנאם ווייטער רייטנדיק, זענען מיר אויף נאכט אנגעקומען אין א שאנעס מידאל געבן א קוואל. אונד דעם געכסמן טאג זענען מיר ווייטער געריטן צווישן דיא שאנסמן אונד אנגענעהמקטן סצענעריען. וועהרנד דיא געדיכטיקייט פון דער באפאלקערונג איז מעטיש, אונד דיא גרויסע צאהל פון לאנגע דארפער, האט מיר גאנץ איבעררעשט. מוילן ווייט ציעהן זיך טהאלן מיט דערפער, איין דארף עקט זיך, אונד אן אנדערעס הויכט זיך שוין וויעדער אן, אז עס האט א פנים וויא אן אנגענדליך לאנגער דארף, וועהרנד אויף דיא פעלזענס, צווישן דיא בערג אונד אויף שווינדעלדיקע הויכן געפינען זיך פראכטפאללע וויללעס, אנגענעהמע וואהנונגען, פריכט-אונד וויין גארטנער, ציענעלאך אונד ציענן, לאמעלאך אונד שאף, וועלכע באדעקן געמט דיא ווייטן פון דיא בערג, זיך ווייטנדיק פון דעם פעטן גראז, אונד שמעקנדיקע בלומען, אונד גרויסע טישערע-דעס פון אקסן אונד בהמות טרעפט מען אן זיך פאשענדיק אין אפגעשלאסענע גרינע בארג-שילוכטן.

פון דער שאנקייט פון דיא פרויען פון דעם באגיקסטיגן לאנד, האב איך איינער מאנעסטאט נאך גאהר ניט דערצאהלט. מען זעהט זיי זיך באוועגן איבעראל אהנע צוואנג, טהייל געהעמקט אין אללעמען, וואס קעהרט זיך אן ציא דעם כלל, מיט ווייב-ליכער זארגע אונד ליעבע. פרינדליך לייטזעליג, פרעהליך אונד אינטעליגענט, זענען זיי ווערטה, דיא ליעבליכע טאכטער, אונד דיא טרייע ווייבער ציא וויין פון אזא הייזליכער אונד מאנליכער ראסע, וויא דיא עברישע. קעגס-ווייבער אונד מעטרעסן זענען באיי דעם טונענדהאפטן פאלק אימבעקאנט, דרומאויף ליענט עפעס אמין כבוד אויף דעם פנים פון דער קיין מאהל ניט באליידיגטער פרוי, אונד דיא שטרענגע באוואכערן פון איהר טונענדר פיהלט דעם הויכן גראד פון איהר ווייבליכן ווערטה, וואס מען געפינט באיי אונזערן אסירישן ווייבערן זעהר זעלטן. דאך איז דיא פרוי א העלפערן פון איהר מאן. אין שווערן אונד צווייפלדיקן זאכן האלט ער זיך מיט איהר אן. עצה, אונד וויא א חלף שארף איז איהר ריכטיגעס אורטהייל. — אין טראוועריקן צייטן איז זיא א טראקט, אונד וויא גאטליכער פאלזאם זענען איהרע ויססע ווארטער. — אין שווערן קראנקייטן איז זיא דיא צארטעסטע פפלענערן, דאס דיענענדיקע כחמנות, — אונד זיא איז דיא ליעבסטע, דיא בעסטע, דיא אונזעלבסטזוכטיגסטע אונד טרייטסטע פריינדין אין דעם עמק הבקא (נאמער טהאל) — וואס דעם גוף באטרעפט, זענען זיי ניט גרויס, זייערע פיגורן אבער זענען גראציאז, מלא חן, אזוי גיט אין דער אויסווענדריקטן געשטאלט, וויא אין זייערע באוועגונגען. זייערע דאר זענען ראבן-שווארץ, אסך אונד זעהר לאנג, פון אוינדער שאנעס גלאנץ. אונדא שטאלצירן זיי מיט אט דער עטרת-תפארת, עס אויספלעכטנדיק קינציג, אונד ווינדערפאלל, אונד באשיטן זיי מיט דימעטמן-אונד גאלד-שטויב, אונד באשטעקן זיי מיט דיא שאנסמען, אונד אנגענעהם שמעקנדיקן בלומען, וועלכע דאס לאנד האט אוצרות פון זיי. גרויסע, אונד גראונגע אויגן האבן זיי ווארם פון טעפן געפיהל, אונד ברענענדיק פון לעבדאפטטיגקייט. אונד זייערע לאנגע שווארץ-

וידענע ברעמען פארשטעללן דעם געפאָהרליכן פייער, וואס איז אים שטאנד מיט איין בלייז, פון דיא פארפיהרישע אויגן, דאס קאלטעססע הארץ און צוא צינדן, אונא אויס-
 דריק פון א באצויבערנדיק אויג, האב איך גאך אין קיין פרויען צימער ניט געזעהן,
 אונד א זיכערער געפאנגענער ווערט יענער יונגער מענש, וועלכער, זיך פארטראכטנדיק,
 וועט זיך דער וועגן צוא לאנג אריין צוא קוקן אין ווערער פארשישטער טיעפקייט!
 וויא עס שפינגלט זיך אפ דאס גאטליכע פייער. אונאויסלאשליך ברענגנדיק, אויף דעם
 מזבח פון איהר הארץ, דיא ריינסטע אונד דיא מאכטיגסטע ליעבע! אללגעמיין איז דיא
 שאנקייט פון דיא עברישע ווייבער אין ווערע מידלשע יאהרן אונד אלס יונגע ווייבלאך
 ווען וויא באזיטצן דיא רייכסטע לאקן, דיא פייערניגסטע אויגן, דיא רובניגע ליפן, מיט
 דער גראציאזן באוועגונג, פון דער ליעבליכסטן גאזעלע, דעם שאנען, וויא אפגעטאקטן
 קאפ, דיא ווינדער שאנע, ציערליך קליינע, אונד אלבאכטער ריינע, האנדט, דאס
 גיערליכסטע פיסעלע אונד גאר באזינדערס דיא אנציעהנדסטע שטיממע וואס איהר
 מעלאדישער קלאנג הארט זיך אן אזוי ווייך, אזוי זיס, אזוי מילד אונד אזוי זאפט אז
 דאס שטיינענדיקסטע הארץ מוז אונט איהר איינפליס שמעלצן וויא וואקס, עס ציא-
 געהמט אללע אברים, עס טרייבט דיא טרערן אין דיא אויגן, עס פארגינגט דאס הארץ,
 עס דערפרישט דעם מוח אונד עס דערקוויקט אונד בעלעבט דיא נשמה. - אללעס
 דאס אין איינעם גענימען, וועט איינער מאכעסטאט איבער צייגן וויא ווייט איך זאג
 אמת, ווען איך באהויפט, אז דיא שאנקייט פון דיא עברישע פרויען איבערטריפען אלס-
 דינג, וואס איך האב ביז אהער געזעהן, אונד דער צוא ווערע אומבאגראנצעט גאסט-
 פריינדליכע גיטסקייט, ווער שארפער פארשטאנד, ווערע גרייטקייט דען פרעמדן צוא
 אונטערהאלטן, וואס איז נכלל אין דער טהייערן מדה פון הנגסת אורחים, וואס בא ווי
 ווערט עס אויסגעפיהרט מיט דער ערעלסטן אונד בעסטן פאלקאמגענקייט, וויא קאן איך,
 א קעניג! מין מיל צוא שליסן, ווי ניט אפ צוא לויבן, וויא ווי עס באמת פארדיענען? -
 אין דער גישיקטע פון דער עברישן נאציאן גיפינען זיך אייניגע פרויען, וואס האבן
 גיבראכט גרויס גבור אונד באריהקייט צוא ווער פאלק. אייניגע האבן זיך אויסגע-
 צייכנט מיט מעשים פון גרויסן העראויקמוס פאר ווער לאנד, אייניגע דורך באוויינע
 פון דער האכסטן טרייקייט אונד אמת, אייניגע דורך הייליקער הינגעבונג, אונטער דעם
 האכסטן גראד פון געהארבאמקייט, צוא דעם וויללן פון עלטערן אונד דעם וויללן פון
 גאט, בווייזן ניט אזעלכע מעשים וויא הויף, וויא גאטליך גרויס קאן אן עברישע פרויא
 ווייזן! - אט פון אזעלכע פרויען איז א געוויסע, „דבורה“, א גבאח א העלדן, אונד
 א ריכטערן, אללע דיא דאזיגע מדות טובות זענען נכלל גיווען אין איהר פערזאן. - א
 צווייטע איז גיווען „רות“ פון געבורט אפילו א פרעמדע, אבער שפעטער אדאפטירט
 אין דער עברישן נאציאן, אונד ווערע פאטערן האבן ליעב צוא באזינגען איהר פרייקייט
 אונד איהר אמונה. - א דריטע איז גיווען דיא יונגשטע, אונד שאנע מאכטערפון א בא-
 ריהמטן בן חיל יפתח, וועלכער האט ויא מקדיש גיווען, מיט איהר אייגענעם וויללן צו

דיא גאטער, בעסער צוא זאגן צוא ווער גאט, וואס דיא עברים מאכן דיא אויס-
 נאהמע פון אלע נאציאנען פון דער וועלט, זיי גלויבן גאר אין איין גאט. — אונד באמתן
 מאקי אלע נאציאנען גלויבן אין אסאך גאטער, וועלכע אלע אין איינעם קאנען גאר ניט
 טהין, וועהרנד דער עברישער אל אחר, איז אבל וכול, דרומאזיק וועלל איך אין איינע
 בריוו גאר דאס ווארט „גאט“ אונד ניט גאטער געברויכן. יפתח האט א גר געטהין,
 אונד זיינע לעבליכע טאכטער איז גיווארן, געגן זיין ווילן נאטירליך, דער אומשולדיגער
 קרבן! — אונד אפערטע עדעלע אונד העראישע פרוי איז גיווען „זעל“ ארויסקומענ-
 דיק פון אן עדעלע פאמיליע. האט זיא מיט איהרע אייגענע האנדט גיטויטעט סיפראן,
 א גענעראל אן אכור אונד אן אונטערדריקער פון איהר נאציאן, אונד דארויף האט זעל
 גירעטעט איהר לאנד פון עברות! — אלע דיא עדעלן פרויען, ווערן באזינגען פון דיא
 עברישע זינגערס, אונד שפיעלערס אויף אינסטרומענטן, אונד ווערע נאמען ווערן שוין
 באקענט גימאכט צוא דיא קינדער אין דיא ווינעלאך. עס איז אסערקוירדיגער צוג אין
 דער עברישן נאציאן, וואס זיי שאפצן אונד עהרן דאס ווייבליכע געשלעכט, האכער פון
 זיך אליין, אין פערזאמלונגען, אונד אויף שמחות, גיבן זייא אפ זייערע פרויען דעם
 גראסטן בבור, דעם ערשטן פלאטץ, אונד באווייזן זיי דיא גראסטע האפליכקייט, אונד זיא
 איז עס מאקי אן אורזאכע, וואס זייערע פרויען פיהלן זיך שטאלצערע, אונד בבורדערע
 שומרים פון זייערע טונג, אונד זיא איז דאס גופיה דער יסוד, פון צדקות פון דער נאנצן
 נאציאן! — וויא אנדערס איז עס, אייערע מאיעסטאט, מיט דיא פרויען באיי אונד אין
 אסטן, וויא זיי ווערן באטראכט גאר עפעס וויא שאנע שפיעלכענס, באשאפן, פאר אונד-
 זערע פאזות, וויא, גאר דער גוף ווערט געליעבט, אונד אום דען גייסט, באקומערט מאן
 זיך גאר ניט, אדער זעהר וועניג, אונד זיא מוזן אונזערע פרויען דארויף שטארק אראפ
 פאלן בא זיך, דאס איז אנאמור גווען, וואס מען שטעלט הויף, האלט זיך הויף, אונד
 וואס מאן האלט גיעדעריק, איז גיעדעריק. דאך אין אסיריען זענען דיא מיניסטן פרויען
 שקלאוויגען, וואס דאס גראסטע פארגינג ווערס, איז הערשן צוא קאנען. דאך אפער
 באיי דיא עברים זענען זייערע פרויען הערשערס, וואס זייער גראסטעס פארגינג איז,
 צוא דיענען! — זייער טרייקייט מאכט דען מאן שטאלץ, זייער ואנפסקייט, זייער לעב-
 ליכע צניעות, רעגולירט דיא מאגליכע ליידישאפט, זיא רייצט איהם מיט אלע פוחות
 צוא ארייטן, זיך צוא פארדיענען א פרויען הערץ, אונד אס גליקליכסטן פיהלט ער
 זיך, ווען לעבע אונד טרייע, צופרידענקייט, אונד פארגינגקייט לייכטן ארויס אויס איהרע
 שאמעוודיקע אויגן! — איך זעה אייערע מאיעסטאט. לאכלן איבער מינע שבחים פון
 נקבות, אונד בעזאנדערס איבער מינע באווינדערונג פון דיא נשים עבריות. — ווען
 מצרים'ס שאנע טאכטער אפער, גאך וועלכער איך בין גישיקט פאר אייערע מאיעסטאט
 צוא בעטן פאר אקאניגן, מאכט גאר האלב אזוי שיין זיין וויא אראר, דיא שאנע טאכטער
 פון דעם עלצטן סענאטאר אין יריחו, אזוי וועט אייערע מאיעסטאט שוין האבן אליקטיגן
 ברילאנט אין אייערערקרוין, העט איך ניט אדעק גיאיילט פינעם גלאנץ פון איהרע אויגן,

וואלט איך געוויסט פון זיי פארברענט גיטארן אויף אש ! -

נאר מייענע רייע באשרייבונג מוז פארטניצעט ווערן. - דען צווייטן רייע מאג נאנץ פאר נאכט, זענען מיר אן גיקימען אהין, וויא צוויי וועגן באגעגענע זיך, איין וועג ציהט זיך גען דרום ציא, דער אנדערער פיהרט גען מעריב ציא, גען דאך וויא דער „רואה“ וואהנט, ער פיהרט נאך ווייטער ביז צום ברעג פינעם ים הגדול, וועלכן מאן קאן שוין ארויס זעהן פון א בארג, גיט ווייט פינעם גביא'ס הויז, אזוי האט מיר דער פרינץ גיזאנט. - אזוי וויא איך האב זעהר גיאהרט דעם הייליקן יגן צוא זעהן, אונד איהם איבערצוגעבן דאס שלחות, מיט דעם טהייערן פינגערל אונד חותם, האב איך באפוילן אז דיא קאראנאנע זאלל זיך דערנוייל מארשירן גען דרום, אונטער דער פיהרונג פון מין עלצטן נחריב, אונד זיך לאגענדיק פאר חברון, זאלן זיי דארט ווארטן, ביז איך וועלל צוא זיי אן קימען, איך האב מיר נאר אפגישטעלט מייענע הונדערט גאנדיקסטן, אונד דער פרינץ זיינע צוויי הונדערט, אונד דיא נאנצע מחנה האט ער איבערגעגעבן יואבן, אז ער זאלל זיי ויכער ברענגען גען חברון. נאר אין דעם אויגן בליק, ווען מיר האבן אונז שוין גיטאלט אפטיילן, איז צוא מיר נחריב אין דער גוף צוגישפרינגען, אונד האט אזא געטהין : „אייערע האכהייט, זאלל איך גיט הייסטן בעסער דער קאראנאנע, זיא זאלל זיך אפישטעלן ? ווארס דארטן אין יענעם טהאל, פאר אונז זעה איך א מחנה אן קיסענדיק אונד ווען מיר וועלן ווייטער געהן מוזן מיר זיך באגעגענען.“

דער פרינץ אונד איך האבן זיך באלד ציאלאזט אויף אונזערע פערד צין א בארג, וואס פון איהם האבן מיר נאנץ גיט גיקאנט זעהן, אז אלאנגער צוג, פון באלאדענע קעמלען אונד מוילעזלען שלעפט זיך אהער צוא, אונד א פארטיע פון רייטער באוואפנט מיט לאנגע לאנצן רייטן אין פאראויס. - „בלתי שום ספק, איז דאס דיא דערווארטעטע קאראנאנע, וואס קומט אן פון שבא, יעדעס יאהר אקוראט אריס אט דער צייט, גע- הענדיק גען באמאסקוס !“ האט דער פרינץ אזא געטהין, נאך אפאר מינוט תקריהן ! „נאר לאמיר צוא רייטן צוא זייא וועלן מיר זיך איבערצייגן. -“ - באלייט פון א טהייל פון אונזערער לייבגארדע, זענען מיר אין קירצער צייט שוין גאהנט געבן זייא גיטען, אונד דיא באוואפנטע פיהרער האבן זיך שוין פארטיג גימאכט, וויא צין א מלחמה, איך בין מיט מייענע לייט שטעהן גיבליבן, וועהרנד דער פרינץ יהונתן איז אלליין צוא זייא פארווארטס גיריטן, נאר תיכף ומיד וויא דיא פרעמדע האבן דערזעהן דען פרינצן, איז אן עלצטער וייערער, א שווארצער גבור חיל פון גיגאנטישער גרויסקייט, באקלייט אין א קייטלאך-פאנגער. באלד ארויס פון זייערע שורות, אונד האט א גאלאפ געטהין איבן שטיק גליין צווישן אונז, אויף א קאהל-שווארצן שטרייט פערד, פון פראכטיגער שאנקייט אונד גרויסקייט, גרויס ארטיג געדאנטישט, - גיריטן האט ער נאר אזוי, וויא מענטש אונד פערד וואלטן גיטען פון איין שטיק, צוואמען גיטאכטן פון איין גוף מיט איין נשמה, א- ווינדער צוא זעהן אזא מין רייטן. זיינע לאנגע לאנצע האט ער אבער גיטאלטן אין א ריהער פאזיציאן, גיט אויף געהעבן וויא צין א מלחמה, מיט דעם שפיץ אקעגן הימל.

אביסל פון דער ווייטן, האט איהם גאָר גירימט ווין נושאַ פֿלום, אַיף פֿין אויף פֿאלד אויס-
גיוואַקסן נעבן פֿרינצן, וועלכער האט צו אַ מיר אַזאָ געטוהן. - „אויף האב רעכט גי-
זאָגט עס אַזוי דאָ יאָהרליכע קאָראַנאָנע פֿון שָבָאָ גען סיריען, אַיף האב ווײַאָ דערקענט
אין דער גיטמאלט פֿון ווײַערע שילדער אונד וואַפֿן, אונד אַט דעם עלצטן ווײַערן האב
אַיף שוין פֿאַר צוויי יאָהרן גיזעהן. -

„שלום אונד פֿריינדשאַפֿט,“ האט דער פֿרינץ אַנישרייא געטוהן, אַז מיר זענען נאָר
אַ פֿאַר שריט גיווען פֿינעם גבור החיל. „אויף מיר ווײַזשן פֿריערן אונד פֿריינדשאַפֿט,
מיר זענען אַ קאָראַנאָנע פֿון סוחרים, מיין הערר,“ האט דער עלצטער זיך אַן גיריפֿן. -
„איהר זענט ווילקאמען צו פֿאססירן אונזער לאַנד, הערר קאפיטאן, וואָרס מיר פֿאַר-
דענען אויף דערבאָיי, האט איהר זיך אַפֿגישטעלט פֿאַר חֲבֵרוֹן? - „נאָר איין טאָג, מיין
הערר, וואָרס מען האט אונז פֿליצט מודיע גיווען, אַז דאָ פֿלישתיים האבן זיך צו-לאָזט
מיט אַגרויסער מַחֲנֶה גען חֲבֵרוֹן, האבן מיר זיך אַפֿגישטראָגן, מיט אונזער ביסל כּוֹחַ.
אַיף האב נאָר אין גאַנצן פֿיער הונדערט מאַן, אַפֿילו גענוג זיך צו פֿאַרטהיידען גענו
עשׂוֹם ווילדע לייט אין דער מדֶבֶר, אַפֿער גיט מלחמה צו האַלטן מיט פֿאַנוואַפֿנטע בָּנֵי
חיל? - „איהר האט זעהר גיט געטוהן, וואָס איהר האט אַיף ממהר גיווען אַוועק צו
רייזן, געהט לִשְׁלוֹם!“ האט דער פֿרינץ מיט פֿריינדליכקייט דעם עלצטן אַזאָ געטוהן,
אונד זיך צו מיר קעהרגנדיק האט ער זיך אַן געריפֿן, דאָס זענען פֿאַמטן חֲדָשׁוֹת! - דער
פֿיינד מיינט אַפֿנים חֲבֵרוֹן אַנצוגרייפֿן, אונד פֿון אייגערטוועגן, מיין ליעבֿער פֿרינץ, טהיט
עס מיר לייד, וואָרס דאָ פֿלישתיים וועללן אַוואַד פֿאַנעצן דאָ פֿאַססע גען דרום, וועט
דאָרויף אייערע רייזע גען מַצְרַיִם אַביסל אויפֿגיהאלטן ווערן. - „אין דעם פֿאַלל,“
האב אַיף גיענטפֿערט, וועלל אַיף גיט ליידיג שטעהן בלייבן ביז מיר וועט גיאָפֿנט ווערן
אַ דור־גאַנג, ענטוועדער דור־ אייערע וואַפֿן, אָדער דור־ דעם חֲדָשׁוֹת פֿון דאָ פֿלישתיים
זאָנדערן אַיף וועל צו שטעהן צין אַיף מיט מיינע טויזנט אַסירישע, גיט איינגיטשטו-
דירשטע טרופֿן, אונד וועל מיך פֿרייוו דער גאַנצען מעשה, אַ גיכערן עק צו מאַכן, פֿרי
אַיף זאלל מיר קאָנען פֿשלום ווערן מיין שליחות ווייטער געהן? - „אַט דאָ חֲדָשׁוֹת
האבן מיך פֿאַדאָרפֿט שוין גען חֲבֵרוֹן מַרְיָבוֹן. “ האט דער פֿרינץ זיך פֿאַדענקענדיק
גיאָגט, „נאָר דאָרט אַזי דאָ דער קאָנג זעלבט, ער וועט שוין וויסן וואָס ער האט צו
טוהן, אונד אַיף וועלל צוזאַממענאָמלען אונזערע אַרמיע וואָס געפינט זיך אין דאָ-
זיגע גענענדיק, אונד וועלל ווי איהם צו שיקן, אונד גען רַמָּה וועל אַיף דאָ געהן,
דאָרט זענען אַיף עטליכע גאַרניזאָנען, אונד אַחוץ אַללעמען, האב אַיף זעהר געוואַלט
פֿרעגן אונזער נאָם, וואָס אַזי צו טוהן אין אַט דער גייען סִבָּנָה. מיין אַרמער פֿאַטער
פֿלעגט זיך תּוֹמִיד מַעֲזִיז ווין מיטן גבֿיא, נאָר אַצינדערט אַזי קיינע פֿאַרגינדונג גיט צווישן
ווי, מיין פֿאַטער האט דעם גבֿיא וויער שטאַרק דער ריגנט, גיט האַלטנדיק ווין פֿאַפּוּל,
אונד אַיף האב מורא אַז גאָט אַזי אַיף פֿרוגו אויף מיין אַומגליקליכן פֿאַטער, וואָרס ער
שיינט, אַף! ווייט זענער צייט צו ווין אונטער אַשוואַרצן וואַלקן פֿון גאָס שטערנען

משפט. - וויא זעהר עס מוז אקניגד וועה טהין דאס צוא זאגן, קאן איך אבער פארט
ניט פון אייך פארליקנען דעם אמת.

עס איז גראד געווען פאר א מלחמה, מען האט באדארפט א קרבן מקריב צוא ווין,
מיין פאטער האט געזעהן אז עס ווערט שוין שפעט, אונד דער גביא, אויף וועלכן מען
האט גיווארט, ווארס ער האט צוגעזאגט צוא קימען, אונד האט אויסדריקליך אן גיוואגט
אז מען זאלל אויף איהם ווארטן, - איז אבער נאך אלץ ניט געקומען, ברענגענדיק מיט
אומגידולד האט מיין פאטער א האפ געטהין דעם שארפן חלף אונד האט אלליין געשעבט
דעם קרבן. - דיא מלחמה האט ער פארלוירן! נאט איז אויף איהם ברוגז גיווארן, אונד
דער גביא האט זיך אויף איהם ניט נאר געבאזערט, זאנדערן ער האט איהם אויף
בפירוש גיוואגט; אז מהיום והלאה וועט ער קיין גליק מעהר ניט האבן אין ווין מלכה,
אונד אפילו ווין קרוין וועט אויך באלד פון איהם אנוועק געזעצט ווערן, אונד איינעם
אנדערן אנוועק געגעבן, וועמען נאט האט שוין צוא דער מלכה אויסגיוואהלט. - ווייט
גענער צייט, האט דער גביא, וואס האט דאך פריעהער מיין פאטער אזוי ליעב געהאט,
ער האט איהם אלליין גיוואלט, אלליין גינקראגט פאר אקאניג אין ישראל, אצונד זיך פון
איהם אנוועק גיגעהרט, אונד שמואל הרואה, האט מיט וויינעם קאניג קיין איינציג ווארט
ניט מעהר גירעדט, גישט קיין גיטס אונד גישט קיין באז. - דיא אומצופריעדנקייט
פינעם גביא, האט אויך מיין פאטער אשערקליכן איינצוריק גימאכט, אונד אשטן באדעקט
אצונד ווין גיטס, אונד א טיעפע טראנועקייט האט זיך אריס גיוויקלט אריס ווין נשמה,
א טהייערער פרינץ ארבעצט! איהר וועט עס געוויסס באלד באמערקן, אזוי באלד וויא
איהר וועט קימען נאכהנט געבן איהם! - וועהרנד דער ענטדעמונג פון דעם קאניגס
שוואגרייטן זענען מיר וויעדער געקומען צוא מיין קאראוואנע, וועהרנד דיא סוחרים
זענען אנגעקומען הינטער אויגן. - איך האב דעם פרינצן אויסגעדריקט מינע טיעפסטע
סימפאטיע מיט וויינעם גרויסן שמערץ, איבער דעם אומגליק, וואס האט גיטראפן ווין
פאטער, וועלכן ער עהרט אונד ליעבט אזוי שטארק. - נאך עטליכע אויגן בליקן, האט
דער פרינץ ווייטער אן גיהויבן. - „איך מוז זעהן דעם גביא, ער זאלל א מליץ יושר ווין
פאר מיין פאטער צוא נאט, ער זאלל איהם מוחל ווין דעם חטא, אונד זאלל איהם העלפן,
חאטש נאר אין דעם דאזיגן קריגע, ניט מינעט וועגן, עדעלער הערר, ווינש איך פון דעם
גביא אויס צוא בעסטן, אז מיין פאטער זאלל נאך גליקליך רעגירן, ווארס מיר וועט עס
נאר ניט לייד טהין, אז איך וועלל ניט גרשנען דעם ביהר מלכה, פון מיין פאטער, איך
ווינש עס נאר פאר ווין בכור, פאר ווין שלום!“ - „וויא איז עס מאגליך מיין פרינץ,
מאן זאלל פון אייך אנוועק געהמען דעם פאטערס קרוין נאך ווין טויט?“ האב איך איהן
מיט פארווינדערונג אפרעג געטהין. דארויף האט ער גענטפערט: - „דער גביא האט
גיוואגט, - אונד ער זאגט וואס נאט הייסקסט איהם זאגן, - אז נאכן פאטערס טויט, זאלל ווין
קרוין איבער געהן אויף אן אנדערן אבער ניט אויף מיר! אן אנדערער וועט רעגירן אין
ישראל, נאר ניט פון מיין בליט, ניט פון מיין נאמען!“ אנדמיט א ווייך קלינגענדיקן טאן האט

ער ווייטער גיזאגט: „אָפּער דער געניגער, וואס וועט טראגן מיין קרוין, איז אויף מעהר
ווערטה פון מיר“ – דער פרינץ האט זיך פליצט דערלאנגט צאג צו יואבן, אזוי וויא
ער האט געפֿעס זעהר נאטיגעס איהם צו זאגן, וועהרנד איך בין געפליבן פארזינקען
אין טיעפע געדאנקען, איבערן שיקוואל פינעם גרעלן אונד גיטן פרינץ! געבעה, האב
איך מיר געדאכט, זיין לעבן, האט אפנים, איז אויף פאר שווארצט געווארן, פון דער
געדריקטן חמאדע, וואס האנגט איבערן קאפ פון זיין פארמשפטן פאטער – דיא פֿרעמדע
קאראוואנע, מיט דיא מערקווירדיגע פארשיעדענע מאדן, אונד פארבן, פון ווייערע פאר-
שיעדענע נאציאנאליטאטן, זענען אט וואס נאר אָנגעקומען, זיך פאמאהליך ארויף באראפ-
קענדיק דעם לאנגן בארג ארויף אין אַ לאנגער אונד בונטער שויה. וועהרנד מייע
אסקירער האבן זיך אויסגעשטעלט אין אזוייט, גלאנגנדיק אין דער זין מיט ווייערע פֿראכט
באוואפנונג, איבערווארטנדיק דעם דורף-גאנג פון דער שווא, וואס האט אינעם פאר-
באיי געהן, אָן געפיללט דיא גאנצע לופט, מיט דיא טהייערסטע ריחות פון דיא זעלטנסטן
בשמים פון אפֿריקא. – ווען דיא סוחרים'שע קאראוואנע איז שוין צוועק געגאנגען, אונד
אונזערע האט זיך וויעדער אָן געהויבן צו באוועגן גען דרום, האט דער פרינץ מוהיר
געווען יואבן אונד נחריבן, אזוי וואללן זיך היטן פאר אן איבער פאלל פון פלישטימישע
פאגן, (הכרות) וואס זענען אפֿשר בסוד אריין אינעם לאנד. דיא אזהרה האב איך
אויף נאך באקראפטיגט, מיר האבן זיי אצינד געלאזט געהן, אונד מיר זענען נאך אזוי
לאנג שטעהן געפליבן, וואבנדיק, ביז מיר האבן געזעהן וויא דיא ביידע קאראוואנען
פארשווינדן אין דער פערנע, אין ענטגעגענעזעצטער ריכטונג, אונד ציא דער זעלבדיגן
צייט. אצינד ערשט האבן מיר אשפארן געגעבן אונזערע סוסים, ווארם מיר האבן אינז
געוואלט אפֿיסל בא איילן, אין קמה אָן צו קומען נאך מיטמאג. פארנווערטס האבן
מיר אצינד געזאגט, צו דיא פעלונדיקע פארג-פאססע. מייע לייב גארדע פון הינדערט
ניגוהיאנער, אונד דעם פרינצנס גאדריקטן, האבן מיר געטהיילט אין פיפציקער, פאר-
אויסדיקע, אונד היגמנדיקע, אחוץ דער גארדע זענען נאך פיער אונזעריגע געווען;
דער פרינץ, איך אונד אונזערע נושאי פלים. – אונזער וועג איז אמאל געגאנגען דורך
ראמאנטישע פעלזן-פאססע, וואס ווייערע גלייכע וואנדט, זענען געווען געדיקט בא-
האנגען מיט שטארקע גפנים, אונד דיא סוכות (ביידעלאך) פון דיא ברמים, האבן געשיינט
אין דער הויף צו האנגען, וויא אַ נעסט אויף אַ בויס. – אַמאהל איבער אפֿעלזן-ריקן,
באפעסטיגט מיט קאסטעללן, אונד געהיט פין אַ גארניזאן. – באלד פאססירן מיר נאחר
דורך אַ ליגעבליכן טהאל, אונד באלד, טרעטן מיר אונזער וועג דורך אַדארף פון שאַנען,
אונד ריינען הייזער, פון ווייסן שטיין, מיט אַ פלאטישין נאך, אויף וועלכן מיר האבן
געזעהן דיא איינוואהנער, זיך פארשיעדן באשאפטיגט. דער שפאצירט, יענער לייגענט,
אין אַ מגלה פון פארמעט, אונד דער שרייבט עפעס אַפ. דיא ווייבער רייניגן פלאקס,
וועבן, קאממען וואלל, אָדער שניידערן, וועהרנד אַנדערע זענען גראד געזעסן באיי
ווייערע סעודות אלץ אויף דעם פלאכן נאך, אונד האבן זיך גיט אַמיוירט. אַט דיא

פלאכע דאכער האבן זעהר הויכע ניימן-וואנדט (מעקה) אונד פארשיעדן געזיערמע פיר-
האנגע, אונד פראכטפאלל געפארפטע שירם-דאכער פארהאנגען אונד באדעקן, דיא
פראהליכע, אדער דיא הייליכע, געוועללשאפט. פון דיא קונסטרייכסטן ארבייטן, פון
שטעקערייען, אויף דיא קאסטפארקטן, אונד אויסגענוכטעסטן מאטעריען, איז געווען דיא
דער קענען, דער רייכע אייגענטימער, וועהרנד דאס ערנסטע אונד איינפאך-פארבייגע
שירם-דאך, האט געלאזט דיא ארימקייט דערקענען. גאר, ווער פון זיי איז דער גליק-
ליכער האבן מיר גיט גיקאנט וויסן! —

וואס פאר א שאנע סענעריע? וויא לעבליך? וויא פראכטפאלל איז דאס אללעס?
אונד דאך איז מיר דער געדאנקען איינגעפאללן, וויא אזוי וואלטן עס דיא פליישטיים
באלד פארבייטן, ווען זיי וואלטן זיך גאנען דאך אריין טאפן? מן הסתם וואלטן זיי דער
פון אללעס תל געמאכט! — אויף מיינע פראגן וואס זענען דאס פאר א מין חברה? האט
מיר דער פרינץ אין זיין געוואהנליך זעהר פריינדיכן ווייזע געענטפערט; אז זיי קומען
ארויס פון דיא אלטן פאנאזיער; צור אונד פלשט. א דור פון שאפער-בני-חיל, האבן
אין אלטן צייטן זיך אריין געהאפט אין מצרים (בית-מלכות) אין מעמפיס. — גאך דער
זענען אהין געקומען, אונד האבן מנצח געווען דאס אינטערע געזיפטן (מצרים בשפלה)
אונד האבן געגרינדעט א פרעמדע דינאסטיע (בית-מלכות) אין מעמפיס. — גאך דער
דעגירונג פון א נעקס דורות, האט זיי ארויסגעטריעבן א טהעאקראטישער העלד, האבן זיי
זיך צוריק געצויגן גען פאלאטינא מיט א קליינעם נישאר פון זייער ערשטן מספר.
זייט זענער צייט אבער, האבן זיי זיך ווידער שטארק פארמעהרט אונד פארנאסערט,
אונד האבן זיך באזיגערט געמאכט, צוא זייער פראפעקטיאן, דיא קונסט אין וואפן.
זיי זיכן זייער גראסטן פבור אונד האכסטן גליק, אין דער מלחמה! — ווען דיא עברים
האבן איינגענומען דאס לאנד, האבן זיי מורא פאקומען פאר זייערס, זענען זיי געווארן
דיא געשווארענע עברישע פינדל. דיא עברים ווידער, האבן גאר קיין מאהל גיט גע-
זיכט זייער לאנד איינציגהעמען, זיי האבן גאר געזיכט דאס אייגענע צוא פארשטיידיקן,
אונד ביז אויף דעם היינטיגן טאג, האבן דיא פליישטיים גיט אויף געהאקט צוא זיין א-
קאנטשויק אין גאטס האנדט אקעגן זיין פאלק. ווארס זיי איבערפאללן תמיד דיא בני
ישׂראל, ווען דיא נאציאן האט עפעס עובר געווען אן עברה בכלל. וויא געזאגט, דיא
פליישטיים זענען דיא אייגענע ריכטער מיט וועלכע גאט באשטראפט זיינע אימאקאטיגע
קינדער, ביז זיי הויבן זיך אן באיי איהם צוא בעסן, ער וואלט זיי מוחל זיין, אונד אויף
זיי רחמנות האבן, שיקט ער זיי א ריכטער א גבור, וואס חאפט דיא ריכטער אונד צו-
ברעכט זיי אויף פיצלאך! —

וויא מערקווירדיג איז דאך דער גאט פון אט דעם פאלק! וויא באשטאנדיג בא-
וואכט ער זיי, שוין זייט אזוי פיעל הינדערטער יארהר! אונד מיט וואסערע גרויס-אר-
טיגע ווינדערס העלפט ער זיי אויס בשעת א סכנה? ! אונד ווידער מערקווירדיג איז
דיא שטרענגקייט פון זייער באשטראפונג, ווען עשירות אונד וואהל-טהאג מאכט זייא

אביסל פארקעסנדיק, אז וויא זענען פון איהם אלליין אפהאנגיג! - איז ער נישט דער שטארקסטע פון אללע נאטער? איז ער נישט דער שרעקליכסטער פון אללע, אין ווינע באווייזונגען פון זיך? - ווער פון אסיריענס געטער! אטור, גינוס אשורוף אונד בלשאצער, ווער פון זיי האט זיך אפילו באריהט אדער נאדער פארנעמען, אזוי שטארק צו זיין אין גדולה אונד אין כבוד? - ווען דער יודישער גאט, אייערע מאנעסטאט, וואלט נישט פארגעגעט וויינע זארגע, אונד היינער, גאר פאר דאס עברישע פאלק אליין, זאגערן ער וואלט זיך אויף אן גענעהמען, פאר אללע נאציאנען פון דער וועלט, א קאנגי, העכסטמאחלט וואלט איה מיט פרייד, אונד פארנגיג, איהן אויף אויסנערופן פאר מוין גאט, אונד הערר פון דער גאנצן וועלט! - אז ער אינטערעסירט זיך נאר, ווין גיטסקייט, אונד גרויסקוויט, צו דיא עברים צו באווייזן, איז ער, אפנים, גאר אן עברים' שער גאט, א נאציאנאל גאט, אזוי אקוראט וויא אשורוף איז אונזערער! - אונד פארט איז דער עברישער גאט אפן שטארקער! גוין, עס שיינט מיר אז ווין בם איז אים- שטאנד אן צו פילן, דיא גאנצע וועלט מיט וויינער שטארקייט. אונד ווען ער זאל גאר וועלן, האט ער גיקאנט הערשן איבער אללע הערשער, אגאט ווין, איבער אללע נאטער, אונד קאנגי, איבער אללע קאנגיע! - וואס איה ווער מער געוואהר, פון ווינע דרכים, אונד מעשים, אזוי מער פאר ער איה איהן, אונד ציטערע פאר איהם! -

פון דעסט וועגן האט אייערע מאנעסטאט גאר נישט, וואס מורא צו האבן, אז איה וועל אפער אריין געצויגן ווערן אינעם יודישן אימנלויבן, אונד וועלל נאך גאר וועלן ווערן אן עברי; גוין! דיא נאטער פון אסיריען, זענען טאקייין מעשה נישט פון נאטער, פאר א בן אשור, ביז אשטארקער אונד א מאכטיגער גאט וועט קימען, וויא אט דער עברישער אונד וועט זייא זאכא ווארפן פון ווייערע הימלשע שטילבענס, אונד וועט זייא פארטרייבן צו אל דיא שווארצע יאהר, אונד ער, וועט אין שטאט וויא איבער אונז רעגירן; -

ענדליך זענען מיר אן געקומען צו א פונקט, וויא מיר קאנען שוין אויס זעהן דיא ציגען פון דער שטארט רמה, וואס שטעהט אויף א גלייכן פארג, אונד איז פא- פעסטיגט פון אללע ווייטן מיט טהורמער, וואס גיבט איהר אן אנבליק פון א קריגע- רישען, אונד באפולנדיקן שטאט. פאסירנדיק, דורך אנגינעהמע, אונד שטארק פא- פאלקערטע פארשטאנדט, באגאפט אונד באווינדערט פון אללעמען, האבן מיר לסוף גע- גרייכט דעם שער העיר, פון מזרח ווייט. דער פרינץ האט הייב גיגען אוינגאל, האט מען אונז זאפארט, דיא טויערן גיאפנט, אונד פארלאך-ווייז זענען מיר אצינד, דורך דיא ענגן שטראסן פון דער שטאט געריטן, וועהרנד דיא פארגיטשערטע פענצטער, זענען געווען אנגיטשטאפט, פון פנימער, אונד אויגן, וואס האבן אונז דורך-אונד-דורך גינעהמען. ווארס ווען דיא שטאדט-לייט האבן אונז שוין גיזעהן פון דער ווייטן, האבן זייא נישט אנדערס גידאכט, גאר אז מיר זענען פיינרליכע פלישטים, אצינד אפער גוואהרונגע- ריק, אז מיר זענען גאר פריינרליכע אסיריער, ווייט, פינעם ארץ המזרח, זענען דיא

לויט נאך מער נאייגעריג גייען, אונז גאנץ גיט צו באטראכטן. — פאסירנדיק דורך דיא האלפט שטאדט, וואס איז גיט געהרגוים, זענען מיר צו געקומען צו א הויז, גיט געהרגוים אויסגעהרגיג, נאר פארט עפעס מיט א מער געבונדקערן פנים, פון אלע אייגעריג הייזער פון דער שטאדט, דאס איז, "גות" דאט מען מיר גיזאנט, דיא וואהנונג פונעם רוזא שמואל! דאז זענען מיר אראפגעקראכן פון אונזערע פערד, אונד דער פריינד דאט אריין גישקט וויין נושא בלויס, צו דעם גביא, ויף אויסצוגעטן באיי איהם אונדזענץ, פאר ויף זעלבסט, אונד פארן אורח, דען אסירישן געזאנדעטן, פונעם הויף פון גיגור. ! —

נאר, אייערע מאנעסטאט, דעם באריכט איבער מיין באווד, וועלל איף אפגען אויף אן אנדערן בריוו. — אינטערעסן, דאט פאר אייערער מאנעסטאט געטענדיק, אז ער זאלל אייף ערהאלטן געזונד, אונד שטארק, אונד זאלל אייף געבן גליק, אונד חכמה, צו רעגירן אייער לאנד, מיט חסד ורחמים, מיט משפט וצדק, גדי אייער טראהן, זאלל לאנג נאך דאווערן, פארבלייבע איף, אייערע מאנעסטאט, אייער קאזען, אונד מריעסטער אונטערטאן ארפאצעס.

פערטער בריוו

ארפאצעס וויינעם קאניג.

לאנגער געבן חברון! דיא רעזידענץ פונעם קאניג.

מיין גילבטער מאנאך אונד קאזען. — אצינד ווילל איף ווייטער דערצאהלן איי-ערער מאנעסטאט, פון דיא אינטערעסאנטן אומשטאנדן, וואס באטרעפן מייע וויזשע באיי דעם געבונדקן געהער, פון ישראל. — וועהרנד דער נושא בלויס פונעם פריינד, איז גיטען אין דעם פאלאטין, דאט דאס פאלק ויף דערנווייל גיזאמלט אין גרויסער צאהל ארים אונד, אונד האבן געגריסט, מיט גרויסע גישרייען פון פרייד, וייער קאניגס זין, דעם געלעבטן פריינד, וואס איז פון אייניגן דערקאנט גיטארן, אונד דיא דאווער האבן איהן שוין דיא איבעריגן באוויזן! — מיט אזא גרויסן נאסט צווישן זיי, אונד מיט דעם חידושן ויף, איבער מייער אסירישען גארדע, פון יונגן ערעל לייטן אין גילדענע קי-ראסן, מיט דיא זעלבערע זאטל באשלאגע, מיט דיא רייכן שארלאה טיגער, איבער דיא שאנקטן פערזישן פערד, דאט אלעס גימאכט אזא מערקווירדיגן אייגנרוק אויף דיא איינוואהנער, אז זיי האבן גיחאלטן ויף אין איין ווינדערן, אזוי נאיי איז עפעס גיטען דיא סצענע פאר זיי. ! —

"לאנג לעבן זאלל אונזער פריינד!" דאט איינער פליצט אגישריי געטהין.
"אונד זאלל פאלד ווערן אונזער קאניג!" דאט מיט א קוראשע אויסגערופן אן אנדערער.

"וויין, דאס הייסט א מרידה במלכות, מייע פריינד!" דאט יהונתן זיי געמוסרע,

„איהר מיינט עס מאקי גיט נאר איך קאן אנעלכע ווארמער גיט הארן“ – אין דעם אויגן בליק האט מען דען מויער גינאפנט אונד דעם פרינצס נישט-בלים איז ערשינענען מיט דעם עלצטן פינעם גביאס פאלאטיץ, אן אלטער מאן אין א לאנגן גראווען בגד, מיט שנעע ווייסעס האר אונד מיט א פראכטפאללן לאנגן ווייססן זילבער-פארד. ער איז צום פרינצן צוא גינאנגען זעהר האפליך אונד האט גינאנט, וועהרנד ער האט מיר אייך זעהר אויפגעקוקט באגריסט; „דער גביא, מיינ הערר, באפוילט מיר אייך מיינע העררן צין איהם צוא פיהרן.“ –

מיר זענען איהם נאך גינאנגען אין א הויף אריין, וואס איז געווען ארים גע- צויקט מיט קארידארן, אונד מיט א פאנאמענע אין מיטן, מיט הויכע מייסל בוימער, וואס ווערע פרייטע שפיצן האבן גיט באשאמנט זיין הויף. דיא קאללאנארן זענען שוין גיווען גאנץ אלט, באדעקט מיט מאסס אדער האלב באדעקט מיט שטארק פארנאכ- לאסטיגע גפנים. דאס הויז האט נייט דריי הונדערט יאהר געדיענט פאר אן אויפנט- האלט פאר דיא „שופטים“ אונד ווען שמואל האט אוועק גיגעבן ווינע אונטאריטאט, פאר אלטקייט – ווארס ער איז שוין גיווען איבער זיבעציג, האט ער דאס הויז, דאך נאך פאר זיך באהאלטן פאר א וואהנונג, נאר דיא צוויי הויפן פון מצפה אונד גילגל, וואס האבן אויך גינעהרט צוא דיא שופטים, האט שמואל איבערגיגעבן דעם מלך. דאך האט א צייט גיוואהנט שמשון הגבור, דער משתית פון דיא פלישתים. דאך האט דיא גביאך דבורה גיוואהנט, אונד כמעט דיא בעסטן אונד גראסטן גני חיל אונד שופטים אין ישראל. אריבערגעהנדיק דעם אינווענדיגסטן הויף, אונד ארויף געהנדיק א שטייגערדיקע מרעפ, האט דער עלצטער אונד ערשט דורך געפירט, א לאנגע גא- לעריע, ביז מיר זענען אן געקומען צין א גרוימיגן חדר, וואס איז גיווען גראד איבערן מויער, דורך וועלכען מיר זענען געקומען. דיא מער איז גישטאנען אפן. דער עלצטער האט באמאהליבן אנגיקלאפט אונד א קול פון אינוועניג האט אונד גיבעטן אריין צוא געהן. מיר האבן גידארבט, אונד מיר זענען גישטאנען פאר דעם איש האלקים. –

פאר מיר האב איך געזעהן, זיגנדיק געבן אפענצמער, וואס האט גיווארפן א ליב- טינקיט, אויף א טישל מיט אסאך מגילות, א מענשן פון א שאנעס אונד א געבוידיקן אויסזעהן. גרויס אונד מאנעסטאטיש פון גישטאלט, אקליין ביסעלע נאר גיבויגן, פון אלטקייט, איז ער א מענש וואס מען מוז פאר איהם דרך ארץ פיהלן. גינעסטן איז ער אויף אן אלטן גרויססן שטיהל, פון גאנץ אלטער שניטץ-ארבייט, ווארשיינליך דער כסא משפט פון פיעלע דורות, אונד אנגעטוהן, אין א רייכן וואללענעם קלייד פון א דונקלער קרימזאן (שני) פארבע, איבער וועלכן איז גיווען אן אויף. אויף ווינע לענדן האט ער גיהאט א לינענעם גארטל. גיטראנן האט ער א גאנץ ווייססן טויניק מיט פראגדון, אהנליך צוא דעם בגד וואס איך האב גיזעהן אויף דעם עלצטן פון דיא לויס. אויף דעם קאפ האט ער גיהאט א קליינע בלאווע וארמעלקעלע, צוא פארשטעלן דיא פעהלנדיקע שנעע ווייסעס האר, פון וועלכע נאר עטליכע האבן זיך אצאפ גילאזט גרויולנדיק אויף

דעם נאקן וויא שנייענדיקע זילבערנע פאדס. אויף זיינעם מאנעסטאמישן פנים, האט מען
 דייטליך גקאנט זעהן. דיא גאטליכע חתימה, אויף-אונד אויסגודריקט; מענשליכקייט!
 אויף דעם הויכן אונד גרייטן שטערן, האט זיך אפגיזייכנט אונטאריטאט פון א געבא-
 רענער גרויסקייט! דיק אונד שווארץ, ניט אפילו גראו, האבן זיינע גרויסע אויגן-ברע-
 מען גידאנגען, באשאטנדיק זיינע געבייטערישע אויגן, אונד האבן נאך פארגראסערט
 דיא טיעפיקייט אונד דיא קראפט פון זיינער הייליקן ערנסטקייט! דער קיך זיינער, האט
 נאך גילאנגט מיט דעם גרויעריגן פייער, אונד אלמקייט האט נאך ניט געשוואכט זיין
 דורף גערמנדיקן בליק, אדרכה זיינע הייליקע נשמה האט פון זיינע אויגן ארויס גישיינט,
 גלייך וויא בלישמטשענדיקע שטערן. זיינע שאנע גיבונגענע נאז, איז דער כסן פון א-
 שטארקן אונד ענטשלאסענעם קאראקטער, פערסט אונד מוהיג, וועהרנד דאס שטאלצע
 אונד באפילנדיקע אויסזעהן פון זיינע גישלאסענע ליפפן, באווייזט אז ער האט גיפיהרט
 א לעבן פון אבנאלומן באפול אונד אימפאלגנענע צומע קראפט איבער דיא מענטשן. - אהויז
 דעם, האט זיך מיר אויסגידאכט, אז איך האב גקאנט דערקענען אויף זיינעם געבנדיקן
 פנים א מין גשרקייט, א מין גאטליכע רייכקייט, אן אפשניין פון דער גאטהייט, וואס האט
 מיט איהם אזוי אפט גירעדט! האטש דיא צייט האט איהם אסך ווייכער גימאכט, איז
 איהם דאך נאך גילעגן אויפן פנים א געוויסע שוועקליכע שטערענגקייט, וועלכע דער-
 מאהנט, אין דעם פרייעהריגן אבנאלומן דיקמאטאר, דען מאכטיגן שופט אונד דען
 גרויסן גביא. -

איהם צוא פיסן זענען גיעסן, געבן גיעדעריגע מישעלאך, צוויי שרייבער אין
 בלאווע היטעלאך, אונד אין ווייסע ליינערנע מאנטלן, וואס זייער לאנג האט גיגרייכט ביז
 צוא דיא סנדלן. אז מיר זענען אריין געקומען זענען זיי גיווען פאשאפטיגט, מיט פערן
 אין דער האנד, אנגעדער שרייבנדיק, וואס זיינע ליפפן האט זיי דיקמירט. אצינד האט
 אונזער אייגנטומט איבערגישלאגן זייער ארבייט, האבן דיא יונגע לייט אונז אביסל פא-
 טראכט. אויף דעם אנהייב פון א מגילה דאב איך פון דער ווייטן גקאנט ליינענען דאס
 ווארט, "שופטים". אין דעם גאנצן גרויסן חדר, וועלכער איז אמאחל גיווען דאס משפט
 הויז, וויא איך בין שפעטער גיוואהר גיווארן, זענען גיווען אראנשוירט אסך שטיהלע
 מיט קליינע מישעלאך גאר קיינער איז דארט ניט גיעסן. איך האב קיין שום פארצירונג
 ניט גוועהן אויף דיא וואנדט, פארקעהרט אללעס האט אויסגוועהן, עפעס אזוי וויא מיט
 דעם לעצטן, עהרבארן. אונד גרייז-גראווען שופט, זאלל דאס גאנצע אויף אן עק געהען.
 ווען דער זעהר האט דערוועהן שאול'ס זין אריינטרעטן, האט ער געלאקלט מיט
 זענער גיטסקייט, וועלכעס שטעהט אן אזוי שאן אלטע לייט, אונד איהם דיא האנד אויס-
 שטרעקנדיג, האט ער צין איהם אזוי גיזאגט:

"וויילקאמען, יהונתן, מיין זון! איך בין צוא שוואך אויף צוא שטעהן. -"

"ניט פון מיינעמוועגן, הייליגער פאטער, ניט פאר א יונגל וויא איך בין" האט
 איהם דער פרינץ איבער גישלאגן, אונד פאללנדיק אויף דיא קניע, האט ער געקישט דיא

פֿעלדקע האָנדט פֿינעם גבֿיא, מיט דעם מיעפֿסטן רעספֿעקט אונד קינדליכער ליעבֿע .
 „איך פֿרײַ מיך זעהער אייך צוא זעהן געזינדט, אונד דאנק גאט וואס ער האט איינער
 טהייערעם לעבן אונז נאך אזוי לאנג אויפגישפֿארט.“

„אָבער מײנע טאָג“, האט דער איש האַלקים זאפֿט געזענטפֿערט, וועללן זיך פֿאלד
 עקן, מיין קינד ! גאט וועט זיך אָבער- אָן געהענען פֿאר זיין פֿאלק ישׂראל, אונד וועט אויס
 פֿיהרן זיין ווערק, פֿאר וועלכן ער האט זיי אויף געהעבן אונד האט זייא גימאכט צין
 א גרויסער גאציאָן .“

„אָה, מיין הער, וויא שטארק וואַללט איך גיזאָלט, אז דער קאָניג אונד איהר ,
 וואלט גוט פֿריינד גיזען, מיין פֿאטער האט שטארק חרטה אויף דעם וואס איז גיזען ! עס
 פֿרעכט איהם שיער זיין גרויסע הארץ ! ער טראָוערט ביז זיין גייסט ווערט שרעקליך
 שטארק, אונד זיינע וואַרטער אונד זיינע מעשֿים זענען שרעקליך . אָה טהייערער גבֿיא !
 בייט גאט פֿאר מיין פֿאטער ! הייליגער מאַן , זייא איהם מוחל, האב רחמנות הייליגער
 פֿאטער .“

„גיי ! האט דער גבֿיא געזענטפֿערט צוזאמענגעקוועטשנדיק דיא שרעקליכן פֿרעטען,
 אונד א פֿינק פֿון אן אומפֿארגינגן האט גיפֿלישטשעט פֿון דער טונקעלן טיעפֿקייט פֿון
 זיינע אויגן . „ער מוז טראָאגן גאטס משפֿט, וויא אַללע מענשן, וואס זענען עובר אויף
 זיינע גיזעטצע . עס טהיט מיר וועה צוא הארץ, פֿון דעם טראָועריגן צושטאנד פֿון ביין
 פֿאטער . איך האב אָבער גיט דעם פֿח איהם צו העלפֿן, מיין זין ! גאטס רצון מוז גישעקן
 אונד קיין מענש קאן גיט הינדערן דאס ווערק פֿון זיין האַנד, אָדער זיך גאר אַקעגן
 שטעללן געגן זיין גור דין, גיין, מיין קינד ! דוא גיבט אפילו אומשולדיג פֿרים, אונד
 האַסט א גיט הארץ, עס איז אָבער אחוץ ולא געבור, אז גאט איז א פֿוקד עזן אבות על
 בנים ; אז דאס אומשולדיק קינד, מוז ליידן פֿאר דיא זינד פֿון זיינע עלטערן.“

„איך בייג מיין קאפֿ אין אונטערטהאניגקייט צוא גאטס גיזעטץ,“ האט בענוות גי-
 ענטפֿערט דער פֿריינד זיזנען אונד זיין קול האט געציטערט, אונד האט געזעס אזוי מע-
 לאנקאליש געקלינגן, וועהרנד ער איז אזוי גישטאנען אויף דיא קניע פֿארן שטרענגן גבֿיא,
 אז עס האט מיר אויסגערירסטן אשטיק הארץ. !—

„דוא האסט פֿארגעסטן, מיין זין, דען פֿרעמדן, וועלכער איז מיט דיר אריין גע-
 קומען !“ האט שמואל דער גבֿיא זאגן געטהין צום פֿריינד, וועהרנד ער האט מיך דורך
 גענעהמען מיטן פֿראפעטישן בליק זיינעם .—

„זיי מיר מוחל, עהרנדיגער פֿאטער, איך האב גאר גידאכט איבער מיין אומ-
 גליקליכן מאַטן“ האט ער זאגן געטהין אויפשטעהנדיק . „דאס איז דער עדעלסטער
 אַרפֿאצעס, א פֿריינד, פֿון דעם הויף פֿון אשור, אונד קאזען פֿינעם קאניג בעללום, ער איז
 אצינד אויף דעם וועג, אלס אן אַמפֿאסאדאר, צום הויף פֿון פֿרעהן, גאר אזוי וויא ער
 פֿאסירט דורך אונזער לאַנד, פֿארלאנגט ער אייך פֿאקאנט צוא מאכן, מיט דעם בבור

אין וועלכן איהר ווערט געהאלטן פון זיין קאניג, אונד וויינט פון אייך אן ענטפער אויף עטליכע שאלות. —

אצינד בין איך אפירגעטרעטן, אז יחזקאל האט מיך אזוי פארגישטעלט, אונד דאס פאר איהם געקניעט, ווארס איך דאס פאר איהם באקומען אשקעקליכן רעספעקט, ניט נאר בין איך געצווינגען געווען איהם דען גראסטן קבוד צו באווייזן, אונד פאר דעם גרויסן זעהר דעם טיעפסטן דרך ארץ צו האבן, איך דאס אפילו געפיהלט אין מיין הארץ, געפערט ווי א מין מורא, ווארס איך דאס מיך געפיהלט איבערצייגט אז איך נישטע פאר אן אמת'ן איש אלקים. — אונד קניענדיק דאס איך אזוי גיזאנט: „מאג אייער מאכ-טייער נאט, וועלכער באווייזט זיך אין גלאררייכער מאנעסטאט, אייך בענשן, אונד זעהן אייער האכהייט, איבער אלע חכמים אויף דער ערד. אונד אייך געבן שלום אונד געזונד נאך אויף לאנגע יאהר! איך שאטן מיך זעהר גליקליך, ערפארער זעהער, דא זוכה צו האבן צו זעהן פנים אל פנים, דען מאכטיגן גביר פון דא. עברים, וואס זיין שם האט שוין לאנג געגרייכט ביי צום הויף פון גינדה. ערלויבט מיר פאר אייערע פיס אנזעהער צו לעגן דיא גליקווייזשע פון מייענס קאניג, אונד זיין הערצענס פארלאנגען, אז אייער נאציאן זאל דער גרייכן דאס האכסטע גליק.“

איך דאנק דיר אונד ביינעם קאניג, יונגער פרינץ, אונד איך ווינט איהם אויף גע-וינדט אונד שלום, אונד דיא חכמה ודעת פון דעם אמת'ן נאט, וועלכער איז די צבאות, דער מלך המלכים, דער הערר פון דער נאציאן וועלט, דער באשאפער פון אלעמען, וועלכנס קנעכט מיר איז ערלויבט צו זיין, דער נאך מיך באמראכטנדיק אויפמערקסאם, האט ער מיך אפרעג געטהון, „וויא לאנג ביסטע שוין געווען אינעם לאנד? — “עס איז נאך ניט גאנץ א חודש. אייער האכהייט, ווייט איך דאס פארלאזט דעם ברעג פינעם חקל, “דאס איך געענטפערט אויפשמעהנדיק. „איך בין בעסט דיא האלפטע פון דער צייט געווען אין אייער בייכעס אונד שאנעם לאנד, וואס זעהער מירט דער פון האט מיך טיעף אונד שטארק אינטערעסירט.“ „איך דאף, אז דיא וועסט דיין באזיך אינעם עברישן לאנד געפינען אנגענעהם“ האט ער האפליך געענטפערט. — דערנאך האט מיך דער גרויסער זעהער איינגעלאדן א פאר טאג באיי איהם צו גלייבן אלס נאכט, אונד האט מיט א לעבליכער גוטסקייט אזא געטהון, האטש איך קאן דיר ניט געבן א פרינצליכן אונטערהאלט, נאר פאם דיא וועסט פארגיט געהען דאס וואס איך אונד דיא שולע פון דיא בני הנביאים קאנען דיר דער ווייזן, זאללסטע מיר א זעהר לעבער נאכט זיין. — מיר האבן נאך אביסל געשמעסט איבער פארשיעדענע זאכן, אונד נאך זעהער מינט אונד אונד געדן ווארט, וואס ער האט ארויסגעלאזט פון זיין הייליק מויל דאס איך איהן נאך מעהר פארעהרט. ענדליך איז וויעדער דער עלצטער פינעם הויף געקומען אונד האט מיך אונטען געפיהרט אין א חדר אריין אינעם קארידאר. אויפן וועג האב איך באמערקט נאך אן אינווענדיקערן הויף מיט א נאכטן, אונד פארשיעדענע יונגע לייטלאך אונד מאנער, פארשיעדן ארטיג באשאפטיגט, אן געטהון אין טונקעלע טויניקס

אונד היטעלאך אייניגע זענען ארים געזאגטען אויף דער טעראסע לייענענדיק אין מגילות פון פארמעט, אנדערע זענען געווען פארטיעפט אין אן אינטערעסאנטן געש-פראך, אנדערע האבן זיך געאיפט אויף מוזיקאלישע אינסטרומענטן, אונד אנדערע זענען געזעסן אונטער דעם שאטן פון אגרויסן בוים, אונד האבן קאפערט פון איין מגילה אין אן אנדערן.

„ווער זענען זיי אונד וואס טהענען זיי?“ האב איך געפרעגט מיין פיהרער, דעם פרינצן צוריקלאנדריק מיטן נביא, צו רעדן וועגן זיין קאנגליכן פאטער, אונד וועגן דער נייען ספנה פון דיא פלייטות. — „דאס איז דיא שולע פון דיא בני הגבאים, מיין הערר,“ האט דער אלטער מאן געענטפערט, „האט זייער באריהמקייט גוט געגרייכט ביז אין דעם לאנד? —“ פרי צווא פאר מידן אן ענטפער וואס וואלט אפער וועה געטהין דעם גוטן אלטנס נאציאנאל-שטאלן, האב איך געפרעגט, „וויא פיעל זענען זיי?“ „זייערע,“ אייערע האכהייט, דאס איז דער הייליקער מספר, גוט מעהר גוט וועניגער, ווען אייער פארלאזט עס, קומט אן אן אנדערער. פאר פערציק יאהר האט שמואל געגרינדעט דיא שולע אז דיא בעסטן קאפ מיט דיא שטארקסטן הארצער זאללן האבן אן ארט וויא זיך נאך בעסער אויסצובילדן.“

נאך דעם וויא איך האב מיר אריין געקליבן אין מיין חדר, אונד געהאט פון גנוס מיין נושא בליס, אז מיינע לייב-גארדע זענען אויף גוט פארזארגט. בין איך מיר אביסל דורך גיגאנגען דעם לאנגן קארדאר צווא באטראכטן דיא קונפטיגע נביאים. זיי האבן מיר אלע גישיינט זיך גילקליך צווא פיהלן, אונד פון זייער אויסזעהן צווא משפטן, שיינען וויא ארויס צווא קומען פון דיא בעסטן פאמיליען פינעם לאנד. אייניגע האבן עפעס גרעסער אויסגזעהן וויא דיא איבריגע, נאר מן הסתם קומען וויא ארויס ערגעץ פון אן אפזייטיגן אונד אין א ווינקל גילעגענעם דאך. נאר איין יונגער מענטש איז הארט צווישן זיי גווען פון נאנץ מערקווירדיגער שאנקייט, אונד זיינע ביזנעסגענגען זענען דיא פא-חנ'טעסטע גווען פון אלע, וואס איך האב ביז אהער גזעהן. אט דער איז גישטאנען געבן דער פאנטאנע אונד האט עפעס גיליענט אין א פארמעט, אונד איז שטארק גווען פארטיפט דרינען, וועהרנד איך האב איהם מיט פארגינגן באטראכט האט פליצס א טראמ-פעט גיגעבן א בלאז א פאר טאנע קירץ אונד גיך אונטער אן אנדער אונד אלע יונגע לייט האבן פארלאזט זייער פאשאפטגיגונג, אונד אריבערגעהנדיק דעם הויף, זענען וויא אריין אין א טהיר, אונטער דעם פארטיקא, אונד זענען פארשווונדן. דער שאנער יונגער שטודענט איז גווען דער לעצטער צום אריין געהן. אין דעם אויגן בליק איז דער פרינץ יחזקאל גישטאנען געבן מיר. ער האט נאר וואס פארלאזט דעם זעהער. אויף זיין פנים האב איך ארויסגזעהן א טיעפע מראווערקיט, וואס האט מיר זעהר גישטערצט, אז ער האט אפער דערזעהן מיין סימפאטישן בליק, האט ער נאכפג געלאכט אונד האט צווא מיר געזאגט: „מיין הערר, לאזן אייך מיינע באגות גוט שמעקען, איך האב גיהאפט צווא פועלן באייים נביא א ברכה פאר מיין פאטער, אונד גליק אין דער געזיגן מלחמה. גאטס

רצון איז אָבער אנדערס. ווער בין איך, ויך אַקעגן גאט צו שטעלן. דער גביא איז
 דרינגען גאר נישט שולדיג, ער האט גאר געזאגט וואס גאט האט געהייסן, דעם גביא'ס גרויס-
 סעם הארץ טהיט וועה איבער מיין אומגליקליכן באטער, האמש, ער איז פעסט ענט-
 שלאסן דען קאניג נישט מעהר צו זעהן! - גאר לאמיר דאריבער נישט מעהר רעדן! - וויא
 שאן איז דיא אויסזיכט פון דער טערראסע! - פון יענער שפיץ פון דעם הר אפרים קאן
 מען זעהן, ווען דיא ליפט איז קלאר דעם גרויסן מיטלמעער, ווייטער פון זיינעם איי-
 באגרענעצטן האריזאנט איז א סוד אונד א פלא פאר דיא מענשן! " - דיא אויסזיכט
 איז בלתי שום ספק זעהר גרויכארטיג, גאהר" האב איך געענטפערט, "האט מיר באשאפ-
 מינט גאהר דער הויף אונטן, וואס אביסל פריעהער איז ער געווען פילל מיט יונגע
 לייט, וואס זענען גראד אריין געגאנגען אין א טהיר אינטערן פארטיקא געבן יענעם
 מיטל בוים. " -

"אח איהר האט געזעהן דיא בגי הנביאים", האט ער געזאגט, "דאס איז וייער
 שולע. עס איז אנרויכטע זכיה דאח אויף גענומען צו ווערן. דאח ווערן זיי געלערנט
 באיי זיבן פון דיא גראסעם חכמי ישראל, יעדער האט דיא מתנה פון גבוהא, אונד קאן
 אללע משפטים, חוקים ומצות פון אונזער גאט. דאס פאלק אונטער שטיצט דיא שולע.
 דיא יונגע לייט זענען גאר וואס אריין געגאנגען צו מיטמאג. אללעמען איז פריי אריין
 צו געהן, ווילט איהר מיר אהין באלייטן? "

מיט פריידן האב איך עס אנגענומען, אונד אראפשיינגעדיג פון דער טערראסע
 אינעם גארטן, האט ער מיר ערשטנס געוויזן דיא תדרים פון דיא יונגע לייט. זעהר
 איינפאך, אונד א פעלל פון א לאב אדער א לעמפערט איז געלעגן אויף דער אויפגע-
 פלאסטערטן רצפה, פאר א געלענער, אקריגל מיט וואטסער אונד אן אייזערנער לאמפ,
 דאס איז אין גאנצן וייער מאבל. אריינגעהנדיק אין דער האללע האב איך געזעהן דיא
 גאנצע חברה שטעהן ארים א גאנץ לאנגן אונד שמאלן טיש, אויף וועלכן איז געווען אן
 געשטאלט פליס מיט גרויס, קריגלאך מיט וואססער, לינגן אונד אסאך געטריקענע פירות.
 דאס איז אפילו נישט קיין רייכער מיטאג, גאר איך האב זיין מקנא געווען אויף וייער
 רייכן אפטיט. בראש השלחן איז געווען נאך אקליין טישל, ארים וועלכן זענען גישטאנען
 דיא זיבן פראפעסאדן, פון גאבלער אונד זעהר פיינען געשטאלט, איך האב מיט מיין
 אויג געזיכט דעם שאנען יונגען מאן, וואס האט מיר אזוי געפאלן אים גארטן, איך האב
 איהם אבער נישט גיקאנט געפינען. נאך דער סעודה האט מען גינעבן איינגאל. אונד
 דער ערשטער רבי האט אן גיחויבן עפעס צו זינגן, אונד דיא בגי הנביאים האבן
 געענטפערט. דער נאך איין רבי נאכן אנדערן ביז אללע זיבן האבן געזינגן אנדער
 אשטיק, אונד דיא תלמידים האבן געענטפערט מיט וייערע קראפטטיגע קולות מיט א
 ווינדערליכן מעלאדיע, אהודה לאלקים, אדאנק צו גאט פאר דער שפייע. - אן אנדער
 זינגאל האט זיי אוועק געריפן אין אנרויסן ואל אויבן, וויא זיי האבן זיך אויסגעשטעלט,
 וויא זיין אהפלה אויבן אן, אויף א דיוואן בארעקט מיט א בלאווען געוואנדט, האבן זיך

דיא ויבן לעהרער אנדערנענעצט. א טהיר האט זיך געעפנט אונד דער אלטער נביא
 איז אריין געטרעטן פון זיין חדר. אללע האבן זיך פאר איהם אויף גיהעבן אונד מיט
 איבערגעלעגטע האנדט אויפן הארצן, האבן זיי זיך פאר איהם פארפיינט מיט גרויס
 גבור. ער האט זיך אנדער געזעצט פראש פון דיא ויבן אונד אפגענדק א מגילה,
 האט ער פארגעלייגט פאר דיא אויפגעקומטע תלמידים א דרוש אדער א מאמר איבער
 דיא מאראלישן חובות בין אדם לאדם, אונד האט באזיגערט ערקלארט דיא גרויססקייט
 אונד טיעפקייט פון א פסוק, וואס גאך דער געזעץ געבער משה, האט איבערגעלאזט
 א צוואה „וזהבית לרעה במוף“ אונד מיט רייסנדיקער פארעדואמקייט האט ער באוויזן,
 אזוי וויא אללע פראים זענען דאך דיא קינדער פון איין גאט, מוזן זיי זיך פיהלן גאר
 וויא ברידער, ווען איינער האסט אבער זיין ברידער אונד אין א משונענער שעה זיכט
 ער איהן וועה צוא טהין, באנעהט ער דיא ועלכע עבירה וואס קיין איז באזאגנען א-
 קעגן הקלון, דעם ברידערס בליט שרייט פון דער טיעפער עדר צוא גאט, מלאכים הארן
 דען גוואלד, אונד פארגיססן פייערדיקע טרערן, אונד א זיבנפאכע קללה שיקט גאט אן
 אויף קיין'ס קאפ! - ער האט אפגעשלאססן דעם פראקטפאללן דרוש מיט אן אזהרה,
 אז זיי זאלן זיך איבן אין דיא טונגן פון רייגקייט, פינגעס גוף ונפש, אונד אמת! גאר
 אמת זאלל זיין וואס זיי טהינען אדער רעדן, גיירות פון יעדער משקה המשכרת, אונד
 פון גאך צוא געבן דעם גצר הרע, אונד ענדליך אמלאכה צוא לערנען, וואססערע עס
 גיט איז. אונד דערפאיי האט ער זיי דערמאהנט, אז גאטס אויג וואכט תמיד איבער
 זיי, אונד ער משפט דעם מעגלשנס מעשים גיט אזוי גאך זייער אויסזעהן, וויא גאך דיא
 אמת'ע געפיהלע פון זייערע הארצער. אין זיינע ווארטער איז געלעגן עפעס אזא מין
 ערנסט, אזאן אמת, אונד אזא איבערצייגנדיקע קראפט אז איך האב געפיהלט אזוי וויא
 ער רעדט צוא מיר, אונד טייגט מיר. דיא ווינדערפיללע רעדע זיינע האב איך פון
 אייערער מאנעסטאט וועגן אויף געשריעבן. - וויא פאלד ער האט אויף געהאקט, זענען
 זיבן יונגע ליט צוא געזאגנען צין אשטעללע אין פראנט, וויא מוזיקאלישע אינסטרומענטן
 זענען שוין געווען גרייט אויסגעשטעלט, אונד יענער שאנער יונגער מאן פינגעס גארטן
 האט זיך אין דעם אויגן בליק אויף גיהעבן פון א נישץ ערגעץ אין אווינקלע אונד איז
 אזינד צוא געזאגנען צין א הארפע, אונד האט דארלאנגט אהיר דיא זייטן, איז זיך מיר
 דער טאן צוגאנגען אין יעדעס אבר. אזוינע טאנע האב איך אין מיין לעבן גיט געהאקט.
 וויא פאלד אבער פרייץ יהונתן האט איהן דערזעהן האט ער זיך אחאפ גיטהין, מיט אקוק
 פון איבעררעשוונג אונד גרויס פארגניגן, אזוי וויא ער האט געוואלט אשפריינג טהין צין
 איהם, גאר זעה צוריק האלטענדיק האט ער א זאג געטהין „אה, עס איז דער יונגער שאפער
 פון בית לחם!“ - יהונתן איז געשטאנען אונד האט איהן פאטראכט מיט א הייססן איג-
 טערעסס, אזוי וויא איינער, וואס האט פליצט געטדעקט א זעהר טהינערן פריינד. איך
 האב איהן קיין שום שאלות גיט געפרעגט, ווארים איך אליין בין אויף געווען אזוי שטארק
 פארטעפט אין דער זיסקייט פון דעם שפיעל, אונד בין אזוי באזיסקערט געווען פון דער

רײַקײט אונד וײַסקײט פון זײַן קול, אז איך האב ווייטער, אונד מער נאר געוואלט דערן.
וואָס אזוי ווײַ ער האט אײַנגע אויגן בליקע געשפּילט, האט ער אויף אײַן מאַהל אַן-
גיהוּבן צוא זײַנגע אַ הימנע (מזמור) צוא זײַן גאט.

לויבט גאט !

הללו יה !

לויבט גאט אין זײַן הייליגקייט

הללו אל בקדשו

לויבט איהן אינעם הימל פון זײַן שטאַרקייט

הללוהו בקריו עזו

„ אין זײַנע גרויסע גבורות

הללוהו בגבורתו

„ נאך דער פילקייט פון זײַן גרויסקייט

הללוהו פּרוב גדלו

„ מיט דער תקיעה פון שופרות

„ בתקע שופר

„ מיט אַ האַרפּע אונד מיט אַ לירע

„ בגבול ודינור

„ מיט פויקן אונד מיט מאַנץ

„ בתוף ומחול

„ אויף אַנסטרומענטן אונד אָרגלן

„ במנים ועגב

„ אויף ווייט-האַרנדיקע צימבאַלען

„ בצלצל-שמע

„ אויף ווייט-שאלנדיקע צימבאַלען

„ בצלצלי תרועה

אַללע נשמות לויבט גאט

כל הנשמה תהלל יה

לויבט גאט !

הללו יה !

מיט אײַנגעהאַלטענע אַטעם האבן אַללע געהאַרט דעם גרויסאַרטיגן אַנטהעם! ווײַ ענדעל
אונד חנּענדדיק איז זײַנע שטעלונג! ווײַ גרויסאַרטיג פאָהרן זײַנע פּינגער איבער דיא
ווייטן פון דער האַרפּע! וואס פאַר אַ הייליקע אַנבאַכט ליגט איהם אויפן פנים! אונד
וואס פאַר אַ הימליש ליב, ווײַ אַמזפּט פיער, ברענגט ארויס פון זײַנע פאַרגלאַצטע
אויגן! — ווען ער האט געקענט, האבן דיא אַנדערן אויך זייערע חלקים געשפּילט, אויף
דיא איבריגע אינסטרומענטן, אונד דיא פּני הנבואים האבן צוא געווינגען, אונד דער
זעהער, אויפהעבנדיק זײַנע האַנדט צוא גאט האט ארויף געשיקט אַ תפלה וּבַה פאַר פּני
ישראֵל, ווען אַללע האָרשן צימבאַלען, שופרות אונד קולות האבן זיך פאַראייניגט אַללע
אין אײַנעם, אין אַ האַרציגן אונד אַ מעכטיגן הללו יה !

איך בין שיער אָפּאַכטיג געווארן, פון דער שטאַרקן באַוועגונג פון מייענע געפירלען
מיין האַרץ איז שוין פּענט צערגאַנגען פון דעם זיסן האַרפּן-שפּיעל. דיא טרערן
זענען מיר געלויפן פון דיא אויגן. קיין מאַהל נישט פריעהער האט דיא האַרמאניע פון
מאנע מיד אזוי שטאַרק געריהרט !

דער זעהער האט אַצינד אויסגעשטרעקט זײַנע האַנדט אונד האט געבענשט זײַנע
תלמידים מיט דער ברכה בּהנים. דיא שטודענטן זענען זיך צוא גאַנגען. שמייעסנדיק
אײַנער מיט דעם אַנדערן, אָדער מיט דיא פּראָפּעסאָרן, אײַנגע זענען צוא געקומען
צום פּרינצן יהונתן, אונד מיט באַווייזע פון גרויסע פּבּוד אונד טיעפער ליעבע, האבן
זיי איהן באַגריססט. — „ווער“ האב איך דען פּרינצן אָפּרעג געמיינט, „איז יענער ווײַנער
מאן וואס האט געשפּיעלט אזוי ווײַנערליך שאן, אונד געטליך ערהאבן, אויף דער האַרפּע“

„אט געה איך איהם ארים געהמען!“ האט ער געענפערט, „זעהט איהר ער קומט שוין!“
 „דוד!“ – „מיין פריינד אונד פריינד!“ – גרויסע האט מיר געשיינט, איז גיווען דיא
 פרייט אויף ביידע זייטן, צווישן דעם פריינד אונד דען הארפעניקטן, דער ערשטער האט
 געקענט מיט א געפיהל פון ברענגענדיקער פריינדשאפט אונד דער לעצטער מיט גנוות,
 אונד דאך האט מען גיט געקאנט זעהן, וויא זעהר ער האט ליבע דען פריינד. – „וויא
 לאנג ביסטו שוין דאך אין דער שולע פון דיא גני הנביאים?“ האט דעם קאנג
 שאול'ס זין געפרעגט, נאכן ארימגעהקען, דעם פאסטיד פון בית לחם. „איך האב גע-
 מיינט אז דיא ביסט נאך אין בית לחם.“ – „איך בין ערשט אפאר וואכן דאך, ענדעלער
 פריינד.“ האט גענוות געענטפערט דער יונגער פאעט, מיט אקיק פיל פון פריינדשאפט,
 ווען גיט פון ליבע. „דער הייליקער נביא שמואל, האט נאך מיר געשיקט איך נאלל
 אהער קימען שטודירן, האב איך איהן געמוזט פאלגן, אונד איך שאמ'ן מיר אויך גליקליך
 א פלמיד צוא זיין פון א זאלבן באריהקטן לעהרער.“ – „איך פריי מיר זעהר באריכער,
 מיין טהייערער דוד! אט דאך איז מאקי ביין ארט, אט דאך בארפסטע זיין, דיא ווייכט
 עס אזוי גיט וויא איך, בייע הויכע באשטימונג, דער דערנאחטער פון גאט! בארף זיך
 אביסל צוא גרייטן צוא זיין גרויסער פקודה. – דער פריינד האט עס געסען געקענט
 אין א טראנוועריגן טאן, האטש ער האט עס אפער גיט געפיהלט, דוד האט איהם גענימען
 באיי דער האנד אונד אן א ווארט צוא רעדן, ווארס וויערע געדאנקען זענען אין דעם
 אויגן בליק גיווען באשעפטיגט מיט דעם אייגענעם געגענשמאנד, זענען זיי זיך געארייכט
 געשפאצירט. מיט מייע אויגן האב איך זיי פאלייט מיט טיעפן אינטערעססע, מיט א
 פארלאנגען געסען מעהר צוא וויססן פון דעם ענדעל אונד שאנען יונגן מאן, וועלכן וויא
 עס שיינט, דער פריינד האט אזוי ליבע. – דער זאל איז אצינד גאנץ ליידיג געווארן
 א חוץ דעם רואה, צוא וועלכן איך בין צואגעגאנגען, ווארס עס האט זיך מיר אויסגע-
 דאכט, אז ער ווארט אויף מיר. – „קומט מיט מיר אין מיין חדר אריין, מיין דערד פון
 גינה.“ האט ער צוא מיר געוואנט, מיט א נאטירליכער דאפליקייט, „אז דער פריינד
 איז אנוועק געגאנגען מיט דעם יונגן שאפער דוד, וועט איהר מן הסתם מוזן אביסל אל-
 לייין בלייבן, וועלל איך אצינד אויסהארן, וואס איהר האט מיר צוא זאגן אין דער עיליחות
 פון אייער קאנג. –“ איך בין געבליבן איבער אשעה מיט דעם איש האלקים, דער
 שרעק, וועלכן איך האב געפיהלט אין זיין געגענווארט איז אויף קיין אופן גיט בלייבער
 געווארן, וועהרנד א טיעפעס געפיהל פון קינדליכער ליבע איז נאך צוא געקומען, ווען
 איך וועלל צוריק קומען, וועלל איך אייערער מאנעכשאפט איבערגעבן זיין ענטפער אויף
 אייערע שאלות. ווען דיא רעדע איז געווען איבער דעם קאנגיס קראנקהייט, האט ער
 צוא מיר זעהר ערנסט זאג געמדין. – „פריינד, איהר וועט געפינען שאול'ן אן אימ-
 גליקליכן מאנארך! דער גייסט פון גאט האט זיך פון איהם דערווייטערט פאר זיינע זינד
 אונד אימגעדארקאמקייט, ער איז צוא באממליידן, זיין צעפטרעט וועט פון איהם פאלד
 אנוועק גענעמען ווערן, אונד אפ געגעבן איינעם, וואס גאט האט שוין געאלבט.“

דער זעהער האט אינגעסען פאמענקט, וויא איך האב געהאקט אקוק אויף פער-
שידענע מנלות געשריעבן אויף פארמעט, האט ער זיך צוא מיר אן געריפן. - „איך
זעה אז אידר האט שטארק חשק צוא וויססן חדשות, אט דיא מנלות זענען פולל דען
פארמשריט פון דריי הונדערט אונד ניינציג נאחר אין וועלכע, דיא שופטים האבן דע-
נירט פון יהושוען ביז אויף מיר אליין, דער לעצטער שופט אין ישראל! דארט אויבן
איז דער ספר יהושוע, געשריבען פון איהם אליין ביז געליבע זאג פאר זיין מוים, אונד
איך האב עס משלים געווען. דיא פינף גרויסע מנלות אין פורפונגע שידלאה, דארט
געבן דעם פענצטער, ענטדאלטן דיא פינעף ספרים פון אונזערן גרויססן געזעץ-געבער
משה. זיי זענען באיי אונז הייליק, אלס דיא ווערסטער וואס אונזער גאט האט צין איהם
געקעמט. יענע קליינע מנלה אין דעם וילפערנעם שידל איז געשריבן פון דעם יונגן
הארפעניסטן, „דיא געשיקטע פון רות“ וועלכע איז געווען דיא מיטער פון זיין ווידן, אויף
מיין פארלאנגען האט ער געשריבען דעם יחוס פון זיין פאמיליע אלס ער איז גאך גיין-
צעהן נאחר אלס געווען. עס איז זעהר שאן געשריבען, ווארם אט דער יונגער מאן איז
פון נאטור א פאעט אחוץ גאליבער באגייסטערונג, „איך פיהל אשטארק אינמערעססע
אין דעם יונגן הארפעניסטן, מיין הערר“ האב איך געזאגט, „אונד מיט אייער רשות,
מאכט איך גערן לייגענען זיין ספר.“ -

אין אט דעם אויגן בליק איז צריין געקומען איינער פון דיא זיבן פראפעסארן.
פון דיא גני הנביאים, אונד פון זיין פנים האט מען גקאנט אראפ לייגענען, דיא גרויסע
קוראשוע, וואס א הייליקער מענש פיהלט אין זיך, ווען, אחוץ גאט האט ער פאר גיינעם
זיין מורא גיט, אזא נביא וואס זאלל קאנען מוסרן, א קאנגי וויא אפראסמן בישר וואס
מוז אויך באזיגן אזא כח. אינעם צריין געהן האט ער זיך צביסל פארנייגט אקעגן מיר,
אונד האט זיך גלאזט געהן נעמען א ספר פון א פאליטישקעווען דער זעהער האט צין
איהם אזא געטהין: „נתן מיין זיך גיעב דעם פרינצן פון אשור דעם ספר „רות“ אונד
ווען דוא האסט צייט שרייב עס איהם אפ. ער וויקט צוא וויססן אללעס וואס ער
קאן, פון אונזער פאליטיק, רעליגיאן, אונד ליטעראטור וועהרנד דער קורצער צייט, וואס
ער גלייבט אין אונזער לאנד! אזוי וויא דוא ביסט פאקאנט מיט דיעזע זאכן, ווינט איך
אז דוא זאלסט מיט איהם גלייבן א קליינע צייט, אונד זאלסט איהם מיטטהילן אללס-
דינע וואס ער וועט דיר גאר פרעגן.“

איך האב דעם גרויסן נביא גידאקט פאר זיינער פריינדליכקייט, אונד גאך דעם
וויא דער יונגער לעהרער האט מיר געגעבן דעם ספר רות, האט ער מיט א פריינדליך
לאפעל, צוא מיר געזאגט: עס וועט מיר גרויסס פארנייגן מאכן, ווען איך וועל אייער
האכטייט קאנען געלייף זיין. - דער גאנץ איז זיך אונזעם געזאגט אין זיין חדר צריין
אונד איך בין גיבליבן מיט געזען איבער צוויי שעה עקזאמינירנדיק אין דיא מאנו-
סקריפטן (מגריידי) וועלכע זענען אויך פראכטפאלל שאן גישריבן מיט פארצירטע א-
הויפטן אין בריליאנטענע פארבן. דער האפליכער לעהרער האט מיך גיפירט אין א

חרר אויף דער טעראססע, וואס האט ענטראלען ספרים כמעט אין אללע באקאנטע
לשונות פון דער וועלט; עגיפטישע, אסירישע, פהאניצישע, אינדישע, אראבישע,
בבלישע אונד קהבים פינעם לאנד פרשיש פון גאנץ ווייט אים אָסטן אונד פון דיא אינז-
לען פון גרעקן לאנד פון גאנץ ווייט אים וועסטן, וואס דער נביא האט אין אלעפן פון
כמעט ניינציק יאהר, צינאויפגיאממלט פון ריינענדע אונד סוחרים, מאנעכמאל צאולנדריק
דיא עלצטע פון קאראוואנעס, אסך געלט פאר קהבים פון א ווייטן לאנד. —

„איז עמעצער דא? צווישן אייך אזוי גילענט, וואס פארשטעהט צוא לייענען אלע
דינע קהבים? האב איך גיפרעגט, האלטנדיק אין מיינע האנדט אשטארקן ספר צי-
אויפגעלעגט צווישן גראפע וילבערנע טאוולען אונד פראכטפאלל גישרעבן מיט, מיר
גאנץ אומבאקאנטע אותיות. — קיינער ניט, אחוץ אונזערן סתיערן פֿרעוידענט,“ (הוישט
בראש) האט ער גענטפערט. „ער אלליין פאויצט דיא קענטנעס פון דיא לשונות. אט
דער גרויסער אונד שווערער ספר אין איינערער האנד איז אן אראבישער פון ארץ
אָדום, וואס פאהאנדלט דיא חכמת הפוקדים. איהר זעהט אויפן טאוול איז אויסגישטאכן
דאס בילד פון דער שטארט — פון דעם „חרר החכמות“ וויא מען רעפט עס, זענען
מיר ארויס גינאנגען אויפן קארידאר, וויא ער האט מיר גינאולט וויין דיא אויסזיכט אויפן
ים הגדול גען וועסטן, אזוי וויא מיר זענען גינאנגען איבערן גארטן האב איך דערזעהן
עפעס א מין מערקווירדיגן עמוד (וילע) קינציג געארבייטעט. האט מיר מיין פירער
גינאנט: „דאס איז דיא איינציגע ווילע וואס איז איבערגעבליבן פינעם גרויסן טעמפל
פון בל, וואס איז אמאהל אט אויף דעם אָרט גישטאנען, אונזערע אבות האבן איהן צער-
שטערט נאך צוא יהושע'ס צייטן, נאר אַ דיא ווילע האט ער גיהייסן איבערלאזן, אלס
אנדענקען פון דער גרויסארטיגן ארטיטעקטור פון דער מאכטיגער נאציאָן וואס ער האט
גנצט גיווען. אצונד אָבער איז דער עמוד נאך מעהר פארהיט, אלס דער קבר פון
„שמשון הגבור“ וואס איז אמאהל גיווען א שופט אין ישראל.“

„איך האב היינט גילייענט אין א מגילה באיים זעהער“ האב איך מיך אנגעריפן,
„א דערצאהלונג פון דעם עברישן הערא, וועלכער איז גישטארבן אַהער ויבציק אָדער
אכציק צוריק, וועהרנד ער האט אומגינאָרפן אגרויסן מוהעאטער אויף דיא קאפ פון זיינע
פינג אונד מיט ווי ניד וועלכסט דערהרגט.“

„אמת! ער איז טאקי גיווען דער שטארקסטער, האטש ניט דער האכסטער פון
אללע מענשן, אונד איז עדל גישטארבן אין א נקמה איבער דיא שונאים, וואס האבן
איהם אויסגישטאכן דיא אויגן, שפעטער האט מען זיין גוף ארויס גענימען פון דער רא-
איגע אונד ער ליגט אצינד באגראבן געבן דעם עמוד, וואס איז אצינד גיווארן זיין
מצבה. — ווען ער איז גיווען שופט איבער ישראל פלעגט ער דאך וואהנען צווייא
יאהר פֿסדר, אמאהל איז גראד אין דער נאכט גיווען אן ערצייטערנעסס, אונד אויף
מארגן האט מען גיזעהן אז דיא ווילע איז גיווען אזוי שטארק אנגעבויגן אז מען האט
מוקא גיהאט אז ויא זאלל ניט אין נעדר רגע אימפאללן, אונד וואללט דענטמאהלט

איבערן דעם זאגן פליעגל פינעם פאלאץ. מען האט דעם שופט עם מידע גייען
גראד וויא ער איז גייעכסן מיט ווינע שבעים נקום, מיטן סענאט אונד מיט דעם נופער-
מאטאר פון דער שטאט, איז ער פאלד צוגעגאנגען צו דער קאלאנע, פאלייט פון דער
גאנצן דבר. אונד האט זיך געלענט ווינע האנדט, אונד ויך אפוסל אנטפארנדיק האט
ער באטאהליכן ווינע דער גלייך אנדערנישטעלט, דורך ויין מאכטיגן בת, דיא ווילע אזוי
וויא ווא שטעטט נאך היינטיגן טאג. דרוםאויף האט מען גידאכט נאך ויין טויט, אין
דעם טהעאטער פון דיא פלייטיג, אז אט דיא ווילע האט גיפידעלט ויין בת, וואל
אויף ויין ווינע מצבה. אצינד הייססט ווא גיט מעהר, עמוד דען" ואנדערן
עמוד שטיין".

אצינד האט מיר דער ווינער נכוא גיפידעלט דורך פערשיידענע דברים, וועלכע
נעמען אסאך גייען פאנאהנט פון דיא פרויען פון דיא שופטים, "נענער דער" האט ער
מיר גישייט אויף א גרויס ציכער, גיט פאנאהנט אונד במעט א דורכא. איז גייען פא-
וואהנט פון דער קובאשיוורטן נכואה, "דברא אשת לפדות" אין אט אויף דער טהור
איז ווא גיטאנען, ווען ווא האט מידע גייען דעם שופט אונד נענעראל, "ברק פון
אבינעם" אז ער וואל אנגרייפן דיא בארפארשן גענעם, וואס האבן גינעכטיגט א
טהיל פון ושראל. ווען עס האט ויך איהם עפעס גיט אזוי גילסט צו געהן פאר
מורא פאר ווינער גרויסן ארמעט, האט ווא מיט בעס אגייט גינעבן!
"ויללסט אפער אויף וואל געהן מיט דיר?"

"איז גיט גאט מיט דיר?" האט ער גענטפערט, "קום מיט מיין ארמעט אונד
אויף וועל מיר אנטגען שטעללן אקען סיכרא אונד אקען אלע ווינע הערשאדן,
נעחסטע אבער גיט מיט, וועלל אויף גיט ריהרן א פיסס פון א מענשן אדער פערד פון
דעם בארג דבור, וויא מיינע ארמעט ליענט." דיא נכואה האט אן געטהן איהר
אופד אונד דעם טיילקן שטאב האט ווא גינעכטן אין דער האנדט אונד איז מיט איהם
גינאנגען. דער באריכטער סיכרא איז גינאלאן גינארן, אונד פארליעדנדיק ויין רייט-
וואן אין דער מלחמה איז ער צווא פיס אנטלאפן גינארן, אונד דאט ענדליך באקומען
דעם טויט פון דיא האנדט פון א פרוי "געל" וואס אין איהר גינעלט האט ער געזיכט
ויך צו באהאלטן.

"אויף דענע דערנאךאלונג האב אויף גילענט אין דיא פתחים פינעם נעחער",
האב אויף מיינעם פיהרער נחן הנביא גענטפערט.

"וועט איהר אויף מסקא דערמאנען אז ווא האט מיט איהרע אייגענע האנדט
וויין קאפ אפגישייטן. מאן האט עס אדער גישיקט צו דבורחן, אונד דער שלוח האט
עס אט אויף דעם שטיין באזי דער טהור אנדער געלענט. ווא האט אבער בענש-
ליך באפוילן מען וואל דען קאפ צוריק שיקן, צו פארגאבן מיטן נוק, צו ויין מיטער,
וואס האט ארויסגיקקט מיט נאך פיעל ווייכער פינעם פענכטער אז איהר וין וועט

דאזא אנקומען אלס מנצח. לסוף האט מען איהם גיטראגן אויף א מקוה פון צווייגלאך,
א מויען, א פגור. —

ווען דאט דיא דאזיגע העראאזיגע גילעפט, "האב איך דען יונגן גבויא א-
פרעג געטוהן. —

"ארים צוויי הונדערט אונד פינפציג יאהר צוריק. — דאז איז א חדר" האט ער
ווייטער מיר דערצאגהלט, וואס דאט א שאנע אפער זעהר טראוועריגע גיטכטע. — א
הינדערט יאהר צוריק האט גילעפט א בראווער אונד אן עדעלער גענעראל, וואס האט
גיהייסן „נפסח". ער האט גיהאט אן עדעלע מאכטער „פיהגענא. פאר איהר אויססער-
ארדנטליכער שאנקייט אונד וואגטן באראקטער האט זיא א יעדער זעהר ליעב געהאט,
איהר העלדן מוטעהער פאטער האט זיא כמעט פארגאסערט, וועהרנד זיא האט איהם
באוויזן זיא ליעבע פון א מאכטער מיט אן אומפארגלייכנדיקן פייער אונד צארטקייט,
עס איז גיווען ליעבליך אן צוא קוקן, ווען זיא זענען גיווען ביידע אין איינעם, ווא זיא
ער האט מיט א גרלות פאטראכט איהר ליעבליכן פנים ליענענדיק אין איהרע גרויסע
היממל-בלאווע אויגן אומבאגריפענע טרייע אונד דאס טיעפסטע קינדליכע פארטרא-
ווען, ווען זיא האט צוא איהם ארויף געקוקט. ווען ער פלעגט אהיים קומען פון א
מלחמה, איז זיא הימל גיווען זיא ערשטע, וואס פלעגט פון דעם הויכן טהורם פון זיין
קאסמעהל שוין פון דער ווייטן דערקענען זייע הויכע גישטאלט, אונד אויף זיא ערשטע
איהם אנטקענען צוא לויפן, ווען ער פלעגט אן קומען צום מויער, מיט אנגיטרייא פון
אונגענדליכער פרייד איהן צוא באגריססן, אונד גאט דאנקענדיק וואס ער איז געשלוס
צוריק געקומען, וועהרנד ער פלעגט אויף העבן דאס עדעלע קינד אויף דעם זאמל אונד
פלעגט זיא ציטיריקן צוא דער גיפאנצערטער פרוסט אונד קישן איהר ראנגדיקעס מיל-
כען אונד זיא באקעלאך מיט פריידן-טרייען אין דעם גבור החלום אויגן אונד מיט זיא
ליעבליכסטן ווארטער פון צופריעדנעם פארגינגן אויף זיא ליפן. ווען ער איז צוריק-
גאנגען אין זיין באלאץ, פלעגט זיא מיט איהרע דיניקע פינגערלאך איהם אפ בינדן
דעם בראנדענעם העלם, איהם פארקעמען שאן זייע גראווע לאקן, אונד זיכן איהם
באקוועטעס אונד גליקליך צוא מאכן אויף אללע דיא מווינד אופנים, וואס אומענאא-
מישע קינדליכע ליעבע איז גאר אומשטאנד אויס צוא דענקען אונד צוא טוהן. קיינער
קאן נישט גלייך-גילטיג זיין אקעגן צוא ליעבע ופפרט א פאטער וואס האט זיין קינד ליעב
ביז צוא משוגעט —

אמאל איז דער קאניג פון עמון איבערגיפאלן דאס לאנד פון יעדער זייט גרדן,
יפגהן האט דאס פאלק בוחר גיווען זיי צוא פיהרן אין דער מלחמה אונד האבן איהם
טאקי גימאכט צום שופט איבער זיא אונד צום הערן, זיא האכסטע מדרגה אין דעם
לאנד. פיהגענא איז גראד דענסטמאחלט גיווען אין זיין הויז אין מצפה מיט איהרע
פריינדיגען. אלס א שופט איבער ישראל האט ער גיזאלטט וואהנען אין דמה, ווען ער
וועט צוריק קומען פון דער מלחמה, דרומאויף האט ער גישקט גאך איהר אז זיא זאלל

קימען גען רמה מיט ווין שוועסטער, אט דעם פאלאץ פון דא שופטים פאר איהם גרייט ציא מאכן. אכצעהן יאהר האבן אונז דא פליישתים גיהאלטן בהכנעה, אונד מיר האבן אזוי לאנג אויף קיין שופט ניש גיהאט, איז דער פאלאץ פון דא שופטים אויף פארוויסט גיווארן. דא בתיבה פון אזא גבור החיל וויא יפתח האט א יעדן ווער גיפרייט, לכן האבן זיך אלע ציגאוויפגילעגט מיט אללעמען וואס איז נויטיג גיווען, דען פאלאץ פינעם גינעם שופט צוא פארציערן אונד באקוועם צוא מאכן אונד דא ליעבע טאכטער האט ניש גע- שפארט קיין שום מיה, דען פאלאץ באלד פארטיג צוא מאכן פאר איהר דערהאכטען, אונד אבער אלסדינג געליעבטן פאטער. - אונטערדעסן האט זיך יפתח אנגיגרייט פון דער מורה וייט פינעם יודן, צין א שטארקער מלחמה מיט דא שונאי ישראל. פאר דער מלחמה אבער, אזוי שטעהנדיק צווישן זיינע שרי אלף ושרי מאות, האט ער אויפגע- העבן זיינע רעכטע האנד צוא גאט אונד האט א גדר געמייך, מיט א הייליקער שבועה גאך דער צוא, אז באם גאט וועט מוסר ווין דא עמונים אין זיינע האנדט, וועט ער אהיים קימענדיק בשלום, דאס ערשטע, וואס עס וועט ארויסקומען פון דעם טויער פון מצפה, איהם אנטקעגן אויב א מענטש, וועט ער עס מקדיש ווין אונד אויב א ביהמה מקריב ווין צוא גאט. דער גבור החיל האט וועניג חושד גיווען ווער אונד וואס דאס וועט ווין! - פהיגעניא איז מיט דער איינריכטונג פינעם פאלאץ אין רמה שוין פארטיג גיווען, אונד וייט עטליכע מאג האט זיא שוין ניש גיהארט קיין שום חדשות פון איהר פאטער, האט זיא זיך גידאכט, אזוי וויא מצפה איז אסך גאנצטער צום יודן, וועט זיא דארט גיכער עפעס גיוואהר ווערן פון דעם באפינדן פון איהר געליעבטן פאטער, לכן האט זיא גיאילט גען מצפה מיט איהרע בתולות אונד פרייגנדיקען. קוים איז זיא אריין אין דער שטאט איז א שלית אן גילאפן גען מצפה, אונד האט גימקלדט אז אגרויסקע מלחמה האט זיך ערשט גיענדיגט, אונד יפתח האט מנצח גיווען! דעם געכסטן טאג האט מען שוין פינעם טהורם גיועהן יפתחן מיט עטליכע רייטער גאלאפנדיק, אבער דעם טהאל צוא דער שטאט צוא. דא גאנצע שטאדט האט גיאילט צוא דעם טויער, צוא באוילקאמענען אונד צוא באגריסן דעם וועגער, געבן טויער אנקימענדיק, האבן זיי אפגיטערטן אביסל דעם וועג, פאר דער גילעבטן טאכטער פהיגעניא, זיא וואלל גאנץ גאטירליך דא ערשטע ווין דעם הויף געהערטן אונד באגליקטן פאטער צוא באגריסן, איז זיא בראש גיגאנען פון א חברה מיידלאך, קלאפנדיק אויף קליינע פייקלאך אונד טאנצנדיק מיט גרויס שמחה אקעגן דעם פאטער.

אזוי באלד וויא יפתח האט דערועהן זיינע אימשולדיקע, הערצענס געליעבטע טאכטער, פריש אונד פראהליך, זינגענדיק אונד טאנצנדיק, צוערשט ארויס טרעטנדיק פינעם טויער האט זיך ארויסגעריסן פון דעם העלדנס הארץ א גוואלד, דער זיגאל פון אן אימבעשרייבליכן שמערץ! אונד אראפשפרינגענדיק פון זיין פערד, האט ער צוריסן זיינע קליידער, אונד זיך באדעקנדיק דעם פנים, האט ער דא הייסטגיליבטע טאכטער ניש גיוואלט ארים געהמען אונד קישן, וויא געוואהנליך, ער האט גאר גיהאלטן אין איין

שריען אונד אין איין געוואלדען ; - אף ! מיין טאכטער ! אף ! מיין קינד ! פאר וואס
 ביסטע אהער געקומען מיר ארויס צוריקסן מיין הארץ ? - האט זיא זיך אנגערופן
 צין איהם, וועהרנד אלע זענען גישטאנען וויא פארשטייגערט פון שרעק וויא פון דעם
 בליטץ גיטראפן, - „פאר וואס ביסטע אזוי טראוועריג פאטער מינער ? ביסטע ניט
 באדעקט מיט כבוד אונד נצחון ? האט דיר גאט ניט גיבענשט, ישראלס פיינדע צוא
 שלאגן ? איך בין געקומען דיר אנמקענן וויא א לעבעדיקע טאכטער, איך בין ארויסגי-
 גאנגען צוא ברייסקן דען כנצח במלחמה, דעם פארטליגער פון עמון, צום סוף בא-
 האלטסטע דיין פנים פאר מיר אין טראווער ? ביסטע, אף, מיין פאטער אפער ביסטע
 פארנוינדעט אונד סטהיט דיר עפעס וועה ? -

„פאר וואס זאלל איך ניט באהאלטן מיין פנים אונד ניט ביטער וויינען ?“ האט
 ער אויף איהר זיסס פנים קקענדיק אזוי וויא א צערשטערטער גענטפערט : האר נאר
 מיין קינד ! איך האב אנדער געטהין צוא גאט, ווען איך וועלל באגליקן אין דער מלחמה,
 איהם מקריש צוא ויין דאס ערשטע וואס וועט מיר גיהערן אונד עס וועט מיר צוערשט
 באגעגענען אהיים קימנדיק. ועה ! דוא ביסט געקומען אה ! געוואלד ! מיין טאכטער !
 א גזירה צוא ווערן, ועה אזי מיר ! - הלואי וואלט איך בעססער גיווען אימגעקומען אין
 דער שלאכט, גיפאלן אין עמונס האנדט, א גיפאנגענער שקלאוו וואללט איך בעסער גע-
 וואלט ויין, עהדער מינע אויגן וואלטן דיר דערזעהן ! - איך האב גישווארן צוא גאט,
 אונד איך מוז פארלירן, ועה, ועה אזי מיר ! מיין קינד ! - אלע מענשן, אלט אונד
 יונג בחורים אונד דיא מיידלאך האבן אויפגיהעבן וייערע קולות אונד האבן געוויינט,
 ביטערליך געוויינט האנדנדיק וינע ווארמער. נאר דיא לעבליכע פהיגעניא, מיט אפנים
 וויס וויא אלפאסטער, אבער מיט אפעסטער שטיממע, האט זיך אנגערופן צום דער-
 שלאגענעם זענער :

„מיין פאטער ! האסטע גישווארן צוא גאט, קאנסטע אויף דיין שבועה ניט עובר
 זיין ! טהיע מיט מיר וויא דיין נדר זאגט ! - האט דיר גאט ניט גיגעבן נצחון איבער
 דינע פיינד ? האט ער דאך דיין נדר מקבל גיווען, וויללסטע אצינדעס ניט מקיים זיין ?
 אדער זאלל איך ניט וועללן ברענגען גאט דעם קרבן ? - גיין, מיין ערעלער פאטער !
 איך בין פארטיג מיר אפ צוואגן פון דער וועלט, אונד מיט מיין גזירות האב איך אפ-
 גיקויפט דיא פרייהייט פון מיין געליעבט פאלק. “ -

„אף אונד ועה אזי מיר, צוא טהייער באצאלט מיט דעם גזירות פון מיין איינצי-
 גער נחמה, מיט דעם פארלוסט פון דער איינציגער האפנונג מינער, קיין אנדערע קינדער
 האב איך ניט, אף, זיסטע טאכטער מינע !“ האט ער גישריען אונד האט אפאל גע-
 טהין אויף דעם האלדז פון דער ערעלן טאכטער, אונד אין שטומן שמערץ האט ער
 זיא לאנג נאך גיהאלטן צוא גיפרעסט צוא דער שטאהל-געפאנצערטן ברוסט, ענדליך
 האט ער זיך אויפגישטעלט מיט א גזירות, אונד מיט א הייזערדיק קול האט ער אנגשריי
 געטהין : גיין ! דוא זאלסט מיר ניט פארלאזן ! גאט דארף ניט דען קרבן פון מי-

מינר. יפ'תח'ס טאכטער זאלל לעבן ב'ר'ך ב'ל הארץ, גיין! זאג איה. "!"

"מיט וואס זשע וועסטע אפצאהלן, א מיין פאטער ביין גדר אונד ביין שבועה צוא גאט פארן נצחון? איה בין גיט מעהר ביינע! ביין גדר האט מ'ך מ'ך ד'י ש גיווען צוא גאט. לאמיר בעסטער לעבן אפגישייד פון דער וועלט, נאר הקדש צוא גאט געהער דא וואלטט עובר גיין איה דער שבועה, וואס האט דיר גיגעבן דעם נצחון."

"אמ'ת! - קיינע האפנונג איז מעהר גימאה פאר מיר - גיין - קיינע גיט - איה! דא מוזט פון מיר אונזע, איה מ'ז ד'ך פארלירן, גיט קיין אייניקלאך אונד גיט קיין טאכטער! האט ער מיט טייערן שטערצן געשרען וויא אנוילדער. אונד פאלד דערנאך האט ער פליצט אונז געטוהן מיט א פעסט קול:

"מאך ד'ך פארטיג מיין טאכטער א גיזרה צוא ווערן."

"גיט אזוי גיט - איה גיט אזוי גיט, מיין פאטער!" האט זיא הארץ צורייסנדיק אנגשריי געטוהן, ווען ער האט איהר גימאכט אציין אז זיא זאלל אפטרעטן! "ביין גדר זאגט גיט אין וועלכער שעה, ביין שבועה באציין גיט דעם גאט. איה בין מקבל דעם גדר, גיין דאס שרעקט מ'ך גיט אפ. - נאר צוויי חדשים צייט האב איה מיר געוואלט אויסגעטן, איה מיין פאטער, איה זאלל מ'ך גיט קאנען גרייט מאכן פארן קרצן אונד מ'ך מקדש צוא גיין צוא לעבן אפגישייט, נאר פון גאטס וועגן."

מיט שטחה האט זיך דער פאטער אנגיחאפט אין איהר פארשלאגן, אונד האט איהר גיגעבן רשות צוא געהן מיט איהרע חבתות. אונד ערשט נאך צוויי חדשים זאלל זיא ווערן א גיזרה.

דער יונגער פראפעט נתן האט זיך דאך אפגעריחט אפילו, איה האב מ'ך צוגע-הארט צוא גיין דערצאהלונג מיט טייערן אונד שטערצליכן אינטערעסע. ענדליך האב איה איהם אפרעגט געטוהן: "האט יפ'תח מאקי באמ'ת מקדש גיווען דיא שאנע בתולה, זיינע אימשולדיגע טאכטער פאר א גיזרה ב'ל ימיה?"

"נאך גיט אנדערס!" האט ער מיט טראוועריגקייט גענטפערט. "זיא איז פאלד אדער ציא געקומען, דאך איהרע טראוועריגע צוויי חדשים צוא פארלעבן. אללע טאג פלעגט זיא ארויסטעהן מיט איהרע חבתות אין א וואלדעלע גיט ווייט פון דער שטאדט וויא א הייליקע נביאה האט פארזיך גילעבט אונד פאר איהר האט זיא זיך אויסגייוויינט איהר הארץ, אונד פאקלאגט איהר אפשייד פון דער וועלט. ווארס א טהאטיג אונד פרובט-בארעם לעבן איז גיט נאר א געוועזן ב'ר'כ'י השבע, עס ליעגט שוין אפילו דער חשק דיא תשוקה צוא מוהין, צוא לעבן, אונד מעלה פירות צוא גיין, אין דער יונגסטן פריאה, האט מען שוין צוא שטעקסן פון אונד בתולה, פילל פון פרישן לעבן, פון שפראצנדיקער יוגנט אונד פון דעם רייכסטן האפנונגען! זיא זאלל זיך פון דעם אללעם פרייוויליג אפזאגן; דאס פרישקייט איהרע צוא לאזן וועלכן דיא דאך זאלל פארשטען יוגנדיליכע פרייד, אונד אין מיטן פון דעם בעסטן אונד הנאהדיקן לעבן, פריי אונד וואלדיק אפצושטארבן, יעדן טאג, יעדע שטונדע, יעדנדיק אללע פריידן, פיהלנדיק דיא ויסעקע פארנעגן, אונד

נישט דארפן הנאה האבן, דאס איז הינדערט מויערנד מאל צו שטארבן אדער טאג,
 אנדערשער קרוב דער פון קאן נישט זיין; מיט דער הילף פון דער נביאה פלעגט זי
 אסאך מלפני זיין, זיך באשטאפטיגן מיט הייליקע פאטראסטונגן, זיך גיוואהנען מיטן גע-
 דאנקען אין א לעבנדיג אונד זיך מקדיש צו זיין פאר א נידה. — ענדליך איז דער מאג
 געקומען ווען דער גדר ואלד באזאחלט ווערן. דער אומגליקליכער פאטער איז דא גאנצע
 צייט פון דא צוויי חדשים געוועסן אין מצפה אן געטהן אין א נאך אונד אש אויפן קאפ,
 אונד האט מיט קיין מענטשן קיין ווארט נישט גערעדט. דערנאך איז ער אהער געקומען
 אונד האט מיט זיינע אייגענע האנט אויפגעוועט א הייזל דארט אין יענעם מאל, וואס
 איהר קאנט געהן פון ראנען. — אין אט דעם חדר איז געוועסן דא שאנע, בתולה אנגעגהן
 אין היינע ווייסע קליידער אונד מיט א גלומען קראנץ אויף איהרע שאנע צילאמע דאר
 ביז פאר גאנצ, דער נאך האט זיך אויפגעהבן מיט איהרע חבירות, וואס האבן אג-
 גיהויבן צו באקלאגן מיט הארץ צורייסנדיקע קולות דעם שאנעם קרוב. מיט פעסטעם
 שריט אונד מיט א גרייט הארץ איז דא געדלע העלדן געגאנגען פאראויס, אונד וואס
 ווייטער זי איז געגאנגען, אזוי שטארקער איז געווארן דער נאכער אונד דאס גישרי, דאס
 זיינען אונד דאס קלאגן פון דא ווייטער אונד פון דא בתולות פון דער גאנצן שטאדט,
 וואס ס'איז נישט געווען דאס באקלאגן פון א מת וואס מען פיהרט איהם צו באגראבן,
 יענעם איז א וועהמאג וואס קאן נישט געדאלפן ווערן, דאך אבער געהט א לעבדיגע, א
 פרישע, א געזונטע, א שאנע אן געדלע אונד אייגענע, דא ליעבליכסטע יונגפרוי אין
 ישראל מלא זיין דעם איבעראיילטן גדר פון אן אומגליקליכן פאטער, זי געהט, אשאמץ
 פון שאנקייט, אן אוצר פון גוטשקייט, אפגעריסן אונד אפגישטייט פון דער וועלט אלליין
 אין אטאלד איהר ויססעם יונגעס לעבן אפ צו לעבן, דאס האט געריסן צוויי הארצן,
 יונג אונד אלט, אונד אפילו גבורי החיל וואס האבן אפט אין מלחמות געקומט דעם מוים
 אין דא אויגן מיט אן אומפאנעגליך איינערן הארץ, האבן זיך אצינד ווערען טרערן גע-
 קוקלט הייס אונד ביטער, באיי דעם אנגליק פונעם מענטשליכן מלאך וואס געהט מיט
 אט העלדן מוסא זיך מקריב צו זיין פאר איהר לאנד, פאר איהר פאלק! — געבן דעם
 הייזל איז געשטאנען דער שטרענגער פאטער מיט א פינגער פיגור אונד אנגעגהן אין
 שווארצע מראנעריגע קליידער. ער האט אויסגעזעהן מעהר ווי א שווייגערנע פיגור אלס
 א לעבעדיקער מענטש. אונד פון דא דאבער אונד פון דא מאנערן פון דער שטאדט
 האט דער עולם צוגעזעהן דא שרעקליכע צערעמאניע.
 דער ליעבליכער קרוב האט זיך ציקישט מיט איהרע חבירות, אונד זיך אויס-
 רייסנדיק פון ווערע ארים, איז זי צו געטרעטן צין איהר פאטער, אונד קניענדיק פאר
 איהם האט זי איהם געבעטן, ער ואלד איהר מוחל זיין, אויב זי האט איהם א מאל דער
 רונט, אונד ואלד זי גענשן פאר איהר לעבדיגן מוים. — ער אבער האט זי אין דער
 גוף אויף געגעבן אונד האט צין איהר געזאגט, אלליין פאלגנדיק אויף דא קניע פאר דער
 טאכטער, וואס האט אצינד אויסגעזעהן עפעס גאר ווי א הימלשע געשטאלט; — אף,

מ'הויער לאַמעלע מיינס! לאז מ'זע בעסער פון דיר בעטן מ'חלה, פאר מ'זיין איבעראיילט גדר, אונד פאר דעם, וואס איז בין געצווינגען היינט. איהן צוזאצאהלן! — פאללנדיק אויף זיינע קניע, האט ער זיין פנים אונזעק געקערט, ער זאלל נישט זעהן דען זיססן פנים איהר, וועהרנד זיא האט ארויף געלעגט איהרע אלפאסטערנע האנדטעלאך אויף זיין קאפ אונד האט אזוי געזאגט; — „איך האב גאר נישט, וואס מ'זאל צוזא זיין מ'זיין ליעבן פאטער! איך בין גרייט מ'טלא צוזא זיין דעם גדר פאר דעם געזון פון מ'זיין לאנד, פאר ביין קבור, פאר גאט, אונד פאר דאס פאלק יש'ראל! — אצינד זייט מיר אלע געזונד! — אן אויגן בליק איז זיא איהם געלעגן אין דאס ארם, דער נאך האט זיא איהם מיט א זיי-געזונד א קיש געגעבן אויפן שטערן אונד האט זיך פון איהם אויס געריסן, אונד מיט פערסטן טריט איז זיא צוזא געגאנגען צוזא דעם הייל, דאך איז ארויס געקומען דא גביאך אונד האט זיא מקבל געווען אונד האט איבער איהר פנים אונארף געשטן אנוויסן שלייסער אונד איז מיט איהר פאר שווינדן געווארן. דער פאטער איז אבער אן אויגן בליק נאך געבליבן שטעהן ווי א צישטערטער. אונד וויא איהר ענגל געשטאלט איז אונזעק. האט איהם דער שמערץ פינעם אייביגן אפשייד באוואלט אונד איז אנדער געפאלן אויף דער ערד ב'וואסטלאז אונד איז געלעגן וויא אמוטער. —

„עס איז א ביטערע טראגעדיע געשיקט,“ האב איך מ'זיך אן געריפן, זעהנדיק אז דער גביא איז שטיל געווארן. — „האט איהר פאטער נאך געלעבט? —“

„דער אימגליקליכער פאטער איז ביין מאהל נישט מעהר פראחליך געווען. ער האט נאך געלעבט אפאר פינצטערע אונד וויסעט נאך, א מעלאנכאלישעס, טראגעדיעס לעבן. נאך אפאר שווארץ גע'הרגעטע, אחר האבן אנעק געמאכט אן אימגליקליכעס לעבן ווארם ער איז נישט מעהר פארויף געווען נישט פאר מ'לחמות אונד נישט צום רעגירן נאך איהר גיורות האט ער זיך ארויס געבלאנקעט וויא אשאטן, וויא ער האט געטאגט האט ער נישט געמאכט ביו זיין שמערץ זיין ליד, אונד זיין פיין האבן אזוי לאנג געברענט אונד געשריפט, געטריקנט אונד געדאקט דאס פאטערליכע הארץ, וואס האט זיך מ'זיך באשולדיגט דער רוצח געווען צוזא זיין פון זיין אימגליד'דיג קינד, ביו ענדליך האבן דא אויסגעטריקנט גליעדער נישט מעהר זיך גיקאנט אין איינעם האלטן, אונד פון זיין קאך-פער זענען דא גליעדער אראפ געפאלן איינס נאכן אנדערן, דען לעבנס גייסט האט ער אבער נאך באהאלטן ביו צום לעצטן אויגן בליק, זיין קאפ ריט אויף אן אויגנע (בלי) וואס ענטהאלט דאס אט פינעם ליעבליכן קינד נאך איהר טויט.

איך האב פינעם הארצן געדאנקט מיינעם אינטעליגענטן פיהרער, פאר דער ריהרנדיקער געשיקטע, אונד האב פאמאכט דעם חדר איבערצייט, מיט גינעס אונד צארטערן אינטערעסע, וויא עס האט פארבראכט איהרע לעצטע טאג, דא אימגליקליכע, אבער אויך דא ליעבליכסטע, מיטגליסטע אונד פרימסטע פריגעגיא. — אצינד האט ער מ'זיך ארויסגעפיהרט פון דער שטאדט, צום בארג-טהורם, וואס פון זיין שפיץ האב איך צום ערשטן מ'זיך אן מיין לעבן דערזעהן דעם מאכטיגן ים פון דעם ארץ המערב. איך

בין אנדא ניש אימשימאנד צוא באשרייבן, דיא גרויסארטונגקייט פינעם אנבליק, דיא בע-
ווענונג פון מינע געפיהלע האבן אויף א מינוט בארויבט מיין לשון, אויף בין געשטאנען
אונד האב געקוקט, געשטוינט אונד מיר פארווינדערט אפער דיא אימבאגערענצטע
ווייסקייט. דיא לופט איז געווען ריין וויא אקריסטאל אונד ווען דיא זין האט זיך אן
געהויבן אראפ צוא וועצן, אונד האט באשיינט גענעם שקאלן גארטל וואס מיר האט זיך
געראכט דער הארצאנט צוא זיין, האט עס נאר אויסגעוויזן וויא א בריליאנטענער
שטרוים וואס רינגלט ארים דיא גאנצע וועלט. אזוי האט עס זיך מיר אויסגעראכט—

מיין פיהרער, וואס זיין בחנענדיקע מאניערן, אונד דיא פיינקייט פון זיינער
שפראכע, דיא קליגשאפט פון זיינע אויסדריקע, אונד דיא טיעפיקייט פון זיינע געפיהלע,
האבן מיר מעהר אונד מעהר צין איהם צואגעצויגן, האט דעם פאר שטאנד, וויא אזוי
איינעם צו באלעהרנען אהן גדלות, אונד באווענדיק די קענטניסס פון דער געשיכטע פון
זיין לאנד, האט ער גאנץ נאטירליך מיר אזוי פיללעס, אונד אינטערעססאנטעס
ערקלארט, וויא פילל נאר מיין קליין מוחל האט גיקאנט פאר געהומען. — ער האט מיר
אנגעטייט וויא יפו איז, א באריהמטער ווע-האפן, פון ראנען קאן מען עס נישט זעהן.
האט מיר אן געריפן מיטן נאמען דיא בערג, דיא טהאלן, האט מיר אן געוויזן וויא דער
יבנה לויפט, וויא דער הר נבו איז, פון יענער נייט יבנה, אונד דען ים סדומי עס המלח.
מעהר גען מורה נויט. — אויף אונזער ריקוועט זענען מיר אריבער געגאנגען דעם מהאל.
וויא פיהגעניא האט אנגענהא אגורה געלעבט, וואס הייסט אצינד, „נחל שבו עה“ א
זעהר מראוועריגער פונקט, אריסגערינגלט מיט פעלונס ארים אונד ארים, אונד זייט
הינדערט יאהר, האט דאך קיין מענטש נישט באארבעט דיא ערד, אונד אפילו פיה האט
מען דאך נישט געפאסעט, א הויפן שטיינער באוואקסן מיט גראס באצייכנט דעם ארט
פון איהר הייזל. — אויפן וועג האבן מיר פאססירט א זעהר שאנעם גארטן, אונד זענען
באלד אן געקומען צין א גרויסן מאאלעאוס (קברות מלכים) וואס איז אצינד א חורבה
אונד האט אפנים וויא א בנקן פון אלטע צייטן, ווען דער נביא האט געזעהן אז אויף איי-
טערעסירע מיר, האט ער זיך אנגעריפן; — „דאס ריפט מען“, קבר יהושוע“ עס איז
אבער דאך נאך אקבר אין דעם הר בית-אל, וואס דיא בני בנימין דאלטן עס פאר
יהושוע'ס קבר. בלתי שום ספק אז דאס איז געבאוועט געווען פון דיא אבאלעדיקע
בנענים פאר אמלך ווייזערן, אונד בין אויף נישט מסופק אז יהושוע'ס גוף איז אויף דרינגען
געלעגען, מינדעסטנס אזוי האבן מיר עס בקבלה“ וועהרגט אויף האב מיר דיא נאך בא-
טראכט, אונד האב מיר דערמאהנט אין אללע דיא גרויסע אונד ווינדערליכע זאכן וואס
דער גרויסע העלד יהושוע דער געסטער מלמד פון משה איש האלקים האט פאר זיין
פאלק געטהון האט עס מיר וועה געטהון צוא דענקען, וועלכע כפוי-טובה ווינע נאציאן
זענען פאן זאלל זיך גאהר נישט קימערפון ווינעט וועגן אונד אזוי פארלאזן דעם קבר פון
זאם העלדן! — אונטערדעסטן איז גראד דער פרינץ יהונתן אן געקומען זיך שפאצירנדיק
ארים-אין-ארים מיטן יונגען הארפעניסטן אין פריינדליכן שטימעס. — וויא ער האט מיר

דאז דער זעהן איז ער באלד צוא מיר צוא געקומען אונד האט מיך געבעטן אז איך זאלל איהם מוחל זיין, דער פאר וואס ער האט מיך אזוי לאנג פארנאכלאסטיגט, איך האב איהם אפער דארף געענטפערט, אז איך בין געווען ביז אהער אין זעהר גיטע האנדט אונד האב זעהר פילל געלערנט פון מיין ווערטן באלויטער. — „ווען דאס איז אזוי“ האט זיך דער פרינץ לאכלנדיק אן גערופן. „וועלל איך מיר מעהר קיין פארנאךרף נישט מאכן. מיין הערר ארפאצער, דאס איז מיין פריינד דוד פון בית-לחם, פון דער שולע פון דיא בני הנביאים!“

דער שאנער יונגער מאן, וואס האט גאר וואס עטליכע ווערטער גערעדט מיט זיין, האט געענטפערט אויף מיין באגריסונג מיט א פאשיידענער אויפריכטיגקייט מבויש ווערנדיק וויא אמידל, דאס איז א סמן פון א רעכטפארטיגער אונד עהעלער גייגונג פינעם מאראקטער, וואס איז נאך פון דער וועלט נישט פארדארבן געווארן. נייע שאנקייט אפער האב איך אנדערש נישט גיקאנט וויא פאנויגערן. אונד ווען איך האב מיך דער מאהנט אין זיין הארפן-שפיעל, אונד אין זיין זינגען מיט א שטימע אזוי ניסס אזוימעלאדיש אונד אזוי רייך אים אויסדריק האט ער פא מיר אפנים געהאט פון אן עצם רוחני. אין אט דעם אויגן פליק איז צין אונז צוא געטרעטן נאך אינגער מאן אין דיא קליידער פון דיא בני הנביאים, אונד וויא איך בין שפעטער געוואהר געווארן, זאלל ער גאר נישט קיין קליינעס טאלענט פאזיצן אלס א דיקטער א משורר, זיין נאמן איז געווען „א סף“ אונד איז געקומען צום פרינץ מיט א שליחות פינעם זעהער. מיר אלע האבן זיך גע-נימען זעהן צום פאלאץ. הערצליך האב איך געבאנקט מיין פידער פאר זיין גיטסקייט אונד האפליכקייט מיר אונזעק צוא שענקען אזוי פילל פון זיין טייערן צייט. דער שאנער בית-הלחמי האט אונז אויך פארלאזט אונטן פאזי דער טעראסקע, זיך הערצליך מיט דעם פרינץ געזעגענענדיק וויא מיט אצוויליגנס ברידער. אונד איך האב געהאט דאס גליק צוא פאנוואהנען דעם זעלבן חדר מיט דעם פרינץ, ווען איך האב מיך אביסל אויסגעריהט פון מיין לאנגן שפאציר גאנג. האב איך מיט דעם פרינץ איבער געהערט אלסדרינג, וואס נחן האט מיר דערצאהלט. דער ווייל האבן מיר מאקי א פירוש געמאכט דארף, ווען מיר זענען געקומען צוא שמיססן פון געלן דער הרנגענדיק סיסרא, האט דער פרינץ געמיינט; „אז ווא האט רעכט געהאט צוא הרנגען, דען פיינד פון גאט; העט זיא איהם געלאזט פריי אונזעק געדן, וואלט איהר פאלק זיא פארשאלטן אז אפיינד. אז איהר נישט אנדערש איבערגעבליבן צוא הרנגען דעם, וואס האט גיקענט אין קירצער צייט צין אויף געהען א נאוי תול, אונד אין א נייער מלחמה, וואלט אפשר דער נצחון אין אנדערע האנדט געוועזן.“ איך האב אפער געמיינט „פארקעהרט, אז דאס נאכט-פריינדשאפט-רעכט דארף תמיד הייליק זיין, אונד אפילו דער שונא, וואס זיכט שוץ אונזער דעם שילד פון הנפסת-אורחים, דארף פון דעם בעל הבית נישט אן געהירט ווערן אן אשטארקער געפירה“.

איבער דעם אימגליקליכן נדר פון יחזקן האב איך געזאגט. „א געשאפט געמאכטער

גדר איז א רשעות, ווען דער גדר פארוויקלט אבער נאך אנגאססער רשעות, מוז מען בוחר ווין דאס קליינערע. יפתח האט פארהארפט בעססער עובר גדר ווין אלס צוא מדין צוא ואך, וואס האט גיט. קיין פארנלייכענעם אין דער געשיכטע.

„איינער גאט, מיין ערעלער פריינד,“ האב איך צוגעזעט. וואללט אסך גיכער מתיר געווען דען גדר אלס מקבל צוא ווין צואן אימגעוואהנליכען קרבן. וועלכער קיסט גאר גיט פאר אלס מצוה אין אייערע ספרים.“

„אז יפתח אלליין גאר וואלט שולדיג געווען, האט ער אלליין גאר פארהארפט ליידיג;

ער האט געוואלט זיך וועלכסט מקריב ווין אלס דיא אומשילדיקע פהגעניא. א סאכר

עצמו צוא ווין איז אן עבירה, אזוי איז אויך א רוצח צוא ווין ווארס איך מיין אז מען

קאן ווין ארוצח אן פלוט פארגיסן. האט ער דאך גקאנט בוחר ווין צווישן דיא צוויי

ווא אבער, האט איבערגעלאזט דער וועלט אן ערעלן אכזר א ריהרדיקן זכרון, א

האכסטן באיי-שפיל פון קינדליכער געהארבאמקייט אונד פרימקייט. איחר יונגעס אפ-

שטארבען פון דיא תענוגים פינעם לעבן, האט זי געמאכט אונשטערפליך אויך עביגו“

נאך אפאר טאג זענען פארגאנגען, אין וועלכע איך בין געווען דער נאכט פינעם

זעהער, אונד אפט בין איך געזעסן איחס צוא דיא פיסס מיט דיא גני הנביאים אין

איינעם, הארנדיק פון זיינע ליפפן, ווארמער פון חכמה, ענדליך האב איך מיר מיט דעם

אלטן נביא געזעגט, אונד קניענדיק פאר איהן האב איך מיר באיי איהם געבענשט. פון

איינערער מאיעסטאט וועגן, האט ער מיר איבער געגעבן אן אפשייפט, פון דיא כתבי

קודש פון זיינער נאציאן. ער האט מיר געזאגט, אז אייער רעגירונג וועט א גלייכע ווין,

ווען איחר וועט בלייבן באיי אייער צדקות אונד גערעכטיגקייט, אבער זינר, אונד אונ-

טערדריקונג פון קאניגס האנדט (גלייכער ווייזע געפינען זיך אין אייערער מאיעסטאטס

רעגירונג אואלכע איבל גיט,) זענען פון גאט אסך שרעקליכער אונד שטרענגער

באשטראפט אלס דיא עבירות פון אנדערע מענשן. - ער האט מיר אויך באוויזן, וויא

אללע מלחמות, וואס האבן פארוויקלט זיינע נאציאן, זענען געווען באמתן שטראף פון

גאט פאר נאציאנאלע עבירות. - געזעגענענדיק מיט מיין פריינד נתן, וועלכער וועט א

מאחל געוויסס אנרויסע דאללע שפעלן אין זיינער נאציאן, איז דוד גראד צוא גע-

קיסען צוא מיר אונד מיר אן טאפנדיק באיי דער האנד האט ער צוא מיר צואג געמדין

מיט א מאנליכן אונד באחטן בבור! „עס קייט מיר זעהר לייז, מיין הערר פריינד,

וואס איחר זענט געקיסען גראד אין א צייט, וואס אונזער לאנד איז באאיימריהיגט פון

דיא ווילדע פליישטום, וואס זייער געגענווארט, וועללן אייך אפשיי הינדערן, פאר א

קורצער צייט מינדעסטנס, ווייטער צוא געהן, וויא ביי שלם, אדער חברון. מיר האבן

מקבל געווען חקשות, נאך קיין שעה גיט אפילו, אז זיי דראען שוין אט דעם ארט.“

דער פריינד האט דיא בשורה שוין געהארט, אונד איז געריטן צום שטארט טויער

געוואהר צוא ווערן דעם יסוד פון דיא חקשות. דאכט האב איך איהן טאק געפינען,

צוריק קעהרנדיק פון ווייטע פון קינדליכער שפליכט צוא ווין מיטער אין בית-אל,

שטעהנדיק אין מיטן פון שרי מאות ושרי אלף פון דער גארניזאן, דעם, אן עצה גע-
 בענדיק, יענעם א ווינק, דעם א באפויל, יענעם אן אנהער, דאס אשליחות דארט, א-
 פארזיכט. וואס א מחנה פלישתיים פון פיר טויזנט מאן איז נישט ווייטער געווען פון
 צעהן ליגעס (45, ווערשט) פון דאס, אונד האבן שוין באזעצט איינגע שטארקט אויף
 וייער וועג א הער. דער פרינץ האט זאפארט געשיקט א חברה פון אכט הינדערט מאן
 צוא פארטהיידניג א בארג-פאסס אין דאס דריי אפריים. אונד איז מיט מיר צוועק גע-
 ריטן קען חבירן אונזערע צוויי וואפן-טראגער מיט דער לייב גארדע אונד באלייטנדיק-
 אויפן וועג האבן מיר פאססירט, דאס פערלונדיקע האדן פון זאלימא (שלום) מיט א
 שטארקן פעסטונג באקראגנדיק דעם וויליכען שפיץ. וואס איז נאך אימער אין דאס
 האנד פון עבודה זרהניקעס דאס יעבוסים (אנשי יבוס) וואס זענען נישט באצווינגען
 געווארן מיט ווישנע ביז אצינד. דארט שטעהט דאס פעסטונג אין דאס וואלקן,
 שטאלץ אונד אימבאשטייגבאר, געהארנדיק צוא דאס אלטע איינוואהנער פינעס לאנד,
 אין מיטן, אונד אים הארצין פינעס עברישן לאנד. אייערע מאיעסטאט קאנען ווי
 פארשטעללן, מיט וואס פאר אן אינטערעסס איך האב ארויף געקוקט פינעס טיעפן
 טהאל אונטן אויף אונד קליינער פעסטונג, וואס האט אויסגעהאלטן מער ווי דריי
 הינדערט יארה, אלס איך האב דעם פרינצן מיינע פארווינדערונג דארפער אויסגע-
 דריקט, האט ער מיר געזאגט אז דאס איז געווען דאס פעסטונג פון דער הויפט שטארק
 שלם, וואס אין איהר האט רעגירט א קליינער אונד א טונענד-האפטער קאניג פון סוריא
 „מלכי צדק“ אונד יהושוע האט טאקו דא שטארק אליין איינגענימען אונד האט איבער
 געלאזט דאס פעסטונג אז מען זאל זיך אליין, ווען מען וועט האבן מער צייט, וואס
 אנדערע ארטער, וואס זענען אסאך וויכטיגער געווען פאר דאס בני ישראל איין צוא
 געהמען, האבן וייערע כוחות באנאטהיגט, אונד אזוי איז דאס פעסטונג איבער געבליבן
 אימבאריהרט ביז ווין טויט, אונד דער נאך, האטש מען האט עס אסאך מאל אנגעגריפן
 מאן האט זיך אבער קיין מאל נישט באצווינגען. דאס גארניזאן איז אבער פריעדליך אונד
 זאטשעפעט קיין מאל נישט אונד פא אימריהנט נישט אונזער פאלק. —

אינעם אייגענעם טאג האבן מיר פאססירט אהלן פון דעם אלון מברא, וויא דא
 דריי גרויסע קאניגע אברהם, יצחק ויעקב ליגן באגראבן אין דער מערת המכפלה,
 וועלכן אינטערעסאנטן ארט איך האב באזיכט ווייט איך בין אהער אן געקומען. דאס
 ליענט אויף דער אייגענאלואמירטער קארפער פינעס פראכטיגן פרינצן יוסף הצדיק,
 אמאל גובערנאר פון מצרים, וועלכער האט באפוילן דאס עברים פאר ווין טויט אז מען
 זאל איהן ארויס געהען פון דעם לאנד פון דאס פרעה'ס אונד אהער פרענגען אונד
 דאס באגראבן. דער ווייל נביאות זאגנדיק אז דאס עברים וועללן נישט נאר ארויס
 ציעהן פון עגיפטן, זאגנערן זיי וועלן איינגעהען אונד באצווינגען דאס דאזיגע לאנד.

דאס אינעם פליין פון ממרא האב איך געפינען געלאגערט מיינע קאראוואנע
 אונד מיינע באלייטונג פון אסירישן זאלבאטן. אויף מארגן בין איך ציין אין דער

שטארט אונד בין געפירט געווארן פונעם עברישן פרינצן אין דער גענעווארט פונעם קאניג שטאל : -
אינער פרייער ארבעטעס .

פינפטער בריוו

ארבעטעס דער געוואנדטער, צוא בעללוס דעם קאניג פון אסיריען .
אמבאסאדארס לאגער . פליין פון ממרא פאר חברון, אינעם לאנד פון דיא עברים .
מיין מיינער קאנען אונד קאניג - דיא שטארט פאר וועלכער איך בין גילאגערט,
איז, איינער מאנעסטאט, איינע פון דיא עלטעסטן, אין דענעם טהייל פון דער וועלט,
אפילו עלטער פון דער אלטן שטארט מאנים, אמאחל דיא הויפטשטארט פונעם נאך-
ליכן עגיפטן . מען וואנט אז ווא איז אמאחל אויפגעבאוועט געווארן פון א רוען וואס האט
גיהייסן „ארבע“ . ווען יהושוע האט איינגענערמען דאס לאנד, איז עס געווען פונעם-
מינג פון א מלך גען, וועלכער וועלכט איז געווען א רוען פון דער משפחה פון
ענקים . - אויף א פעלגנדיקן בארג געבאוועט, מיט הויכע ציגען, ווער שטארקע,
גראבע קאנען, מיט פעסטגעגרינדעטע טהירער שיינט ווא אימרוכדרינגליך .
דרומאויף האט דער קאניג אט דאך נישט לאנג, ווא אויסגעקליבן פאר דער הויפטשטארט
פון זיין קאניגרייך . א טהייל פון דער שטארט איז ארימגערינגלט פון דעם טהאל
„המכפלה“ אונד אשטיק איז באגרענעצט פון דעם אלון ממרא, היינט דיא פראכטפאלע
גארטנער, אונד דיא דאךפאלד ארים אונד ארים, מיט דיא וויססע אונד פלאד-דאכגע-
הייער, מיט וואלדלאך פון תמרים, מיט ארימגעצוימטע ארטער פון פייגן-מילגריינען
אונד אפרוקאזן-בוימער איז עס א משה צוא קיין אויף איהר פאר שאנקייט . - ארים
דעם טהאל שטעהן הויכע, אונד זיך ווא אונד גלייך אראפלאגנדיקע בערג, וואס זענען
אין איינגע ארטער גישפאלטן, מיט טיפע פאססע, וואס ציעהן זיך ביז דער שטארט-
מאנער, וועניגע וואלדאטן קאנען שוין פארהינדערן א שונא אריינצוריינגען אין דיא
שטארט . בלתי שום ספק אז דער מאנארך וועט חברון מאכן צוא דער שטארקסטן שטאט
אין זיין גאנצער מלוכה .
עס טהיט מיר לייד, איינערער מאנעסטאט, צוא מעלדן אז עס איז טאק אמת, אז
דיא פלישתים זענען שוין אזוי ווייט אפירעריקט, אז ווי באדעקן דען וועג גען עגיפטן,
אונד געהען איבער אללע פאססאשנירע אויף דעם וועג, אונד געהען באיי ווי אלסדינג
אונעק, אונד אפשר מיינען ווי דער מיט אויף אפצושניידן פונעם קאניג יעדע צופיהונג
פון פראוויאנטן לעת עתה וועלל איך געצווינגען זיין, אט א דאך צוא פארבלייבן ביז א
מלחמה וועט גישיקן, אונד דער וועג וועט גיאפנט ווערן . וואס וועט מן הסתם שוין אין
עטליכע טאג געשיקן . -
דער קאניג איז שטארק באשאפטונג צין אויפקלויבנדיק וויינע ארטע, אונד דער

פרינץ שטיצט איהן. אים פאלל פון אן אנגריף פון דיא דערקייטשענדיקע שונאים, וועלל
 איה זושפרינגען מיט מיינע אסירער דעם קאנגי צוא הילף. א שפאן מעלדעט אונז, אז
 דיא פלישתיים זאלן פאר חברון, אין דרום ווייט, איבער צעהן טויזנד שטארק זיין, דאס
 באנווייזט אז וויא מיינען עפעס וויכטיגעס צוא טהין. — דער קאנגי באפעסטטיגט דיא
 שטארט אויף יעדן פונקט, אונד חלל קומט אן פון אללע טהיילן פינעם לאנד, לייטע
 מיט א בראון אויסזעהן, אבער זעהר ארים באוואפנט, ווארס ווייט שמואל הנביא'ס
 יונגער, ווען דיא פלישתיים האבן געהאלטן איבער דיא יודן דיא אויבער האנד, אונד
 האבן מיט גרויס פארזיכט אונזעך גענימען באיי יודן יעדעס שטיקל פלי זיין, האבן וויא
 זיך נאך גיט אנגיגרייט דאס נויטיגע, אויף האבן דיא עברים זעהר וועניג צוא טהין מיט
 דיא אנדערע נאציאנען איז דאס אויף א סיבה וואס וויא קאנגען גיט אזוי גיך משלים
 זיין וייער חסרון. במעט דאס ערשטע וואס דער מלך שאל האט מיר גיפגעגט, ווען
 איה בין איהם גיווען פארגיטשעלט איז גיווען, „אויב אין אסירינען איז דא דאס אסך פלי זיין
 אונד אויב אייערע מאנעסטאט וועללן ערלויבן אייערע סוחרים צוא פארקויפן צוא דיא
 עברים א הינדערט טויזנד. וואפן פון אללע מיני פלי זיין.“

מוטה אונד אייפער, קאנגען אין א מלחמה גיט אסך אויסמאכן אהנע גוטע פלי
 זיין. — פאר א שעה זענען דורכגינגען א טויזנד עברים גען חברון. גיט אמאהל דיא
 האלפטע זענען גיווען גיט באוואפנט, לפי סדר בני חלל, דיא מייסטן האבן גיטראגן מיני
 שטיקלאך שטאהל, פעסט גימאכט אויף דיא עקן פון שטעקנס, אונד שווערדער האבן
 פיעלע גיהאט פון סערפן אונד פון קאססעס. מאג אזאן ארמעע נאך אסך בראווער
 זיין, נאר וויא זיא קאן האפן אויף א גיזחון אהן פלי זיין פארשטעה איה גיט. דאנען
 דיא פלישתיים זענען גוט גיפאנצערט, געשיצט מיט העלם אונד קוראס, אחוץ דעם
 האבן וויא באמאללאנע פון איינערנע רייט-וואגן, מיט ברייטע אונד האלפבוילאכדיקע
 שארפע מעסערס, פעסט גיבונדן צוא דיא אקסן, מיט טויזנדער פון רייטערס בא-
 דעקט, זעלבסט, אונד דיא פערד, פון קאפ ביז דיא פיסס אין שטאהל אונד אין אייזן,
 מיט לאנגע שטארקע אונד שארפע לאנגצן אין דיא האנדט. אונד אחוץ דעם אללעמען,
 זאלן ווי האבן א לייב-גארדע פון א הינדערט ענקים, וואס באלייטן וייער קאנגי,
 זעלבסט אן-ענק פון זעקס עלען לאנג, במעט צעהן פיסס הויף! ער איז מיט דער הויפט
 ארמעע, וועסט פון דאנען, אזוי זאגן דיא שפיאנען, געלאגערט אין אנגרויסן פליין, וועל-
 כעס אד פארפינגערט פון ווינע העררשאַרן. דעם חלק פון וייער ארמעע פון דרום
 ווייט האב איה גיזעהן, ווארס איה האב מיר גיוואלט איבערצייגן פון דעם אמתדיקן צו-
 שטאנד פון דיא זאכן. אפשר איז עס גיט אזוי גיפאחרליך, האב איה גיוואלט תיכף
 ומיד אויפהעבן מיין לאגער, אונד גען עניפטן צוא מארשירן. האב איה אחאפ געטהין א
 פופציק מאן אונד אנאלאפ געטהין אן ערף פון פיער שעה, בין איה אנגעקומען צין א
 בארג וואס האנגט איבערן וועג. וויא איה האב דערלאנגט אקיק אראפ אונטן, האב איה
 באלד דערזעהן אז מיינע האפנונגען, באלד אנצוהויבן א מארש גען עניפטן מוזן גע-

מיישט ווערן. - אין א שטאלן פליין וואס איבער ווינעם גרינעם ביזן, האט זיך גע-
 רעהט אונד געווינדן, דער געלער שטויבונגער וועג פון מצרים, זענען גיווען אויף אויס-
 גישטעלט אין זאלאנגער ווייסקסן שורה, דיא גיצעלטער פון דיא אלפי פלישתים. וועהרנד
 איך האב וויא דאח פון אויבן באטראכט, האבן וויא גראד זיך באשאפטונג מיט ווייערע
 מיליטארישע איבונגען. רייט-וואגן אין לאנגע שורות האבן זיך גיקוקלט איבערן פליין;
 פארטיען פון קאוואלעריע האבן זיך געקאנט אהין אונד אהער. אינפאנטעריע אין קא-
 לומנען (עמודים, שורות) האט מען בארשירט אונד צוריק בארשירט. רובי קשת האבן
 זיך געאיבט אין פילן שייסן אונד צוא טרעפן אקוראט אין ציעל; לאנגערס האבן
 גיווארפן ווייערע לאנגע לאנגזן אויף איינגיבילדעטע שונאים. דגלים האבן גפלאמערט אין דער
 לופט. שפיין האבן גיבלישטעט העלמס האבן גיגלאנצט, אונד פון דער ווייטן, דער קול פון דעם
 קלאפ פון טויזענטער פיס פון רכב ופרשים, דאס ווילדע גישריי פון קאמאנדאס, אונד דאס וויל-
 דערע ענטפערנדיקע גישריי פון דיא זאלדאטן, האט אנגעפיללט דיא לופט. וועהרנד
 איבער דער מערקווירדיגן אונד שלאכטארטיגן סצענע האבן זיך גיקאמפערט וואלקן פון
 שטויב וואס האבן נור אויסגעוועהן וויא גאלד שטויב פון דיא שטראהלן פון דער זיך-
 זעטענדיקער זון. איך האב מיר פון דער סצענע אנועקניקערט מיט דער איבערצייגונג
 אז אויף אקורצער צייט מינדסטנס מוז איך בלייבן גילאגערט אינעם שאנעם אלן ממרא.
 איך בין אפילו שפעטער גיוואהר גיווארן אז סאי גאך דאח אן אנדער וועג גען
 עניפטן, למשל: איך זאלל צוריק בארשירן צום ירדן, אונד איהם אריבערגעהנדיק, קאן
 איך געווינען דען מדבר ארום ומואב, אונד דורך זאלאנגן אונד מיעדן-מארש, צווישן
 ווילדע ישימאעלים, קאן איך פארט דערגרייכן עגיפטן אנשטאט אזאן אימוועג צואמאכן
 אונד אין אזעלכע סענות צוא געהן, וואללט איך שוין אסאך גיבער מיין וועג דורכנע-
 שניטן, א קאנגי, מיט מיינע בראווען טויזנד גארדיקטן דורך דעם לאגער פון די פלישתים
 גאר איך מוז מיר נישט איבעראיילן, אונד דאח אויסווארטן אייניגע טאג אונד מה ועשה
 הזמן געשה השכל זאגט אן עברישישע שפריכווארט.

אצינד וועל איך אייערער מאעסטאט דערזאחלן דיא פרטים פון מיין צוואממענ-
 קימען מיט דעם עברישן קאנארע. - א טאג גאך מיין אנקומען אים לאגער, איז דער
 פרנץ יחזקאל געקומען צוא מיר אים גיצעלט אונד האט גיואגט, אז דער קאנגי ווינשט מיר
 צוא זעהן. - צוא פיססעהנדיק דורך דיא מאסיף גיקאווערטע טויערן פון דער ישימאדט
 וועלכע איז גיווען כמעט פילל מיט טרופן האב איך באלייט דען פרנצן דורך א שטאלע
 לאנגע גאס וואס שיינט ליגירט צוא ויין מיט באראקן פון שטיינער פאר דער גארניזאן.
 גאך ווי זענען מיר אריינגעקומען אין א סקווער (מקום מרובע) איינגיטלאקסן פון פאר-
 שיעדענע קאסטעלירטע פאלאטצן פארציערט מיט אסאך טהורמלאך, אללעס זעהר אלט
 אונד געבוידן. דער גאנצער סקווער איז פילל גיווען מיט זעהר שלעכט באוואפנטע
 עברים, איין געאיבט אין דעם מיסטער בייא דיא קאפיטאנע. וועהרנד פון דיא איינזע-
 ניגע הויפן האט מען גיהארט דאס גערעש פון שווערע האמערס וואס שלאגן אונד הא-

מערן איין צוא גלי ווין. אריבערנענדיק דעם באלעבטן ארט, זענען מיר פאססירט אקורצע שטראסעס, וועלכע פיהרט אין אן ענדעלן הויף צוויין, אויף צווייט וויטן שאנע גארטער, דיא דריטע וויט איז גיווען אפן אקענע דעם אלן מקרא, מיט ווינע גרינע טראלן אונד פעלונדיקע בערג, וועהרנד דיא פירטע וויט האט אויף זיך גידאט אן אנגע-הויבענעם פאלאטץ, וואס אסאך מענטשן זענען גראד גיווען באשאפטונג אין ווין ארבייט. נעבן דעם גיין איז גישטאנען זענער ארטיטעקט, וואס פאר פינף טאג האבן מיר זיך צושיידט, וועהרנד דער מעשה פון דער שוירא פון „שגא“. מיר דערוועהנדיק אונד דערקענענדיק האט ער מיר געגריסט מיט כבוד, אונד האט פון מיר געווינט איה זאלל באווינדערן ווין ענדעלן גיין, וועלכער איז גיווען אין גוטן גישטאט אונד גיט פראפאציע-אנירט, האב איה עס געלויבט וויא עס האט פארדינט. דארויף האט ער באמערקט – „ווען מיין גיין וועט פארטיג ווערן, וועט ער איבערטרעפן אללע פאלאטצן פון דער וועלט.“ – איה האב נאר גימוט לאכלן, אייערע מאנעסטאט. איבער דאס ביסל גדלות ווינס, ווען איה האב מיר דערמאהנט אין דיא הינדערט אונד ויבעציק גראסטן פאלאטצן אין גינא, וואס דער קליינסטער פון וויא איז גרויסארטיגער אונד ענדעלער פון אללע פאלאטצן וואס איה האב נאר ביו אצינד גיזעהן אין דעם לאנד, ווער שטעסט ווען איה האב געדאכט אין דעם „ארמון המלכים“ אונד אין אייערער קאניגליכן מיטערס אלא-באסקער פאלאטץ מיט א דאך פון גישלאגענעם גאלד, מיט ווילן פון וילכער, שיש אונד צענדער-האלץ אויס-אונד איינגעלעגט מיט עלפנביין אונד פערל! האב איה גימוט אי-בער ווין גאנץ-לאכלן. וויא שטעלל גלויבט דיא אינגאראגן, דאס דאכסטע דערגרייכט צוא האבן, וועהרנד זיא שטעהט ערשט אויף דער ערשטן מדרגה פון זענער מערק-ווירדיגן לייטער, וועלכע פיהרט דעם ערנסטן פארשער צום הימל-הויכן טעמפל פון דער אמתן פאלקאמענקייט? –

פון דארט זענען מיר ווייטער גינאנגען, אונד צוגעקומען צו א מערקווירדיגן טהורם, גרויסם אונד מרובע אונטן באיים יסוד, אונד קאייאלאקדיק צוויף צוא, מיט א שטארקן אייזערנעם טויער פארן איינגאנג.

„דאס איז דאס „בית מקלט“ וואס דער רוצח אנטלויפט אהער זיך צוא שיטצן פארן גואל הדם“ האט דער פרינץ גיזאגט. ווארס חכרון איז איינע פון דיא ערי מקלט. דאס בלייבן זיי געכטיגן, זיכער גיהאלטן פון אפער א געדיינענעם מייכל-מארדער, וואס זאלל זיך אריין גינגען באיי נאכט אין דעם עיר מקלט דען רוצח בסוד צו דער הרגנען. באיי טאג פאשאפטונג ווי זיך גראד וויא דיא אנדערע שטאט לייט. זעהט אין זענעם פאר-גוטשערטן פענצטער קיטט ארויס א פנים, בלייז וויא אמת מוכא דערלאזט איהם. נאך גיט אויף דער ליכטיגן וועלט ארויס צו געהן.“ ענדליך האט זיך דער פרינץ אנדער-גישטעלט פאר א פארטקע אין א גיעדעריגער וואנד, וועלכע האט אפנים איינגישלאסן א גארטן, האב איה מיר גיקלערט זעהענדיק בלאטער אריבער קינדען איבער דער מאווער. א שומר, אנגעמחין אין א פאנצער, מיט אן אייזערנער קאפ-באדעקונג אונד

באונאפנט מיט א שטרייט-האק האט פאר דער פארשטעק ארים געשפאצירט הין אונד צוריק, וועהרנר צוויי עברישע זאלדאטן, אקוראט אזוי אנגעהין זענען גישטאנען אינ-וועניג צוא באוואכן דעם איינזאנג. דערוועהנדיק דען פרינצן האט דער ערשטער שומר פראזענטירט, אונד מיר זענען אריינגיגאנגען אין א גרויסן הויף אויסגיפלאסטערט מיט שטיינער, מיט א פאנטענע אין מיטן, פאשאטנט פון אן איינציגן מייטלבוים. אקעגן אי-בער פינעם איינזאנג איז גיווען א גרויסער שטיינענער בנגן, וויא דיא מיינסטן אפפנט-ליכע בנגים פינעם לאנד, זענען מסתקא א מאהל גיווען מעמפלען אדער פאלאטצן פון דיא אלטן בנגים. צווישן צוויי בייטער אויף ביידע זייטן, על פי רוב בליעהנדיקע אלע-אנדערס, נאר דאז אונד דארט א בליעהנדיקע אקאציע, זענען מיר צוגעטרעטן צום פאלאטצן. - אין דער מאסקיון אונד געשניצטן אלטן טהיר זענען גישטאנען צוויי בני חיל הויף אונד שטארק אפנים בני דרים, באוואפנט מיט קורצע שווערדלאך. געטראגן האבן זיי העלמס מיט ניעדעריקן קאס, העלל-רויטע טוניקס, שמאהלענע קארעטס (מגיני-לב) אדער א קראסס פון פאלירטן אייזן, אדער פון ריזן לעהער פארגילט אונד אין בולטע פארציערונגען גיארבעט! אונד בראנדענע מצחות אויף דיא פיסס, אנאנץ מערקווינדיקע באוואפנונג. דיא האזיגע בני חיל האבן גיקעהרט צום שבת גר, אונד א טהייל פינעם קאניגס לייב גארדע. מוטחיג, קוראטירט מיט אפנים פון אן אמתדיקן בן חיל, וואס קאן ממלא זיין זיין חוב אויף דעם שדי מלחמה. זיי האבן זאלוטירט מיין פרינציפליכן בא-לייטער, וועלכער האט מיר געפיהרט צון א ברייטן טרעפן-גאנג, וועלכער איז אזוי גיעדעריג גיווען, אז איך האב מיר גיט פארווינדערט שפעטער הארנדיק, אז דער קאניג איז אמאהל אין אן אנפאלל פינעם רוח רעה וואס קומט אפט איבער איהם, רייטנדיק, גלייך אויף דער טרעפ ארויף געפאהרן. אויבן אויף דער טרעפ אנקומענדיק זענען מיר אריין אין א קארדארא, אונד איהן דורכגעהנדיק זענען מיר אנגעקומען צין א טהיר, פאר וועלכער איז גישטאנען א שומר. - פיעלע מענטשן זענען דאז ארים גיגאנגען, אלע ווארמנדיק אויף אן אוודעניץ. אייניגע זענען גיווען אפפצירע אין פאלשטאנדדיגער אוינפארס; אנדערע זענען גיווען עלצטע פון שטאדט מיט לאנגע פארד אינד אין פינגע קליידער; אונד אנדערע זענען גיווען בייז גיקליידעטע בירגער; אונד נאך אנ-דערע זענען גיווען פשוטע מענטשן, וועלכע זענען געקומען צוא בעטן א חסד אדער יושר. אלעמען האט דער פרינץ פריינדליך געגריסט, אונד א גיט ווארט גיגעבן, דעם געזעס מכתות גיווען, יענעם א האפנונג גיגעבן, איינעם זימפעטיש זיין לייז אויסגיהארט אונד אן אנדערן געטרייסט. וויא גרויס איז אבער גיווען מיינע פארווינדערונג, ווען איך האב צווישן דיא אנוועזענדן דען גובערנער פון יריחו דערוועהן? ער איז געקומען אפונקטליך צום קאניג, וועלכער האט נאך איהם געשיקט. וויא ער האט מיר דערוועהן האט ער מיר געהר פריינדליך באגרייסט, אונד ווען איך האב איהן געפרעגט וואס מאכט ויניגע שאנע מאכטער אדארא, א רייכסטע יורשת אונד דאס שאנסטע מייד-כען אין ישראל, פון וועלכער איך האב שוין געשריעבן צוא אייגערער מאנעסטאט, האט

ער מיר הארצליך גענטפערט אז ער האט וואו מיט ויך גיבראכט, אונד אז וואו שטעהט
 איין באיי זיינעם א ברידער, דער עלצטער פון דער שטאדט. איך מין אייערער מאנעס-
 טאט מודה ויין, אז הארנדיק דיא הדעות האב איך מיך גיט וועניג געפרייט אין מינעס
 הארצן, ווארם דיא געגענווארט פון אזא ליגעליך קינד, האב איך געדאכט וועט פאר-
 טרייבן אסאך פון מייער לאנגוויילע, וועהרנד מינען געצווינגענעם אויפגעטהאלט אין
 חדרון; ווארם שוין אין יריחו האב איך וואו אפט געזעהן אין איהר פאטערס הויז, אונד
 איך האב געלערנט וואו ביינע צוא עהרן אונד צוא שאטצן אלס עהר ווערטה-
 פאללע פריינדע. —

„ווייסט שוין דער קאניג אז איהר ווארט דאזא?״ האט איהן דער פרינץ יחזקאל
 אפגעגלייבט.

„איך האב מיך געלאזט אן מעלדן שאן אנטע שעה צוריק, בייא דעם עלצטן
 קאמערהערן״ האט ער האפליך דעם פרינץ גענטפערט.

„איך וועל איהם דער מאדען דער פון. איז אייער געשאפט עהר נויטיג מין
 הער?״ האט דער פרינץ פריינדליך געפרעגט דעם ערשטן געברענגער פון יריחו.

„עס קאן ויין נויטיג פאר זיינע מאנעסטאט דעם קאניג. ער ווינשט צוא פארקן
 זעכציג טאלענטע (פיר) גאלד פארן קרייג! איך בין געקומען צוא זאגן; אז איך מיט
 מינע פריינד קאנען דאס גאנצע און דיא האנדל פון זיינער מאנעסטאט אנענדער לעגן.
 „עס פרייט מיך עהר דאס צוא הארן, מין גיטער געברענגער; איך ווייס מין
 פאטער דארף נויטיג האבן גאלד אויך דער מלחמה צוא צאהלן דער ארבעט. מיט
 אייער הילף דאך איך וועלן מיר גיט מאכן! איך וועלל איהם שוין זאגן אז איהר
 ווארט דאך.“

דאך האב איך גראד געהאט, גענען זאגנדיק אין א שטילל קול, גיט ווייט פון
 מיר; „איך האב מירא ער וועט היינט קיינעם גיט זעהן. דער רוח דעה איז גראד
 איבער איהם געקומען.“

„ווייל מין הער פון אשור מיר מאכן דאס פארניגן פארקן צוא מיטמאן מיט
 מיר אונד מין טאכטער באיי מין ברידער?״ האט מיך דער געברענגער געפרעגט,
 אז מיר זענען פארבאיי געגאנגען.

„מיט גרויסער פרייד, עקסעללענץ, געהט איך אן אייערע איינלאדונג,״ האב
 אויך גענטפערט. ווארם איך ווייס גאהר גיט וואס צוא טהן מיט מין לעדיגער צייט,
 גאר האב איך מודה, אז איהר וועט מיך האבן צוא אפט פאר א גאסט! —

„דאס דער פאר קיין מודה גיט, מין הער ארפאטעס,״ האט דער ערשטער אונד
 שאנער עברישער זון גענטפערט מיט אן אנגענעהם געלאכטערל.

מיר זענען דעם שומר הפתח פארבאיי געגאנגען, אונד איינטרעטנדיק האב איך
 מיך געפינען אין ארויסן אונד שאנען חדר, אויס געפינט מיט סקולפטור, מיט פאר-
 גילטע לייסטן, אונד הייך באמאהלט מיט זעלשטענען בלימען. צווישן דיא פראכטפאללע

וילן פון פאלירטן מארקאר, איינגעלענט מיט דעם פיינסטן עלפנביין, אונד פאר-
שערנפארבינעם האלץ, זענען געשטאנען טהייערע פלים מיט רופטנדיקע פרישע בלומען,
אונד דיא פארקאנגע זענען געווען רייך פארביג אונד אס קונציגסטן אויסגענעהט מיט
דער פיינסטן גאדל-ארבייט. דיא סטעלליע איז געווען געמאהלט אורבלאו, וויא דיא
הימל-פארב אונד איינגעזעצט מיט אסא גילדנע שטערנס. דיא אנטקעגנדיקע ווייט פון
דעם נאפעלן ואל, האט ענטהאלטן א טהראן אויף א מין בימה דריי טרעפ הויף איבער
דער רעפא. איבער וועלכען איז געווען געהאלטן א גרויסערטיגע חופה פון שווערן
וידן שטאף, מיט קונציגער ארבייט אין גאלד שטיקערייען. הינטער דעם טהראן,
וועלכער איז געווען א פראכטפאלער שטיל פון עלפן ביין, איינגעלענט מיט זילבערנע
בלומען אונד בארעקט מיט א פהאניצישן ואמעט, פינעם טהייערסטן תכלת, מיט רייך
אויסגעשטיקטער גאדל-ארבעט, איז געווען אגרויסער פערנאטער דורך וועלכן האט
אריין געבלאזן דיא פרישע לופט פון דיא הויכע בארג וועלכע מען האט געוועהן מיט
ווייט מיט וייערע טונקעלע פלייצעס, אונד טינקל בראונע ווייטן, אן געפינטלט מיט
עירי בקר וצאן.

דער טהראן איז געווען ליידג. אויף יעדער וייט איז געשטאנען א הויכער
באריגער מאן אין שטאהלענעם באנצער אן געשפארט אויף א צוויי שניידנדיקן שווערדט
(חרב פפיות) וואס האט געגלאנצט אזוי וויא זילבער. לפני הכסא, קניגנדיק אויף אן
אויסגעשטיקטן קישן איז געווען אן עטהיאפישער פאשוע (עבד פוש) זעהר רייך געקלייט,
וועלכער האט געדולדיג געווארט אויף דעם באפויל פון ויין קאניגנעבן איינעם פון דיא
עמודי שוש, אויף וועלכען איז געהאנגען א בראנדענער לוח, צום פארשרייבן, איז גע-
שטאנען א לאנג-האריגער אונד אן א בארד א זעקערעטער, מיטן קנה-חסופר אין דער
האנד, אונד מיט ווינעם זילבערנעם טינטער שטעקנדיק אין ויין גארטל, וועלכער האט
צוואממן געהאלטן, מיט א גילדענער שטאללע, דען לאנגן בלאזען בוג, וואס ער האט
געטראגן אינשער א קירצן, גרינעם מוניק. ער האט גראד גיט געשריעבן, ער איז נאר
אזוי גישטאנען שטיקנדיק מיט א רייכפאלטיגן אונד מיט א גאנץ-פנים טראגנדיקן קאמ
מערקערן, מיט א גרינעם שטאב אין דער האנד, וואס האט אויף געווארט אויף דיא
באפוילע פון ווינעם קאניג.

מיט גרויסן לאנגן שריטן שפאנענדיק דיא לאנג פינעם ואל, דיא אויגן אויסגע-
קלאצט ווילד אויף אללעם קינגנדיק, אונד גאהר גיט זעהענדיק, מיט צינאוויף געלענטע
האנדט, אויף דער הערקולאנישער ברוסט, אונד דער פייגער ענדעלער פנים, וויא איבער
געצויגן מיט א מיטשנדיקן געבאנקען, האב אויף דערועהן דעם קאניג אלליין. דאס האט
גיט גיקאנט ויין אן אנדערע! עס איז גיט גויטיג געווען פארן יונגן פרינצן אויף מיר
א ברחמנדיקן קיט צוא טהין אונד אין א שטיל קול איינגעשינקט אין שטערצן מיר
צוא זאגן: -

„דאס איז מיין פאטער!“

זיינע מאנעקשאט האט אינא גוט באמערקט, וויט מיר זענען אריין געקומען האט ער רק געשפאנט דיא גאנצע לאנג פינגערס וואל, דריי מאהל דאס איז איהן געזעהן קיי מענדיק וויא א טראווערסן רעדן פינגערס מהראן צוא דער מהיר אונד פון דער מהיר וויעדער צום מהראן, ביז עס איז איהם איינגעפאלן אז געמעצער איז דאס אינעם אונד-עניץ וואל. דער ווייל דאס איז געבאט דיא געלעגנהייט איהן גוט צוא באמערקטן ער איז פון אויסזעהן דער פיינקסטער אונד גאפלסטער מענטש פון אללע וואס איז דאס ביז אהער געזעהן! הויף, בנקט מיט דיא פראפארצאנען פון אן עקטן ריען אונד פארט אללע גליעדער ווינע האבסט ספעטרייט (מדה-שנה) אונד מראגט זיך מיט א פערטיגקייט, חנודיקייט אונד אן ענדעליקייט צום באווינדערן! זיין קאפ איז גרויס, מיט אסאך קורצע געברוינטע לאקן, שווארץ וויא דיא סוף-חודשדיקע נאכט, זיין ברייטער שטערן האט מיר דערמאהנט אין דעם גאטליכן פנים פינגערס בילד פון זאראטאפאלום, וואס שטעהט פארנט פאר אייער מאנעקשאטס פאלאץ. ער שיינט א יאהר זעקס אדער אכט אונד פונפציק צוא זיין, וואס פאר אפאר זילבער ווייסקע האר אין זיין געדיכטן שווארצן בארד בעטיון. ער איז קאנגליף פראכטפאלל געקליידט אין אן אנצוג, האלב פון אפן חול אונד האלב פון א בירגער. ווינע מאנעקשאטישע ברוסט איז געשיצט דורך א מערק-ווירדען קארעט, פון געפלאכענע זילבערנע קייטעלאך. וועדערנא זילבערנער העלם מיט גילדענעם קאס באדעקט זיין קאנגליבן קאפ. איבער ווינע ברייטע קאנגליבע פלייצעס, איז געווען איבער געווארפן א קורצער קארטעווינפארביגער (תולעת-שני) מאנטל, פון פארנט צוואקען געהאלטן פון א שטאללע פון שטאללענע לאבן-גאל. א קורצער האלף, גיט אין א שידל, האט געשטעקט אין א ברייטן גארטל, פון לעמפערט-פעלל, וואס האט צוא געפאסט ווינע בנדים צום גוף. דאס אלעס האט אפנים געהאט האלב פון פאר-בארישן גלאנץ אונד האלב פון האפישען אנשטאנד אונד געאקליבקייט. — בילי שום ספק, אז ער איז א מאן פון גרויסן אינטעללעקט אונד פון שטארקער לידנשאפט מיט אן אימפאשטרישענער קראפט איבער מענטשן. אונד עס וואלט געווען משוגעת פון איינעם, אבויקטליך איהם אקעגן צוא רעדן, אדער איהן תיקף ופיד גיט צוא פאלגן. — אזוי וויא ער האט דאס געשפאנט הין אונד צוריק, האבן ווינע גרויסקע אונד ענדלע אייגן געהאט אן אויסזעהן פון שווערער טראווערסן. אזוי וויא זיי האבן פאר-לארן וויער ליכטיגקייט, וויא שטערן באדעקט מיט א פינגערס געבל, אזוי האבן זיי גע-שיינט באדעקט צוא זיין מיט אונאלקענדיקן שליער, וואס האט געהאנגען איבער דעם הארצאנט פון ווינער גרויסן נשמה! דיא שטאלצע צוואממענעפערעססטע ליפן, דיא צינאויף געקועטשטע ברעכען, דער שרעקליכער טראווערסן אויסדריק פון דעם שטערן-ליבן פנים ווינעס, זענען געווען דיא עדות, פון דער שטאקייט פון דיא פורשטעליכע הערצנס-באוועגונגען, וואס האבן געפייטשט אונד געשמיסען ווינען שטאלצן גייסט, געברייצט דורך דען צאקן פון נין גאט, אונד פון דער אויספירדיגקייט פון ווינעס טאכטיגן

פראפעטן ! — עס האט וועה געטוהן צו קיין אויף דער חורבה, פון דעם אמאהל שטארצן
 געהויבן. אונד גרויסמיטוהין קאנגי, מיט דעם הארץ פון א לאב אונד מיט דעם אויג
 פון אן אדלער, וואס איז גבחר געווארן פון צווישן כל ישראל געזאלבט צו ווערן דער
 גרשטער מלך פון זיין אויסגערנוואהלטעם פאלק ! — מיר האט זיך אויסגעבראכט, אז
 איך האב געזעהן דעם קויגלנדיקן שטורם טרייבן איבער דעם פארפינגערנדיקן הימל
 פון זיינע אויגן ; וויא איין פייערדיקער געבראנק שיעסט גאך דעם אנדערן, וויא פייעריקע
 בליטצען, פון זיין שווארץ פאמארעטן געהירן (מות) : וויא ער ווערט געטראפן פונעם
 דינערשלאג פון דער מחשבה ! אז ער איז דאס ציעל פון זיין גאטס פעס, דער פאר-
 לאזער פון זיין גייסט, דער אונגעקענווארפער פון זיין פנים, אונד דער קרבן פון זיינער
 נקמה ! — איין מאהל האט עס א פנים געראט, וויא דיא שווערע משא פון זיין לייד האט
 איהם טיעפער אראפ געקוועטשט, אונד זיין קאפ האט זיך געבייגט אונד געבייגט, אויף
 איין מאהל פלאצליך האט אן אנדערע מחשבה א בליטץ געטוהן אין זיין קאפ, אונד זיך
 אין דער הויף העפנדיק האב איך אין זיינע אויגן וועדער גקאנט לייענען, אויף ציא-
 לרבעים ! אונד „פערצווייפונג“ ! — איך האב קיין טעות נישט געראט. געבן אונז איז
 ער פליצט געבליבן שטעהן. אונד האט אונארף געטוהן מיטן קאפ, וויא א לאב, וואס
 שאקלט אפ א נישט אזוי שטארק טרעפנדיקע פילל, אונד מיט א שרעקליך צארן האט ער
 דארלאנגט א שטערק אויס דיא האנד-טעללער אקעגן דעם הימל, אונד מיט שטארק
 פינגעלנדיקע אונד פרענגענדיקע אויגן, האט ער אן געהויבן צו שרייען מיט הארץ-צווא-
 רייסנדיקע טאנער ! — „איך האב פאר גאט קיין מורא נישט ! — איך זאל ווארען מיט
 דעם קרבן ? איך ? שאלו המלך ? ווער הייססט עס מיר ? פאר וואס — זאל איך נאך
 לאנגער ווארען ? — גיט צווא בעל, גיט צווא עשקרות, אונד אויך גיט צווא דיא גאטער
 פון דיא פארשאלטענע פלישטים האב איך מקריב געווען, נאר ציא — וואס ! גיסטע דאך
 געקומען מיין זין ? ! האט ער פליצט אונז געטוהן אין א גאנץ גאטירליכן מאן, אזוי
 באלד וויא זיינע אויגן האבן אונז דערזעהן. דער פליצטיקער איבערגאנג פון דעם
 סובלימען אונד שרעקליכן אויסריפונג אקעגן גאט, צו דעם מילדן אונד זאגקטן פון א
 באווארען פאטער איז געווען אזוי גיך אונד אזוי גרויסארטיג, עפעס נאר וויא אבישוף. —
 „איך האב דיר נאר גיט פאטערקט ! איך-איך-“ דאך האט ער דערלאנגט א פאר-
 שטן זיין האנד איבערן שטערן, עפעס וויא ער האט געוואלט צין אויף געקומען זיינע
 געדאנקען, אונד אונעק שאררן דיא שווארצע מארע, מיט דעם שטרענגן רצון זיינעם.
 אונד מיט א ריהרנדיק קול, וואס האט נאך אביסל נאך געציטטערט פון דעם פתיעהריגן
 שטורם, האט ער געזאגט : — „איך האף דיא האסט גיט לאנג געווארט ! דיעזער פרעמדער
 יונגלינג איז אונזאי דער פרינץ ארפאזעס פון אשור ! איך באוויילקאמע אייך אין מיין
 ארמן הויף-עדלער אמבאסאדאר. מיין זין האט מיר פון אייך אזוי פועל גיטן
 דערצאהלט, אז איך פאטראכט אייך שוין וויא אפריינד. איך פריי מיר, וואס איהר
 זענט געקומען קען יודעא ! איך וויגש זעהר, אז צווישן אייער קאנארף אונד צווישן מיר

זאלל עקוויסטירן א ביידנעם פון דער שטארקסטן פריינדשאפט! אצינד ווענען מיר נאך
א יונגעס קאנגרייף, אונד עס וועט נאך אביסל געדאווערן ביז מיר וועללן באקומען א
פאזיצאן אונד א נאמען צווישן דיא מלוכות פון דער וועלט! איף בין בטוח אז אייער
מלך, בעללוס, איז געווינד אונד שלום איז אין ויין גאנץ לאנד. —

„ער איז געווינט, אייערע מאנעסטאט“ האב איף האפליך געענטפערט. „אונד
וואלט אונדאי אפערואנליך שליוות צין איף געשיקט דורך מיר. אבער דער מורה האט
אזוי וועניג צוא טהין מיט דעם מעריב אונד בעללוס איז ערשט אזא קירצע צייט אויפן
טהראן, אז ער האט נאך נאר ניט געהארט אפילו אז אייער פאלק האט איבערגעבויט
אייערע ביזאנטיקע רעגירונג אויף א מאנארכיע, האטש איף בין געוואהר געוואהרן אז
אייערע מאנעסטאט ווענען שוין פיעלע נאחר קאניג!“

„פיעלע נאחר!“ האט ער איבערגעחנר'ט פרוגליך, נאר האט באלד אן געוויבן
צוא לאכעלן. „אמת, נאר, האטש ניט לאנג געניג, מיין נאמען באקאנט צוא מאכן פון
יענער ווייט הרקל, האב איף מורא אז אויף אין דער צייט, האב איף אויף ניט געניג
געטהין, ווארם ביז אהער האב איף נאך אפילו ניט ארויס געמורעבן דיא פלישתיים איבער
מינע גרענעצן! אבער יונגער פרינץ פון אשור,“ האט ער ציא געלייגט, קלאפנדיק מיט
דעם פיס אין א פליצמדיקן בעס. „וויא קאן א קאניג רעגירן אונד באצווינגען אונד
בענשן ויין מלוכה, ווען דער הימפל איז אויף איהם ברוגז, אונד ווען דער גיהנם איז אין
א בוינד אקעגן איהם אונד דער מאכטיגסטער זעהר אויף דער ערד שלידערט גבואות
רעות אויף ויין אריינן קאפ!“

„מיין טהייערער פאטער“ האט ווונדן געזאגט, באריהרנדיק ויין האנד אונד
רעדנדיק צין איהם אזוי מילד אונד אזוי זאנפט וויא צין אקניד. „דער הייליקר נביא
איז אויף דיר ניט ברוגז! ער רעדט נאר וואס גאט הייססט איהם! ער האט מיט דיר
מיטליידן אונד —“

„מיטליידן! שמואל פון רמה דאט מיטליידן מיט שאולן דעם קאניג? דער שטאלצער
נביא מעג זיך אין אכט געהמען. איף שוואר באיי דעם קאפ פון מיין פאטער, ווען
ער האט מיט מיר מיטליידן, וועלל איף איהם דער הרג'נען אונד ווען ער זאלל אפילו
אנטלויפן פאר א מקלט אויף דיא פליעגל פון דיא ברוכים!“

דאס איז געווען גערעדט מיט א משוגענדיקן בעס. ווינע אויגן האבן געשאסן
פיער. ויין פנים איז געווען רויט אונד הייס פון קאכנדיקן בליט! ויין מאכמוגער גוף
שיינט גמעט נאך ברייטער אונד האבער געווארן מיט דעם אויפבלאזנדיקן צארן!
פון דעם מויל האט געשלאגן דער שוים אונד האט געשאקלט ווינע געפאללע פויסט
אקעגן רמה, אזוי וויא ער וואלט געוועהן דעם נביא: אונד דערנאך האט ער דער-
לאנגט א לאך, וואס דאט אזוי ווילד אזוי מערקוויירדיג שרעקליך געקלינגען! מיר האב
פאר אונזערע אויגן אמשונגען דער זעהן! —

פליעס האט דער פרינץ געגעבן אוינק צוא עמעצען דארט אויף יענעם עק פון

דעם זאל, אונד מען האט אויף איין מאהל געהארט מוזיק, נאר אפנים נישט פון קיין גרויסע
בריות. דער הערצארגטער קאניג, וואס ווין גלזות איז אזוי שטארק פארנוינדעט גע-
ווארן באיי דער בתשבה איז ווין גראסטער שונא זאל איהן באמיטלידן, האט זיך אויף
א מינוט אנגעדער געשטעלט האנדנדיק דאס שפיעל, אונד האט זיך הערנאך באשעהליכן
א דרעה געטהון צוויי דא שפיעלערס, אונד מיט וויינע שרעקליכן אויגן, וואס האבן גע-
פלאקט מיט אן איבערנאטירליכן גלאנץ האט ער געגעבן א שרעקליכן קוק אויף דא
ווייסע באקליידטן שפיעלערס, וואס האבן גראד געשפיעלט אויפן אויף דער גאלערע.
עמליכע מינוט האט ער זיך צו געדארט, און א באוועגונג, ווען דאס אומגליק האט
געוואלט, אז איינער פון דיא מנגנים זאל אן געשלאגן האבן א פאלשע נאמע. דא
האט דער מאנארך געגעבן איינשריי וויי א פארנוינדעטער לאב, איינשריי פון נקמה
אונד טראץ, איינשריי פון פארשפערונג אונד פארצאכונג, אונד ארויסהאנדנדיק דעם דאלף
פינעם גארטל האט ער דערלאנגט א שפרינג פארנווארטס מיט טויט, פאר דיא אימגליקליכע
שפיעלערס אין וויינע פלאקערנדיקע אויגן.

„שפאטסטע פון מיר! דיא לאכסט מיר אויס! דיא דערוואגסט זיך עס? דיא האט
ער ווילד דערלאנגט איינשריי צו דעם אומגליקליכן מוזיקאנטן. אונד אין א גנע בין
איך געשטאנען פאר איהם. נישט אויס איבערלעגונג, נאר עפעס פליצט האט עס מיר
געגעבן א שראג צוויי.

„אך קאניג, דער קליענסטער אונד דער בעסטער! דיא ביסט צו גערעכט, אז
דיא זאלסט וועה טהין אן אומשילדיקן מענטש, אדער באפעלען דיא ריינקייט פון דיין
צעפטער דורך בליט פון אזאלכע ארימע, קראפטלאזע מוזיקאנטן, דייןע שיקלאווען!
דאס האב איך אזא געטהין מיט א פוה אונד א פעסטויגקייט, וואס איך חידוש מיר נאך
היינט דאריבער אונד נאך מעהר איבער דעם העוולטאט. אקעגן א מינוט, אזוי וויא
איך בין דא געשטאנען איהם אים וועג, האט דער גלאזנדיקער דאלף געשוועבט אינעם
קאניגס האנד אומענטשלאסן איבער מיין הארץ! איך האב איהם גלייך געקוקט אין
וויינע אויגן. יהונתן וואלט באלד מן הסתם, איך אונטער געשפרינגען מיר צוויי ראטאווען,
וויא עס האט געשיינט פון א געוויססן טויט, נאר פליצט האט דער קאניג באמאהליכן
אראפגעלאזט דיא האנד אונד האט צוריק אריין געשטעקט דעם נישט באבליטקטן דאלף.
דער פנים האט נאך געלאזט דיא פעסטיקע מיענע, דאס פינקלדיקע ביינער פון וויינע
אויגן איז פארשווינדן געווארן, אונד מיט א מילדן אונד נאכפטרן אויסדרוק, אונד מיט א
ליעבליכער אכטונג האט ער אנגעדער געלעגט וויינע האנד אויף מיין אקסל אונד האט
פרייגליך צוויי מיר אזא געטהין. —

„דיא האסט רעכט, פריינץ! שאול דער מענטש איז נאך נישט אזוי משוגע אז
שאול דער קאניג זאל פארעססן משפט וצדק! איך זעה אז דיא האלטסט מיר נישט
פאר אזוי משוגע, וויא שמואל אונד דיא איינשריינע עברים! דיא זעהסט אין מיר נאר דעם
אימגליקליכן קאניג. — דיין קול האט נישט אין זיך נישט קיין פארנווארף אונד נישט קיין

באמיטליירן! — איך בין אצינדערט ריהיג. דער שווארצער רות, וואס קימט אפט איבער מיין נשמה, איז אצינדערט אונזע! ער קאן נישט פארטראגן פריינדליכע ווארטער! פריינד, זיי מיר מוחל מיינע אימקאפליקייט אקעגן דיר!"

וויא האט מיר געבליטעט מיין בארץ פאר איהם! איך האב מיט א נאכאנאנד מיט דעם ארימין מאנארכן, וואס שיינט צו פיהלן אז ער איז אפט משוגע, אונד איז שרעקליך געקראנקט פון דיא אנפאלע. אפונעקסלנדיק (פסירינג) געקנואלט פון דעם געטאנקען, איז נאט האט איהם פארלאזט, אונד געשטערצט פינעם חמא, וואס האט דיא שווערע שטראף אפירגעבראכט. — פאלד איז ער מעלאנקאליש פון פערצווייפעלונג א פפרה צו באקומען, אונד פאלד איז ער משוגע פון דער געוויסנהייט אז זיין מלוכה וועט פון איהם אונזעק גענימען ווערן אונד זיין צעפטרעט וועט איבערגעגעבן ווערן אין דער האנד פון א ווילדפערער! איך בין בטוח אז אייערע מאנעסטאט וועללן מיטען מיט פיהלן מיט דעם אומגלעקליכן עברישן קאניג אונד וועללן געוויס ווינשן אז זיינע גרויסע שטראף זאל זיך פאלד עקן אונד אז נאט זאל איהם גענליך מוחל זיין אונד דיא מלוכה זאל איבערגעבן פאר א ירושה צו זיינע קינדער.

אצינד איז ער גאנץ ריהיג. מען האט אונז אפילו ערקלארט דיא סיבה פון זייער אויפגעבראכקייט. אשעה פריעהר פאר אונזער אן קימען, האט ער דערבאלטן א חוצפאשע ארויספארדערונג פון דעם ראש פון דיא פלישתיים, געשריעבן מיטן פליט פון איינעם פון זיינע מרגלים, וועלכן דיא פלישתיים האבן געפאנגען אונד דער מרגל אונד געשריעבן אויף אשטיקל פארמעט, האט איז געווען צו געבירן צו א פיל, וועלכן מען האט אריין געשאכטן דורכן פענסטער, אונד איז אקוראט אצינדער געפאלן געבן קאניג, זיצנדיק אויפן מהראן אונד געבנדיק אונדזיגן.

האט עזות פינעם פלישתישן מרגל, אזוי גארנט צו צו קימען צו דיא מאנערן אומגעזעהן אזוי אריין צו שיססן א פיל אין פענסטער אריין האט דעם קאניג גאר מעהר דער רינגט. אומויס האט מען איבערגעקערט דיא אומגעפונג פון חכרון זיכנדיק דעם מוטהיגן מרגל! דער ווייל האט דער קאניג באפוילן זיינעם שרייבער דיא ארויס פארדערונג פארצואלייגען.

צו שאול בן קיש, קאניג פון שטלאונען, שיקט גלית הפלישתית מרת א שאנעס גרויס: מיט א דעם שרייבן פאדערט ער איהן ארויס אויף א דוגל (צוויי באמפ) פאר זיין קרוין! אין אפס דמים, פאר שובה, ווארט ער אויף איהם, גלית דער פלישתית הארט אויף שאול דען עברי קאניג פון שטלאון! פאר וואס זאל א גאנצע ערמעט פארלארן ווערן? קים ארויס פון דער שטארט לאמיר זיך צווישן אונז אויסקלויבן צוויי סאלדאטן וועלכע זאללן ענטשיידן אונזער מחלוקה. דער, וואס וועט מנצח זיין, זאל האבן ביידע מלוכות אונד דיא ביידע קרוינען. שיק מיר זיך דיין אנטווארט דיא עברישער בלב, דיא זין פון קיש דעם פאסטוד.

איז עפעס דאך זיך צו פארטרושן אז שאול זאל זיך אנצינדן אויף זאנא אויס-

פארדערונג! איך האב געזעהן דעם פייל מיטן פארמעט ליעגן אויף דער רעפּה, אריין
 געהנדיק נאר אויף האב קיין שום איינעלע נישט גיהאט פון ויין פארמיטונג. — מיך צוא
 פיהרנדיק צין אשטיל געבן דעם סהראן, האט מיט מיר דער קאניג רוקיג אונד גע-
 מיטחליק פאשטראכן אסאך ענגעלס איבער אשור, דיא צאהל פון מרפכות, פרשים אונד
 איש-רגלי פון אייערער מאנעסמאטס ארמעל. האט זיך נאך גיפערענט נאך אייערער מא-
 נעסמאטס פערנאליכקייט, וויא אלט, וויא שאן וויא גיט אונד קליעג אונד איז געווען
 גאנץ פארווינדערט, צוא הארן וויא גרויס איז אייער מלוכה אונד וויא גרויסארטיג גינגה
 אלליין איז מיט איהר מיליאן איינוואהנער. האט נאך גיפערענט איבער דיא שטיערען
 פון וואפן. איבער דיא מינגען פון פעמאל, וויפועל אייזן, קופער, זילבער אונד גאלד
 עס געפינט זיך אין ווי. וועגן דיא פערל פישערייגן אינעם ים הדרומי, וועגן אייערע
 שיפפע וואס געהן נאכן ווייטן תרשיש, (היינט באקאנט אינטער דעם נאמען סילאן, Ceylon)
 אין מורה לאנד אונד נאך עציין-גבר אויף דעם רייטן ים פון עטהיאפיען. —
 ער האט גיוואנט ער וואללט מיט פריידן גיקויפט וואפן אין אשור פאר ויין פאלק, אונד
 האט מיך געגעבן פאר אייערער מאנעסמאט פארזעלעגן אזוי פיעל וואפן איהם אפ צוא-
 לאזן, וואס וואלט גיקאנט פאלשטאנדיק באוואפענן ויין גאנץ חיל וואס איך האב מכות
 גיווען צוא טהין. אונד ער האט זיך ענטשלאסן מיט מיר מיט צוא שיקן אקראוואנע
 בשווי בשלום פון ענישטן גען אשור נאך כלי ויין. מיר האבן אשמיס געטהין אנאנצע
 שטונדע. דער פרייז יחזקתן זעהנדיק ויין פאטער אין אן אנגענעהמער שטימונג, האט
 ער זיך ארויס געגנבעט פינעם זאל, מיטן פייל אונד דער ארויספארדערונג. אונד האט
 אויסגעטהיילט תשובות צין אללע וואס האבן דארטן אים קארדיראר אויף דעם קאניגס
 תשובה גיווארט, זאגענדיק אז דער קאניג איז היינט אזוי שטארק פארמיטען אז עס איז
 אויסגעגליק אז ער זאלל עמיצן היינט אויפגעהמען. —

ארטער יונגער פרייז! וויא שווער היינט אויף איהם ויין פאטערס אומגליק!
 אונד ויין בעקד איז אויף אטערקווירנדיגער, ווארם ווער האט נאך פעסער געוויססט,
 אונד נאך מעהר געגלויבט אין דעם וואס שמואל הנביא האט גיוואנט וויא ער אז דיא
 מלוכה געהארט שוין אן אנדערן. אונד דער אנדערע איז א ליעבער פריינד וויינער;
 וואס שווע האט ער זיך צוא מיטן אין דער רעגירונג פון אן אנדערן. שאל האט
 באקט אויף גיהערט צו רעגירן. דאס פאלק האט גיהאפט אז יחזקתן וועט ממלא מקומו
 ויין פון שאלן אונד דרוקאווי האבן וויא אויף געדולדיק עקווארטעט דעם סוף.

אויף דער נאכט, אזוי וויא איך בין מיר געזעסן אין מיין גיזעלט מיך דערמאה-
 גענדיק אונד באטראכטנדיק אללע דיא קעצענען וואס זענען פארבייא גיפליגן פאר מיר
 דעם היינטיגן טאג, וועהרנד מייע וויזשע באים קאניג, איז דער פירעהאג פון מיין גי-
 זעלט אויפגעהבן גיווארן אונד דער פרייז איז אריין געטרעטן. איך האב איהן עמ-
 פפאנגען נאך מיט מעהר ווארמקייט אונד פריינדליכקייט וויא געוואהנליך, ער האט
 זיך אנדערקענעט געבן מיר. נאך אן אויגן בליק שווייגן ריפט ער זיך אן צו מיר:

„מיין טהייערער ארפאצעס, איהר האט אצינד גוועהן מיין פאטער אונד קאנט פארשטעהן זיין אומגליק. איך בין זיכער אז איהר זימפאטירט מיט מיר אונד פיהלט טיעף מיט אייער גרויסמוטיגן קארפאקטער פאר דעם טראנוועריגן קאנגי. אפמאל, וויא העראיט, וויא עדל, מאנעסטאמיט וויא אן ערשטער קאנגי פון נאט גיזאלבט האט פא- דארפט זיין, ביז יענעס אומגליקליכן טאג אין וועלכן ער האט עובר גווען אויף גאטס געבאט! דאס האט איהם גיקאסט זיין שלום, זיין פארשטאנד, דעם פארלוסט פינעם רוה ה' אונד ענדליך דעם פסא מלוכה אויף! נאר לאמיר אונזערע צרות ניט ארויף לעגן אויף דיין הארץ. איך בין געקומען דיר צוא זאגן אז דער פאטער האט זיך ענטשלאסן מיך ומוי ארויס צואמארשירן אקעגן דיא פלישטיים. מיר האבן אין חברון אן ערד פון צוואנציג טויזנט בני חיל. דיא ערשטע דיוויזיאן (אפטיילונג) וועט מארגן גאנץ פריה א- רויס רוקן. ווילסטע אפער מיר באלייטן ווארס איך מוז מיטגעהן! אונד אזוי וויא דוא האסט בלויז ניט וואס צוא טהין האב איך גימיינט אז דוא וואלסט אפער גיזאלט אן קוקן א מלחמה, ווארס מיר האבן בידעה אין דרייא טאג זיך אנעהם צוא טהין צוא דער מלחמה, אויססער אין יענעם פאלל, ווען דיא צאהל פון אונזערע שונאים וועט צו גרויס זיין פאר אונז. זיי לאגערן א פינף אונד פערציג ווערשט נען גארד-וועסט אין א ברייטן פליין ארים גערינגלט פון בארג. אונזערע מרגלים מעלדן אז דעם שונאים חילות דארפ זעהר גרויס זיין. מיר וועלן ארויס מארשירן מיט אזוי פיעל חיל וויא עס געפינט זיך מיט אונז אצינד אונד מיר וועללן איבערלאזן אן ארדערע (פקודה) אז מען זאלל אונז פרישע חילות צושיקן.“

„מיין טהייערער פרינץ, איך וועלל ניט נאהר מיט דיר געהן, אפילו זעקס הינד- דערט פון מיינע בראווע אסיריער“ האב איך מיט פריידן געזאגט, „וועלל איך מיט געהען, זיי בשות זיי וועללן זיך ניט לאזן אריין שפיינען אין דער קאשע.“

דער פרינץ האט מיר זייער הייס געדאנקט אונד האט זיך אנגעריפן איך וועלל מעלדן דעם קאנגי דינע פריינדליכע אפפערטע, האטשט איך ווייס אז זיין שטאלץ וועט איהם הייסן עס אפצושלאגן. ווארס, וועט ער מנצח זיין וואלט ער גיזאלט דעם גנצחון אלליין האבן, זאל ער אפער חס ושלום פאללן וואלט איהם דאס הארץ שרעקליך וועה געטהין אנדערע לייט אינעם אימגליק אריין צוציעהן וואס געהן נאר דורך זיין לאנד אויף א שליחות פון שלום, צוא אפערמער מלוכה.“

„איך זעה ארויס מיין טהייערער פרינץ, אז דוא רעדסט דינע אייגענע געפיהלע ארויס אונד מינסט אז דאס וועללן זיין דיא געפיהלע פון דיין קאנגליכן פאטער,“ האב איך גענטפערט מיט א לאכלן. אויף יעדן פאלל, וועלל איך דיר באלייטן מיט מיינע הינד- דערט שומרי-נפשי אונד ווען מאן וועט זייא ניט באדארפן וועללן זייא זיך גאנץ רוהיג זיין.“ — אין דעם אויגן בליק האט דער פרינץ גראד דערזעהן א קליינע מגלה „מעשה רות“ ליעגנדיק, וואס איך האב געלייגנט אין מיין געזעלט באים לויכט פון א לאמפ, ווען דער פרינץ איז גראד אריין געקומען. — „איך זעה ערעלער ארפאצעס, איהר אינ-“

טערעסקירט אייך וער שטארק מיט אונזערע פֿתכים" האט ער אזא געטוהן. — „זיי האבן פאר מיר אַגרויס אינטערעס אונד זענען מיר אויך גאנץ נאיי", האב איך געענטפערט. „איינער גאנצע געשיכטע איז ווינדער פילל! אנהויבנדיק מיט אברקסען וואס גאט האט געריפן מאַרץ פֿשרים אין אַשור אונד ווין מאַרש פינעם פֿרת ביי צום ירדן, מיט וויינע מלחמות אונד ווין הערשאפט מאַקי דאך אין חֶבְרוֹן, וועהרנד אין אַט דעם פֿליין פון מֶמְרָא אין דער מערת המֶכְפֶּלָה האט ער זיך געגרינדעט אַ בית-עולם. מיט דער שאַנען ראמאנטישן געשיכטע פון ווין זין יצחק, וויא ער האט געשיקט גען באַלדעא נאך אַ ווייב אונד איהר קומען פארשלייערט, דער נאך דיא מערקווירדיגע קארעקערע פון יעקב, דיא מִכִּירָה פון יוסף. דער הינגער וואס האט געטריעפן וויינע ברידער אונד דער נאך דיא גאנצע פאמיליע גען מצרים, יוסף'ס פֿלאצליכעס עולה לגדולה ווין. דיא מֶמְרָאגישע דערקענניגס-קעצע, מיט דעם דערשרעק פאר אַשטראף אונד דער פֿרייד ווען יוסף האט מוחל געווען דעם גרויסן חטא וואס וויינע ברידער האבן אַקעגן איהם געזינדיגט. — ווין טויט אונד דיא מערקווירדיגע צוואה וויינע וואס איז גיט אַנדערס וויא אַנבואה, אז אַמארהל זאלל מען וויינע ביינער פאגראבן אין דעם לאַנד פון דיא אבות וואס איז אַקוראט מקיים געווארן אין איין הינדערט אונד אַכציג יאהר שפעטער אונד דארט ליעגט דיא מערת המֶכְפֶּלָה, וואס איך קאן זעהן פון דער טהיר פון מיין געצעלט. דער כות פון אייער גאט וואס האט זיך באוויזן באיים קריגערס סוף אונד דעם ירדן אונד נאך אַסאך אַנדערע זאכן! אַללעס דאס זענען גאר קליינע חלקים אין דער מערקווירדיגן אונד ווינדער פֿאללן געשיכטע פון אייערער נאציאן. פון אנהויבס אן ביי צום סוף איז איין גרויסע קייט פון מעשים, וואס איהרע רינגען זענען אן געטשעפּעט אייער אינעם אַנדערן, איין ענדא פיהרט צו דער אַנדערן. יעדער פֿעהלער, יעדער חטא באַקומט ווין עונש אונד ווין מוסר, אונד איעדע ציטקא איעדע מצוה איז באַלאַהנט אונד גיט באַזאָהלט, נישטס איז אין אייער געשיכטע על פי מקרה, אַלסדיג גיט אויס-געשטראכט אונד גרויסאַרטיג אויסגעפיהרט, וויא עס קאן נאר אזא ווינדערבארער גאט, וואס ווייסט פון אן הויב, וואס עס וועט ווין צום סוף! אַללע לעגענדן (הגדות) פון אונזערע פֿערוזשע פֿאָעטן האבן אַפֿגיס וויא קארליקלאָה אַקעגן אַ ריון אונד אַללע אונזערע גאטטער געשיכטן האבן אַפֿגיס אַקעגן דיא נפֿלאות'דיקע מעשים פון אייער גאט אזוי וויא אן אַפֿשיין אַקעגן דעם שטארקן גלאַנץ פון אַ מיטאָגס זין! — וואס וועט ווין דער סוף מיט אייך קאן קיינער אונדאי גיט וויסן, נאר אזוי פֿיעל קאן איך מיר שוין אן שטויסן אז פאר אייך ליעגט אַגרויסע צוקונפט אַפֿשר נאך גראַסאַרטיגער וויא אייערע פֿארגאנגענהייט, וועלכע איז גאר אזוי וויא אַרמז פון דעם, וואס עס וועט ווין. ווען אזא גאט וויא אייערער נעמט זיך פֿאר עפֿעס צו אַ טהין, וועט ער מסתמא גיט ריהען ביי ער וועט עס אויספיהרן!"

אז איך האב אויסגעהערט, האט מיר דער פֿרינץ אן אויגן בליק גיט באַטראַכט

אונד דער נאך געזאגט;

„איהר פארשטעהט אונזער נאציאן, בלתי שום ספק קלעמערן מיר זיך ארויף א לייטער, וואס פיהרט ערנעץ אויף א הויף אָרט, מיר ווערן געפיהרט וויא בלינדע פון אונזער אללעגהנדיקען גאט. אונזערע גביאים רעדן בענייטמערט פון א קונפטיגער צייט, ווען אללע אונזערע הייליקע צערמאנעס, וואס זענען אייגענטליך גאר רמזים, וועללן אויפהארן אונד מענשן וועללן אסאך קליענער זיין, אסאך בעסער זיין, אונד וועללן דיא גאטהייט זעהן קאנען מיט זייערע עיני שכל. ווען איערער וועט אנביא זיין, אונד א געהער אפאן. ווען עס וועט זיין א דור פון פיעל וויסן, פון מיטפן פארשטאנד אונד פון אימאיערטרעפליכער טונגענד. זיי לערנען אונד אז אונזערע גאנצע נאציאן אין איינעם איז דער יסוד צין א פראכטפאלן גייסטיגן מקדש, וואס אונזערע גאטהייט באנועט זיך אויף פון טרייע הארצער אונד ערעלע גפשות, אונד וויא דיא ערעלסטן מעטאללע מוזן זיי געריינגט אונד געלייטערט ווערן אין פייערדיקע צרות, אונד פון אפברען, אונד אקלאפ טהיט מען עס אנעם צום פאלירן אונד דאן גלאנצט עס ווינדערשאן! ווען אט דער מענשליכע גאטעס טעמפל, דער אמתדיקער בית המקדש אין דעם מענשליכן הערצן וועט פארטיג ווערן דענסטמאלט וועט זיין אן עק פון אונזער געשיכטע, דענסט-מאלט וועט אנעק זיין פון דער גאנצן וועלט, ווארם דער הימל וועט זיין דאך אוף דער ערד-מלאכים, וועללן דיא מענשן זיין, אונד גאט! וועט זיין אין זייערע הארצער! אט אדאס וועט זיין אונזער לעתיד לבא. אזוי וועט זיין אונזער עולם הבא!

„מיט גרויס פארגניגן הער איך אייך, מיין פריינד אזוי בענייטמערט רעדן“ האב איך געענטפערט.

מיט ענוות האט זיך דער פריינד ווייטער אן גערופן. „מיר האבן דאך פריעהער געשטימעט פון דער מגילה „רות“ דאס האט געשריעבן דער יונגער דוד, וועלכן איהר האט געזעהן אין רחם. דאס איז אן ערעלער אונד ויססער שיר האמש עס איז ניט געטריש, עס איז אפער אזוי שאן אונד אזוי איינפאך ריהרנדיק מיט אזוי פיעל פינגעס געשמאק אונד מיטפן געפיהל אז מען מוז עס אן רופן א שיר. ווארם זענער איז א משורר, א פאעט, וואס פארשטעהט מיט זיין פֿען צוא באריהרן דעם מענשנס הארץ! ווען איך דער מאהן מיד אין אט דעם דוד, געהט מיר קשוט אויס דאס הארץ נאך איהם! אזא ליעבליכער קאראקטער איז ער! אקענש וואס באזיצט דיא קוראשנע פון א מלאך, שייגט ער אייך אזוי וויא ער וואלט גאר מורא געהאט פאר אפליעג! אן אמת'ער גאטליכער פאעט, שייגט ער אויך אזוי וויא ער קאן קיין צוויי גיט צאהלן. זיינע גבורה באדעקט ער מיט א קינדליכער חכמה. אונד דיא האכסטע ערליכייט פון א זעהר גרויסן זעעלע פארשלייערט ער מיטן איינפאכן שליער פון ענוות! אף פריינד ארפאצעס, ווארטער זענען גאר גיט אים שטאנד צוא באשרייבן וויא שטארק איך האב איהם ליעב. מיט קיין גע-שטאלט קאן איך אייך גיט אויסמאהלן דעם פייער מיט וועלכן מיין הארץ איז אן גע-פילט פון א ברענגענדיקער ליעבע צין איהם אפילו דיא שטארקסטע, הייסעקסטע אונד דיא אללערויסעקסטע פרויען ליעבע קאן זיך גיט פארגלייכן צוא דער הייליקן ליעבע

וואס איף דער פרינץ יהונתן פיהלט פארן פאסטוף דור . אונד דער העלד, גבור אונד גאטליכער פאטער דור פיהלט דא אייגענע לעבע צוא שאול'ס זין . מינע לעבע איז איהם איף גאנץ גאט'יג צוא ווינער עקזיסטענץ . מיר זענען ביידע אס גליקליכסטן ווען מיר זענען אין איינעם ! " —

"איף פיהל אן אינטערעסס עפעס מעהר פון איהם צוא וויסן", האב איף גע- ענטפערט . "ווארס ער האט אויף מיר אויף אטעפן איינדריק געמאכט גיט גאהר וועגן ווינער מערקווירדיגן שאנקייט אונד ווינע אוסערארדנליכע באהנ'ווידיקע בא- געהמונג, זאגדן מינסטן טהילים וועגן זיין גאטליכעם שפיעל אויף דער הארפע, אונד דער וויסמייט פון זיין קול, וואס גינגעט זיך אריין אין דא טיעפסטע תהרים פו דער גשמה ."

"איהר וואלט אלסדינג פון איהם הארן, וואס עס וועט אייך קאנען אינטערעסירן, מיין טהייטערער פרינץ" האט דער קאניגליך איזראעליטישער פרינץ געזאגט, צוריק אנדערלענענדיק דור'ס מגלת-רות אין דעם קינסטליך אויסגעארבעטן זילבערנעם קאסטל . "מיין פריינד איז דער זין פון אן עברישן עלצטן ישי געבוירן אין בית-לחם . יענער הר-שלע באזעצט מיט טהירמלאך וואס מיר זענען פארבאיי געפאהרן אן ערך פון אשעה שפעטער נאכן פארלאזן פון יענער אימפאציווינגענער פעסטונג פון דא יבוסים , פון דער רעכטן האנד . זיין פאטער איז א רייכער בעל הבית אונד איז אויף אשאפער , דיאנעלביגע באשאפטונג וואס אונזערע פאטרארכאלישע אבות האבן געטהין . ישי איז דער ווייל אויף טאקן אן אייניקל פון רות וואס איז געווען דא פרוי פון בועז צוא וועמען עס האט געהארט יענעם פעלד וויא רות האט געקליבן זאנען גאך ווינע שניטערס . לכן, וויא איהר זעהט איז ישי גיט א זין פון ריינע עברישע עלטערן, ווארס דא שאנע אונד לעבליכע רות איז געווען פינעם לאנד מואב ."

"ווער איז דאס געווען דער מואב . ?" האב איף אפגעג געטהין . "אונד וויא איז עס זיין לאנד ?" "פון מזרח זייט פינעם ים סדומי . " האט פריינדיך געענטפערט דער פרינץ . "מואב איז געווען איינער פון אלט'ס קינדער געבוירן פון זיין עלטסטער טאכטער גאך דער צערשטערונג פון דא פינף שטאדט פינעם פליין . דאס אימנאטירליך קינד איז געווארן דער ראש פון א מאכטיגער גאציאן . מואב איז געבוירן געווארן אריס דערזעלבן צייט, וויא איינער פון אונזערע אבות יצחק ."

"אז עס איז דא אזוי" האב איף געענטפערט, וויללנדיק מיר גיט באקאנט צוא מאכן מיט דער געשיכטע פון דעם דאזיגן פאלק . "אז לויט איז געווען א פלימעניק פון אברקס'ען אונד מואב איז געבוירן פון לויט'ס טאכטער, שטאמט דאך רות-המואביה אויף פון אברקמען, לכן פארשטעה איך גיט פאר וואס האלט איהר רות'ן פאר אפרעמדער אדרבה לאו עמעצער מיר באווייזן אז אן אייניקל פון רות האט אין זיך גיט דאס אייגענע בליט וואס אברקס האט געהאט ? !"

"אמת, " האט דער פרינץ האפליך געענטפערט . גאר אלע ווייטקע קרובים

פון אברהם'ען זענען דורך א באפויל פון גאט פון איהם אפ געטהיילט, „ביצחק יקרא לך זרע“ גאר דא גלייכע אפשטאמונג פון אברהם'ען דורך יצחקן ווערן באטראכט אלס דא קינדער וואס גאט זיך אויס דערוואהלט פאר אפאלק. גאט האט זיך קיין מאהל גיט געלאזט ריפען אלהי לזם, אלהי מואב, גאר אלהי אברהם, יצחק ויעקב. „דאס איז פאר אויגו זיין נאמען אין דער פארנאנענהייט! אין דער געגענווארט אונד לעולמי עולמים! — דער נוייל האבן זיך אפגעטהיילט דא קינדער פון לז'ס טאכטער דורך איהר זין מואב אונד האבן זיך קיין מאהל גיט מעהר פארמישט מיט אברהם'ס שוהר אריבער ניין הונדערט יאהר! — „ענטשולדיגט מיר פרינץ, וואס איך האב אייך איינערע דערצאהלונג פון דוד'ן איבערגעשלאגן“ האב איך געזאגט, „נייט אזוי גיט אונד דערצאהלט גאר ווייטער.“ —

„ווען מיין פאטער האט פארשפיעלט ניין חן אין גאטס אויגן דורך פארשיעדענע פעהלערס האט גאט באפוילן זיין נביא שמואל'ן ער זאלל געהן אונד זאלבן אן אנדערן קאניג איבער ישראל. זאגענדיק, „איך האב אנועק געווארפן שאולן פון צוא זיין אקאניג“ ווער אונד וואס איז געווען שאול, דיין קאניגליכער פאטער, א פרינץ, אין זיין יוגענד? האב איך געפרעגט. „איז ער אויך געווען עפעס פון אגרויסן יחוס? אפשר אפשטאממענדיק פון משה, יהושוע אדער איינעם פון דא שופטים. וואס גאט האט איהם אויסגעקליבן צוא זיין דער ערשטער מלך ישראל?“

„ניין“ האט ער געענטפערט. „מיין פאטער קומט דוקא ארויס פינעם קליינסטן שבט נדעם יונגסטן ברידער בנימין שבט פינעם פאלק. זיין פאטער איז געווען קליעג בעצה, בראו אין א מלחמה אונד באריהמט פאר זיין גרויסן כח אונד מעשים פון גבורה. ער איז געווען אן עובר אדמה, אונד א בעל מקנה אויך מיט עטליכע משרתים אונד דיענסטן אונד עטליכע זין וואס האבן אויך געהאלפן צוא באזארגן דא שאאף. — באיי אונזער גאט, מיין ליעבער פרינץ ארבאצעס, האט יחוס גאר קיין שום ווערט גיט אשטארבליכן מענש קאן אפגארן אגלאנצינדיקער נאמען, אפער גאט וואס נעהט, וואס עס טהיט זיך אינעם טיעפן הארצן פון א מענשן, גאט וואס משפט גיט אפילו נאך דער עוברא זאנדערן נאך דער פונד, וואס פאר איהם זענען אנטפלעקט דא פארבארגנסטן מחשבות, באיי איהם האט א ווערט א גאטליך הארץ אפער יחוס? דאס איז איינס פון דא אללים וואס נאררישע מענשן האבן ליעב צוא דענען! —

אזוי וויא גאט האט א מאהל אויסדערוואהלט אברהם, דער זין פון א גאטציון שניטער מארץ פשרים דער פאטער צוא ווערן פון א גאנצער גאציון, אונד משה'ן אויך גיט קיין מיוחס ארויס צוא פיהרן דא בני ישראל מעבדות לחרות, אונד יהושוע, א זין פון ארימע עלטערן, אריין צוא פיהרן דא בני ישראל אינעם ארץ התבטחה אונד עס צוא באצויינגען אונד קיינער פון זיי איז גיט געווען אפן מלך אזוי האט גאט בוזר געווען שאול בן קיש א פאסטיף פינעם טהאל פינעם הר אפרים צוא רעגירן איבער ניין פאלק, ווען זיי האבן זיך צושריען גוואלד א קאניג! אין געשטאלט, אין פבור אונד אין

קוראשן אונד אין אנדערע גרויסארטיגע אייגענשאפטן, איז מיין פאטער ווערטה געווען
אזאן אויסצייכנונג, אזוי האבן מיר אלטע לייט געזאגט, וואס האבן מיין פאטער קענען
געלעבנט אין אמאהלעדיקע צייטן! -

„איך האב עס מיר אזוי געדאכט“ האב איך געענטפערט. „פון דער מאיעסטאט
פון זיין געשטאלט נאך אצינד, אונד זיינע מערקווירדיגע ערשיינונג, האט עס איז דאך
נאנץ געוויס אז וואס איך האב געזעהן איז דאך נאר דיא חורבה פון יענעם חן אונד
גרויסקייט וואס ער האט א מאהל געזעסן.“

„ניט מעהר וויא דיא חורבה, ניט מעהר מיין פרינץ!“ האט יהונתן געענטפערט
מיט א טראווערדיקן קיק, וואס האט פארפינצטערט זיין שאן פנים. „שמואל הנביא האט
איהן ערשט געזאלבט אונד שפעטער געקראנט פאר אקעניג אונד דיא ערשטע יאהרן
פון זיין מלוכה זענען געניג גליקליך געווען, ער האט זיך גיט באפעסטיגט אין זיין
קאניגרייך, ער האט פארטריעבן דיא פיינד פון זיינע גרענעצן, וועלכע דיא פיינד האבן
איבערגעטרעטן וועהרנד דער שלעכטן רעגירונג פון שמואל הנביא'ס קינדער. אונד
אין אלע מלחמות האט ער מנצח געווען. נאר איינע פון דיא פיינדליכע נאציאנען
דיא עמלקים, וואס האבן שוין אמאהל אונזערע עלטערן שטארק דערקישטעט נאך אין
דער מדבר, האט שמואל הוואה איהם באפוילן, אז ער זאלל קיין איינציגן נפש א
לעבעדיקן ניט איבערלאזן, אזוי האט גאט בפירוש דורך דעם נביא באפוילן. דער קאניג
מיין פאטער האט מנצח געווען דעם עמלק, האט אבער דעם קאניג זייערן אנג לעבן
געלאזט אונד האט אויך געפס שול איבער געלאזט אקעגן גאטס באפוילן, דאס איז
געווען אן עבירה, גאט האט דארויף ממאס געווען מיין פאטער פון צוא זיין אקעניג!
דאס פאלק האט איהן נאך שטארק לעב געהאט אלס אגרויסן בן חיל אונד א גיטן
אונד קליעגן רעגירער. נאר ווער קאן באשטעהן אקעגן גאטס משפט? ווער קאן גליקליך
זיין ווען גאט איז אויף געזעצן ברויט? -

„איער גאט איז שרעקליך אין זיינער מאכט אונד איז גרויסארטיג דערקליך אין
זיינער מאיעסטאט.“ האב איך געענטפערט מיט א געפיהל פון דערהערט (ויראט הנבדור)
„ווער קאן איהם מעיז זיין אונד זאלל ניצל ווערן פון באשטראפונג? אהרן זיין בהן
גדול וויא שטארק איז ער באשטראפט געווארן, ווייל ער האט ציגעלאזט דיא בני
המדבר חוטא צוא זיין בעגל האט ער געמיוט שטארבן אין דער מדבר אונד האט ניט
באדארפט אריין געהן אין דעם פארשפראכענעם לאנד! אויף מיר האט עס געמאכט א
נאנץ באזינדערן מערקווירדיגן איינדריק דיא געשיכטע פון דעם זאלטענעם כה"ג, וויא
ער האט געמיוט ארויף געהן אויף דעם הור החר דארט צוא שטארבן פאר זיינע זינד!
לעיני כל העם האט ער געמיוט באווייזן, אז גאט דארף קען ניט אימגעשטראפט בא-
ליידיגן! ווי זאללן לעבנען אז גאט פארשאנט ניט זיין בהן גדול וועט ער אנראי בא-
צאהלן א יעדן וויא ער וועט פארדינען! -

אויך שטעלל מיר פאר, אייערע מאיעסטאט, דען עדעלן בהן גדול פון דעם קאוויגן

פאלק, און געמחין אין וויינע פראכטיגע בוגי בהונה, מיט דעם שאנען לאנגן צילאמן ווייסן בארד, מיט וויינע וילבערנע לאקן. וויינע מאיעסטאטישע געשטאלט אביסל גע- ביינט אונטער דער משא פון א הינדערט אונד צוואנציג יאהר, טראוועריג ארויף געהנדיק דעם הר ההר. איך זעה דיא גרויסע מענגע פאלק איהם נאך טראוועריגער נאך גע- הנדיק. אויפן וועג אביסל מיער ווערנדיק לעגט ער זיך אן אויף דעם ארים פון דעם הויף געוואקסענעם זון וויינעם אליעזר. וועהרנד זיין פאטערנארבאלישער אונד בןבנדיקער ברידער משה וואס איז אביסל שפעטער אויף דעם פסגה געשטארבן גאנץ אלליין נאר מיט דיא מלאכים פון זיין גאט ארים אים) געהט געבן איהם שמיסעסנדיק איבער יענע סודות אונד איבער יענע נסתרות פון אן אנדער לעבן נאכן טויט פינעם גוף, אין וועלכן דיא עברים גלויבן. ווען דיא דריי דער גרייכן דעם שפיץ פינעם בארג מיט דעם בלאווען היממעל איבער ווערע קאפ, אונד מיט דעם גרויססן פליין מיט דיא טאהלן פאר זיי, גאנץ שווארץ פון דעם פארזאמלען פאלק. זעה איך וויא דער אלטער בה"ג הויפט אן מיט ציטערנדיקע האנד פון זיך אראפ צוא געהמען דיא בוגי בהונה אונד דיא פראכטיג גלאנצנדיקע צייכן פון זיין הויכן שטאנד! ציערשט געהט ער אראפ פינעם גרייז גרא- ווען קאפ דעם „כובע" מיט דעם פראכטפאללן שליער געארבעט קינצליך אין ליינען אונד תכלת אין געקליבענע פאלטן צוואמנגעהאלטן מיט אנילדענעם בלעך אויף וועלכן איז געווען אויס געגראבן דיא ווערט „ק ו ד ש ל ה", ער טהיט עס אן ברענגעט אויף דעם קאפ פון זיין זון אונד זיין ממלא מקומו, וועלכער קניעט אצינד צוא דיא פיסס פון זיין גרויססן פאטער. דער נאך געהט ער פון זיך א ראפ דעם חשן וואפוד מיט דיא בלישטשענדיקע צוואלף אבנים טובות אונד וועלכעס איז ווינדערפאלל אונד קינסטליך געוויקט אונד אויסגעשטיקט מיט גילדענע תכלתדיקע שאראכדיקע אונד פורפור-וואללענע פאדים, וויינע אלטע פינגער קאנען אבער נישט אפ שפיעלען דיא שנאללן פון דעם פראכטיגן אפוד'ס נארמל אונד דער טהיערער גאטליכער ברידער מוז איהם באהילפליך זיין, איהם ווערט עס אויך נישט אזוי גרינג, ווארס וויינע אויפן זענען אונדא פילל מיט ברידערליכע טרערן. אצינד ווערן פון וויינע אקסל אראפגענימען דיא ווינדערליך ליכטיגע אנקסע, איינגעפאסקט אין גאלד, וואס האבן צוואנאמען געהאלטן דיא גילדענע קעט, וואס האט צינאוויף גענימען דעם חשן אונד באהעפטעט זיי אויף דיא קנאפ פינעם אפוד. אצינד קומט דאס לאנגע ווייססלינענע קלייד, וואס האט באצייכנט דעם הויכן גראד פינעם בה"ג, אונד א קמו פון זיין ריינקייט, וואס טראגט נאך דעם שטארקן היט פון דעם שמן המשחה, ער טהיט עס אויס אונד זיין עדעלער זון לאזט עס זיך אן טהיין משה וואהרן טהענען אים אן איין בגד נאכן אנדערן איין תכשיט נאכן אנדערן, מיט דיא אנקסע אויף דיא אקסל צוא זיי באפעסטיגט מאן דעם חושן מיט דיא צוואלף עדעל שטיינער אין פיער שורות.

אין דער ערשטן שורה א רובין, א טאפאז אונד א קארבונקל (גארפינקל)
 " " צווייטן " א וואמאראנד, א סאפיר אונד א דיעמאנט.

אין דער דריטן " א ליגור , אן אנאט, אונד אן אפמטריקט .
 " פערטן " א גריל , אן אנקס, אונד א נאספער

אלע אָנעם טובות געזעצט אין היינעם גאלד . אונד יעדער שטיין האט אויף זיך גע-
 האט אויסגעקריצט א נאמען פון א שבת . אלע בנהי בהנה מיט אלע תכשיטים האט
 דער בהן גדול פון זיך אראפ גענימען אקעגן דאס גאנצע פאלק אונד אן געטהין אויף
 אליעזר ויין זין, וואס ווערט אצינד כה"ג אויף דעם פאטערס אָרט . ווען דיא אַרבייט
 פינעם איבערגעבן פון דער פקודה איז נשלים געווארן . פאללט ער אויף דיא קניע אונד
 מיט ביינע האנדט אויפגעבענדיק אקעגן הימל בענשט ער גאד זיין פאלק צום לעצטן
 מאהל, עס דאווערט ניט לאנג דיא שנעלע וויססע האנד זינקן זיך באמאחליכן אראפ ,
 זיין לעצטער אַטם איז אויסגעאטריקט אונד זיין גאט איז מקבל דיא נשמה פון זיין
 בהן גדול ! -

"אין דער געשיכטע פינעם טויט פון גרויסע לייט" האב איך געזאגט צום
 פרינצן יהונתן . גלייכט קיינע דערצאהלונג דעם ועלטענעם שוישפיל פינעם טויט פינעם
 בהן גדול אַהר ! משה'ס טויט שפעטער איז אויך גרויסאָרטיג, דאָרט איז אָבער ניט גע-
 ווען דער טיעפער אונד ריהרנדיקער איינדיק פון אן אפנאנקען אונד איבערגעבן פון
 א פקודה מיט א ברידער אונד זיין שטעהנדיק דערפאר ."

"מיין טהיערער פרינץ אַרבאָצעס," האט זיך יהונתן אן געריפן . "איך פריי מיך
 נעהר צוא זעהן אז איהר קאנט אזויגט אונזערע געשיכטע ! נאר וואס האט אונז עפעס
 געפירט צוא דעם געגענשטאנד ? האבן מיר פריעהער ניט גערעט פון דוד'ן ?"

"איך האב באמערקט איבער דעם שטרענגקייט פון אייער גאט אין באשטראפן
 ווען דיא רעדע איז געווען דער פון וויא גאט האט כמאס גיווען אין דער מלוכה פון
 אייערן אומגליקליכן פאטער," האב איך געענטפערט .

"אַמט, אַרבאָצעס," האט ער געזאגט : /אונזער גאט איז אפארברענגענדיקער
 פייער צוא דיא וואס זענען עובר אויף זיין געבאט, ער איז אָבער אויך א פאָריר אָף
 אונד איז פילל מיט רחמנות אונד ליעבע פאר דיא וואס געהן אין זיינע דרכים, זיין כח
 איז גרענצולאז צוא שטראפן אונד צוא בענשן . נאר איך ווילל אצינדערט ווייטער דער
 צאהלן פון מיין יונגן פריינד דוד'ן בן ישי -

אָבער אייער מאַעסמאט, איהר וועט מיר מוחל זיין, אז איך וועלל אפּלעגן דיא
 דערצאהלונג פינעם פרינצן אויף אן אנדער בריוו . איך פיהל מיך גאנץ זיכער אז
 אלעס וואס איך באשרייב אייך פון דעם אַלחי העברים, וואס, וויא מיר שייגט איז
 תמיד מיט זיין פאלק, אימגעזעהן, זעהט עד אַלסרינג וואס ווי טהיען, מאכטיג צוא
 שימצן אונד שרעקליך צוא באשטראפן, וועט אייערע מאַעסמאט אינטערעסירן, דרום
 אויך בין איך אַמאָהל אביסל מאַריר, ווייל דער געגענשטאנד איז צוא גרויסאָרטיג
 אונד עס איז אן עבירה מקצר צוא זיין . וויט געזינד, אונד מאַגן דיא אַלחי אשור

בְּרִיבֵן אֵינְעֶרער מאַעסְטאַטס פֿרִינד, אונד דער פֿינד פֿון אֵינערע שוֹנֵאִים :
אֵינער אונטערטֿהאָנִיגסטער אַרְבֵּאצֶעס .

זעקסטער בריוו

אַרְבֵּאצֶעס צוא דעם קאַניג בעלום.

אין דעם לאַנער פאר חֲבֵרוֹן.

אֵינער מאַעסְטאַט . — אַ שְׂרעקליכער זאמד שטורם פֿון דיא וויליבן מִדְּבָרִיּוֹת, האט
זיך צולאָזט אַיפֿער דעם קאַניגס שטאדט אונד אַיפֿער דעם פֿליין מִמֶּרָא, היינטיגן טאג
מיט אַ פֿירכטערליכער קראפט . דיא לופט איז אזוי פֿינצטער געווארן, אז דיא זין האט גאר
אזוי געלייכט וויא דיא שטערן אין מוטער נאכט . אונזער לאַנער האט עס געבראכט אין
דער ווילדסטן קאנפוזיצאָן . האלב פֿון אונזערע געצעלטן האט דער שטורם אַימגעווארפֿן
אונד אונזע געבֿלאזן וויא שטיקלאך פאפּיער, דיא צערשטארונג אונד דאס געפֿילדער
האט געדאווערט אַשטיקל צייט, דער ווינד האט גערעשט מיט אַשערקליכער ווילדקייט .
בוימער האט עס אויסגעריסן מיטן וואַרצל, אונד עס האט זייא געטריעבן וויא בלאטע-
לאך אין העקסט אַיפֿער דעם ברייטן פֿליין . אונד אפילו דיא טהירטער פֿון חֲבֵרוֹן
האבן זיך געשאקלט אונד אֵינער פֿון זיי איז מאַקע אומגעפאלן מיט אַשערקליך גערעש
אַינעם גראבן פֿון דער פעסטונג . דיא גאנצע אטמאספֿערע איז גיווען פֿילל מיט אַגעלן
זאמד וואס האט געמאכט דאס פֿרִינע אַטהמען גאנץ אַימעגליך , עס האט געפֿרעסט
אויפֿן הארצן פֿאן איז שיעור גיט דערשטיקט געווארן . עס האט גאר געדאווערט אין
גאנצן אַינע אַינציגע שעה , אַשארן אפֿער האט עס אָן געטוהן, וואס אין עטליכע
טאג צערשטערונג אונד פארדארבונג האט עס גיט געקאנט אַרגער זיין . שאולס מִהְנוֹת
וועלכע זענען געווען שוין פֿסדר אויסגעשטעלט אין דער מלחמה צוא געהן, זענען פֿון
דעם שטורם פֿון אָן אנדער געטריעבן, אַדער האבן זיך צוא לאפֿן זיך שׂיץ צוא זיבן
אונד אַינציגע האבן זיך דערלאנגט אונאַרף אויף דער ערד אונד זענען אָט אזוי געלעגן
מיטן פֿנים אַראפֿ גלאט אויסגעצויגן פֿון דער שטורם האט אויף געהארט . אונדאי
האט דיא אַללגעמיינע צישטערונג אויפֿגעהאלטן דאס אַוואנסירן פֿון דער אַרמקע אויף
אַ טאג אַדער נאך מעהר, מיין אַיגענער געצעלט איז אפילו אויסגעשטאנען דעם
שטורם, ער איז אפילו גיט אַימגעפאלן, גאר ער איז דאך אויף גיט אָן שאארן . עס
איז אַינדיג שוין ווין-אינטערנאַנג, אונד מיר האבן שוין אַללע אויסגעפֿעסערט אונזערע
שאַרנֶס, וועלכע מיר האבן געליטן . ריה אונד אַרדונג איז וויעדער אַריס מיר, וועלל
איך וויעדער אפֿירנעהמען מיין פֿען אונד וועלל אֵינערער מאַעסְטאַט אַיבערגעבן דאס
וואס איז אַיבערגעבליבן פֿון מיינער קאנווערזאצאָן מיטן פֿרינצן געבטן באיי נאכט
אין מיין געצעלט . —

„איך וועל אַיך זאגן“ האט יהונתן צוא מיר געזאגט . „וויא אונד ווען איך האב

דורן ציגערשט באגעגנט. אויף אונד מיין יונגער ברירער איז בושט זענען געווען אויף
דער גאנצט נאך אגלות, ווארס ער האט צו געזאגט צו ברענגען וויינער שוועסטער
מיכל אן עופר האלם א לעבעדיקס, אלס מיר זענען גראד אן געקומען אין א שטאאלן
טהאל פון מעריב ווייט פון בית-לחם. אויף איין טאהל איז אונז איבערן וועג אריבער
געלאפן א ווילדער גראונער גאנצנען, נאך וועלכן האט זיך צו לאזט מיט אללע כוחות
מיין ברירערס געניגטישער גאנצ-הינט. אין דעם אייגענעם אויגן בליק האב איך גראד
דערנעבן א פראקטישע גאנצעלע שטערנדיק אויף א שפיץ פון פעלונגס גאנצ נישט ווייט
אביסל האבער אין דער שלוקט. אונד אן פאסקנדיק דעם פייל אויפן שנירל פון מיין
בויגן אונד איך מיט מיין ברירער האבן געזיילט נאך דער ריכטיג פון דעם הינדט
ענדליך זענען מיר אן געקומען צו אן ארט וואס איז כמעט אריבערגעגאנגען מיט וואונד-
גלייכע פעלונגס, אויף דיא ווייט, פון דיא ארויס שטעקנדיגע פעלונ שפרינגט דאס דערשקאקענע
קאנצנען איבער האבער אונד אימער ווייטער. ווערנדיך דיא גאנצעלע שטעהט נאך
אלץ אויף דעם אייגענעם ארט, אונד עס האט אפגיס געהאט וויא זיא באוואקט מיט
גרויסער נייגירע עפעס אנאך פון דער אנדערן ווייט אונד דרומאויף זעהט זיא אונז
נישט. מיין ברירער גרינג אונד שטעללפוסט האט זיך באלד דערלאנגט אפגעשטער ארויף
אונד איז שוין געווען אויף דער האלפט וועג פון דיא פעלונגס, איבערלאזנדיק דעם
פילנדקן הינדט אינגאנצן, איך בין אירס אין דער גוף נאך געקומען, אונד אזוי וויא איך
האב דערגרייכט דעם אייבערשטן שפיץ, האב איך נאר וואס געוואלט ארויף לעגן דען
פייל אויף דעם שנירל פינגס בויגן, כדי איהן אפצויא שיססן אויף דער גאנצעלע, ווען
מיין ברירער, וואס איז אביסל פאראויס פון מיר געווען, האט פליצס דארלאנגט אגלישריי.
"קום אין דער גוף אדער! מהיע נאר אקיק וואס עס מיינט זיך דארט. ינטן אים טהאל!"
אויפן ערשטן קוק האב איך נאר גיקאנט אינטן זעהן אן עדר שאאף, וואס יאגן
זיך אנטלויפנדיק פאר עפעס א שרעקליכע וואך, וואס איז אימגעוועהן פון מיר. אבער וויא
איך בין געהיטער געקומען צום ברעג פון דער פעלונג-וואונד, האב איך דערנעבן, אפער
א פאר הינדערט פיסס טועף אימער מיר אונד א דריי בויגן שייסס ווייטער אין טהאל,
א מראה, וואס האט מיר כמעט פאראלעזירט (געלאדמט). אין מיטן פינגס שטארק בא-
שאטעטן טהאל, ראנגלט זיך, איינער, נאר וויא אינגעלע אויסוועהנדיק מיט א גרויסן
אונד מאכטיגן בארן, אונד קאמפאט פאר זיין יונגעס לעבן. צו וויינע פיסס לעגט א
בליינדנדיק לאמעלע אונד ער איז דאריבער געשטאנען אזוי וויא דער פארטהיידנדיגער
דער פון. איך, איך לאפע האט דער באר געהאלטן די שריינדנדיקע מיטער-שאאף אונד
מיט דער אנדערן מאצע. האט ער געפאטשט עפעס נאר וויא אפענש, דעם יונגן
שאפער, וויינע קליידער האבן באוויזן אז ער איז א רועה צאן, וועלכער אהן מורא פארן
טויט, האט מיט וויינעם ברייטן אונד שארפן מעסער דעם גרויסן בארן אויסגעטיילט
שטאף אויף שטאף, אונד שניט אויף שניט אין דער גוף איינס נאכן אנדערן, דאך האט
ער איהן אקוצל גיטהין מיטן מעסער אינטער דער פאחווע ביי א האלבע קלינג איז

פֿמעט אַרײַן, אונד דאָס דאָס ער איהם דארלאנגט אַ מרייפער געפן דעם מאָגן, אונד
 אַט דאָס ער איהם געפֿראָגן זיפֿנים גראַד אין דעם גרויסן גאַרן האַרץ, וואָרס דיא
 מיטערשאַף איז איהם אויס דער לאַפֿע אַרױסגעפאלן, אונד דער גרויסער, מאַכטער
 פֿאַר דאָס זיך אַפֿערנעקערט אונד איז נישט געפאלן אַ פֿאַר אױף דער ערד. קױם
 דאָס דער יונגער פֿאַקטור אױסגעפֿירט דעם געזאָג, אונד דאָס זיך אַן געבױט אױף
 צוואַ העבן דאָס לאַפֿעלע, וואָס איז גאָר געווען אַפֿוטל פֿאַרווינדעט דאָס אַ שטעקלדיק
 געפֿרילל געמאַכט ציטערן דיא פֿעלן, אונד דער פֿת קול דאָס זיך גיכאַסן אױנעם
 מוואַל צווי וויא הינדערשער פֿון דינערס. אונד פֿאַר פֿאַלד איז אַ פֿיר געקומען אַ
 יונגער לאַב וואָס דאָס זיך צוואַ לאַפֿט שטרינגענדיק צוואַ דורן צוואַ אונד אין אַן ערד
 פֿון צוואַנציג שריט פֿון איהם דאָס ער זיך אַפֿערנעקערט צוואַ צווי וויא ער וואַלט
 זיך גרייט מאַכן צום שפּרינג אױפֿן יונגן שאַפֿער. געדינדיק דיא פֿעלד, האָב אױף אַפֿ-
 געשאַסן דען פֿייל, וואָס אױף האָב אַן געגרייט כאַר דער גאַנצעלע, גלייך ציעלנדיק
 אױפֿן לאַב. דער פֿייל איז אַפֿער נישט דער פֿלױט אונד דאָס זיך אַרױן געשטעקט אין
 דער ערד אַפֿשער אַפֿערנעקערט שריט פֿון איהם נישט דער גרייכנדיק, איז בושט דאָס אױף
 אַפֿ געשטעקט אַ פֿייל מיט דעם וועלכן אױסגלייכן ערפֿאל, אונד דאָס דארלאנגט אַפֿערנעקער
 געשטריי מוואַר צוואַ זײַן דעם יונגן רוצה אױף זײַן פֿעלד, אונד פֿאַר אַפֿשער וועט זיך
 דער לאַב דער שטעקן. עס איז פֿשוט אױסגעקליק געווען פֿאַר אױנעם אין דער ניד. צוואַ
 הילף צוואַ גיטע, האַרשט דעם איז דאָס געווען אונטער ערשטע פֿחשקע, וואָרס דער
 פֿעלן אױף וועלכן מיר זענען געשטאַנען אונד האָבן אַראָפֿ געקוקט אױנעם מוואַל אַרױן,
 דאָס זיך אַראָפֿגעלאָזט גלייך וויא אַן אױסגעפֿאַרשטע וואַנדט געפֿליכע הינדערט פֿיס פֿון
 ביידע זײַטן. דער שאַפֿער דער האַרנדיק מײַן פֿרידערס קול דאָס צײַן אױנעם אַרױף גע-
 רוקט. זײַן שײַן פֿנים איז אַפֿילו געווען גלייכלאַך, גאָר פֿון זײַנע אױגן דאָס געפֿינקלט
 גענעם ליכט, וואָס איז דער וועגאל פֿון אַן אױסגעפֿראָגן האַרץ אונד פֿון אַ נשמה, וואָס
 געזאָגן איז עפֿעס באַמירליכעס פֿאַר איהר. מיר דאָס געשיינט צווי וויא אױף האָב געזעהן
 זײַנע רױזן-רויטע פֿרויע ליפֿפֿן האָבן זיך שטעלע באַרצױגן צווי וויא צײַן אַלאַפֿעלן פֿון
 אַ זיכערקױט, אונד אַפֿונאַרנדיק דען עפֿונגן גענעם פֿלד תּוֹת דאָס ער אַ טאָפֿ גע-
 טוהן מיט דער רעכטן האַנד זײַן פֿלייט-געפֿאַרבען לעכטער, אונד מיטער דאָס ער פֿאַר-
 ריקט אין פֿיס דאָס פֿאַרווינדעטע לאַפֿעלע. געלייכע אױסגעקוקט האָבן זיך ביידע גבורים
 שטאַרק אַרױן געקוקט אין דיא אױגן מיט גיגער זיכערקױט אונד שטאַרקיט וויא דיא
 זײַן אין מיטן מאָג. קױנער פֿון זײַ דאָס נישט געפֿינט געטוהן מיט דיא פֿייערדיקע אױגן!
 דער יונגער פֿענעט, וואַלמנדיק אױפֿן לאַבן פֿאַרזינגנדיק דעם גלייכן קיך דאָס זיך אַנגע-
 רױבן פֿאַמאָחליכן צוריק ציטערען, ווערנדיק זיכע טעגליכע אױגן וואָבן געשיינט אַן
 אױגן פֿליק צוואַ באַהעררשן דעם גלאַזן פֿינעם ערפֿאל-פֿלאַנען ליכט אין דיא אױגן פֿון
 דער תּוֹת-רעה. אױף אײַן טאָהל דאָס דאָס לאַפֿעלע אַפֿערנעקער געזעהן, דאָס דאָס אַפֿנים
 דער פֿאַרנעם דעם הינדערטן לאַבן אַן ער דאַרף עכסן, אונד פֿליצט דאָס ער דארלאנגט

צוויי גרויסע שפרינג אונד איז שוין געווען געבן דורן-אבער נאר געבן איהם ווארם צוויי וויא דער לאב האט דאס געגעבן דען שטענדיגן שפרינג מיט דער בונה ארויף אזא פאללן מיט וויינע פירע פאצן אויף דעם יונגען מענטשנס בריקט האט דער יונגלינג, נאך אין יענעם אויגן פליק, ווען דיא ביה איז אפער נאר געווען א צוויי פיס אין דער לופט ווייט פון איהם, מיט קאלטן פליס אונד מיט אימפעשיריגליכער ברייטשנייט, וער אחאפ געטריק אויף דער וויי. דער לאב איז נאטירליך איהם פארפאייגעשפרינגען אונד מאקי מיניח ופיה דאבן מיר געווען דאס לאנגע אונד ברייטע שטערק-מעסער דער לאנגען אפליץ אין דער הויף א דעם אונד אין דער אנטערן רע איז דאס מעסער שוין געווען באגראבן ביי אינעם האנדל אין דעם יונגן לאפס הארץ. דיא ביה האט זיך דארלאנגט נאך אונארף פארטערט אונד האט זיך געגעבן אקערן איבער איבער גרויסן פער דעם מוימן פארן. דער יונגער גבור איז דער נאך צווא געלאפן צום מוימן לאבן אונד האט פון ווינעם הארץן צווייגעצויגן דאס פלעסער. אונד אויף העבנדיק ווין ארם אקען דעם הימל, מיט דעם שפיין פתנים מעסער אראפגעקערט, אונד מיט א קיק פון א ביה, וואס האט גרשט געשעקט אקערן. האט ער אפגעגעבן א שטוב ודודיה צווא גאט פאר דער רעטונג פון ווין לעבן אונד פאר דעם נצחן איבער אנטלעצ צוויי פירנד!

„זוא קוראשוע, גייסטעס געגענווארט, מענטשליכקייט אונד ברייטקייט אין אינעם נאך צוויי יונג, ווארם ער איז נאך נישט צעזעהן, דאסר פליס געווען.“ האט דער פרינץ ווייטער דערצאחלט. „האט אין מיר אויף אין מאהל אויפגעוועקט א מיטפערס אינ-פערעסע אין דעם יונגען הערא, טעלער נאין אלליין האט ער דערברנט א פער מיט א לאב אונד האט ווין לעבן איינגעשטעלט פאר אן ארם לאמפלע פון ברייטער אונד איך ווענען צוויי פאייסטערט געווארן פון דער אימפעשיריגליכן גבורה אז מיר דאבן גע-מוזט אויף שרייען פאר שטחה! אצינד דאבן מיר געצויגלט צום ברעג פון דער פלען-וואנדט, אונד גרשט נאך א האלבער שעה דאבן מיר געפיען געשעס אמן קרים שטעטקעלע, וואס האט אונז ענדליך גיבראכט אין טהאל צריין. אונד נאך אביסל ויכנדיק ווענען מיר פאלד אן געקומען צו דעם ארט וויא דיא צוויי מאכטע פנים ליען. אללעס ארים אונד ארים ווי אפער ימליל אונד-קראווערי, אויפוסט דאבן מיר זיך ארים געקומט מיט אינטערע אויגן דען גבור ויכנדיק, אונד ערנען נישט צו ווען! דאבן מיר זיך גענימען באמראכטן דיא צוויי פנים זיי ווענען פירע געווען פון דיא גראסערע מינים. דער פאר האט נישט ווענטער געהאט וויא אפט טיעפע וויערן אויף ווין גוף, וועהרנד אויף דיא נאגל פון איין לאמטע איז פליס געווען, אכטן אז דער מנצח איז נישט פמור געווארן בלא פליס. דאס האט אונז וויערער אן געטריעבן אונטערן גבור תומי אפצויגן, דער גראנקען אז ער האט געווען אפער ליען אונד פליסטן פון ווינע וויערן האט מיר אויס געריסן אשטיק הארץ אונד האט געגעבן פליענל צווא אונטערע פיסס.

„מיר דאבן פארלאזט דען שטאלן טהאל, אונד צריינגענדיק א הויכן פלען, דאבן

מיר פאלר דערנעבן אַ קליינע אנהאָרע, אויף וועלכער איז גישפּאַנען אַן ערר שאַפּ
 שטאַרק ציטערנדיק, גאהנטער קימערנדיק האב אײַך דער האַרט דעם קול פון אַ שאַפּערס-
 לירע. אונד אַ שאַנע קלאַרע שטיממע זינגענדיק אַ מין געזאַנג, וואס האט זיך נאר אַן
 גיהאָרט צוויי וויי אַ שיר נצחון. פארנוערטס געהנדיק האבן מיר געזעהן, וויי צווישן
 אַרופּע פון פעלונס איז דער ערר צאָן פארזאמקלט אונד דער רועה הַבּוֹר איז גע-
 שטאַנען מיט אַ דריי עקיגער האַרפּע, וואס האט גיבאט קירצע אונד לאנגע זייטן, אויף
 וועלכער ער האט גישפּיעלט דיא דאָזיגע ווארטער, וועלכע ער האט אַפּנים טאַקי אַלליין
 פארפאַסט, אין דעם אויגן פּליק: -

"אײַך וועל זאגן פון מיין גאט אז ער איז מיין מקלט אונד מייןע פּעסמונג!

ער איז מיין גאט, אונד אין איהם וויל אײַך פארטראַווען.

מיט זיינע פּעכערן וועט ער מיר פאַרשעקן

אונד אויסריהן וועלל אײַך מיר אינטער זיינע פּליעגל.

טויזנטער וועללן פאללן אויף געדער זייט,

אונד צעהן טויזנטער אויף דער רעכטן האַנד,

פון איהם, וואס מאכט גאט צו אַ ניון מקלט,

אונד דעם אייבערשטן, פאר זיין וואהנונג.

ער וועט טרעטן אויפן לאבן אונד דען פארן,

דען יונגן לאב אונד דען דראכן וועט ער ציטרעמען מיט דיא פּיסס;

וואָס דער וואס וואהנט אין דער מורא פאר גאט

וועט פארבלייבן אינטערן שאַטן פינעם אייבערשטן

געבענשט זיי גאט אויף אייביג אונד אייביג.

אַמין וואָסן."

"אינטער דעם זיססן איינפליסס פון דער מעלאדישן שטימע האבן דיא שאַפּאָ,

וויאָס שיינט, פארלאזט זייער מורא, אונד האבן זיך פריעדליך צו געדאַרמט.

"ווען דער מזמור האט זיך געעקט, האט ער דערנעבן אונד גאהנט שטעהנדיק,

באטראכטנדיק דעם מלאכדיקן פנים זיינעם, בלייב אונד שאן מיט אַ הייז פון טיעפן

אינטערעס. אַנידערלעגנדיק דיא האַרפּע אויף אַ פעלזן, איז ער צין אונד צו גיקומען

זינע לינקע האַנד איז גיטען אין געהילט אין זיין שאַפּערס מאַנטל.

"איהר זייט פּרעמדע", האט ער ציערשט זאגן געטהיין. האט איהר פארלארן

אייערן וועג? אונד דער נאך האט ער צו געזעצט "מיר שיינט גאהר אז אײַך זעה

פאר מיר דיא בּני המלך?"

"דיא האַסט רעכט, מיר זענען בּני שְׂאוּל, האב אײַך געגעפּערט, ער האט אונד

גיקענט פון מַצְפֶּה אויס", מיר האבן ניט פארלארן אונזערן וועג יונגער שאַפּער. מיר

זענען אָפּער גיטען עדות פון דיין מלחמה מיטן באַר אונד מיטן לאב; מיר האבן ניט

גיקאַמט אַהער פריעהער קימען פּהי דיר צו העלפן. נאר דער אימגליכער באַמפּף

דאס וויך נישט געקענט צוויי ביין גרויסען קבור . איך האב מיך אהער בע איילט צוויי דיר
בראדער יונגלינג דיר אן צו געדענק פאר דער האנד אונד דיר צו זאגן, וויא שטארק
איך באווינדערע דייע קוראשע אונד אז דא אונד יחזקאל פן שאל מיין ווערן פון א
דער שעה אן דא געסטן פריינד אויך דער וועלט ! איך וועל איין ביין פנים אז איך
וועלל דיר שטעטער גאך מער לעב האבן פאר דייע מונעטן וויא איך האב דיר
אזינד לעב פאר דיין גבורה . קיין וואלדאט קיין בן חיל אין אינטערער גאנצן ארבעט
דאס גיט געקאנט געווינען א פריילאנגערן נאכאן ! וויא ריכט מען דיר ? ביין גאסט
וועט אונדא גאך באריהט ווערן אין אונזער לאנד אונד וועט גאך גיבענע ווערן
צווישן דא גראסטן אונד געסטן פון אונזערער גאנצן ...

איהר לויבט מיך, א פריינד, מער וויא איך פארדיק דאס ער שאמענדיק גע-
ענטפערט . „איך האב גאר געמין מייע פפליכט, וויא א גענער גיטער באקטיר, וואס
איז מרהיב צו פארטהיידן זיינע לאפעלאך פון זייערע שונאים . גאר מיט גאסט פח,
אונד גיט מיט מינעס האב איך דער תהיט דא חות, אונד דרומאוי געקארט דער
שבת גאר דעם אייבערשטן ! איך הייסט דור דער זין פון זשי פון בית לחם, אונד ביי אן
איינפאכער רעה צאן .”

„אונד א גיטער קינסטלער אויך דער הארפע אויך אונד א גיטער פאעט” האב
איך מיט א לאפעלן מיך אן געריפן „ווען אט דער מזמור איז דייע אייגנע ארבייט .”
„עס איז גיטען אן ארימער שבת אונד דאנק צו גאט פאר מיין רעמונג אונד
נאכאן .” האט ער געענפערט אהין דעם האבן מייע לאפעלאך לעב צו האבן דעם
קול פון א מוזיק, וויא ארים אונד פראקט ווא איז אויך, ווען וויא זענען דערשראקן, זיי
פיהלן זיך כאפאיי נעכערער אונד זענען צופריערן .

„מיר שיינגט אז דא האסט שטערצן” האב איך געזאגט, ביסטע אפשר פארזינדעט
איך האב געזעהן בליט אויך איינער פון דעם בארש גאנצן .

„אמת ! דאס פלייט פון מיין ארים איז אביסל געריסן” האט ער זיך גאר לויבט
אזא געטהן, גאר עס וועט באלד געזינדט זיין, מיר פאקטיקער זענען שוין געוואהנט
פון א ווילדער חיה אקראץ צו באקומען אין דער פארטהיידונג פון אונזערע לאפעלאך
„וואס מער איך האב איהם גיהאקט דער, א פריינד ארבעטעס, דעסאט מער
איז מיין הארץ אויסגעגאנגען גאך איהם . אין זיין געוועלשאפט האב איך פארנעסטן
גאנצעלן זאגן אונד אלעס אנדערע . ביז אויך דער נאכט זענען מיר געבן איהם געפליבן
דער גאך האבן מיר איהן באלייט אהיים, זיינע שאפ פירנדיק איבערן מדהאל צו זייער
אפריה . מאקי גיט ווייט פון ישיס הויז . עס איז שוין שפאט גיטען, ווען איך מיט
מיין ברידער זענען צוריק אהיים געקומען גען בית לחם, ווארס מייע שאנע שוועסטער מיין
ברידער אונד איך זענען גאר דענסטמאדלע גיטען צו גאסט בייא אונזער פאטערס
אנקל, דען גבור התל אבנר. אונד דער הויפט קאמאנער פון אונזערע טרופפן . מיכל,
איז אבער גאר גיט צופריערן גיטען, וואס מיר האבן פארנעסטן איהרע גאנצעלן, וועגן

א לאב-פאציונענדיקן יונגן פאסטויף, אונד דאט געזאגט אז עס הויבט זיך גאר נישט אן צווא הארן וויא שאן אונד וויא בראווער איז געווען, אז ער האט איהר קאליע גימאכט אנרויס פארנעגן. — אויף מארגן האב איך געמיינט מיין שוועסטער פארשפרעכן אז דען נאכסטן מאן זאל איך פון איהרמטוענן האפן א גאנצעלע. אזוי וויא איך האב דאס מיט איהר גירעדט, האט זיך דער יונגער פאסטויף גלאזט מעלדן פארום טויער פראגענדיק אן עופר האליל אויף דעם אקסל. איך האב פאקא אפגערינג געגעבן מיט גרויס פרייד איהר צווא פאגריסן.

מיט ענוות האט ער זיך אן געריפן. „איך האב גימאכט פון דיין פריידער, א פרייז, געבטן זאגנדיג וויא שטארק עס וועט פארדריסן דא יונגע פריינעסטן מיכל, ווען זיי וועללן איהר נישט פרענגען אן עופר (א גאנצעלן קאלבל). אט האט איהר איינס איך האב עס היינט אין דער פריה גימאכט, אונד האב עס אהער גיבראכט אין דער האפענונג ערלויבנעם צווא פאקומען דעם קאנינגס טאכטער אנגעשענק צווא מאכן“.

דארויף איז מיין שוועסטער געהר פערלעגן געווארן, אונד איהר אלע מאהל רויט ווערנדיק האט באוויזן וויא עס האט איהר וועה געטון אים דארצן פאר וואס זיך דאט געבטן אזוי אראפנארפנדיק גירעדט פינגעס יונגן שאפער, וואס שטעהט אצינדערט פאר איהר מיט דעם שאנסטן פנים אונד מיט שווארצן אונד אויסדריקספאלן אונד דאך שאט-האפטונג אויפן, מיט דעם שאנקען, יונגן, אונד פרישן אונד אומשולדיג-ליעבליכן הערשעלע אויפן אקסל. אונד פאר אנווילע האט זיך איהרע אראפגלאזטע אויגן נישט גיקאנט אויפגעבן. ענדליך, וויא איך האב גראד אנגעהויבן איהם צווא דאנקען, האט זיך זיך אט אפנים ענטשלאסן תשובה צווא טהין אויפן געכטיגן גישפרעך, אונד אויפגעשטעהנדיק איז זיך צווא איהם צוגעגאנגען האט איהם הערצליך גידאנקט פאר זיינער פריינדליכקייט אונד מיט תן וחסד האט זיך מקבל געווען דאס מתנה וואס ער האט איהר געבראכט. אונד האט איהם דערפאר באשענקט מיט א גולדן פינגערל, וואס זיך האט אראפגענימען פון איהר האנד. זיינע יונגענליכע שיקטערנדיקייט וואלט איהם אפער נישט דערלאזט דאס גענו-מתנה אנצוגעהמען האב איך אפער דארויף בעשטאנען אז ער זאל עס בעהאלטן פאר אן אנדענקען. — אז מיין שוועסטער האט אין זינען גימאכט דעם עופר מיט צוגעהעסען גען מצפה, ווען זיך וועט אויף דער געכסטן וואך וויעדער צוריק אהיים קומען, האט איהר דער יונגער שאפער געזאגט אונד זיך פאלענדט וויא זיך זאל דאס בעהאלטע אויפציעהן, פאר דעם האט זיך איהם גאנץ נאטירליך אויסגעקריקט איהרע דאנקבארקייט. איך האב איהם דערנאך געוויזן דעם אקסל פאלאמץ מיט דא פראכטפאללע גארזיער אונד אלעס, וואס איז געווען אינטערעסאנט, דערנאך האב איך איהם צוריק באלייט פון דעם טויער פון דער שטאדט אונד נאך ווייטער, האב מיך מיט איהם געגעבן אונד אונד דאס האבן מיר זיך ארגומלעך צווא קישט אונד דאס טאקו האבן מיר אונד ביידע גישווארן עפגע ליעבע אונד טרייע, ווארם אויפגעקער הארצער האבן זיך בא-מאחליכן איהר פליט צוואמענגאססן אונד געגען געווארן איינס. איז ער דאך אזוי ערל,

אזוי האַפּליך, אזא שוועניג אונד אזוי פאַשיידן, אזוי קלענ אונד אזוי ליכעליך, אַחוץ
אלל דעם מיט אזא גבורה אונד מיט אזא מעגליכקייט. מיט א פח וואס דער פּרנץ א
לאב נאך א פער אונד מיט אזא רהמנות פאר אלעמעלע, איז נישט צוא ליכען וואלט
גיהייסן צוא האַסן יענע ענדעלע איגענשאפטן, וואס האבן גישיינט אזוי נאטירליך
זיין איהם.

דאז אינערע מאַעסטאט האט זיך דער געברישער פּרינץ וועלכער שיינט אלליין
אויף צוא באזיגן אללע יענע מעלות וואס ער האט, ערשט אויסגערעכנט. אַפּיטל אפּגע-
רייזט פון זיין דערצאָהלונג, ווארס אינעם זעלבן אויגן פליק האבן מיר דערהאַרט א
מראמפּעטן שאלל דורך דער נאכט לופט, וועלכעס איז אריבער געקומען זיין אונד פון
דיא ציגען פון דער שטאדט, אונד אן אנדער מראמפּעט שאל האט אפּגעשטופּערט פון
דער ציטאדעללע אונד פינעם לאַגער, וועהרנד דיא באַרג אונד דיא פּעלזן האבן עס
איבער געווארן אין אומצאָהליגע עקאס (פּת-קול).

„עס איז נאר דער יונגאל איבערצופייטן דיא שומרים אויף דיא מאַווערן אונד א
הודעה אז „הבל בשלום“ אין דער שטאדט וויא אים לאַגע “ האט דער פּרינץ אזא
געטהון, נאך א פאר אויגן פליקן זיך צוהאַנגנדיק צוא דיא קולות. — צוא ערשט האב איך
אפילו מורא גיהאט אז דיא קולות זאלן נישט זיין א מין אַהרעה אז דער שונא איז נאר
נאָהנט. נאר אזוי וויא אונזערע וויינעסשטע וואכן גרייכן פּעטע פון איין דעם פלישטימטן
לאַגער, וואלטן מיר מסתבא שוין געהאט א ידעיה פון דארט, ווען א פּענה זאלל פון
יענער נישט עקוויסירן.

„איך וועל ווייטער אנהויבן צוא דערצאָהלן“ האט דער פּרינץ געזאגט זיך צו מיר
קעהרנדיק. אין דער צייט פון עטליכע חדשים פלעג איך מיטן יונגן דוד ווער אפּט
צוואקען קימען אונד אונזערע פריינדשאפט אונד אונזערע ליכענע איז נאר שטאַרקער
אונד טיפּער געווארן — דערוויל האט זיך באַמאכטיג איבער מיין פאטער א רוח רעה;
דאס געוויסן וויינס האט איהם אנהויבן שטארק צוא פלאגן דאריבער, וואס ער האט
עובר געווען אויף גאָסס גיבאט דורך דעם הייליקן גבאים מויל, ער האט גיפּוהלט אז
גאטס גייסט האט זיך פון איהם אפּגעטוהן, אונד זיין צאָרן איז אויסגעגאסן אויף איהם,
אונד ער האט גיהאַרט פינעם גבאי אז זיין צעפּטער אז זיין קרוין איז שוין פאר אנדערע
אונד פאר אן אנדערן קאפּ גרייט. אַקרוין אונד אַצעפּטער צוא פארלירן! האט אויף מיין
פאטער ארויפגעווארפן א מעלאנקאלישען גייסט. שטונדן לאנג פלעגט ער אזוי ציא זיין
מיט דיא האַנד אויף דיא קניעס אונד דען קאפּ אַראַפּגליאזט נישט וואַגענדיק אונד נישט
שלאַפּנדיק. פליצטס הויבט ער אויף דען קאפּ אונד גלאַצט אויס אַפּאר אויגן וואס פּינקעלן
וויא א פייער אונד קוקט גלייך אין דער לופט אריין אונד וואס עס דרעהט זיך איבער
פאיי איהם אין קאפּ פּעטעט מעשה ווייסט נאר גאט אין הימל. אויף איינמאחל תאפּט
ער זיך אויף מאכט עטליכע גרויסע שפּאן אונד הויבט אן צו שרייבן מיט א לאַפּן קול
איבער גאט אונד איבער שמואל אז דיא האר שטעללן זיך אויף קאפּוה, אין אַנעלכע.

קאממענטע דערקאנטער גיט אפילו גיט זיין ווייב אין קינדער. אונד דא קליעג-
סמן רופאים האבן זיך שוין קינש גיטען פון צוא העלפן אידס -

„אין מאהל ראב איז א וויזשע גימאכט דעם איז האלקים שמואל דעם נביא,
האגנדיק אויף הילף. דער זעהער איז גראד דענסטמאקאלט גיטען אין נבטה, גיט ווייט פון
דאנען. דער נביא האט אפער מיר גענטפערט, האט האט גינדעט אונד זיין ווארט ווערט
קנים, האט איז קיין מענטש גיט ער זאל הרטה האבן אדער אליעזר זאגן, האט זיין גייסט
פון שאול אונדעניקען אונד האט אידס איבערגענטפערט צין ארום רעה. שאול האט
האט גיט גיטאלט פאלן, אצינד מוז ער אפיקמען אשכראף דער פאר.

אזוי האט מיר דער נב א גענטפערט, האב איז מיר גילאזט אהיים געהן מיט א
טראנווערגין הארצן, וויא איז בין אהיים אנגעקיסען האב איז געפינען געבן דעם קאניגס
פאלאטין אן אלטן מאן שטעהנדיק אנגעטהין אין אויסלאנדישע קליידער אונד ווילד
פרעמד, האט ער צוא מיר אונדגעטהין: „ביסטע דעם קאניגס זין?“ האב איז גיאנט
„אמת“, האט ער ווייטער גיאנט: „איינער זקנים אונד רופאים זיכן נאך א רפואה פאר
איינער קאסערס קרענק. איז בין אפערמער וואט האט דורך גייריזט אסא לענדער.
גלייכע יאהר צוריק בין איז גראד גיטען אינעם לאנד שפא, פון וואנען דיא פערל
אונד זעהר רייכע סחורות קיסען, דער דארטיגער קאניג וואט זיין הויפטשטארט הייססט
מערצע, האט א זין דער איינציגער יורש פון יענער מלוכה, וואט איז אויף גיטען גע-
האלטן מיט א קרענק גיט פיעל אנדערש וויא דיא דאזיגע וואט האנט איבער דער
שפחה פון ביינעם קאניגליכן פאטער; ער האט ממאס גיטען אלע מאכלים, אונד פלעגט
שטעהן שמונד-היים, גיין, גאנצע טעג אונד געבט אין א ווייט ווינקעלע פון זיין חדר
אונד פלעגט קיסען דיא געגל פון זיינע פינגער אונד פלעגט אויסגלאזן א פאר אויגן,
וואט האבן גיברענט וויא פייער אונד קיין אראפ אויף דער ערד אונד גיט אמהל א-
פינגל פלעגט ער טהין מיט זיי, גאטירליך איז ער לנמרי אויסגידארט גיטארן וויא א
שפענדל אונד איז גיטארן גאר א קנאכנד קער שקעלעט, אונד עס איז שרעקליך געווען
אזיק צוא טהין אויף דעם לאנגן שמאלן קנים מיט דיא איינגעפאלענע אויגן, מיט אן אוס-
דריק פון שרעקליכער פערצווייפלונג.

„קאנט איהר מיר זאגן, וואט איז געווען דיא אורזאכע“ האב איז דען אלטיששקן
אפגען געטהין.

„דיא אורזאכע איז גיטען, ליעבשאפט צין א שאן מאכל, וועלכע איז צערריסן גע-
ווארן פון לאבן, וועהרנד ויא האט גייריזט אין א פאלאנקוין צוא איהר פאטערס פאלאזן
געבן דעם ים וי“ האט ער מיר גענטפערט. ענדליך האט איינער פון דעם קאניגס
רופאים אן עניימישער אמנושי (מאנקער), זעהנדיק אז אלע זיינע אפערעכעכצן קענען
דעם פרונצן גאר גיט העלפן, האט ער צום קאניג אזוי גיאנט:

„ווען מיינ גרויסער קאניג פינעם דרום ווילל זעהן זיינען געליעכטן זין געהיילט
פינעם רוח רעה זאלט איהר באפוילן אז מען זאל איהם פארשייעלן דיא זיסעסעטע אונד

אנגעהמסטע מוזיק, וואס דער קאנגי קען נאר גיפנען אין זיין לאנד, דער פון וועט דער פרינץ געזינט ווערן, ווארס דיא ווילדעסטן הארצער זענען ווייז גיטווארן אונד באצעהמט פון גיטער מוזיק. עס איז גיטען א פערזישע פרינצעססן, וועלכע מאן האט פערלארן אין א וואלד, האט זיא בענענגט א הינגערקער לאב, דיא תיה רעה האט זיך שוין גרייט גימאכט צום שפרינג אויף דעם אומגליקליכן קינד, האט זיא אנגיהויבן צוא זינגען דעם טויטן-גיטאנג, וועלכעס איז א. מן-הג-אבות אין איהר לאנד, ווארס זיא האט גיהארט צוא דער סעקסטע וואבאער (אנגעפערט פון דיא שבעה בוכבי לכת) ! איהר קול איז אפער גיטען אזוי ויסס, אזוי ואנפט, מילד אונד ליעבליך, אז עס האט זיך צוגאססן אפילו אין דעם ווילדן הארצן פון דעם הינגערקן לאבן, וועלכער איז נישט נאר גיבליבן רויג זיך ציהערנדיק צוא דער גאטליכן שטיממע, נאך מעהר זיינע פייעריקע אויגן האבן פאר-לארן דעם ברענגנדיקן גלאנץ אונד זענען אזוי לעבליך גיטווארן וויא פון א הערש-קאלבל. זיינע באוועגונגען האבן פאלשטאנדיק איבערגעזייגט דיא פרינצעססין אז ער איז לגמרי פאר בישופט פון איהר גיטאנג. דאס קאנגיליכע קינד האט איהר גייסטעס געגענווארט נישט פערלארן, אונד האלטנדיק אין איין זינגען, איז זיא באמעהליכן צוגע-גאנגן צום מאכטיגן לאבן האט איהרע ווייכע האנטעליך ארויפגילעגט אויף זיינער שטאר-קען מעהנע (קבוצת שער על ערפו) אונד האט איהם גיפיהרט געבן זיך ביז זיא איז געקומען פאר דעם טויטער פון איהר פאטערס פאלאץ, ווען דיא וואכע האט עס דערועהן האבן זיי איהן דערשאססן מיט וייער פייל-אונד-בויגן. אפער נאך שטארבנדיק האט דער מאכטיגער קאנגי פון דער וויסטע נאך באלעקט דיא צארטע האנדטעליך פון דער בא-טריפטן פרינצעססן, וויא איינער וואלט גיטאנט, איך דאנק דיר פאר דעם פערענגיגן. אונד איך בין איבערצייגט אז דוא ביזט נישט שולדיג אין מיין טויט ! — „ווען דער קאנגי פון שבא האט דאס גיהערט. “ האט דער אלטיטשקער ווייטער דערצעהלט. אונד ווען דער מאניקער האט דעם קאנגי ווייטער דערקלארט, אז ווען מענשן פערלירן וייער פער-שטאנד זענען זיי מיינסטן טהיילס גלייך צוא דיא חיות רעות פינעם מדבר. האט ער היפף ומיד באפאלגט דיא עצה אונד דער סוף דער פון איז דאס, אז דער פרינץ איז לגמרי קורירט גיטווארן אונד העררשט נאך עד היום א מאכטיגער אונד אקליעגער קאנגי פון שבא. אזינד מיין הערר פרינץ, האט דער אלטיטשקער ווייטער גיטאנט: „לאוט עמעצן קימען, וואס קען נישט שפיעלן אויף דער הארפע אונד האט אזויס קול דער צוא, לאז ער שפיעלן אונד זינגען פארן קאנגי אייער פאטער, וועט ער בלתי שום ספק גע-היילט ווערן, ווארס מוזיק האט א בוח צוא שטיללן דיא ווילדקייט פון א מענשן, וואס פערצווייפלונג האט אין איהם אויפגבראכט אשדעקליך שווארצן שטורם. “

„אט א דאס איז גיטען דיא עצה פינעם ווילדפרעמרן מענשין. האט דער פרינץ ווייטער דערצעהלט. וועלכן איך האב קיינמאהל נישט פריעהער אונד קיינמאהל נישט דער נאך גיזעהן, נאך דעם וויא ער האט זיך פון מיר האפליך אפגעזענט. איך האב אפער באלד מודיע גיטען דעם פלאן צוא דיא רופאים אונד זקנים אונד אללע האבן מסכים

גינען צוא פֿריוון מיט מיין פֿאטער דא קור פון מוזיק. צוויי פון זיי האב איך גיבעטן וויא וואלן דעם פֿאטער עס פֿארלעגן. ווארם מיך האט ער אס מיינסטן גיט גיגענט ליידן, ער איז תמיד אסך ווילדער גאך גינארן ווען איך בין געהאט צוא געקומען.

„אָפֿער איז עס דרוםאויף“ האב איך אַזאָ געטהין, ווייל ער האט געפיהלט אז ער איז גינען דא אירזאכע, פון דעם וואס דא פֿערליכט דא קרוין, וואס וואללט גענויס גינען ביין ירושה, אונד דאס פֿערבישערט אזוי ויין הארץ אז ער קען דיר גיט אן קיין.”

„בלתי שום ספק איז עס אזוי, מיין טהייערער אַרפֿאצעס“ האט דער פֿרינץ גרא-וועריגלאך גענטפֿערט. „נאר איך פיהל גאר גיט אז מיין פֿאטער האט מיר עפעס אַרעה געטהין! איך האב קיין פֿארלאנגען גיט צוא רעגירן, ווען גאט ווילט עס אזוי האבן. דוד איז גאנץ גליקליך אלס אַ שאַפֿער. אונד דא קרוין פון אַקאָנגי איז אונטערגעשלאָגן מיט קראפֿאָוע אונד ויין גילדענער צעפֿטער איז אַפֿט וויא אַשווערע בלייענע משא אין ווינע האַנד! ווען דא וקנים אונד דא רופֿאים זענען אַריין גיטרעטן צום קאָנגי איז ער גראד גינעססן אויף דער ערד מיט אויסגעלאצטע אויגן אויף דער לופֿט קינקנדיק, מיט אַ פֿנים וואס טראַגט דען אויסדרוק פון דא שווערסטע ליידן. וויא ער האט זיי דערזעהן האט ער זיך פֿליצט דערלאנגט אַחאפֿ אויף אויף דא פֿיס אונד האט גיגעבן אַ ווילדן געשריי: „ווער דערנאָנט עס זיך? גאך בין איך קאָנגי! אונד באַייס אַרין פון גאט שוואַר איך, אז איך וועל עס גיט צואלאָזן אז עמיצער זאל זיך פון מיר אויסלאָזן! זיי זאגן אז איך בין מְשוגע! גיין, גיין זאג איך שְאול המלך!“ אונד דא איז דער קול אַראפֿגפאלן צין אַריהרגדיקן פֿאטשאַס. „איך בין גאר קראַנק, מיין הארץ איז קראַנק—איז גיבראָכן—דאס—דאס איז אין גאנצן! איך האב געזינדיגט, איך האב תשובה גע-טהין, איך קאמטשע מיך אין אַש, איך שריי פאר בתקנות, חסד וברחמים בעט איך, אָבער דער גרויסער היממעל איז הארט וויא בראַנדו, מיינע קולות לאַזט עס גיט דירף. הארט איז מיין משפֿט!—דער נביא זאגט מיינע תשובה איז גיט אויפֿריכטיג, גאט וויל מיין תשובה גיט מקבל ויין ווייל מיין תרטה איז גיט פון הארצן עס איז גאר פֿערביס-סענער בעס! איז דאס גיט קיין תרטה? טהיט אַ קיק זעהט וויא טיעף זענען איין גע-זינקען גינארן מיינע אויגן! בין איך גיט מאַנער גינארן! זענען מיינע האַנד גיט געניג דא? איז דאס פֿארביסענער בעס?—גיין! גיין! איך האב תשובה געטהין! איך האב מיין קאָנגיס קאפֿ ביי אַן דען שטויב געבייגט, מיין פֿנים האב איך באַגראָפֿן דארט וויא דא וואַרם קריכן אַרים, איך וואַרף מיך צוא דער ערד, טיעף אַראַפֿ אַראַפֿ פֿאלט שְאול דער קאָנגי. אָבער אוימויסט איז דאס אַללעס! דער שְאולצער נביא זאגט אז דאס איז קיין תשובה גיט, עס איז גאר פֿערביסענער בעס אונד זוא תשובה געהקט גאט גיט אַן אויף פֿפרות דארף איך אַלסדינג! גאר בעט איך איין זאך; דא מלוכה זאלל בלייבן פאר מיין זין, ווען איך זאלל אפילו פֿערלאָרן ווערן! „וואס פֿערלאָנגט איהר?“ האט ער פֿליצט אפֿרעג געטהין. אזוי וויא ער האט זייא דערזעהן ערשט אַרייַנגעטנדיק!.

„מיין קאניג“. האט זיך אן געריפן דער ערשטער דאקטאר, דען איך האב אלעס גיהערט אונד געזעהן, האטש קיינער האט מיך נישט באמערקט. בלתי שום ספק גאט האט ערלויבט א רוח רעה זאלל זיך פלאגן, לאז דער קאניג באפוילן זיינע דיענער אויף צו זיכן אפגעשן, וואס שפיעלט קינצליך נישט אויף דער הארפע אפער וועט זיך נישטע מוזיק אים שטאנד זיין דען רוח רעה צו פארטרייבן פון דיר.“

„וויא באלד מיין פאטער האט דאס דערהארט האט ער זיך מיט א האסטיגקייט אן געריפן! גיך בא איילט איך אונד ברענגט מיר א דער צו קענשן. ווארס זיינע רפואות א רופא באריהרן נישט מיין מכה, לאמיר זעהן וועלכער פח ליעגט אין דער מוזיק—האבן זיך וועדער זיך לייטע אנגעריפן צו איהם, וויא איך האב שוין פריעהער מיט זיי אפגעערט. „עס איז דא אונגער מענטש דער זין פון ישי בית הלחמי, אן אויסגע-צייכנטער שפיעלער אויף דער הארפע, א בריה אינגל, בעשיידן אין באנעהמען, קלעג אין אויפפיהרונג, אונד ווינדער שאן פון געשמאלט אונד גאט אין מיט איהם!“

„ווער ווייסט וויא וואהנט דעס יונגלס פאטער“ האט דער קאניג אויסגעריפן.
„מיר וועלן איהן שוין באלד געפינען“ האט זיך דער ראש הרופאים אן געריפן.
דאס ליכט פון דער האפנונג באלד געווינד צו ווערן האט ליכטיגער געמאכט דעם פאטערס פנים אונד האט באלד באפוילן זיין שרייבער אזוי צו שרייבן אבריוו! „פין דעם קאניג שאול:“

צו ישי בית הלחמי פינעם שבת יהודה. שלום.

„איך האר, אז דא האסט א זין, וועלכער הייסט דוד, אפאסטיד, וואס קאן אויך נישט שפיעלן אויף דער הארפע. אויב דאס איז אמת, שיק שווע איהם מקדש ומיר צו מיר. איך באדארף איהן. עס זאלל איהם באיי מיר נישט געהן, אונד דא וועסט איהן וועדער זיכער צוריק באקומען.“

דער קאניג אליין האט דען בריוו אינטער גישריעבן, אונד באלד האט דער רופא מיר דען בריוו איבערגעגעבן. אונד מיט פריידן בין איך געלאפן צו גענעם טהאל וויא דוד האט געהאלטן זיינע שאף. נישט ווייט פון איהם האב איך באגעגענט דען שטאמליכן ישי מיט זיינע זון ארבייטן אין א פעלד אן גרייטנדיק אפלאץ אויס צו דרעשן זייערע רפואות. האב איך איהן אפגעגעטוהן, צו איז נישט דוד מיט דא שאף דארט אין טהאל? ישי האט אשמיבעלע געטוהן אונד האט געזאגט: „עדעלער פריינד, איך האב מורא אז זיינע אפטרעטע באמערקונג פון מיין דוד וועלן איהם מאכן אייטל. איך ווינדער מיך אז אונד פריינדשאפט זאלל געטשטעהן צווישן א זין פון אקעניג אונד דעם זין פון א פאסטיד? „זענען אברהם, יצחק, ויעקב, אינגערע אבות עפעס אנדערס גיווען אלס פאסטידער?“ האב איך געמוטהליך געענטפערט. „נאר איך האב אשליחות צו דיר פינעם קאניג שאול!“ האב איהם דען בריוו איבערגעגעבן, וועלכן ער האט מיט גרויס רעשפעקט איבערגעליעגט אונד בארויף געענטפערט;

„דער קאניג טוהט אונז צו גרויס גבול אן!“

„וואס איז דארט?“ האט אפֿרעג געטהין דער שוואַרץ-בארדיגע אליאב, דער עלטסטער זון, מיט אַ מין גדלות, וועלכעס האָט איהן גיט אזוי הויך געהויבן אין מיינע אויגן. „דער קאניג האט געשיקט נאך דורן“ האט ישי געענטפֿערט מיט פאטערליכן שטאַלץ. „דאס יונגל וועט זיך באלד איין רעדן אז ווין פאכטיג-שטעקן איז אַ צעפֿטער, אונד וועט זיך באלד אויספֿלעכטן אַקרוין פון דארע צווייגלאך.“ האט אליאב מיט אַ ביטערקייט זיך אָן געריפֿן. „אונד עס וועט גיט לאנג דאווערן וועט ער זיך מיט גדלות אַרױס שפּאַצירן, וויא אין אלטן צייטן יוסף, אונד אונד באפוילן מיר זאלן זיך פֿיכן פאר איהם אונד אויס שרייען אַשרה, דוד מלך ישראל!“

„ווי שטילל מוין זין!“ ווען דיין ברידער איז געגהרט פֿינעם קאניג אונד דען פֿרינצן יהונתן, איז עס קיין פֿבֿוד גיט פאר דיר אויף? איך מוין אז פון אַט דעם בחור וועלל איך נאך גרויס נחת האבן. האסטע שוין פארעססן דיא וויזשע פון שמואל הנביא פאר צוויי יאהרן, אונד וויא ער האט איהן געזאלבט?“

„אונד וואס איז דער פון אַרױסגעקומען?“ האט אביגדב דער צווייטער זין זיך אָן געריפֿן מיט אַשפּאַמיש לאכעלן אין זיינע שטאַלן ביידישן אויגעלאך. „האלט ער זיך נאך גיט באיי דיא שאף?“

„מיר האבן געהאפט עפֿעס וועט אַרױס קומען פון אזא קוואַקען וויא דענסטמאחלט איז געווען געמאכט ווען דער זעהער האט אונד זיבן ברידער פארשפאט אונד האט אויסגעליידיגט זיין הארן אויף יענעם שטאַטשקעלע פון אַ יונגל“ האט אַרױס געטהין דער דריטער ברידער מיט אַנגראב קול! „דער נביא איז אַפֿער ווייט דענסטמאחלט באיי אונד גיט מעהר געווען. אונד דעם יונגלס גאָר איז אַנוועק, וויא דיא וואל פון דיא שאף צוא הענגען אויף דיא פֿלייטן.“ „ששט מאנער“ האט ישי אַנאג געטהין. „דאס יונגל האט גאר קיין שום גדלות גיט. ער האט דעם פֿבֿוד גיט געזיכט. אויב סוועט עפֿעס אַרױס קומען דער פון אַדער גיין.“ אונד זיך קעהרגדיק צוא מיר האט ער ווייטער געזאגט „געה מוין פֿרינץ צוא דורן אונד געהם איהן מיט דיר צום קאניג.“ איך בין פון ווי אַנוועק געזאנגען אונד האב טאקי באלד געפֿינען דורן שטעהנדיק געבן אַ קוועלע אָן טרינקענדיק זיינע שאף. —

איינערע מאַטעסמאט, אצינד האב איך דען פֿרינצן אפֿרעג געטהין. „ווען דער נביא שמואל האט דורן געזאלבט האט ער איהם געזאגט צוא וואס ער טהיט עס? האט ווין פאטער ישי אונד זיינע זיבן ברידער געוויקט צוא וועלכן צוועק דוד איז גע- וואלט געווארן?“

„איך מוז אַביסל צוריק אחאפֿ טהין מוין דערצאהלונג, אונד דיר מוין טהייערער אַרפּאצעס אלסדיג דאריבער דערצאהלן.“ האט דער פֿרינץ געענטפֿערט. — „נאך דעם טויט פון אַנג העמלקי, האט גאט געריפֿן שמואלן אונד האט איהם געזאגט! איך האב מַמאַס גיווען אין שאולן צוא ווין אַ קעניג, געהם פֿיל אָן דעם קרן הטשקה אונד געה גען בית-לָהם צוא ישי דעם אפֿרתי, וואָרם איך האב מיר אויסגעקליבן אַקעניג איינעם

פון זיינע קינדער! דער גביא האט אָבער פחד געהאט, אז שאול וואלל עס גיט געוואהר ווערן. האט איהם גאט באפוילן, ער וואל דארט אין בית לחם מקריב זיין א קרבן, אונד צום קרבן וואל ער איינלאדן ישי מיט דיא קינדער ווען שמואל איז אן געקומען גען בית-לחם האט זיך דיא גאנצע שטאדט דער שראקן, מאן האט געציטערט אז דער גביא וואלל עפעס גיט שרעקליכעס גביאות זאגן. האבן דיא זיגנים איהן אפֿרעג גיטהין. „קימסטו גביא צוא אונז בישלום?“ „בישלום האט דער ערגסטער גביא געענטפערט. אונד געהט מאכט אויף גרייט ולהתקבש) אונד קימט לאמיר מקריב זיין פאר גאט אקרבן. אונד ריפט מיר צום קרבן אויף דען ישי מיט זיינע קינדער. — ווען דער גביא האט דען אליאב דערוועהן האט ער זיך געטראכט געוויס דאס איז דער משיח וואס וועט רעגירן אן שטאט פון שאולן. ווארס ער איז הויף געוואקסן אונד גרויס קוראשן שפיעלט זיך איהם אפ אין פנים. אָבער גאט האט צום גביא געזאגט. קיך גיט אויף זיין שאן פנים, איך וויל איהן גיט! איך גאט דער הארר קיך גיט וויא מעגשן, איך קיך אביין טיעף אין דעם הארצן. — דענסטמאהלט האט שמואל איין גערוימט אסוד אין דיא אויערן פון ישי, איך האב אנגרויס פבור פון גאט פאר איינעם פון זיינע זין, וויא הייסט ביין צווייטער זין? ישי האט געענטפערט! אביגדב! אונד האט איהם געהייסן אויף שטעהן אונד פארן גביא פאר איבערגעהן. דער זעהער האט אָבער פארנעהמען גאטס רצון אז „ער האט דען אויף גיט געוואהלט. דער נאך איז איין ברידער נאכן אנדערן דעם גביא פארנעשטעלט גיווען אונד פארפאיי געפיהרט ביו אללע זיבן. ווען דער גביא האט ערגסט זאגן געטהין צוא ישי בית-הלחמי. גאט האט קיינעם גיט גיוואהלט פון אללע דיא. זענען דאס שוין אללע זינע זין?“ אונד ישי האט געענטפערט עפעס אימיוולנדיק אונד מיט א וואווער פנים! עס איז גאך איבערגעבליבן דער יונגסטער דוד. נאך גאר איינגל, ער איז מיט דיא שאף „רינעף שזע איהם טאקי טיכף ומיר אהער. ווארס איך וועל מיר גיט אנדערער זעצן צוא טיש ביו ער קימט.“ וועהרנד דוד איז זיך דארט געזעסן געבן זיינע שאף אין פעטן גראז זיך אמיוירנדיק אויף זיינער פראכטן הארפע אונד צוא זינגנדיק מסתמא אנזינעם ומר, וועלכן ער האט ערשט אויסגעטון אכט, זענען זיין פאטערס דיענער פליצט אן געקומען, אונד איינער האט זאגן געטהין מיט אנרויס אימפעט, קים אין דער גיך, ביין פאטער שיקט נאך דיר! איך וועלל דאך דער ווייל בלייבן מיט דיא שאף בא אייל דיר דוד, ווארס דער מאכטיגער גביא פון גאט, שמואל דהחמי איז באיי אונז, געקוילעט איז שוין דער קרבן, מאן ווארט גאר אויף דוד! זיינע ברידער זענען אויך אללע דארט! —

דוד האט זיך גע איילט צוא זיין פאטער זיך אונדא פארווינדערנדיק, וואס וואל דאס אללעס געטייטן? וויא פאלד דוד איז אריין געטרעטן, האבן דעם גביא'ס אויגן אקליינע וויילע געריהט אויף דעם רויטליך געזיגטן אונד זעהר שאנעם פנים, וועלכעס איז גאר אביסל געטינקלט פון דער זין אונד דעם ווינר פינעם מדבר. אין גאט האט געזאגט צום גביא שטעה אויף, זאלב איהם ווארס דאס איז ער!

שמואל דער גרייזנאָווער גביא דער איש האַלקים איז אויפגישטאנען, האט בא-
פוילן דעם זיך שעמענדיקן אונד פארלעגנדיגן לנדן יונגל פאר איהם צוא קניען. אונד
אויף זיין קאפ האט ער ארויפגינגאסן דען הייליקן אהל, דען שטן המשקה פון דעמעלעבן
הארן פון וועלכן איז גינאלבט גינארן מיין פאטער דער קאניג שאל אסא נאהרן פריהער.
אזוי באלד וויא דאס איז גישעהן איז דער גייסט פון גאט, וועלכער איז גיווען אויף
שאול, פון איהם אנוועק אונד האט אצינד געריהט אויף דודן. — אונטער דען איינפלוסס
פון דעם רוח ד' האט דוד אחאפ געטהון זיינע הארפע האט דערלאנגט אפאר אויף דיא
זייטן אונד האט אשפיעל אפ גיגעבן א מערקנוויידיגע וימפאניע, נאר וויא א שיר מלאכים
היממליש זיסס אונד גרויסארטיג האט עס גיקלינגען, אללע האבן זיך פערווינדערט,
וויא זיין שאן פנים האט זיך אויף איינמאהל פערביטן צוא כמעט א גאטליכער גע-
שטאלט, אונד א הימליש פייער האט ארויסגישטראהלט פון זיינע שאנע אויגן. דאס
האט נאר אקלינגע וויילע גידאנווערט, אונד דערנאך האט ער זיך באמאהליכן ארויסגע-
ריקט פינגעס הויז אונד שמואל איז איהם נאכגינגאנגען, אונד האט איהם אין דרויססן
בסוד גינאנט: „דוד בן ישי, דוא ביסט אצינד דער אויסדערוואהלטער אונד גינאלבטער
פון גאט, צוא רעגירן אונד צוא פיהרן זיין פאלק ישראל. באהאלט דעם סוד אין דיין
הארץ ביו דיא צייט וועט קימען, ווען דוא וועסט גירופן ווערן ממלא צוא זיין דיין חוב.
זייא אמתדיק אונד מרייא צוא דיר אלליין אונד צוא גאט, אונד אלסדינג וועט רעכט זיין
מיט דיר. ווען דוא וועסט אפער אפטרעטן פון גאטס וועג וועט אט דער הייליגער
גייסט וועלכער איז דיר היינט גיגעבן גינארן, פון דיר אנוועק גענימען ווערן. — גאט
האט אין דיר בוחר גיווען פאר דער שיינקייט פון דיין הארץ, אונד גיט פאר דיין גע-
שטאלט. ווארס גאט באמראכט נאר דאס הארץ, פאר דיין צדקות, אמת, געהארכנאמ-
קייט צוא דייןע עלטערן, אונד דער ריינקייט פון דיין נשמה. האלט דיר ביין, אונד
דיין מלוכה, ווען דיא צייט וועט קימען, וועט שם-ען אויף דער וועלט וועגן איהר גלאנץ
כת, אונד בבד. דייןע וואפן וועלן מנצח זיין אקעגן אללע שונאים פון דיין לאנד. דיין
לעבן וועט זיין לאנג אונד דייןע באריהמטקייט-גרויס. אונד א נאמען וועסט אפער-
לאזן לדורי דורות, וואס וועט זיין גרעסער פון דיא גרעסטע מלכים פון דער וועלט!
ווען דוא וועסט אפער אין דיין גליק פערנעקסן אין דיין גאט, וועט ער אויף דיר ברכנע-
גען צרות במקום ברכות, אונד דייןע גראווע האר וועלן אראפ געהן מיט יסורים אונד
באגות, מיט מראווערקייט אונד שפלות אין דער ערד אריין.

ווען דער גביא האט געקט דיא אנקענע צין איהם האט ער איהן פארלאזט אונד
איז זיך וויעדער צוריק גינגאנגען גען רמה. דוד אפער איז צוריק גינגאנגען צוא זיינע
שאף אין אציטשאנד עפעס צווישן שרעק אונד פרייד, אונד ערשט ווען ער איז מיט
זיינע שאף אלליין גיווען האט ער כתפלל גיווען פאר גאט פינגעס מעפען הארצן אז ער
אלליין זאלל איהם ווייזן דעם רעכטן וועג וויא צוא געהן אונד וואס צוא טהין היינט
אונד תמיד.

„אזוי, האט אפנים ישי אונד זיינע זין גאר נישט געוויסט דען צוועק פון דער משיחה!“ האב איך דעם פרינצן דאך בעמערקט.“

„מסכתא נישט,“ האט דער פרינץ גענטפערט. „ווי האבן גימניט אז דיא משיחה איז גיווען, אז פון דורן זאל אנביא ווערן. אונד אזוי וויא דער זעהער האט איהם דער-נאך גענימען גען רמה צווישן דיא בנני הנביאים, מיינען זיי אצינדערט אונדאי נישט אנ-דערש. פון יענער צייט אן האט ישי באמראכט זיין יונגסטן זין מיט דעם גרעסטן כבוד אונד האפנונג. זיינע ברודער אבער וועלכע דער נביא האט ממאס גיווען אונד האט גישיקט נאכן רעה צאן, זענען אויס קנאה אויף איהם אין פעס אונד געהאנדעלט איהם זעהר אומברידערליך. גאר מיינע פריינדשאפט שטארקט נאך זיין ערל הארץ אין זיינעם איינזאמען מעמד.“

„אונד דוא, מיין ערעלער פרינץ, דוא,“ האב איך אזאג געטהן באווינדערליך דען אימגענאאטישן תאכאקטער זיינעם, וויססנדיק אללעס דאס, האסטו איהם גענימען צוא דיין ביזס אלס דיין בעסטן פריינד. וויא ווינדערפילל איז דאס? וויא אנדערש זענען דיא טרעבע פון אונזערער נאטור! איז עס גיווען פאר דער משיחה, עהדער דיין קנפטיגע מלוכה איז איהם פערשפראכן גיווארן, ווען דוא האסט איהם צוערשט גיזעהן באייס נצחון פון דעם בארן אונד דען לאב?“

„דאך, דיא משיחה איז גיווען נאכן נצחון, ארפאצעס, אונזערע פריינדשאפט איז שוין לאנג פריעהער נאך גיווען פערקניפט אונד פערבינדן מיט אומצעררייפארע באג-דער, אונזערע הארצער זענען שוין גיווען פערנואקסן אין איינעם. האט ער גענטפערט. „אונד ווען דוא האסט דערהערט אז דיין פריינד איז גיווארן דיין ריוואל אונד וועט דער ממלא-מקום-המלוכה זיין. האט עס דינגע פריינדשאפט צין איהם גאר נישט שוואכער גימאכט?“ האב איך מיט ספקות אפגערעג געטהן.

„גיין, אבער גאר נישט, אדרבה פערקעהרט, מיין ארפאצעס“ איז גיווען דער שא-גער אונד פרייער גענטפער. „איך האב מיר געפיהלט גליקליך א פריינד צוא זיין פון דעם, וועלכן גאט האט לייעב, אונד איז נאך באיי מיר אויס הארצן נאך טייערער גע-ווארן, איך האב פון שמואלן אלליין גיהערט, אונד אויף פון עטליכע ווארטער וועלכע דער פאטער האט גלאזט פאלן, אז גאט האט דיא מלוכה פון שאולן אונעקגענימען אונד האט זיא עמעצן אנדערס אונעקגיגעבן. אונדאי האט עס מיר אין אנהויפס אביסל וועה געטהן דיא האפנונג אויף דער מלוכה צוא פערלירן, גאר ערשטנס איז עס דאך גאט וואס ווילל אזוי, אונד איך האב שוין פריה אין מיינער קינדרייט גילערנט, אז גאטס ווילן קען קיין שטערבליכער מענשט ענדערן האב איך מצדיק גיווען את הדין אונד צוויי-טענס אז איך בין גיוואהר גיווארן אז מיין דוד מיין בעסטער אונד טהייערסטער ביזס פריינד איז גיאלבט גיווארן פון שמואל הנביא צים קינפטיגן מלך ישראל, מוז איך דיר זאגן, מיין ארפאצעס, אז אט דיא בשורה האט מיר אמת מבינה גיווען, ווארס פון דעם פסא המלוכה האב איך מיר שוין לאנג מנאש גיווען, האב איך מיר גאר געקאנט

פריינד, וואס גאטס בחירה איז געפאלן ואויף אזא פערדיגטן פערואן וויא מיינ פריינד דוד. "

"דיא האסט אן עדעלעס הארץ אונד א גאמליכע גאטור, מיינ טהיערער פריינד. "האב איך אגלייבט געטון מיט געטוואקסמוס, חאפנדיק וויינע האנד אונד זיא הייסס ציקונעטשנדיק צוא מיינ הארץ. "אין אזא נסיון האנדלט אפאט א מענטש גאנץ אנדערס וויא ער זאלל. אפאטערס געוויינט ער ארויס דעם שר אין ויין הארץ, אפאחאל אפער וויינט ער אויף אז ער האט א גאט אים הארץ! דיא האסט איבער מענשליך גע-האנדלט, וויא פלעגט איהר נאך דעם ויך באגעגען? וויא פלעגט ויך דער וינגער שאפער באנעהמען אפגען דיר, נאך דעם, ווען ער האט געוויסט, צוא וואס פאר א הויכער פאזיציאן ער איז באריפן?"

"אויף האב ציערשט געהארט פון דער זאלבונג, "האט יהונתן געענטפערט. "פון איינעם וואס איז דארט געווען בעת המשיחה אין בית לחם. דאס איז גווען א לוי אונד א פריינד. ער האט געוויסט אז דיא זאלבונג איז גווען אמשית-מלך אונד גיט א משית-כהונה, ונביאה. אונד אז דאס וינגל, וואס דער גביא האט אויף ויין קאפ דע' שמן המשה געגאסן, וועט ווערן א קעניג אונד גיט א פה! דאס הארנדיק האב איך איהן גיבעטן אז ער זאלל דיא זאך שטארק האלטן בסוד אין ויין הארץ, כדי מיינ פאטער זאלל עס חס ושלום גיט גענואהר ווערן (האטש ער האט געוויסט אז גאט וועט בוחר ויין אן אנדערן פאר אמלך, האט ער אפער גיט געוויסט ווער עס איז). אונד דאן האב איך מיר געאייגלט צוא געפיגען דען שאפער-קאניג איהם צוא גראטולירן, מול טוב צוא ווינשן צוא דעם גרויסן כבוד וואס ער האט פון גאט באקומען. איך האב איהן געפיגען צווישן וויינער טשערעכע שאף. וויא ער האט מיר דער זעהן נאהנטער צין איהם קימענדיק, האט ער ויין פנים אביסל אפגינקעראוועט אונד-האט אראפ געלאזט דעם קאפ אזוי וויא אין אשטאקער טראנעריגקייט, איך האב גיט פארשטאנען וואס עס קאכט ויך באיי איהם אין הארץ אונד דיא אורזאכע פון ויין באטריבט ויין, בין איך שטעלל צין איהם ציגעטערעטן אונד כדי איהם גיך צוא דערלאזן פון וויינער שטערצליכן לאגע, האב מיינע ארים ארים ויין האלו געווארפן מיט דער ריהרנדיגסטן הערצליכקייט אונד טיפסטן ליעבע!"

"וויא גיט, וויא ערל אונד וויא גרויס איז עס פון דיר געווען א יונתן, דיא עדעלסטער פון פריינדן!" האב איך אויסגערופן, גיט מעהר אים שטאנד איינציגהאלטן מיינע פא-ווינדעריג פון דער ערליקייט אונד הויכקייט פון אזא גאמליכן קארקאמער. -

אין אלע מעשות, וואס אונזערע פאטערן געבן אויף פון אונזערע גרויסע אונד גאמליכע הערעם (גבורי-אל) איז אפילו גיט איינער, איינערע מאנעסטאט, וואס האט גע-גרייכט אפילו צוא דיא קנאכל פון אזא ריעזן-קארקאמער פון צדקות, וויא אט דער יודישער פריינד יהונתן בויצט. ערשט עטליכע טעג צוריק האב איך דאך אלליין מיט מיינע אויגן גיזעהן אצייכן פון דער ליעבע וואס דער יורש-עצור, פריינד יהונתן טראגט אין ויין הערצן

צוא זיינעם ריוואללן, דען קינפטיגן מלך ישראל הארט אין רמה, האב איך מיך איבער-
צייגט, וויא יחזקאל אונד דוד זענען נפש אחת !

זעד גיט קעהרנדיק צוא מיינע שבחים, האט דער פרינץ ווייטער דערצאהלט זיין מעשה.
מיין טהייערער דוד, האט, אנשטאט אויף מיך ארים צוא געהמען וויא געוואהנליך,
נאר דארלאנגט אגאס אקוועלל מיט טרערין אונד האט זיך פון מיר אפגעריקט, טיעף
באוועגט אונד אויסריפנדיק. אף ! פרינץ יחזקאל, ווען דיא וואלטסט געוויסט אלסדינג,
וואס איז פארגעפאלן, וואלטסט דיא פאראכטעט דיין דודן אנשטאט איהן אזוי הערצליך
ארים ציא געהמען !

„וואס איז דען אזוינס שרעקליכעס פארגעפאלן ?“ האב איך געפרעגט .

„אויף האב דיר רואינירט, מיין טהייערסטער פריינד ! אויף האב דיר בארויבט דיין
ירושא, אויף האב אקעגן דיר שלעכטער געהאנדלט אונד גרויזאמער וויא געב האט גע-
טהין צוא עש'ן ! אבער“ האט ער פליצט אגישריי געטהין, זיך צוא מיר קעהרנדיק
אונד מיך הייסס אנהאפנדיק באיי דער האנד אונד מיך בעטנדיק, „זיי מיר מוחל אויף
וועלל דיר אלסדינג מודה זיין . עס איז אזוי פליצט געקומען איבער מיר אז אויף האב
עס גיט גיקאנט אפזאגן, נאר דיא זאלסט אלדינג וויססן אונד ווען אויף זאלל אפילו
בדורף פארלירן דיין פריינדשאפט אונד פערדינען ביינע פאראכטיג ! הארשע !“

„האר זיך אויף צוא גראמען, טהייערער דוד“ האב איך געענטפערט, געריהרט
וויא אויף בין געווען ביז צוא טרערן . „אויף ווייסס אלסדינג, דיא ביסט זעהר הויך גע-
עהרט געווארן פון גאט ! דער נביא האט דיר דוד מיינער, געזאלבט מיטן שמן המשיחה
איבער ביינע פרידער, אונד דיא וועסט רעגירן ישראל נאך דעם טויט פון מיין פאטער !
דיא זעהסט אז אויף ווייס אלסדינג . לאז עס דיר אבער גאר גיט קראנקען ! אויסדער-
וועהלטער פון גאט ביסט דוא גיווען פריעהער אונד זאלסט אויף גלייבן אצינד מיין
בעסטער אונד טהייערסטער פריינד . דער אויסדערוועהלטער פון מיין הארץ !“

„ווער האט עס דיר געזאגט ?“ האט ער מיך געפרעגט מיט אקיק פון ספק אונד
פארווינדערונג . „עלי הלוי, וועלכער איז דערפאיי געוועזן“ האב איך געענטפערט,
מיט א פריינדליך שמאכעלע אין מיינע אויגן . „דער ריח נחתם פון דעם שמן המשיחה
שמעקט נאך פון דיין פרינצליכן קאפ מיין איינציגער דוד !“

„אונד דיא פאראכטט מיך גיט ?“ האט ער מיט פרייד אגישריי געטהין . „גיין,
נאר בפל בפלים האב אויף דיר לעב, זעהנדיק אז גאט האט דיר אזוי שטארק לעב !“
„וועסטע מיר עס קאנען מוחל זיין ?“ האט ער נאך בספיקות אפגעג געטהין .

„אויף האב דיר גאר גיט וואס מוחל צוא זיין, מיין דודל, דיא ביסט אין דעם גאר
גיט שולדיג !“ „אונד אויף וואלט פארט עס גיט פאדארפט אנגעהמען, אויף האב מיך
גיקאנט אפזאגן - . „הער גיט אזוי“ האב אויף דער שראקן אגישריי געטהין, דיא האסט
גיט געטארט עובר זיין אויף גאטס באפויל, ער האט דיר אויסגעקלויבן צוא רעגירן
איבער זיין פאלק ישראל ! ווען דיא וואלט זיך אפגעזאגט, וואלט אן אנדערער געזאלבט

געווארן אויף ביין אָרט. וואָס דיא גיידע איז איין מאהל ארויס אז דיא מליכה זאל צוא געניסען ווערן פון מיין פאטערס הויז, אזוי ווילל עס גאט, אונד ניין רצון בייט זיך קיין מאהל נישט. לאמיר זיך ביידע אונטערנוארפן אינטער ניין רצון. לאמיר אין געדולד טראגן אינגערע שטערצן, וואָס איך ווייס אז דייע שטערצן זענען נאך אסך טיעפער וויא דיא מייגע; מען זאלל קיין טעות נישט האבן אויף דיר אז דיא קאנטש ויין אפייגד דייעם פריינדע !

„ביסטע מיר אלזא מוחל ?“ האט ער אפגעגען געטוהן מיט אקוק פון פראהליבקיט אונד גליק. „פון מיין גאנצן הארצן !“ האב איך געענטפערט, אויסשפרייטנדיק מיינע אַרם. „איך וויל בעסער הערשן אין ביין הארץ, אונד דיא וועסט רעגירן אויף מיין טהראן אזוי וועללן מיר ביידע מלכים ניין !“

„ער איז מיר פשוט אריין געשפרינגען אין דיא אַרם, אונד איך האב איהם ציא-גינעטשט צוא מיין הארץ האב געקישט ויין שאנען שטערן. אונד אין דעם אויגן בליק האב איך צוא גחמק'ט אינגערע פריינדשאפט אויף אללע צייטן, אונטער אללע אומ-שטאנדן אונד אויף זיך פאלל !“

„ווערטה איינער דעם אנדערן, ערעלע ברידער, טריי איז איינער פריינדשאפט אונד הייליק איז איינער ליעבע.“ האב איך אויסגעריפן, טיעף געריהרט, איינער מאנעסטאט, פון אזא ליעבע וואס איז גאנץ אהן קיין שום אינטערעססע, וואס שטעהט אזוי הויך איבער דער מענשליכן נאטור ! — נאך אייניגע אויגן בליקע פון שטילשווייגן האט זיך דער פריינד ווייטער אן געריפן.

איך האב דיר מיין טהיערער ארבעטס דיא געשיכטע פון מיינער בעקאנטשאפט מיט דודן אבויקטליך אזוי לאנג אונד אזוי ברייט דערצאהלט, פרי דיא זאלסט אקוראט פארשטעהן מיין פארהאלטניס צין איהם. ווען, אפאר יאהר שפעטער נאך דער משיחה. האב איך איהם געבראכט דיא שליחות פון מיין פאטער ער זאל צין איהם קימען מיט ניין הארפע. ווען עס איז נישט צוא שפעט אין דער נאכט, וועלל איך מיינע דערצאהלונג נאך היינט עקן. — וויא איך האב שוין אין אן הויב געזאגט האב איך איהם גראד געטראפן געבן א קוועלע אן טרינקענדיק ויינע שאאף, אקוראט וויא אונזערע אבות, וויא אברהם, וויא נח, אונד וויא בנען דער זין פון חם האבן געלאשט וויינער דורשט. איך בין ציגעקומען, מיר האבן זיך אַרם גענימען ציקישט, אונד האב איהם מודיע געווען מיין פאטערס שליחות.

„איך וועלל געהארבן ווען מיין פאטער וועט מיר הייססן געהן“ האט ער גע-ענטפערט, וואָס דיא ווייסט אז עס פאסט פאר מיר אלסדינג צוא טוהן אבי דען קאניג גליקליך צוא מאכן. אבער מיין ברידער אונד מיין פריינד „האט ער אזאג געטוהן מיט ענוות. איך בין גאר א בערגמאן, אונד מיין שפיעל איז עפעס נישט אזוי תריפותדיק. פאר דיא שאף איז עס שוין גענוג. אבער וויא וועלל איך קאנען שפיעלן פאר א קאניג ?“ „דער רות ה' איז אויף דיר מיין דוד“, האב איך געענטפערט. „מוזיק איז

א מִתְּנָה אֱלֹקִים, וְאֵם גַּאט האט געשענקט דעם מענטשן אונד דיר האט ער דיא מִתְּנָה מיט פֿיללע האנד געגעבן. קים מיט מיר אונד ברענג טאקי דיינע אייגענע הארפע מיט דיר ! " איה האב איהן איבערגעקעקט, האב איהם געבראכט צוא ויין פאטער ישי, וועלכער האט איהם גיט גאר געהייססן צוא פאלגן דעם קאנגי זאנדערן האט איה געשיקט דורך דודס האנד א שאגע מִתְּנָה צוא שאולן פון ברויט, וויין, אונד פלייש. - ווען איה בין מיט דוד צוריק געקומען צוא מיין פאטער אונד מיר זענען אריין געקומען אין ויין חדר אריין האבן מיר איהן געפינען זיצנדיק געבן ויין טיש, גאנץ קלאהר אין קאפ אונד האט גראד געוואלט אן הויבן צוא עססן, דרימאויף האב איה קיין מורא גיט געהאט פאר איהם צוא קומען. מיה דער זעהנדיק, האט ער צוא מיר זעהר זאנפט גע- רעדט אונד האט מיה געריפן, "מיין גיטער זין" אונד האט פארלאנגט איה זאלל מיה געבן איהם אנדערעזעצן צוא טיש, זאגנדיק, "אן וואלט איה אצינד הנאה געהאט ווען איה וואלט פאר דיר אצינד גקאנט אנדערער לעגן אגוט שטיקעלע פלייש אונד דיר מכבד ויין מיט אגוט גלאזעלע גייען וויין ! -

אין דעם גליקליכן אויגן בליק האב איה אריעף געטהין דודן, אונד איהן פאר- שטעללנדיק פארן קאנגי איה געזאגט. "האס איז דער בן ישי, גאד וועלכן מיין פאטער האט געשיקט. ער האט געפאלנט דעם קאנגיס באפויל, אונד ברענגט מיט איהם א מִתְּנָה פון ויינעם פאטער דעם אפֿרתי. "

דאס האט זיך דוד, טאקי אביסל פארלעגן, זיך געביקט פארן קאנגי מיט א ביינעוודיקן בבור, אונד האט איהם איבערגעגעבן דיא מִתְּנָה, זאגנדיק, "מיין פאטער איז מתפלל פאר דעם קאנגיס געזונדהייט, אונד בעט דעמיטהיג צוא עמפפאנגען דיא קליינע מִתְּנָה פון ויין זינס האנד ! "

"דער קאנגי האט אן אויגן בליק באטראכט דאס ליכטיגע פנים פינעם שאמעוודיקן שאפער, אונד האט געשיינט באטראפן צוא ויין פון דער שאנקייט אונד ערליקייט פינעם אויסהריק, האט ער אזא געטהין מיט נחת אונד פארנגיגן.

"זאיי ווילקאמען, יונגער מאן ! איה בין מקבל דיא מִתְּנָה מיט פארנגיגן, אונד באפויל דיר דיין פאטער צוא דאנקען אין מיין נאמען ! - וויא ריעפט מען דיר ? "

דוד, מיין דערר אונד קאנגי. האט ער געענטפערט, "מיר געפעלט זעהר דיין אנבליק, וואס וואלטסטע געזאגט, ווען איה וואלט געוואלט אז דיא זאלסט ווערן מיין נושא בליס (וואפן טרענער) ? האסטע שוין געטראגן וואפן ? "

"אפאר מאהל מיט מיין פאטער אונד ברידער אקעגן דיא פלישתים, אזאחר דריי צוריק ! " האט ער זיך ריהיג געענטפערט, "גאר מיניע בעשעפטיגונג איז א שאפער א קעניג ! " איה האב געהארט אז דיא ביסט א באריהמטער הארפן שפיעלער" האט דער קאנגי געזאגט, "איה אמיזיר מיה אין דיא לידיגע שמונדן אין דער מדבר מיט מיין ארימעס אינסטרוקטאנט אייערע מאיעסטאט", האט ער געענטפערט.

"מיין פאטער האט דען באפוילן א הארפע צוא ברענגען, אונד שטעהנדיק פאר

איהם האט ער געשפיעלט אזוי קינציג אזוי ווינדער שאן אונד האט דאס שפעל בא-
לייט מיט א קול אזוי ואנפנט, אזוי זיסס אונד אזוי ווייך קלינגענדיק, אז ווען ער האט
געעקט האט איהם דער קאניג אויסגעדריקט זיין פארגניגן מיט דיא ווארקסטן ווארשער.
אונד אראפגעהאנגענדיק אן ארים-באנד פון זיין ארים האט ער דאס אן געטהיין אויף
דעם ארים פון דעם הארפיקסטן, זאגנדיק מיט דעם פרייגדליכסטן טאן אין דער וועלט :
„דיא וועקט שוין מיט מיר בלייבן ! דיא זאלסט ווערן מיין פנים, אונד זאלסט תמיד
דער המנצח בגיגות (ערשטער זינגער) אונד שטעהן פאר מיין פנים, אונד זאלסט תמיד
זיין מיט מיר אונד נעבן מיר, דער ארויס אונד דער אריין געהער פאר מיר.“ —

אונד אט אזוי האט געמזט דער באשטימטער יורש פון מיין פאטערס טהראן
געבראכט ווערן פאר איהם, אונד אריין טרעטן אין זיין דענקסט, דאך זאלל דער קינפטיגער
קאניג פון ישראל זיך געוואהנען, מיט זיינע קאנגליקע פפליכטן, אפגעסענע גע-
לעגענהייט האט גאר נישט גיקאנט עקזיסטירן.

דעם געכסטן טאג האט דעם קאניג באפאלן דער רוח הטה : דוד האט א האפ
געטהיין דיא הארץ אונד האט אן געוויפן צו א שפיעלן א מלחמה שטיק, אונד באלד
איז באריהט געווארן דאס הארץ פינעם גיבור מלחמה. הייבט דער גאנץ האט ער
איקער געביטן דיא מעלאדיע אויף א טראווערינער אונד קלאנגענדיקער, אונד באלד
שפעטער האט ער געגעבן א פראהליכס, א לעבעדיגס אלס צושפיעל. — דער קאניג
האט זיך גאנץ דערקוויקט אונד דער שווארצער רוח רעה האט איהם פארלאזט, אונד
איז באלד וויעדער צו זיך געקומען. — פון אט דער צייט אן איז איהם דוד שטארק
נוטיג געווארן. ער האט איהן באדארפט האבן וועגן זיינער געווינדקייט אונד גליק-
ליכקייט. האט זיך אשטונארצע המאדע פון ארום רעה ארויף געריקט אויף דעם קאניגס
קאפ אונד הארץ, איז תמיד דוד'ס הארץ געווען אים שטאנד, דיא המאדע צו פאר-
טרייבן אונד דעם קאניגס פנים האט וויעדער געשיינט. ענדליך איז מיין פאטער גאנץ
קורירט געווארן. אונד דוד האט באי איהם געפועלט, צוריק צו קעהרן צו זיין
פאטער. מיר האט ער געזאגט, אז ער פיהלט זיך גאר נישט באקוועעם אין דער גע-
געווארסט פון דעם מענטש, וועלכן גאטס פארבארגענער גור האט געמ'שפט, אונד ער זאלל
ממלא מקומו זיין !

א לאנגע צייט דערנאך האט ער געוואהנט אין בית-לחם, אונד האט זיך באשעפ-
טיגט מיט אללע דעם וויא פריעהער פארנעסנדיק דען הויף מיט אללעס ארום אונד
ארום מיינע ליעבע אפער צין איהם איז מיט יעדן טאג שטארקער אונד הייסער געווארן
אונד אפילו דאס הארץ פון מיינער שיינען שוועסטער מיכל האט ער אויף מיט זיך פאר-
פיהרט. איה האב נישט געוויסט, האט והנחן ווייטער דערזעהלט : „אז דער נביא האט
איהן אנטקערופן גען דאך אין דער שולע פון דיא בני הנביאים, ביז איה האב איהן
דארטן פליצט. דערנעבן עטליכע טאג צופאר אין דיין געגענווארט. גאר דער נביא זיכט

איהן פארצוגרייטן צוא דער הויכן שטעללונג, צוא וועלכער גאט האט איהן שוין לאנג באשטימט. —

פרינץ יוהאן האט אצינד געקט וויינע לאנגע אונד פאר מיר זעהר אינטערעסאנטע דערזעהלונג. דיא מיטערנאכט לבנה איז שוין ארינטערגיגאנגען פון יענער זייט פארן פון מערב זייט פון חברון, אונד ארמטורום האט גישיינט אים גארן וויא אגרויסקער די-מענט, מיט אפלאטערנדיקן שיין אונד צווישן אללע גלאנצענדיקע שטערן האט זיך גע-צויגן דיא גרויסקע מילך-שטראסקע איבערן גאנצן לויטערן הימל. שטילל אונד רודיג איז גיווען דיא נאכט. מיר זענען גראד גוועסן פאר דער טהיר פון מיין גיזעלט אונד האבן מיט פארווינדערונג באטראכט דען גלאנץ פינעם אויסגישטערנטן אונד פראכט-פאלל בעלייכטען הימל, אונד איך האב אנדערש גיט גיקענט אלס צוא באנקען דעם פרינצן אויפריכטיג אונד הערצליך פאר דעם פערנעניגן וואס ער האט מיר גישענקט מיט וויינער דערזעהלונג אונד האב איהם פארזיכערט אז פון היינט אן אונד ווייטער, וועל איך פיהלן א פיעל טיעפערן אינטערעסס אינעם לעבן אונד אינעם גליק פון ניו גרויסן פריינד דעם יונגן שאפער אונד קינפטיגן קאניג דוד.

„עס טהיט מיר וויינער לייד“ האט זיך דער פרינץ אנגערופן. „צוא זאגן אז דעם קאניגס רפואה האט גיט זעהר לאנג גידאווערט זייט דוד האט איהם פערלאזט. ערשט זייט עטליכע טאג, זייט דיא פלישתיים האבן זיך וויעדער אנגיהויבן צוא ריהרן, איז דער קאניג וויעדער קראנק גיווארן, ביסטי דאך אלליין, פרינץ ארפאצעס אן עדות גיווען פון דעם שרעקליכן אנפאלל פינעם רוח רעה אויפן קאניג. דוא האסט גוועהן וויא איך האב אויניק גיגעבן צוא דיא שפיעלערס זיי וואלן עפעס שפיגעלן, אין דער האפנונג דעם קאניג צוא בערייהגן, וואס דער סוף איז גיווען ווייסקסטע דאך. ווען דער פאטער ווערט גיט עפעס בעססער וועלל איך מיין שיקן גאד דורן גען דמה אז ער זאלל קיסען אונד דען קאניג בארייהגן מיט זיין שפיעל אונד גיוואנג.“

דער פרינץ איז אצינד אויפגישטאנען אהיים צוא געהן, אונד אז איך האב איהם גיט גיקענט איבערערדן. ער זאלל בייא מיר איבערנאכטיגן, האט ער גאר וואס גיוואלט אנוועקגעהן מיט זיין נושא בליס, זענען דריי הויכע קראפטטיגע אונד גיט באוואפנטע מא-נער גראד דורכגיגאנגען גיט ווייט פון מיין גיזעלט, מיין שומור האט גאר וואס וויא גע-וואלט באפרעגן ווער אונד וואס, האט דער פרינץ אויניק געגעבן צוא שווייגן אונד האט זיך זעלבסט צוא ווי אקעהר געטהין אונד גיוואנט: „וואס? בגי ישי! געפין איך אייך דאך, פארטיג באוואפנט אונד גרייט צום קרענג?“

„נאה מיין הערר פרינץ,“ האבן וויא גענטפערט—דאס זענען מיר אליאב, אבינדב אונד שמה מיר געהן גען חברון, מיר ווילן אוינטרעטן אינעם קאניגס דענסט—צוא קאמפן אקעגן דיא פלישתיים.“

„קימט שווע מיט מיר“ האט דער פרינץ גיוואנט—„איך געה אויך גען חברון. מיין

פאטער דער קאניג וועט זיך נאנץ געוויסס זעהר פרייען אועלכע בריות וויא איהר אין זיין רעגסט צוא געהמען."

"נא, מיר זענען נישט געוואפנט מיט הארפן אונד מיט מוזיקאלישע אינסטרומענטן, מיר טראגן שארפע שווערדטער אונד שטארקע קריגענס-האק אונד מיר פערשטעהן צו שפאלטן העלס אונד קיראסס, ווען נויטיג." דאס האט איינער פון זיי גיזאגט, אייערע מאנעסטאט, אלס א שטיק ווארטל אויף זייער יונגערן ברודער דודן, וויא האבן אפנים נאכניטראגן קנאה אונד שונאה אין זייערע הארצער אקעגן איהם. וויא וועניג האט זיך זיי געלומט פון זייער הויכן שטעללונג אונד זייער גיקרוינטשע צוקונפט? וויא וועניג האט זיך שוואלן געחלומט אז דא קונסטליכע האנד, וואס האט אזוי ווינדערשיין געשפילט אויף דער הארפע, וועט שפעטער האלטן דעם שבת מלכות!

דיא דריי מאנער פאלגנדיק דעם פרינץ זענען אריבערגיגאנגען דען פליין אונד באלד האב איה זיי אללע נישט מעהר גיקאנט זעהן. - אייערער מאנעסטאט טרייעסטער ארבעצערס. -!

זיבעטער בריוו

ארבעצערס דער געזאנדטער צוא בעלום קאניג פון אסיריען. שלום! -

שאלס לאגער, עמק אלה.

מיין קאניגליכער קאזען אונד קאניג, - נישט מיט וועניג פערנאגן הייב איה אן אט דעם דאזיגן בריוו צוא שרייבן, ווייל איה ווייסס וויא גיך אייערע מאנעסטאט וועללן איהן ערהאלטן. איבערקארטן וועט פון דאזען אנוועקגעהן א קאראוואנע גען סיריען; דער קאניג פון דאמאסקוס האט נאכליך א קורער געשיקט צום קאניג שאל אונד האט איהם פאר-געלעגט צום פערקויף אללערלייא פלי ווין פון זיינע באריהמטע וואפן-ווערק-שטעללן מיט איהם שיק איה אפאק בריוו, וועלכע ער וועט ברענגן ביז גען בבל, פון דארט וועסטו שוין דאס פאקעט ערהאלטן מיט דער גיוואהנליכן פאסט, וועלכע דיין וויצע-קאניג בע-לעזיס שיקט דיר רעגלמאססיג גען גינדה. - עס וועט אייערע מאנעסטאט זעהר פרייען צו הערן אז איה געפין מיה זעהר וואהל אונד מיינע קאראוואנע וועלכע איז געצויגנען זיך נישט אויסצוריהען איז גלאגערט אין דעם זעהר געזונטן אונד ערקוויקנדיקן אלון מברא, וויא עס געפינט זיך נישט וואסער אונד אסך פעט גראו פאר דיא פערד. - אייערע מא-נעסטאט האבן שוין וואהל באמערקט דיא אנדערונג פון מיינער ארבעטסע. גדי עס קלאר צוא מאכן, מיז איה אנהייבן דארט וויא מיין לעצטער בריוו האט זיך געקט. אייערע מאנעסטאט האבן פינעם לעצטן בריוו ארויסגיזעהן אז שאל המלך האט זיך פארטיג גע-מאכט צין א מלחמה מיט דיא פלישתים. דריי טאג נאך יענעם זאמד-שטורם, פון וועלכן איה האב שוין גימערלעכט, האט זיך דיא יידישע ארמעע אשיטט געטהין פון דער שטאט אין דעם אלון מברא, אונד האבן זיך אויסגישטעלט אין מארש-קאלאנען. האטש זעהר

ש'לעכט באוואפנט, אונד אסאך וועניגער וויא בריליאנטיש אויסזעהנדיק זענען זיי דאך געווען קיין מעשה גיט פון א מחנה, האלב פארפינצטערנדיק דען ברייטן פליין מיט זייער צאהל. -

פאר איינעם, וואס איז געוואהנט צו זעהן דיא פראכטיגען ארמענען פון אייערער מאעסאטא, פארטיג צין א מלחמה; דעם גלאנץ פון דיא וואפן; דיא מערקווירדיגע, גרויסארטיגע פערשטענדענקייט פון דיא קאסטאמען (פאקליידונג); דיא פלאם פון צעהען טויזענד העלמס, זייערע שנעעווייסקע קאמען, דען בלישטש פון א וואלד שפייען, דיא רייך געהארנישטע עפראטישען (ממחוז פרת) פערד אויסגישטעלט אין סקוואדראנען א טויזנד טעף, דיא שרעקליכע שורה פון עלעפאנטן מיט זייערע הויכע טהירמער אג-גישטאפט מיט בעוואפנטע מאנער; דיא מחנות פון דיא אויסלאנדישע רובי-קשת, פון ווארף-שפייער ווארפער, פון חידקלשע בעלי רומח, פון דער אייזערנער פהאלאנקס, פון בכלשע בעלי כרדום; דיא פיינסטן באטאליאנע פון רייטוועגן גארבעט פון עלפנדיין אונד גאלד; דער אונגענדליכער פארבראטה פון אללערליי מאשינען פארן קריגע אונד פאר אבאלאנערונג, מיט דיא צעהן טויזנד פאנען פון אנערער פארב פלאמענדיק איבער דעם מיט חיל פאלאנענעם טהאל - פאר איינעם וואס זיינע אויגן זענען אזוי געוואהנט מיט אנעלכע סצענע. האט דיא גיט בגארהדיקע יודישע ארמענע וועניג אינטערעסע.

רייטער זענען זעהר וועניג גיווען, וועהרנד דיא פיס-זאלבאטן האבן גיטראגן אללערליי וואפן אונד מען האט זיך וועניג חשבון אפגיגעבן, אין באצוג אויף דיא אייג-הייט פון דער פאקליידונג. אונד קיין איינציגן עלעפאנטן האב איך גיט זעהן אין דער גאנצן ארמע: גאר דעם קאניגס אונד דען פרינצן יונתנס לייב-גארדע זענען גיווען אן אויסנעם פונעם פול. דיא גארדיסטן זענען גיווען גיט בעהלמט מיט אויסגיזייכנטע קראסע אונד רייטנדיק. יעדער מאן הויף גיוואקסן אונד פון פייגער גישטאלט, טראגנדיק א העלם פון פאלירטן קיפער (נחש-קלל) א זילבערנעם קארעט. אונד איבער דער ברוסט אפרייט קארמעזינענעם באנד באוויקט מיט גאלד אונד לאנג, אונד ווען זיי פלעגן זיך צו לאזן אויף זייערע גאלאפירנדיקע פערד אונד דאס רויטע באנד פלעגנדיק אין דער לופט הינטער זיי, האט עס אויסגעזעהן זעהר ריינז. אמאלערישער אנגליק. ענדליך איז דער קאניג אן געקומען רייטנדיק מיט זיינע אפפירערע גענעראלע אונד אויבערבאפעהלס האבער אונד איז צו געריטן צו מיר נעבן מיין געצעלט, וויא איך בין שוין געשטאנען גרייט, זיצנדיק אין מיין זאטל אונד הינטער מיר מינע פינף הינדערט אסירישע לייב-גארדע, וועלכע איך האב געוואלט דעם קאניג פארלעגן צום דיענסט. דער קאניג האט מיר באגריקט מיט קאניגליכן חן אונד פבור. אונד האט צו מיר אזוי געזאגט!

„מיין הער פון אשור! עס מיינט מיר לייד איבער צו לאזן אנאסט, וועלכן איך ווינט צו עהרן וועגן זייער זעלבסט אונד וועגן זיינעם קאניגליכן הערן. דיא וויקט אבער אז א פיינד איז אריבער איבער מינע גרענעצן אונד מען מוז איהם באגעגענען

אונד באוועגן. איך האָב איה וועלל זיי באַלד אַוועקאָגן צוריק צו אַ וויער בָּרעג פינעם ים, אונד אזוי וועלל איה אָפּענען פאַר דיר אַוועג גען מַצְרִים."

"איה בַּעצאָזיקטיגע, מיט איינער קאַניגליכער ערלויבניס, מיט אייה צו אַ געהן אַ קאַניג," האָב איה גיזאַגט: "איה לעג אייה פאַר מיינע דיענסטע אונד דען דיענסט פון מיינער לייב-גאַרדע."

דעם קאַניגס אויגן האָבן באַמאַהליכן דורך גימישטערט דען גאַנצן פֿראַנט פֿון מיינע פֿראַכטיגן אַססירער, אונד וואָס ווייטער ווייטער האָבן זיינע אויגן ליכטיגער אונד פייערדיקער גילאַנצט פון דעם נחת אונד פֿענוג וואָס אַ מבין פֿיהלט פון אַ פֿאַלקאָמע-נער זאַך, אונד ווער שטענדיג אַזאַ מבין וויאַ קאַניג שאַל! - וויאַ ערל אונד וויאַ גרויס-אַרטיג האָט ער אויסגעזעהן זינדיק אין דעם קרענעם-זאַטל אין גאַנצן באַוואַפֿנט! גע-טראָגן האָט ער אַ ראַק פון שוּפֿפֿן-פֿאַנצער, וועלכער האָט אזוי גוט גיפֿאַסט צו אַ זיינעם ערעלן גיפֿיגיקן אונד עלאַסטישן גוף אַז אַרויסצואַווייזן דיאַ אַמטדיקע פֿאַרס פֿון זיינער קאַניגליכן גיפֿשטאַלט, דיאַ סימטערישע אונד פֿאַלקאָמענע גילעדער, אונד דיאַ פֿראַכטפֿאַל ענטוויקלטן מוסקעלן. פֿיס-פֿאַנצער פון פֿאַלירטע שטאַהל-פֿלאַטן, אויסגיפֿיגט אונד אויפֿ-גיפֿלאָזן אויף דעם קניע, וועטן אומגעהינדערטער באַוועגונג, האָבן באַדעקט זיינע פֿיסס וועלכע זענען גיווען אַריינגעטויזן אין האַלבע שטיויל פון קיפער אונד באַיי דיאַ פינגער שפֿיצן היפֿש אויסגיפֿויגן נאָך אויפֿן ציאַ, אונד אַללעס איז גיווען פֿעקט צואַגיפֿינדן צו דיאַ קנאַכל מיט אַשטאַרק גילדן קייטל, וואָס האָט אויף פֿעקט גיהאַלטן זיינע קיפערנע שפֿאַרן. - באַייס דיה האָט גיהאַנגט דיאַ קאַניגליכע שייד, פון אַ לאַבס הינטער-חלק לעדער, באַדעקט מיט פֿלאַטלאַך פון זילבער אונד מיט פֿראַנדזענע קנאַפּ, וועהרנד אַ פֿראַנדזענע שלאַנג האָט זיה אַריס-אונד-אַריס גידרעהט אין פֿיעללן פֿיין-גישינדיגן פֿאַכער. - דאָס שווערע שווערדט, פיער פֿיסס לאַנג, איז געווען איין געשלאַססן אין דער שייד, אַרויסגעזעהן האָט מען דאָס מאַססיווע האַנדטל פון עלפֿנבין געצירט מיט צוויי לאַבן-קאַפּ אויף ביינע זייטן, דאָרט וויאַ דאָס האַנדטל איז באַהעפֿט געווען צו דער קלינג. פֿראַנדזענע קייטלאַך האָבן געהאַלטן שייד אונד שווערדט האַנגענדיק אַראַפּ פון אַ ברייטן גאַרטל פון לעמפֿערטס-פֿעלל, מיט גיהאַכטער גילעדער אַרבייט אונד באַקנאַפֿט מיט ערעל שטייגער. - איינער זיינע מאַנעסמאַטישע אַקסעלן איז גיווען אַריבערגע-וואַרפֿן אַ קורצער רויט זיידענער מאַנטל אָפֿן פון פֿאַרנט, אויסגישיקט מיט פֿלאַווע, רויטע אונד גילדענע פֿאַדס, דיאַ גיפֿשטאַלט פון שאַרלאַכדיקן גראַנאַט-אַפֿל אונד אַנדערע פֿירות אונד אַריס גיפֿשלאַנגלעט מיט גפֿנים צווייגעלאַך, אויף וועלכע האָבן גיהאַנגט וויין-טרויבן זיה שאַמענדיק באַהאַלטנדיק אינטער וויין-פֿלאַטער. דער בָּרעג פינעם מאַנטל איז גיווען אינטערגיפֿשלאַנג מיט פֿעלץ. - אַריס זיין נאָקן איז גיווען אַ קאַלנער באַוועזט מיט ערלשטייגער, פֿריליאַנגטן אונד פֿערל. - דער קאַניגליכער העלס פון פֿאַלירטן פֿראַנדז האָט מיט זיינער הויבקיט אונד זיינער עלעגאַנטן פֿאַרס צוגעגעבן אַרויס שטיק חן צו דעם טראַגער, אַריס דעם העלס איז גילאפֿן אַ גילדן באַנד אויף וועלכען איז גיווען

אויסגעשלאגן הייליקע ווארטער . א וואלקן פון ארלערס-פערערן האט געטאנצט פינעם גלאנצנדיקן קאס, דאס ווייזט אזי געווען אויף געהעבן אונד האט אנטפלעקט ווינען מאיעסטאטישן פנים, וועלכער, האטש פלייף אונד טראווערני, איז דאך געווען אפנים פון אַללע גבור חיל' געבן דעם וואלט-בויגן איז געהאנגען א מעכטיגע קריגעס-האק , אונד א שווערע קיילע מיט אן אויסגעשניצטן וואלפס-קאפ איז געהאנגען אויף א לעדערן שטריקל . - וויין בארטענער נישא בליס האט געטראגן ווינען גרויסן, באזעצטן אונד באלעגטן שילד . וויין ווארף-שפיטע, וויין שפיטע מיט דעם קאנגליכן פיסערפאסס מיט פיינל אויפן רוקן . - דאס געדעלט פערד אויף וועלכן דער שטאטליכע קאנג איז געזעסן, האט אויף געהאט פאנצער-הויזן, פערערן, וועהרנד וויין פאקאמטן קאפ האט פארציקט פארשידענפארביגע קאטעשלאך מיט זילבערנע גלאקעלאך, וועלכע האט אימ-געדולדיגע טהיר האט געהאלטן אין איין שאקלען, אונד קלינגן אין איין צייט-פייסן אונד האט געקריקט דען פוין געפאנענעם נאקן, אזוי וויא פיהלנדיק דעם פבור פון דעם מאיעסטאטישן רייטער : -

„דיא האסט א בריליאנטענע לייב גארדע, פרינץ ארפאצעס“, האט דער מאנארך אזאנ געטהין מיט א פארגעניגטן קיך, אז ער האט געקט ווינע באטראכטונג . איך וועלל אפער נישט בארפין דיין הילף אונד נישט דיא הילף פון דינע לייט ! נאר איך לאר דיר איין מיד צוא באלייטן צוא דער מלחמה . מיין זין האלט דיר פאר אפריינד , וועט ער דיר אויף באנקען דערפאר !”

דער פרינץ האט געלאבלט, אונד ווארס געדאנקט דעם קאנגליכן פאטער, מיר האבן זיך באלד ציאלאזט איבערן פליין, אונד געגרייכט דאס גערישע חיל, אונד דער קאנג האט באלד געגעבן אפאפול זיך פארנווערטס צוא באוועגן . אונזער מארש האט אינא נאהנט געבראכט צין אן עק פון דער שטאדט . וויא עס זענען געשטאנען א גרויסקע צאהל פון בירגער, אונד פהנים, לויס, אונד דיא ווייפער אונד טאכטער פון דיא אפיצירע ווארטנדיג א „פארט געזינד“, צוא זאגן . געבן מיין ווייט איז געריסטן דער שאנער אונד זעהר פוין אויסזעהנדיקער גובערנאר פון יריחו „איוריליד“ רייטנדיק אויף א גרויסארטיג געהארנישטן פערד, אונד מיט שטאלץ האט ער מיר געזאגט אז דיא פראכטפאללע ארבייט פון דעם פערדס קאפ-פארציערונג, א מייסטערשטיק פון אויסשטיקעראיי, איז דיא ארבייט פון וויין טאכטער . אזוי וויא מיר זענען אן געקומען נישט ווייט פינעם עולם, האב איך דער זעהן אדארא אפיקומענדיק מיט איהרע צווייא מאדענס צום קאנג צוא . נא האט געטראגן אקראנץ אונד ווי קארב מיט פלומען, וועלכע ווי האבן אויסגעשפרייט אויפן וועג פון דעם מאנארך, חתונדיק מיט איהרע אלפאסטערנע האנדטעלאך אנגעהאנגען צום פון וויין קריגעס פערד . האט זיא איהם אפגעשטעלט אפיקל אונד האט אנגעדער געלעגט דעם קראנץ אויף דעם קאס פון דען העלס אויפן פערדס קאפ :

"זיין, שאנעם קינד, האט דער קאניג אזא געטהין. קראנט מען נישט גענואהליך נאכן נצחון?"

"אויף דעם קאפ פון דעם גבור החיל! אבער פאר דעם נצחון אויפן קאפ פינעם עדעלן פערד וואס טראגט דען קאניגליכן בן חיל אין דיא מלחמה, האט זיך חטעוודיק אונד לאכעלנדיק געענטפערט. דער קאניג האט אפויג געטהין מיטן קאפ וויי אהסבם האטש אן ווערטער האט דאך א צופרידענקייט געשיינט פון זיינע אויגן וועהרנד ער האט זיך ווייטער געריטן, אדאראס פאטער איז אבער צין איהר צוא געריטן אונד האט צוא איהר געזאגט, "אז דיא בייסט יאה אהער געקומען צוא זעהן אונזערן מארש מיינע ליעבע טאכטער, אונד אן טהין דעם קאניג אט דעם גרויסן בבור מוז איך זיך קישן זיי געזינד נאך אפמאהל!" —

"וועסטע צוריק קומען אין דריי טעג ארים, האט זיך אנגסליך דען פאטער אפגען געטהין מיט קינדליכער ליעבע. "געוויס, טאכטער ויסטע, וויא פאלד איך וועל האבן געזעהן וויא דיא פלישמים זענען פאסטיקט, האט ער איהר געענטפערט. "געה נישט אין קיין סכנה, האט זיך ליעבליך געזאגט, "איך וועל בייטן דען פרינצן ער זאלל זיך געהקען אינטער זיינע פליעגל" האט זיך אזא געטהין מיט אפצויערנדיק לאכעלן, "אין דעם פאלל טאכטער וועל איך מוזן זיין אין מיטן דער מלחמה" האט ער איהר געפאלליג אפ געענטפערט, "ווארם זיי געוויסס אז דער פרינץ וועט נישט האלטן זיין שווער אין דער שייד, וועהרנד א מלחמה וועט זיך בעשן, ווען איך פארשטעה איהן נישט." האט זיך אזא נישט דען פרינצנס מלחמה, טהיערער פאטער" האט דאס ליעבליכע מארקען געענטפערט, וועהרנד זיך האט אויף מיר אקוק געטהין מיט איהרע בריליאנטענע אויגן. "ער איז אין אשליחות פון שלום, א פלה צוא ברענגען זיין קאניג טאר ער זיך נישט רעזירן אין קריג, וואדורך ער קען פארלירן דען נאנצן געענטשטאנד, וואס ער מוז אויספירן. איך בין זעהער נייגערדיג, פרינץ ארפאצעס, האט זיך אזא געטהין מיט אשקצישער מיענע, צוא זעהן דיא שאנע עניפטישע פרינצעססן ווען איהר וועט צוריק קומען". "מאן דארף נישט זעהן ערשט נען מצרים צוא זעהן שאנע בתולות" האב איך געענטפערט, אן פונה, אונד דאך אזוי הייטליך אז דיא שאמעוודיקע רויטקייט האט אפליעה געטהין אין איהר זיסס פנים, אונד זיך האט עס געפיהלט, אונד איז געווען פארלעגען. איך האב מורא אז אימגעריכט האב איך איהר אצי שטארקן קאמפלמענט געמאכט, אונד אייערע מאנעסטאט וויססן זעהר נישט אז צוא חנפנען איז נישט מיינע שוואכקייט, באיי מיר איז גאר אנדער פארקעהרט, אז באיי דעם אנבליק פון אשאנער בתולה, הויפט מיר אן צוא קלאפן דאס הארץ מיט א מין פחד, אונד עס איז מיר גאר קיין מאהל נישט פריעהער איינגעפאללן דאס עזות ציא באזיצן, אשאנעס פרוענעצמער קאמפלמענטע צוא מאכן, אונד דאך האבן זיך מיינע ווארטער ארויס געהאפט פינעם מויל א סך פריעהער עהדער עס איז מיר איינגעפאללן אז עס איז אפער נישט רעכט געווען. אונטערדעססן איז דיא ארמעע נאהנטער צוא געריקט אונד אדארא האט זיך גע-

סיוט באנגיגן מיט אגיקן וויגעווינד אונד אפטרעטן אויף דער וויט צווישן דעם ווארטנדיקן עולם וויא דיא הינדערטער פון חליפען גריקן ווייבער זענען געשטאנען, וועלכע זעהן היינט אפער צום לעצטן מאהל דאס טהייערסטע אונד דאס ליעבסטע .

„א ויסטע, טהייערע פאכטער, מיין הערר !“ האט דער שטאלצער פאטער אזא געטהין, אונד מיט ווייגע אויגן האט ער זי פארפאלגט, גאד קוקנדיק ביי זי אזי פאר-שווינדן געווארן צווישן דער גרויסן מענע . „זיא אזי דער אוצר פון מיינעם הארץ ! אזוי היין, אזוי שכלדיק, אזוי ואגט אונד דאך אזוי קוראצווירט, אזוי מיגהיג, אונד אזוי בהארצט ! זיא האט אמתדיק גע-גרשט דיא ערלסטן אייגענשאפטן פון אידע פרינצליכע אבות !“ –

„וואס דערט אידר, מיין טהייערער גופערנער ?“ האב איך געפרעגט . „זענען דען שוין אפמאל געווען פרינצן אין יודעא, עהדער שאל אזי מלך געווארן ?“ – „גיינ ! איך דער גאר פון אידר מיטערס צד,“ האט ער געענטפערט . „אראבא איז קיין עברית ניט פון אידר מיטערס צד . אידר מיטער איז געווען א פרינצעסס פון תדמור אין סיריא ! אידר ויידע איז געווען דער קאניג פון דער באריהסטן טייטל שטאט . דאס בליט פון א הערזאישן ראטע פון קאניגע שטרויט אין איהרע אדערן . זיא איז גאר דיא דריטע צום דעבט פון דער תדמורשן קרוין . קאנסטע דיא געגענד, א פרינץ ! דיא הויפט שטאט איז 15 , ווערשט אין דעם אומפאנג האפט אין דער לעצטן צייט האט זי פארלארן אסאך פון אידר אפאלעדיקן גרויסקייט .“

„איך ווייס אז דאס לאנד פון תדמור,“ האב איך געענטפערט, אזוי ווייטער רייטנדיק איינער געבן אנדערן, וועהרנד דער קאפ פון דער-מחנה איז גראד אריין גע-טרעטן אין אלעגאן מדיאל אריין . „איז א פראווינץ פון אשור, אונד אידר קאניג צאהלט מס דעם קאניג בעלום פון נינהא ! אונד אזי זי איז גאר איין רייזע טאג פאר א קאראוואנע פון דעם פרת, אונד באריהט זענען איהרע טעמפלן, דיא גרויסארטיגקייט פון איהרע פאלאטצע אונד דיא אויסגעהאנדקע שאנקייט פון איהרע גארטנער האט זי ליעגט אין מיטן פון אן אאזיס אין דער מדבר פון אריענט-סיריע ! ביסטי דאך אפאל גע-וועזן א איוריליד ?“ האב איך געפרעגט, טיעף אינטערעסירט אין דער אימערוארטן בשורה . אז דיא פראמטיגע אראבא איוריליד איז א טאכטער פון דער ראטע פון דיא עפראטשן קאניגע, וועלכע האבן געבאוועט תדמור, דיא דריטע שטאט פון דער וועלט . אייערע מאטעסאט וועללן באגרייפן, אז איך האב געמיינט פיהלן אפריש אויפואכנדיקעם אינטערעסע אין אידר . –

„ווען איך בין געווען גאד איינגער מאן,“ האט איוריליד געענטפערט . – בין איך געווען אויך רייך אונד פארשייט האט זיך מיר געגליסט אביסל דיא וועלט צוא זעהן . וויענדיק אין דאמאסקוס אונד הארנדיק פון דיא נפלאות פינעם ארץ המזרח בין איך צוא געשטאנען ציין א שירא וואס האט זיך געלאזט איבערן מדבר ערב צוא געהן גען תדמור . דאך בין איך געווארן, גאד א סך פארשיעדענע אונד ווינדערליכע טרעפאכצן,

סעקרעטער פאיים קאניג ! אדאנק מיין פאטערס זארג, וועלכער האט נישט געקארנט מיט
 מיינער אויסבילדונג אין דיא לשונות המזרח. דער קאניג זעהענדיק וויא טריי איך
 בין איהם האט ער מיך געהאבערט פון מדרגה צו מדרגה, ביז איך בין געווארן זיין משנה.
 ווארס ער האט געפיהלט אז ער האט קיינעם נישט געקאנט זיך אזוי נישט פארטרעטען
 אזוי וויא זיין שני למלכות איזרליד. ענדליך האב איך חתונה געהאט פאר זיין יונגסטער
 טאכטער. א מידיל, פון אזא גלאנצנדיקער שאנקייט וויא אדארא, וועלכע איז איהר
 טאכטער ! - דער קאניג איז געשטארבן, אונד זיין זון פון קנאה, וועגן מיין גרויסן
 איינפלוס האט מיך איין געזעצט. מיט דער הילף פון מיין געליעבט ווייב בין איך נאָמל
 געווארן. פארשטעלט אונד באמאהלט זענען מיר צו געשטאנען צו א באראנואנע
 וועלכע איז געאנאנען גען צור. אונד נאך פיעלע יאהרן אין דער פרעמד אונד נאך
 פיעלע מקרות שלעכטע אונד גוטע בין איך ענדליך צוריק צוהיים געקומען. אדארא
 איז גאר דענסטמאהל געווען א זיסע קינד פון זיבן יאהר. אין דער היים איז מיר אפ-
 געשטארבן דער פאטער אונד צוויי אנקעל מיך איבערלאזנדיק דעם איינציגן יורש צו
 דריי גרויסארטיגן גחלות, ווארס זיי זענען בייך וויא פרינץ. פינעס קאניג שאול בין
 איך געוואהלט געווארן אונד דער סענאט פון דיא זיבציק האט עס באשטאטיגט, אלס
 גובערנאר אדער „אדוני-ירחו“ אונד דיא פראווינץ שוין פאר צוואלף יאהרן צוריק.
 אט א דאס איז דיא קירצע מעשה פון דיין פריינד איזרליד ! אונד אט אזוי קומט עס
 אויס א פרינץ אז אדארא איז אן אמתדיקע פרינצעסס מיט אן אמתן רעכט אויף דער
 קרוין פון תרמור !

ווען דער גובערנער האט געעקט זיינע דערצאהלונג האב איך איהם אויסגעדריקט
 מיין גרויס פארגינגן עס הארגדיק. נאך אביסל האב איך אזוי גערישן אין מחשבות
 ביז פרינץ יחזקאל איז צו גערישן צו אונד. ער איז געווען נישט אויפגעלעגט נישט גאר
 וועגן דער האפנונג באלד דעם פיינד צו באגעגענען, זאגנדיגן אויך וועגן דעם ריהיגן
 צושטאנד פון זיין געליעבטן פאטער. איך האב פריעהער קיין מאהל נישט געזעהן דעם
 פרינץ אין פאלער באוואפנונג. גאר אנשטאט פון אזוי אנדריסארטיגן אויסשטאפירונג
 אונד אזא רייכן באוואפנונג מיט וועלכער איז געווען אן געטהיין דעם קאניגס קריעגס
 פערד פון קאפ ביז צו דיא פיס, האט זיין עלעאנטער פערד, אן קיין שום המצאות
 אונד מחזקות אונד צערעמאניעס געמערטן אזוי גרינג אזוי וויא אן אנטילאפע מיט
 פרייע פיסס אונד פריי אימערס גאר מיט א קיפערנער בלעך פאר דעם שמערן אונד
 אויף דער ברוסט. אונד געזעסן איז דער עברישע פרינץ אים זאטל אונד אזוי קינציג
 אונד אזוי עלעאנט האט ער גערישן, אז ווען א ווילדער פארטרייטער, זעהט עס
 טהיט ער זיך שוין אמעשה נישט אן. ער זעלבסט איז געווען אן געטהיין אין א טינקל-
 גרינגעם וואפן-קאסמיוס, אן מלאכות אונד אן ערעל שטיינער, גאר אנשטאנדיג אונד
 עלעאנט, וואס איז אויף זיין חתונדיקן געשטאלט אזוי נישט אזוי פאסענדיק געזעסן
 וויא געוועבטע וויר, האטש עס איז געפלאכטן געווען פון שמהלענע רינגעלאך.

א טינקל-גרינגע שארפע האט באַלכסון אַריבערגייהאנגען איבער זיין גרוסט, אונד פון דער זייט איז אַראפגיהאנגען זיין לאנגער אונד שטאַלער שווערד און א שויד גאנץ גא-קעט, אַנגעהעפט צוא זינגעם שווארצן גארטל מיט א זילבערנער קייטלע. אופן קאפ האט ער גיהאט א שפיציגן גיט צוגימאכטן העלם פאר גראנד אונד מיט א וויזאר, גאר און א קאס אונד אהנע פּעדערן. געבן זאטל איז גיהאנגען א פיטערפאסס מיט פילן מיט שטאהלענע שפיטצן אונד א פאלירטער בויגן פון ארו-האלץ. ער האט גיט גיהאט גיט קיין צוים אי גיט-קיין ביגעל, ער האט גאר רעגירט דאס עדעלע שוידר מיטן קול. אין דער האנד האט ער גיהאלטן א לאנגע לאנגע, פון וועלכער דער שפיץ האט געלאנגט אין דער זין אויז וויא א פלאס פייער. זיין שאנער, אפּענער אונד פרייער פנים האט גע-שיינט מיט פארגניגן. אין מיטן פון דער גרויסן מַחנה העברים. גרענעדיק פאר א מלחמה דאך האב איך מיר צין איהם אַנגעריפּען:

מיין טהייערער פריינד, אייערע באוואפנונג, גיט מיר מוחל, איז אסאך איינפאכער וויא עס פאסט איינעם פון אייערער מַחנה. ערלויבט מיר אייך צוא שענקען צוא אט דעם דאזיגן קריגע א קאסטיוס פון אסירישער באוואפנונג, וועלכעס איך האב אין מיין פאווללירן. איך קאן שיקן מיין נושא פליס גינס ער וועט עס מירפּ ווער גרענענען. איך האב עס טאק לביחלה ארויסגילעגט גרי באיי א פאססגרוקער צייט עס אייך אן צוא ביטן. —

דער פריינד האט זיך רוחיג אלעבעלע געטהיין, אונד גיזאנט: „איך דאנק דיר זעהער פריינד ארפאצעס פאר דיין פריינדשאפט, גאר דא באוואפנונג קען איך גיט אַנגעהען. מיר פאסט א פשוטע באוואפנונג אונד גיט מער. אזא קאנגיליכע באוואפ-נונג וויא דא דערעעהלסט פאסט מער פאר דעם אמתן פריינד פון ישראל, מיין פריינד דוד, אלס פאר מיר אן איינפאכער בירגער. ווען מיין פאטער וואלט מארגן פאלן אין דער מלחמה, וואלט איך שוין דעמעלביגן טאג גיט מער זיין קיין פריינד! גיין קיין איינציג דאכל אים לאנד ישראל, וויא געדעריק עס אייך זיין מען, וואלט מיר גיט געקאנט רעפן אדון וסלף. איך וואלט דעגסטמאחלט גאר גיזען אן ארימער געטלער, ווארם אלסדינג וואס מיין פאטער האט, איז זיין! קרוין אונד שווערד!“

מיט שמערצן האב איך געפיהלט דא קראפט פון זיינע ווארמער. שטילל האבן מיר ווייטער געריטן ביז מיר זענען אַנגעקומען אין א פינגעם פליין, ווען שאול מיט זיינער לייב-גארדע האבן מארשירט פאראויס אונד דא גאנצע ארמעע נאך, איין קא-לאנגע נאך דער אַנדערן אריבער דעם גרינגעם שוואל. דער ראש פון דער מַחנה איז שוין דארט ווייטער וויעדער אריין אין אן אַנדער שוואל צווישן יענע הויכע בארג, וועהרנד דער עק פון דער מַחנה קריכט ערשט ארויס פון דעם שוואל פון מוּרד זייט פון דעם שוואל. — דיא דאזיגע נאכט האט שאול געלאגערט א חלק אינעם שוואל אונד א חלק אויף דיא זייטן פון דיא בארג, גאר איין מאגס-מארש פון דיא פלישתיים. באיי נאכט זענען מיר גיט וועגנער לעבעדיק גיזען וויא ביא טאג. אונזער לאגער האט

פארנישטעלט א ספעקטאקל אונד אנרויס שוישפיל, מיט א מענגע צעלט-ליכט, מיט
דיא אויף פלאקערנדקע פיגערס וויא שטערן אימפאהליג. דאס גערעש פון דיא פיעלע
מענשען האט זיך אויסגגעבן איבערן ברייטן טהאל וויא דאס גערעש פינעם חתקל ווען
ער איז גאנץ פילל. — עהדער מיר זענען אויף מארגן נאך ווייטער גיגאנגען זענען נאך
פארגעפאלן אייניגע אללארמס, דיא פליעגל פון דער מנהג, האבן זיך אביסל געהאט
אפצושאקלן פון אייניגע רויבער-באנדן פון דעם פיגד וואס האבן געזוכט ענטווערער
דיא מנהג פון הינטן צוויי רויבן וואס מאן קען, אדער וויא האבן גיוואלט ברענגען דיא
גאוויצן אין אומאָרדנונג. גאנץ פריה האבן דיא שופרות געריפן צום אונאנסירן. אונד
ווייטער געהט עס אין פיינסטער שלאכט-אָרדנונג, דיא פלאנקען (ווייטן) פון דער ארמעע
גישטעט פון וואלקען פון רוביקשט אונד דיא עטליכע פֿרשים, וואס האבן זיך גיהאלטן
גרייט אפצוטרעייבן דיא ווילדע רייטער פינעם מדרג וואס האבן באקומען געצאהלטס פון
דיא פליישתים צוויי דערקויטשן שאולן נאך מאגליכקייט. דעם גאנצן טאג אזוי וויא מיר
האבן ווייטער מארשירט אָקעגן יפו, האבן מיר געזעהן קליינע קאמפאניען פון ווילדן ביי-
טערס לאקערן אויף דיא קאמפן פון דיא בארג אפהייבנדיק יעדע גילענהייט אפצו-
שניידן אלע ווימענדקע קליינע פארטען פון אונזערער ארמעע. אָקעגן אויפדערנאכט
האבן מיר איבערגעלאזט אויף אינזערער רעכטן פלאנקע דיא פעלזיקן האָהן פון בית לחם
אונד קרייזנדיק א ווילדע שורה פון בערג קאמפן, האבן מיר אויפגישלאגן אונזערע גע-
צעלטער אין וויערע טהאלן. אצינד זענען מיר שוין טאק גאנץ נאהנט פון דער הויפט
ארמעע ופון דיא פליישתים. דיא גרעסטע וואכנאמקייט האט מען גיהאלטן דורך דיא
גאנצע נאכט אין אינזער לאגער. דיא ארמעע האט גישלאפן מיטן שווערדט אין דער
האנדט אין דעם אופן פון אן איבערפאלל. נאר דיא גאנצע נאכט איז זיך גאנץ רוהיג
אָוועק. — איך האב גיהאט מין פאווייליאן געבן דעם קאנגס; יהונתן אונד איזירליר
זענען גיווען מיינע גאסט, אזוי וויא דער מארגן-שטערן האט זיך אנגיהויבן צו פארבלייבן
אין אפערנשטיינערנער-היממעלס פארב פינעם פארטאג איז שוין דער פריהאויפֿשטעהן-
דקער קאנג גישטאנען פאר מין טהיר אונד האט גיאגט: „קום מיט מיר פרינץ,
ארבאצעס אונד לאמיר באטראכטן דעם לאגער פון דיא פליישתים.“ —

מיר זענען ארויפגעשטיעגן א חויה פון מערב ווייט פון אונזער לאגער, אזוי וויא
דיא וין איז ארויס אין וואלקנלאזען גלאנץ, האבן מיר פאר אויז גיזעהן א מאכטיגן פליין
אויף וועלכן דער ווייסער געבל האט זיך אנגיהויבן באטאהליכן אים צוהייסן אין ביי-
נער אטמאספערע. א שורה פון געדערניגע פלאווע בארג האט זיך באוויזן אויף דעם
ענטפערנדיגן הארמאנט. אויף וויערע ווייטן האט מען גיזעהן א ווייסע מילן ווייטע
שורה פון ווייסקן געצעלטן. אויף דער באזיס פינעם בארג האט מען גיקאנט אינטער-
שיידן א טינקעלן שאטן געמישט מיט ליכטיגערן פארבן, אונד פארגט פון דעם האט
געגלאנצט א שטרויס פון א וילבערנעס, גיבראכענעס, וועללן-ארטיגן ליכט, וויא א

שׁמאללער פֿלוסס פֿלישטשענדיק אונד שיינענדיק מיט א צעהן טויזנד פֿלענדענדיקע וועלן אין באוועגונג.

„זעה ו! האט אַזאָ געטהין דער קאניג, „דאס איז דאס לאַנער פון דיא פֿלישתיים! יענער טינקעלער טהייל, אויף דער נייט פון דיא גיצעלטן אויף דער נייט פינעס בארג, איז א חלק פון גלות הפֿלישתיים חיל וועלכע זענען גישטאנען אונטער וואפֿן דיא גאנצע נאכט, ליעגן זיי אַזונדערט אונד ריהען זיך אויס אימבענוואפֿנט. יענער שטרוים פון שיינענדיק ליכט וויא באוועגטע וועלן פון א פֿלוסס, קימט פון זייער פֿראנט פון צעהענער טויזענדער מאן אין וואפֿן, אונד דער ציטערנדיקער גלאנץ ריהרט אהער פון דעם וועדערשיין פון דער זין אויף דיא מיליאנען פון שפייען, העלמס-קאמען, שווערד-טער, ווארפֿשפיען לאנצן, שילדן, קארועטן, קיראססן אונד קאפפארעקונג. ו!“

„עס איז א גרויסארטיגער שוישפיעל,“ האב אויף גיזאנט, „זיי שיינען גאר אן א מספר ו!“, „עס איז ניט פינעס מספר גיזאנט אויב ישראל ואלל ווערן דער באוועגטער אדער באווענער.“ האט דער קאניג גיענטפערט, אונד א שאאטן פון דעם רוח רעה האט אפליעה געטהין איבער זיין פנים. „זענע מַחנה איז מַנצח, אויב ניא איז גרויס אדער קליין אויף וועלכערס צד איז ה' צבאות מלחמה האלטנדיק.“ קיין כח פון וואפֿן מאַג עס נאך אזוי שטארק זיין, קיין מספר רב אונד ווען עס איז גחול הים לרוב איז ניט אויס שטאנד אונד צו באריהרן ווען גאט איז מיט אונז, אונד זיין פנים איז פון אונז ניט אונזעק גיקעהרט אין צארן. ו!“

דאס צענטרום פון דעם פֿלויז איז גיווען ליידיג, אחוץ דאז אונד דארט איז ארימ-גילאפן א פארלאפענער פֿעך פֿרעססנדיק דאס הייכע פֿעטע גראז, אדער זיך ווילד ארים יאנגדיק הין אונד הער אין דער ליעבן פֿרייהייט. א לאב האב אויף געזעהן אין היפֿשן גאללאפ אונזעקשפרינגן, מסתמא אויפֿישראלן פון זיין גילענער דורך אונזערע מחנות. דען גראד אין דער צייט, איז דיא עברישע מַחנה גיווען אין פאללשטאנדיגן מאַרש, אריבער דעם באַרג אויף וועלכן מיר זענען גישטאנען אונד אַראפֿגעהנדיק אַראפֿ צו אין טהאל אריין.

פון דער הויף, אויף וועלכער מיר זענען גישטאנען האט מען ניט גאר גיקאנט ניט זעהן דיא טינקל-פֿראנצע מאווערן פון בית לחם א פינף ווערשט גען מערב, אפילו צוועלף ווערשט גען צפון, וויא עס איז גישטאנען יענער פיערעקיגער טהורם פון דער יבוסים פֿעסטונג אַראפֿסקנדיק איבער סאליא (שלם) האט מען גיקאנט זעהר ניט אינטערשיידן. גען מערב נייט, האט מען נאך דונקל גיקאנט זעהן, דיא ווייטע איינגעטאנענע שטאדט פון עזקה אונד סוכה, צווישן וועלכע האט זיך אויסגעשטעקט דיא לינגע פון פֿלישתיים וייער צענטרום ריהנדיק אויף א שטארקער פֿעסטונג אויף דער נייט פון א באַרג אויף וועלכן, וייער לעצטער חלק איז געווען אן געשפארט.

קאניג שאול האט אַזינד זיין מַחנה אַראפֿגעהרט אין דעם טהאל „אלה, איבער-לאנדדיק א דריטל פון זיי, וייער לאַנער אויפֿצושלאגן אויף דער באַרג-נייט, האט דיא

אויפרייגט מענטשן אויסגעשטעלט אין א סדר מלחמה אויף דעם פלוי. דער נאך האט ער ארים געריטן דיא נאנצע לעגע, ווא גיט ארימקנדיק אונד האט אויסגעטוהילט באפוילע רעקטס אונד לינקס צווא דיא אפצוירע באפוטאנע. גענעראלע, אונד פערלד-בארשאלע, וואס זיי וועלן האבן צווא טהון אין געוויסע פאלע.

דאס פארטיי, האט ער באפוילן, צעהן טויזנט מענטשן זאלן אנהויבן באפעקטיגן דיא פאויציאן, מיט דעם אויסגראבן פון א טיעפן אונד א ברייטן גראבן פון פארנט אונד מיט דעם ארויס געגראבענעם ערד אויף ציווארפן א שאנצע פאר ווין געצעלט אונד פאר דאס לאגער איבערהויפט. בדי צווא פארדיינערן א גלייזליכן איבערפאלל, אונד אויס פאלל פון אנגריף זאלן דיא בייטוואגן גיט קאנען אריבער קומען. דיעזע מלאכה איז נאך פארטיי געווארן ביי פארנאכט, דיא בערג האט מען סתער געטען פון ביינע ווייטן, איז דיא נאנצע מנהג פון שאולן פאלשטאנדיג איינגעשלאסן געווארן.

אזוי וויא דיא פליישטיג וועטן געטען אסך מעהר אין מספר האט שאול ווא געטשלאסן בעסער אפציווארטן ווער אנגריף, אונד מאקי אויף אפיווארטן נאך ציפלוס פון א וועצעני טויזנט מאן מעגר ליהבן, וואס האבן באראפט אן קומען מיט אבגירן. דענסטמאהלט וועט ער האטש גלייך ווין מיט דעם פליישטי אין צאהל. דער ארמער קאני האט פארנעססן ווא בוסה צווא ווין אין ווין גאט, אקעגן וועלכן ער האט געווינדעט. אזוי געלאעקט אונד פארשאנצט, האט שאול מלך אפגעווארט דיא אנקונפט פון מעהר טרופען. אויף דעם צווייטן טאג, האט איורילד געמוטט אילן גען וריחו דיא מאלענטע פון גאלד צווא ברענגען, וועלכע ער האט דעם קאני געליעהן. אויף האב דער וויל מיד באשאפטעט אין דער צווייטן צייט מיט דער נאך אויפן לעמפערט אונד דעם טינער, אונד דער באיי האבן מיר דיא יונגערע עברישע בני חיל גיטע דענסטע געלייסטעט מיטן פיל אונד בויגן אונד מיט ווארף שפיגן אונד לאנצע :

אויפן פערטן טאג, אזוי וויא אויף מיט דעם פרינצן האבן לאנגוואס געריטן אונטען אס פיסס פון דעם פארג פון גענער וויט שאנצע, א מאהל ווא ארים קנעדיק פאר א תהה רעה אונד א מאהל באטראכטנדיק דיא אימטהאמקייט פון דיא פליישטיג, אויף איין מאהל האט א דערשקאקענער לעמפערט ווא צילאט לויפנדיק גראד פאר אויגן. דער פרינץ האט געהאט א לידנשאפט פאר אן אויפגענוג אונד א סכנה, האט ער ווא מן הסתם תיכף ווא צילאט נאך איהם, אונד אויף בין באלד טאקי אויס געוואקסן געבן איהם דיא שאנצע אונד ווילדע תהה איז געלאפן אין א גלייכער שורה איבער דעם פלוי. מיר וועטן שוין געטען אגוט שטיק וועגס פון אונזער לאגער אונד נאהמער קומענדיק דעם לאגער פון דיא פליישטיג, וואס מיר האבן נאטיירליך גיט באמערקט. ווען מיר האבן גלייזט דער הערט דעם קול פון א שופר אויגן דיענעדיק צוריק, ווארס מען האט אויגן באמערקט פון שאולס לאגער אונד מען האט גיזעהן אינזער סכנה, מיר וועטן אבער דאח שוין געטען אויף נאהמט צום לעמפערט, וועלכער האט שוין געטראגן א גיט גע-קראפענע פיל פון דעם פרינצעס בויגן. „נאך אפאר אייגן בליקן, אונד ווען מיר וועלן

ניט דער הרגנען דען לעמפערט, האט דער פרינץ געזאגט. „וועללן מיר זיך זאפארט אים קעהרן צוריק צייטנדיק צין אונזער לאגער.“

וויא ער האט אזוי גערעדט האט ער דארלאנגט צווארף זיינע לאנגע מיט א זאלכער גענויאגקייט אזוי פינקט אונד אזוי אקוראט, אז עס האט געטראפן דיא חיה צווישן דיא שולטערן אונד האט איהם איבערגעקעקט אויף דער ערד. אין דעם אויגן בליק פינעם לעמפערטס פאלל, האט זיך מיר אויסגעטראכט וויא איה האר אגעשטאמקעראי פון פערד. אונד זיך ארים קוקנדיק, האב איה דער זעהן א חברה פלישתים-קאוואלערניע אונד אויף אחשבתנים זיך צוא לאונדיק אין אהאלבצירקל אונד מקבל פנים צוא זיין. דיא רייטער, מיט אנגעלעגטער לאנגע פליעהן פשוט איבער דער ערד מיט דער שנעלליגקייט פינעם ווינד. דער פרינץ, וועלכער איז ארינטער געשפרינגען אונד האט ארויסגעצויגן דיא לאנגע פינעם טויטן לעמפערט, האט מיך דערהארט איהן ווארנענדיק האט ער דארלאנגט אקוק אונד האט באלד דער זעהן דיא גרויסע סכנה, האט ער אטפרינג געגעבן אינעם זאמל אונד האט אנגשריי געטהין! „לאמיר אנטלויפן ארפאצעס! עס איז מיינע נארישקייט געווען, וועלכע האט דיה געבראכט אין אזא סכנה!“

„זארג זיך ניט אזוי שטארק פרינץ, פון מיינעמוטעגן,“ האב איה געזאגט. „איה האב געהאט א גרויס פארגעגין פון דער יאגד אזוי גיט וויא דיא. זיי זענען צוא פיעל פאר אונז, מיר זאלן זיך ניט פריוון מיט זיי מלחמה צוא האלטן! מיר מוזן זיך פארלאזן אויף דער גיבקייט פון אונזערע פערד!“

„צום לאגער אלץ פאר אונזער לעבן ארפאצעס;“ האט דער פרינץ אנגשריי געטהין, „זיי זענען געוויס איבער זעכציג שטיק, אונד איבאמקעאישע רייטער דערצוא וועלכענס פערד זענען פלינק וויא דיא אדלערס!“

דאך איז ניט געווען קיין איינציגן אויגן בליק צוא פארלירן. מיר האבן דארלאנגט אנגשריי צוא אונזערע פערדעלאך אונד אפלאונדיק דיא צוים האבן מיר זיך צוא לאזט צום לאגער! – צום בליק זענען מיר ביידע געווען זייער גיט בארישטן. אצינד איז עס געווארן א פארקעהרטע שפיעל. דיא רודפים נאך דער חיה זענען אצינד גרדפים אויף זייער חיות געווארן! – וויא באלד יענע האבן דערזעהן אז מיר האבן „קעהרט“ געמאכט. האבן זיי דארלאנגט א ווילד געשריי אונד האבן א משותענעם קלאפ געטהין מיט זייערע שוועדער אונד שפיען אויף זייערע שילדער אונד האבן זיך צוא יאגט צין איין. אונד נעדע מיניט זענען זיי רק נאהנטער אונד נאהנטער געקומען. אצינדערט האבן מיר שוין גיקאנט זעהן וואס אין איינער לאגער טהיט זיך! אגרויסעס באוועגונג! באוואפנטע מאנער האבן זיך ארויף געחאפט אויף זייערע פערד! דיא צו-בריק איבערן גראבן איז געפאלן. אונד א צוואנציג בארישטע עבדים האבן זיך געגעבן א זאג א ריכער מיט דעם קאניג זעלבסט, וועלכער איז באלד געווען פון פארגיט! אונד איז עס געווען אנשטער צייבן פון הילף, אונזערע פיינד האבן אבער נאר געהאט א פערטחלק וועג צוא רייטן, פון דעם וועג, וואס אונזערע פריינד האבן געהאט. זעדן אויגן בליק

האב איך געגלויבט אז אט פאללן מיר אין ווי ערע האנדט . פיער פון זיי עקלקים . רייטנדיק אויף דראמערדארן, זענען שוין געווען פון אויז גיט ווייטער פון א בויגן-שאסס, אונד ווי ערע לאנגע דינע פילן זענען שוין אויז פארבאיי געפלוין !

פליצם האב איך מיר אימגעקעהרט אקעגן דעם שונא, דערהאלטנדיק א לאנגע אויף מיין שילד, וועלכע איז אראפגעפאללן צוברעקלט אויף דער ערד, פון דעם פח פון דעם זעמיך, אונד האב אראפגעחאפט דעם קאפ פון דעם פארבאר מיט מיין דאמאסצענער שווערדט, אונד האב אויפגעהאלטן דען צווייטן, גיט גאהנגער צו קימען, אונטערדעסן האט ער אבער א ווארף געטהין זיין גלאנגנדיקן שפיז אויף דעם פרינצן, וועלכער איז געווען גראד פאשאפט מיט אן אנדערן גבור, וואס האט איהם שטארק דער קיטשעט מיין בראווער פריינד וואס האט אצינד געקאמפט מיטן שווערד אין דער האנד האט גיט גקאנט זעהן וויא דער שפיז איז געפלוין וועלכער האט דורך געשטאבן דאס פלייש פון זיין ארים . תיכף בין איך געווען געבן איהם, שטיצנדיק פון א שרעקליכן קלאפ מיט א קריגעס-האק, וואס וואלט איהם געשפאלטן דעם קאפ . נאך א רגע, אונד מיר וואלטן געווען איבערגעוואלטיגט אונד דער הרג'ט, פון דעם פלייזש שטעלן ציטרעטן פון דיא איבעריגע פיינד, ווען גיט שאול אלליין, וואלט גראד אין זענעם מאמענט ציא-געטרעטן ! אלליין א קאלאסס, רייטנדיק זיין ריעזן-שלאכט-פערד ווייס וויא שנעע . פון זיינע פיינדיגע אויגן האט געשפריצט וויא פיינער אונד דער פנים האט געפלאקערט מיט א פיינעריקן צארן, וועהרנד זיינע שטימע האט געברילט וויא אלאפס אין זיין ווילדסטן צארן, אלליין האט ער אנגעגריפן אינגערע פיינד, אונד האט דארלאנגט א וויש מיט זיין מאכטיגן שווערד אין דער לינקן האנד אונד מיט דער קיבערגער קיילע האט ער צינגעקלאפט מיט דער רעכטן האנד אז עס איז פליצם ליכטיג געווארן פאר איהם. ווארם דיא איבעריגן פליישתים צו מין מלאך המות דערוועהנדיק האבן געהאפט דיא פיס אויף דיא פלייצעס, איבערלאזנדיק אטיץ פון ווי ערע ברידער מיט פערד אונד אללעס בייך-סענדיק דאס גראד . דעם קאניגס פאלייטערס האבן זיך אצינדערט ציאלאזט נאך דיא אנטלאפענע . וועהרנד דער קאניג זיך אראפצוינגנדיק פון זיין זאטל האט ארויסגעצויגן דעם שפיז פון זיין זיגס ארים, איהם מילד פארהאלטנדיק פון זינער רעשקייט אונד קיהנקייט. „זיי מיר מוחל מיין טהיערער פאטער,“ האט ער געזאגט . „איך ווייס אז איך בין שילדיג וויט איך האב דיין לעבן אין א ספגה געבראכט אזוי גיט וויא דאס לעבן פינעם פרינצן ארבאצעס ! נאר אין דער היטץ פון דער נאנד האב איך מיר גיט ארים געקיקט אז מיר זענען געווען אזוי גאהנט צו דיא פליישתים !“

„עס איז גיט, וואס עס איז גיט שלעכטער, מיין בראווער זין,“ האט ער גע-ענטפערט, „פרינץ ארבאצעס, איך האב געזעהן דיא הילף וואס דיא האסט געגעבן מיין זין, עס איז געווען, צייטיג אונד קינצליך אויסגעפיהרט, מיר וועלן אצינד צו דיא ריך רייטן צום לאגער, ווארם דיא פליישתים קאנען גיט באזעגט ווערן פון א יונגל אין ריינע נאחרן, מיין בראווער זין !“ דאס איז געזאגט געווען צו יונגל, וועלכער האט געשיינט,

אזוי וויא דיא ווינד אהרמט אים גאר ניט . „איך האב גאר ניט דארן געדאכט, מיין פאטער אונד קאנגי צוא באקאמפפן וויער ארמטע .“ האט יונדן געענטפערט . „גאר דיא האסט ניט נויטיג אזוי אנגסטליך צוא ויין איבער מינער ווינד, עס איז אקליינגקייט. גאר זעה איהן מיר שיינט אז אונזערע לייט ווערן נאך געזאגט ! -

דאס איז מאקי אקוראט אמת געווען דיא יודישע פארפאלגער פון דיא פלישמים האבן זיך ניט גיט בארעכנט, נאך א קליינער וויילע אנטלויפנדיק האבן זיי פליצט גע- מאכט „קעהרט“ אונד האבן דיא עברים אזוי ווארס מקבל פנים געווען אז זיי האבן געמוזט מאכן קעהרט אהיים צוריק . אצינד האבן וויעדער דיא פלישמים אטעות גע- האט, ווארס וויא באלד שאול האט וויעדער גאר איין שפרינג געטהין פארנוערמט מיט דעם געצויגענעם שווערד . האבן זיי זיך וויעדער אפגעטראגן . - ענדליך האבן מיר וויעדער דערנרייכט אינזער לאגער אונד דעם פרינצינס שווערע ווינד איז טיף פא- האנדלט געווארן פון מיינעם וויער געשיקטן אינדראישן דאקטאר :

דעם קאניגס פלאן זיך א דאך צוא פארשאנגן איז געווען וויער גיט אויסגעראכט, ווארס ער האט געוואלט ארויסציעהן דעם ראש הצבא פון דיא פלישמים אהערצוא . וויא דיא פאזיצאן אויף דעם זייט פיגנס בארג אסך אשטארקערע איז, אלס זיך צוא לאזן געהן צום שונא דורך אזא ווייטן פליין, אקעגן אזוי פיעל עלעפאנטן אונד רייט- וואגן, דיא האלפטע פון דער יודישער מחנה מוז פארלארן געהן, ווען דער קאנגי זאלל וועלן מאכן דען אנגריף, אזוי אבער האט ער זיך פקסט איין געשלאססן אונד האט אפגעווארט ריהיג דעם פינד . וויא גרויס איז אלזא געווען שאולס פרייד צוא זעהן, אויף מארגן נאך דעם פרינצינס פארווינדונג, דאס גאנצע חיל פון דיא פלישמים זיך גאהנטער צוריקן . אזוי אז אן שטאט, פון דעם פריעהריגן ווייטן פליין וועלכער איז גע- ווען צווישן דיא ביידע ארמעטע, איז אצינדערט גאר געווען אשטאל טאלקען מיט אטייכל אין מיטן, וואס האט מפריד געווען דיא ביידע מחנות . שאול האט זיך דרימאויף גע- פרייט, ווייל ער האט געהאפט אז דער גאכטער שרייט וועט ויין, אז דיא פלישמים וועלן איהם אנגרייפן אין זיינע פארשאנגענע, האט ער אין זינען געהאט, אראפצוא שיטן אויף דיא בארבראן דיא גאנצע משיא פון דער עברישן מחנה פון דיא בארג אראפ . אונד אזוי האט שאול מיט שכל אפגעווארט דעם פינדס אנגריף . פון ביידע מחנות איז מען געקומען צוא דעם טייכל נאך וואסער, ווייל באיים וואסער געהעטן פלעגט מען זיין אימבאנוואפנט, פלעגן זיך דיא לייטע אפט אביסל שמיססן, דיא פלישמים וויא דיא עברים האבן געהאלטן דאס קלארע טייכל מיט זיינעם בארן, פון פיעלע אונד גלאטע אונד שארפע שטיינדעלאך אלס נאייטראלן גרונד . אגרויסער הערש האט איהן גיקאנט אריבער שפרינגען . -

א טאג שפעטער, נאך דעם וויא דיא פלישמים האבן זיך געלאגערט, אויף דעם בארג אנטקעגן אונד אויף דעם האלבן טהאל „אפס-דמיס“ האט זיך שאול המלך פאר שלאססן אין זיין געצעלט, אונד מען האט געמירמלט אז דער „רוח דעה“ האט איהם

ווייטער באפאלן. דיא פשוטה האט געבראכט דעם פרינצן חלב הנוטפתי ויין נושא בלום, אין מיין פאוויליאן אריין, וויא דער פרינץ איז געלעגן אונד האט געפינעט פון ויין ווינד. - „טראג עס גיט ארים אים לאגער“ האט ער ערנסט אנגשריי געטהן, א גיט, וועט דיא גאנצע ארמע פאראלזירט ווערן. ווער נאך ווייסט עס פינעם פאלק? “דער פרינץ איש בושט האט עס מיר געזאגט, האט חלב געגענטפערט.

“געה מיין טהייערער ארפאצעס, האט יונגן געבעטן, “אונד זעה אויב סאיז אמת! מיין פאטער וועט דיר אונדאי ציא לאזן. ווען עס איז מאגליך האלט עס בסוד, אין א טאג אדער צוויי וועט עס אפשר פאראיבערגעהן וויא אימגליקליך קימט עס גראד אצינד!” ואפארט בין איך געווען באיים קאניגס געצעלט, ויין אפער-קאמערקער האט מיר באגעגנט פאר דער טהיר. „וואס מאכט דער קאניג? האב איך געפרעגט איז ער חס ושלום קן אנק?“

דער אלטער טרייער דיענער האט טראוועריג אשאקל געטהן מיטן קאפ. “דער רוח רעה איז אויפן קאניג, איז געווען ניינע באזארגטע אנטווארט. “עס האט איהם באפאלן נעכטן באיי נאכט! פליצט זיך אויפחאפנדיק פינעם שלאף, האט ער אחאפ געטהן ויין שווערד מלחמה צוא האלטן מיט א גיט געזעהענעם פינד! דער-נאך האט ער געטהן אונארף אונעק דאס בלי ויין, שרייענדיק אויף א קול וואס? זאלל איך מיט אן איינערנעם שווערדט באקאמפן א ליפטיגע זאך? דער נאך האט ער געגעבן א פאלל נעבן ויין געלעגער, אונד האט זיך נאך גיט געריהקט פינעם ארט, האלטנדיק דיא גאנצע צייט דען פנים באגראבן אין דיא האנד, אמאהל הער איך איהן קראחצנדיק נאר גיט וויא אין שמערצן זאנערן וויא נאך אטויטן! “

איך האב מיר שטיללינקערהייר אריין געחאפט! דער קאניג האט זיך גיט אימגע-קיקט, איך האב מיר דערוואגט מיינע האנד אנדערער צוא לעגן אויף ויין אקסל וייער ואנפט, ער האט זיך גיט געריהקט! האב צין איהם גערעדט ווארטער פון זימפאטהיע אונד ליעבע! ער איז געבליבן שטיל. איך האב אן געריפן ניינען העלדן-נאמען, ויין קאניגליכן שטאלץ, האב געזאגט אז ויינע ארמע ווארט אויפן מאכטיגן פיהרער! קיינע באוועגונג האט ער געמאכט, אפער גרויסע אונד טיעפע זיפצן האבן פארהאטן דיא שטארקייט פון ויינער אינוועגיגן באוועגונג. ענדליך האט ער פינעם פנים אונעק גע-נימען דיא האנד אונד האט מיר אקיק געטהן אין מיין פנים אריין! רבונן של עולם! גאט דער גנאד אונד בארמערציקייט! וואס זאלל איך איינערער פאיעסטאט זאגן? אין מינעם לעבן האב איך נאך גיט זאג מיין פנים געזעהן, ביי מיין מויל וועט מיר דער שרעק נאך יאגן. עס איז געווען דער פנים פון א מוילן מענשן נאר געשטעמפלט מיט לעבעדיקע אונד אימאויסשפראכליכע שמערצן! דיא טיעף איינגעפאללענע שווארצע אויגן האבן אפנים געהאט וויא צוויי טיעפע טרערן-גראבער, טיעף, אף אזוי טיעף איז דיא מעגליכע זימפאטהיע קאן עס קוים דערגרינדן, מיר האט זיך אויסגעבראכט אז ווי קיין צוא מיר ארויס פון דיא טיעפסטן קוואלן פון אן אייביגן גיהנם! ויין גרויסער

שטערן איז געווען געקארטשעט מיט שטערצנס פאלטן, וואס דער פערצווייפלונגס אקער האט אין איהם אויסגעגראבן, דיא איינגעפאלענע אונד איינגעצויגענע באקן זענען גע- ווען עמקי הברה. אונד ארים דעם מויל איז געווען זענער פארצווייפעלטער אויסדריק, פון איינעם, וועלכענס תפילות ווערן אויף להכעיס גיט אן גענימען! דאס איז געווען אפנים פון אראפגעפאלענעם מלאך באקלאגנדיק ויין פארלארענעם טהראן, מיט דעם בא- וויסט ויין אז ער וועט עס קיין מאהל גיט מעהר וויעדער באקומען - גיין, קיין מאהל גיט. אין וועלכן, האפנונג איז פאלשטאנדיג טויט, נאר פארביסענער פערס פֿרענט נאך מיט א טינקלער פלאמע! אויף האב גיט גיקאנט אונארט רעדן! מיין הארץ איז געווען פילל מיט טרערן! אויף האב באמעהליכן אונד שטילל צוריק געלענט וייע צוויי האנד אויף ויין פנים, האלטנדיק עס פאר א חסד איהם גיט איבערצישלאגן וייענען שטערצליכן אונד שרעקליכן צושטאנד.

אומזיסט איז געווען איינער מיה דעם קאניגס צושטאנד צוא באהאלטן פון דער מחנה, דער סוד האט געקלינגען פון איין עק ביז אינעם אנדערן, דיא מחנה האט פער- לארן איהר מוטה. אנדערס ביז האט מען אנגעהויבן נבואות צוא זאגן. נאנצע קאמ- פאנגען האבן אין דער נאכט דענערטירט. ווייל יעדער האט געגלויבט אז גאט איז גיט מעהר מיט שאולן. יהונתן, מיט ברענענדיקן פיגער אין זיינע אדערן אונד נאך זעהר שוואך פון זייער ווינד. האט זיך אנגעטהין אללע בוחות ארים רייטענדיק צווישן דער מחנה אונד וויא איבעררעדנדיק אז באלד וועט דער קאניג בעססער ווערן אונד אז גאט וועט נאך פאר זיי מלחמה האלטן. -

וויא ריהננדיק איז געווען צוא ציועהן, וויא דער בלייבער, נאך זעהר קראנקער פרינץ אזוי פיעל קוראשע צוא באווייזן אין אזא גייטנער שעה. צוריקקעהננדיק אין מיין געזעלט איז ער אין א חלשות געפאלן.

אפאר טאג נאך דעם קאניגס קראנק ווערן, בין אויף געשטאנען אויף א הויכן פעלזן באוואכנדיק דיא פלישמים, וועלכע האבן אין דער נאכט געביטן וייערע פאזיצאן. קיטענדיק נאחנטער מיט צוויי דריטל פון וייער ארמע, פֿנעט אויף א ווערשט נאר ווייט פון אונזער לאגער, אונד איין דריטל צוריקלאונדיק אויף א באפעסטיגטן בארג אין פאלל פון א ריק-טריט. וויא אויף האב מיר דאך באטראכט וייער פראנט פון געפאנצערטע מענשען. וייערע בויגן-שיססערס, רייט-וואגן, קאנואללעריע, שווערד-מאנער, שפיגז-מאנער, אונד בארישענע איכאמעאישע טרופפן, אונד א באמאללאן פון געדינגענע עמלקים אכט הינדערט אחשערנים שטארק, אללע גיט באוואפנט אונד גיט אנגעטהין. האב אויף אויף איינמאהל דערזעהן א חברה פון א זיבעציג מאן פון ענקימשער גרויס- קייט מיט שטאהלענע פאנצער אונד בראנדענע העלמס, ארויס בארשייננדיק פון דער ליניע. וייער פיהרער איז גווען אין הויכקייט אן אמת'ר קאלאס! גרויס אונד הויף וויא זענען זענען געווען, איז ער נאך מיט אקאפ אונד אקסלען העכער געווען פון ווי, ער האט גע- קאנט שטעהן זעבן אייערער מאנעסטאמס, ווייסקסן עלעפאנט אונד זיין ארים אניעדער

לעגן אויף זיין ריקן, נינוס האט דערלאנגט א געשרייא פאר שרעק איהן דערעהנדיק.
דער פרינץ איז בושט, א שאַנער ברויז אונד אינגערער ברידער פון יהונתן איז צוא-
געקומען אונד איהן זעהנדיק זיך צוא מיר אַנגערופן:

„דאס זענען דיא באַריהמטע גני עֵק! זיי זענען פון דער ראססע ריעזן, וועלכע
יהושנע האט פארטריבן פון דעם לאנד פון דיא ענקים!“

א באלד איז דער גאנצער יודישער לאַנער פילל גענוען מיט דעם געשריי „דיא
ענקים דיא ענקים!“ איך האב באמראכט זייער פעסטן טריט, אונד פון גאנץ ווייט האט
מען שוין געהערט דעם קלאנג פון דעם שטאהל אונד אייזן פון זייערע בלייזן, אפילו
דיא ערד האט געשיינט צוא ציטערן אינטער זייער טריט. זייערע שילדער זענען גענוען
וויא גרויסע בראנדענע טישן, אונד אלע זייער וואפן האבן געפאסט אין לאנג אונד
שטארקייט. איך האב שוין לאנג געהערט אז ערנעץ אין פאלעסטינא זאל זיך געפינע
א שטאט מיט גאלע ריעזן זכרים ונקבות, גאר אצינד האב איך עטליכע פון זיי געהן,
מענשליכע אונגעהייער, זעקס עלען, אדער גיין פיס הויך, דאס איז גענוען דיא לויב-
גארדע פון זייערן מאכטיגן קאניג. געשפאנט האבען זייא דריי עלען אויף א שפאן, אונד
געבן דעם טייכל האבען זייא זיך אפגעשטעלט. זייער פיהרער האט זיי איבערגעלאזט
אונד האט אלליין אנוואנסירט א בויגן-שאסס פינעם טייכל. ניין הויך מיט העלס אונד
קאס איז גענוען במעט עלף פיסס, א שופפנפאנציר פון בראנדז, יעדע שופפע אזוי
ברייט וויא א מענשנשנס האנד האט באדעקט זיינען ריעזן קערפער, אויף זיינע פיסס,
בראנדענע בלעכן אונד א בראנדזן שילד האט ער געהאט צווישן דיא שולטערן. א
שטאהלענער קיראסס האט באדעקט זיינע ריעזן ברוסט אונד אויף זיין דיה האט גע-
האנגט א גרויס צוויישיידנדיקעם שווערד א משא פאר איין מענשען אויפצוהעבן. דער
שטעקן פון זיין ווארפשיעז איז גענוען וויא א באלקן גרויסס אונד שווער. ער איז
אונדזי א יאהר זיכציג אלט גענוען אונד צווישן זיינע דיקע גראפע אונד שווארצע האר
פון בארד אונד לאקן האבן זיך דורכגעווארפן גראוע. פאר איהם איז געגאנגען א
שטארקער מאן, מיט גרויס מיה טראגנדיק זיינען שווערן שילד. זיין קול איז גענוען וויא
דעם טינערס (הובר) ווען ער בריילט טיעפן צארן. געבן טיכעלע קימענדיק האט ער א
גישרייא געטהן:

„איך בין דער פלישתי, א פרייער מאן—אונד איהר זענט קנעכט צו שאולן. קלויבט
אייך אויס א מענשען פון אייער צד מיט מיר מלחמה צו האלטן הרגעט ער מיה וועלן
דיא פלישתיס קנעכט ווערן צוא שאולן. הרגע איך איהן זאלט איהר אונזערע קנעכט ווערן!“
אזוי זאגנדיק אויף א קול אז שאול אין זיין גיצעלט האט עס אונדזי געמיינט אויף הערן,
האט ער אראפגעזויגן זיין אייזערנעם האנדשוה אונד האט איהם דערלאנגט אַוואַרף-א-
ריבער דעם טייכל אלס אן ארויספארדערונג. דערבאיי אויסריפנדיק „איך טראטץ דיא
מחנות ישראל! שיק מיר א מענשן, לאז ער מיט מיר מלחמה האלטן!“
דיא אויספארדערונג האט אָנגעפיהלט אלע. עברישע האַרצער מיט טראַנערקייט

אונד זארג ווארס אין דער נאנצן עברישן מחנה האט זיך נישט געפינען קיין איינציגער מענטש וואס האט גיקאנט זיך מעסטן מיטן פלישתי אין פח. שאול איז קראנק אונד דער רוח רעה פון גאט איז אויף איהם אונד זענען קוראשען, זענען מוסה איז געווען אונד דיא מחנה האט זייער הארץ פערלארן. —

„האט שאול געהערט דיא ארויספארדערונג“ האב איך געפרעגט דען אלטן טרייען קאמער-הערן ?

„געוויס מיין הער“ האט ער גענטפערט. „ער ריהרט זיך נישט פון זיין זיטן, זיין בראווער גענעראל וועלכער איז נישט לאנג אנגעקומען מיט פארשטארקונגען פון זענער זייט הר-אפרים, אונד האט גיבראכט מחנות פון אשר, מנשה אונד נפתלי, האט איהם איבערגענומען ווארט פאר ווארט דיא ארויספארדערונג, אונד האט גיזאגט: „א קאנגי געלויב מיר צו א געהן אונד צו א באקאמפן דען הינדט פון א פלישתי! ווען איך וועל שטארבן, וועט מיין בליט מינדעסטנס אפמעקן דיא שאנד פאר אונזער ארמע!“ „זיין, אבנר“, האט דער קאנגי גענטפערט, דיא אויגן נישט אויפהענגדיק פון דער ערד. „דיא ביסט נישט געקומען אהער געהינגט צו ווערן, דיא מיזט קמלא זיין מיין ארט, פאר דער מחנה. ווען ער הונט דיר וועללן זיך דיא עברים צולויפן אהיים אונד דיא פלישתיים וועללן אינגעהמען דאס גאנצע לאנד. לאז ער ביללן, ווארטער טיען גאר נישט. אין אונזער פאר-שאנדיג ווענען מיר שטארק, דאך וועט ער אונז נישט אנגרייפן! געה אונד לאז מיר אלליין. דער צום פאלק, מאך זיי קוראשען. אפשר וועט גאט רחמנות האבן אונד וועט אונז נאך געבן א ישועה!“

איך האב דען אבנר צום ערשטן מאל געזעהן, איבערע מאיעסטאט, ארויסגעהנדיק פון דעם קאנגיס פאויללאן, אונד אריינגעטונדיק אין מיין געזעלט דען פרינצן צו בא-זיכן, א פייער מאן מיט אשטאלצן באגעהמען, אונד מיט אן ענטשלאסענקייט פון אן אמתן גבור חיל. אויסגייענדיק באוואקנט מיט א העלם איינגעלייגט מיט גאלד, א פאנצער העמד פון גילדענע קייטעלאך, פיסטפאקליידונג מיט בלעכן פון בראנז אונד מיט ברוסט פאנצער. איך האב געפיהלט וויא גייטיג ער איז גארד אצינד אביסל אויפצואוועקן דעם אנטשלאפענעם קריגענסיסט פון דער מחנה העברים. מעהר מאל האב איך גיהערט שאולן אויסריפן, איידער אבנר איז אנגעקומען; „מי יתן או אבנר זאלל אנקומען! מי יתן אבנר זאלל שוין זיין דאך!“

אויף דער נאכט, גראד ווען דער כהן האט מקטיר גיווען קטורת אונד האט מתפלל גיווען פאר גאט, איז דער פלישתי וועדער אנגעקומען צום טייכל אונד האט איבערגענומען דיא זעלבע ארויספארדערונג. מיין בליט האט גיקאכט עס הערנדיק, וויא האט עס זיך מיר געגליסט ארויסצוגעהן מיט מייע פונג הינדערט אסערער זיין מול צו א פאר-שטאפן! גאר עס וואלט מיר נישט פועל געהאלפן. צין איהם ציא ציא טרעטן איז נישט געווען מאגליך, עפעס נאר מיט שטייגער, פון דער ווייטן, מיט א ווארף מאשין וואלט מען אפשר יאך גיקאנט עפעס מאכן. אבנר האט עס נישט געווען אז אן איינציגער

מענש האט מיט דעם פלישתי גיט גיקאנט שטרייטן . אונד דרומאויף האט ער גיזאגט , אז ער וואלט גיט ערלויבט קיין שום יחיד ציין איהם ארויס צו געהן . איהן פלוצט צו אים איבערשטן , איז ערשטנס אחרפה פאר אונז , באווייזנדיק אינער שוואכקייט , אונד צווייטענס איז עס געגען אלע געזעצע פון מלחמה , ווארם אן ארויספארדערער אויף א דעל איז געשיצט דורך זיין רעכט אונד זיינע פערדאן איז הייליק , נאר איינער אקעגן איינעם איז ערלויבט . דרומאויף לאז דער הינט בוללן ביי ער וועט מער ווערן , אונד וועט אונז זיכן דא א געזיגרייפן , דענסטמאלט וועללן מיר שוין עפעס טהין קאנען . דער בראווער פרייץ האט זיך געדערהט אונד געקנייטשט פאר שטערצן , אזוי קראנק וויא ער איז גיווען , הארנדיק דיא לאסטערנדיקע ארויס פארדערינג . - פערציג טעג האט דער ריעז גיט אויפגעהארט פארגנס אונד אבענדס אזוי צו לאסטערן דיא מחנות ישראל , דיא גאנצע צייט האט זיך שאול גיט געדיהקט פון זיין געזעלט . ווען דיא צייט פלעגט קומען , ווען דער פלישתי פלעגט ארויס שריינען זיינע ארויס פארדערינג , פלעגט שאול באגראבן זיין פנים אין זיין מאנטל אונד פלעגט זאגן ! - „אך איך בין פארשאלטן - פאר שאלטן פון גאט ! - דער בן ענק קימט מיר צו שעלטן באיי זיין גאט אונד איך בין אנמאכטיג איהן עפעס צו טהין ! - ווען וועט מיר שווערעם לעבן אויף הערן ! בעסער וואלט איך געשטארבן דורך דען שווערדט פון דעם גלית הפלישתי עהרער נאך לייגער צו לעבן אין אנעלכע צרות ! נאר דער קאניג דארף זיך גיט איבערגענטפערן אין וועג האנד , ער ואלל אויף מיר טרעטנדיק גאך מעהר לאסטערן מיין פאלק ! זיין , איך מוז לעבן - לעבן - ווייטער לעבן אונד טראגן אונד דולדן גאטס אן שיקענס , וויא שווער עס אויף איז ! - “ אויף דעם פערציגסטן טאג האט גלית הפלישתי איגשריי געטהין מיט אשערקליכן צארן ; -

„א שאול בן קיש ! האסטע נאר קיין מענטש גיט אויפציהעבן מיין האנדשוה וואס שוואווערט דארט שוין זייט פערציג טעג ? וויא ביסטע דיא געמל'טער עברי ? באנויח דיר ! אפער ווילל דיין רוח רעה אביסל מוזיק , וועל איך דיר עפעס פארשפיעלן מיט מיין שווערד אויף דיין פאנצער ! - קלויב דיר אויס א בן חיל אונד שיק איהן צו מיר ! קענסטע מיר גיט ? איך בין גלית דער קאניג פון גת ! איך האב געדרגט חפני ופחם דיא קינדער פון אייערין כהן גדול ! איך האב געחאפט דעם ארון פון אייער גאט אונד האב איהם געבראכט אין דעם טעמפל פון מיין גאט ! קום ארויס אונד הרגע דעם מענישן , וועלכער האט דאס אלעס געמחין . אונד זיי זיך נוקם פאר דיין גאט אונד פאר זיין הייליגטוים וועלכע איך לאסטער ! “ -

אט דער חירוף וגיבור , אייערע מאיעסטאט , האט אן געפיללט דעם כוס פון זיינע לאסטערונג ביי צום זיך-איבערגיססן . שאול האט זיך אויפגעחאפט אויף דיא פיס , האט דער לאנגט אחאפ זיין שווערד אונד איז ארויס געגאנגען פון זיין געזעלט :

„איז דא א קינדער גיט דא , א מענש מיט וועמען איז גאט , מיר מציל צו זיין פון דיא האנדט פינעם פלישתי ? “ יונתן , וועלכענס קראנקייט האט לאנגער געדאווערט

וועגן זיינע צרות, וועלכע ער האט געפיהלט פאר זיין פאטער אונד זיין פאלק, איז ארויסגעלאפן צו זיין פאטער. וועלכער איז געשטאנען אהנע קיין שום באוואפנונג נאר מיט דעם גרויסן שווערן וויינעם. וויא באלד דער קאניג האט דער זעהן זיין זין האט ער אראפגילאזט דס שווער, אונד פאלגנדיק אויף יחזקאל האט ער היינעריק געחליפעט! פיהר מיך צוריק צו מיין געצעלט! איך בין פארשאלטן! גיט פון מיין האנד ווילל זיך גאט נוקם זיין פאר זיין קבוד! גיין! מיינע מעשים זענען חטאים אין זיינע אויגן! יונתן פיהר מיך צוריק! – איך בין גיט משוגע! איך בין נאר טויט! אינוועניג גאנץ טויט – מיין נשמה האלט גאט תפוס אין מיין גוף! אונד לאזט זיא גיט ארויס פליעהן צו מיינע אבות! –

ענדליך איז דער פרינץ מיט פארווייניגטע אויגן צוריק געקומען אין מיין געצעלט, אונד האט מיר אלעס דער צאהלט, וואס דארט האט פאסקירט מיט וויינעם פאטער. „איך האב מורא“, האט ער מיר געזאגט אז גאט האט אונז פארלאזט אונד ווילל אונז באשטראפן דורך אט דיא פלישתים. ווען ער שיקט אונז גיט באלד אמן ישועה וועט מארגן נאך מיטאג קיין איינציגער יודישער בארד. זיך שאקלען אויף אט דיא בארג, דיא ארמקע איז מוסהלאז, ארגערליך אונד רעבעלליש. דיא גענעראלע פון דן נפסחלי, האבן שוין געזאגט צו אבגבן אז זיי ווילן אהיים געהן ווארס גאט איז גיט מיט זיין פאלק ישראל! א מיין טהייטערער פרינץ ארפאצעס וואס זאלן מיר טהין? – „טאמער זאלן מיר דיא פלישתים אנגרייפן? אנדערס ווייסס איך גיט וואס צו זאגן“. האב איך מיך אונגעטשלאסן אן געריפן. – „איך האב אויף אזוי געדאכט, אונד אבגר וואס מוז יוצא זיין אי פארן קאניג אי פארן פאלק האט צונאמקן געריפן אן אסיפה פון אלע גענעראלע פון געדן שבט, אונד האט פארגעשלאגן א מלחמה! נאר א מורא איז געפאלן איבער דער בחנה, זיי וועלן גיט געהן צין אמלחמה בן דער קאניג וועט זיי גיט אלליין פיהרן. אבער אה! ער איז גיט דער אייגענער. א מויטער איז ער וועהרגר ער שיינט צו לעבן, וויא ער אלליין האט מיר אט ערשט געזאגט! –

„פאר וואס שיקסטע גיט נאך דור“, האב איך געפרעגט „נאך אמהאל צו פרייון דעם כח פון זיין מוזיק?“ „איך האב שוין אפט דאריבער געדאכט“, האט דער פרינץ טראוועריג געענטפערט, „ער איז אבער באיי שמואל אין רסה, אונד ווען מיין פאטער ווערט געוואהר אז ער קומט פון שמואל וועט שרעקליך זיין...

„דער קאניג וועט איהן אצינד גאהר גיט מעהר דערקענען“ האב איך געזאגט, „עס איז שוין אויפער צוויי יאהר אז ער האט איהן גיט געזעהן, אונד דיא אלליין האסט מיר געזאגט אז פינעם יונגל איז אצינד א מאן גיווארן, הויך אונד שטארק מיט א בארד. שיק נאך איהם אלס נאך אפערעמן הארפניסטן“ –

„אפשר וועט דער קאניג איהם גיט דער קענען“ האט דער פרינץ גענטפערט שטארק פארטראכט. וועהרגר מיר האבן נאך גערעדט, איז מיין נינס פליצם אריין גילאפן מיט דער בשורה; אז דער קאניג איז וועדער געזינד אונד באיי ניקען! וועלכעס איז

אקוראט געוועזן אַמט. אונד וואס פאר אַפּרײַד איז פּליצט אַרײַן געקומען אונד באלעבט דאס גאנצע יודישע חיל. עס איז שווער צו באשרייבן, אללע פּיגמער האבן געגלאנצט, מען האט זיך געריהרט, מען האט גייע האפנונג באקומען! שװאל האט אַ מיסטער גע- טהײַן זײַן חיל, אללע האבן געזעהן שװאל איז ווענדער דער פּריגעהרײַער גבור החיל ווען שװאל האט אָפּער געזעהן אויף דער נאכט, ווען דער פּלישתי איז געקומען מיט זײַנער אַרויספאַרדערינג, אז דיא הערצער פון זײַן מחנה זענען נאך אלץ דער שראקן האט, ער געלאזט אויסריפן אין דער מחנה. „אז יענער בן ישראֵל, וואס וועט הרנגען דען פּלישתי זאלל גימאכט ווערן דער רייכסטע מאן אין דעם קאנגרייך, זאלל באקומען דיא פּרינצעססן מיכל פאר אַ ווייב. אונד זײַן משפּחה זאללן ווערן פּרינצן אין דעם לאַנד.“

אַמ דער אויסריף פינעם קאנגי באווייזט גאנץ קלאר וויא דער אימגליקליכער קא- נאך האט פּאללשטאנדיג שוין פאַרגעססן זיך צו פאַרלאזן אויף זײַן נאט, זיכענדיק מיטטל מיט אַ טהײַערן שװר דערפאַר צו צאהלן אַנשטאט צום גביא צו שיקן, אונד זײַן נאט צו אַרעגן אָדער מיט דעם כּהן זיך צו באַראטהן, אזוי איז דאס געזען פון זײַן לאַנד. שװאל האט אָפּער אזוי געטהין אלס אויב קיין נאט איז נאָהר גיטאָה, אַשטאַרקן מענשן אַנבּור האט ער נאָר געזיכט, מאַג ער זײַן, ווער ער ווילל זיך ווילל ער איהם מקריב זײַן זײַנע ערעלע אונד שאַנע טאכטער, איהם אַסך געלד געבן, פאַר אַן עושר אונד אַ פּרייזען מאן מאכן אונד נאט ווערט גיט געפּרעגט! דאס איז געוויס אַשטאַרף פון נאט אַזא משוגעת מצד אַחַד, ומצד שני איז אַפּשער געלעגן אין גאָס פּלאַן אז אַנעוויסער מענש, וואס איז ווערטה גיווען אַמ דעם שװר זאלל עס באקומען? אַפּשער זאל זײַן גאטליכער כּח באווייזן ווערן צו דיא פּלישתיס דורך יענען מענשן? —

וועהרנד דער עברישע מאנאך האט אומוויסט געוויסט צווישן דיא שורות פון דיא שבת ישראֵל אַ גבור, וועלכער וואלט קאנען הרנגען דען פּלישתי, האט זיך גענאָהערט דעם לאַנדער, אַן זײַן וויססן אַ מאן וועלכער איז גרייט גיווען אויף צו געהען דיא אַרויס פאַרדערינג פינעם פּלישתי, אויפציהעבן זײַן האַרדשעה, אונד איהן צו באַקאמפּן אים גאמען פון דעם אללאקאטינג, אללווייזן אונד אללגיטיגן נאט דעם נאט פון דיא עבריים- אַ מאן איז קימערדיק נאָהנטער אונד נאָהנטער, וועלכענס כּח איז ווערטה דאס עשירות, וועלכענס האַרץ איז ווערטה אַפּרינצעססן וויא מיכל אונד וועלכענס קאפּ איז ווערטה נאָך מעהר! — נאָר אייערע מאַעסטאט, וועללן מיר מוחל זײַן, ווען איה לעג אַפּ דיא ווייטערע דערצאהלונג פון דעם וואס עס האט פאסקירט אויף מיין געכטסן פּריוו:

אייערער מאַעסטאטס טרייעסטער אַרבעטער.

אכטער בריוו

אַרבעטער צום קאנגי

שװאל המלך'ס לאַנדער.

אייערע מאַעסטאטס. — אין מיין לעצטן בריוו, האב איה אַוויג גיגעבן, אז עס האט

זיך עמיצער געפינען וואס האט גיהאט דיא קוראש'ן זיך צוא שטעלן אקעגן דעם רעיון,
 זיך נאכס צוא זיין פאר דעם כבוד פון זיין גאט אונד זיין פאלק. א קאנגי! עס איז גיט
 אין איינער בם אייך דען מענטשן פארצושטעלן וויא ער זערט אויס, האטש איך האב
 אפט דערמאננט אין מיין בריוו זיין נאמען, אונד האטש ער איז מאקי דיא הויפט פערזאן
 פון מיינע אללע בריוו כמעט, איינערע מאיעסמאט וועלן זיך נאך דערמאנען, אז מיר
 האבן צוריקגלאזט דעם יונגן דוד אין דער שולע פון דיא בגי הנביאים אין רמה, ווען ער
 האט אבער גיהערט אז זיינע דריי עלצטע ברודער זענען אין דער מלחמה גינאנגען אונד
 איין ברודער איז קראנק פון דיא ווינדען פון א הינגעריקן וואלף, האט ער געפועלט
 באיים זעהער צוא באזיכן זיינע עלטערן, אונד אפער דארפן זיי איהן גראד אצינד. דער
 גביא האט גיבענשט דען מרייען זיין פארן געהן. דוד האט געמוזט וועדער דיא עטליכע
 שאף אפהיטן, ווען נאך עטליכע טאג זייענדיק אין דערהיים, איז ציין איהם גיקומען דער
 אלטער ושי אונד האט ציין איהם אזוי גיזאגט: „עס פארלאנגט מיין הארץ צו הערן וואס
 דייער ברודער מאכן אין שאולס לאגער! נעהם ווע דען קליינען צוויי רעדעריגן וואגן
 וואס איז באלאדן מיט פראוויזיאנען פאר זיי אונד אפאר מתנות פאר זייער שר-אלף יואב
 בן צרויה, מיין עבר כנעני וועט אנטרייבן, אונד געה צו שאולס לאגער אין דעם עמק
 אלה אונד זעה וואס דייער ברודער מאכן! נעהם אויך פון זיי א קוויטונג איבער די זאכן,
 נאר פון יואבן גיט, ווארס איהם גיעב איך א מתנה. היט זיך מיין זין אפ פון אללעם ביזיין.
 אונד ווען דיא וועסט געפינען דיא מלחמה רעשט זיך, נעהם דארט קיין חלק גיט אונד
 מיט זיך גיט צריין, ווארס דיא ביסט גיהייליגט צוא גאט, אונד דיין לעבן איז גיט אין
 דייער האנדט.“ דעם נאכסטן מארגן פאר טאג איז דוד אנועקגיפארן צום עברישן לא-
 גער. איבער דיא בארג איז עס גיווען אן אכצעהן ווערשט גען מערב צו, ענדליך האט
 ער פון דערווייטן דערזעהן דעם גלאנץ פון דיא עברישע בלייזן אין דער זין, אונד דער
 חשק פינעם גבור'ס הארץ האט איהם אין דער גיך גיבראכט נאך נאהנטער אויף אן ארט
 וואה ער האט גיקאנט זעהן דיא לאגערס פון ביידע מתנות. דאס איז גיווען א הערליכער
 אנבליק פאר זיין גראוון הארצן, אונד האט זיך אביסל אנדערגיטעלט אנציקוקן דעם
 שדי-מלחמה אויף איינמאהל דערזעהט ער ביידע ארמעען באוועגן איינס אקעגן דער אנ-
 דערן. ער הערט דען קלאפ פון דיא שילדן, דען קלאנג פון שווערדער אונד שפייען אקעגן
 דעם שטאהל אייזן אונד בראנדן, דען שאאל פון מראמפעטן אונד דאס גישרייא פון א
 התחלה ציין א מלחמה; אבער נאך א גליינער וויילע, האבן זיך ביידע מתנות צוריקגע-
 צויגן צוא זייערע פריערדיגן פאזיציאן, אבער אין א סדר מלחמה.

דער יונגער שאפער נאחקט זיך דער עברישן ארמעע, ער שטעהט שוין פאר דער
 שאנצע אונד ווייסט גיט וויא ארים צריינצוקומען, א שומר ווייזט איהם וויא זיינע ברודער
 שטעהן אונטער יואב, ער קימט ער באגריסט דיא ברודער, ערשט קיין זיין איהן אן
 ערגערליך, כמעט זיין שלום עליכם מיט שטילשווייגן באענטפערנדיק, ווען ער האט זיין
 אבער גיזאגט פאר וואס ער איז געקומען אונד וואס ער האט פאר זיי גיבראכט האט עס

סִסְתָּמָא ווי הנאָה געטױן . אזוי וויא ווי שטעקסן דאָה וועגן דעם פאטער וועגן דערהיים
אונד וועגן דיא שאף, פליצם האט דוד דערהערט אַמין משונה קול, עפעס אַמענשנס מאַקי
נאר אַ מין רעווען אונד בריללן וויא פון אַ לאַב וועהרנד דיא וויישע זאלדאמן אַרים איהם
האבן אַפנים אזוי וויא ווייערע פּיאַטעס קיצלען ווי נאר צום אַנטלויפן ! וועהרנד דער ווילד
שטרענגער אַפּיציר יואב יאגט ויף אַרים מיטן שפּיעז אין דער האנד, שוואַנדריק באיים
אַרון פון גאט אז ער וועט דערהרגען אַעדן וואס וועט ויף נאר פּריוון צו אַנטלויפן . -
דוד האט ויף אַרימגעקוקט אונד האט דערזעהן דען רעגון גלית דען פלישתי פון גת אונד
האט גיהערט ויין חירוף וגידוף, האט גיהערט וויא ער שרייט אזוי שוין פערציג מאַג אז
שאל זאלל איהם עמעצן אַריישיקן צום צוויי-קאמפּף ! ווען דער יונגער שאפער האט דאָס
דערהערט האט ער אפּרעג געטױן דיא יעניגען וועלכע זענען גראד גישטאנען אַרים איהם :
"ווער איז דאָס אזוינס אַט דער בן ענקים וואס מען ערלויבט איהם אזוי צו באַשיקפּפן דעם
קאַני אונד וויינע צבאָות ?" אונד אַיף דער אז ער מױט אזוי שוין ווייט פערציג מאַג ?
"אַמט" האט ויף אַיינער אַנגערופן, "אונד דער קאַני האט גילאזט פּראַקלאַמירן
אז ער וועט יענעם ריף מאכן וועלכער וועט איהן מציל ויין פינעם פלישתי אונד וועט
איהם געבן דיא פּרינצעססן מיכל פאר אַ ווייב, אונד וויינע גאנצע פאמיליע זאללן ווערן
פּרינצן אין דעם לאנד .

"האט דער קאַני אזוי גיזאגט" האט דוד איבערעשט אַנישרייא געטױן, "אונד
מיכל זאלל ויין יענעםס ווייב ?" -

"אַקוראט אזוי" האבן אַ צעהן קולות אויף אַיינמאהל גיענטפערט חידושנדיק, וואס
עס קאן דעם יונגען שאפער אזוי אינטערעסירן דאָס דער הרגון פון אַריין, אונד פאר
אַפּלה צוא האבן דיא שאַנסטע פּרינצעססן פינעם לאנד .

יואב איז אַצינד צוגעקומען אונד דאנקענדיג דוד פאר דער מלכה האט ער ויף צין
איהם אזוי אַנגערופן :

"יונגער מאן, אז דיא וועסט אַהיים קומען צו דיין פאטער ישי, דערצאהל איהם גיט
אז דיא האסט גיזעהן וויא דיא עבְרִישע מלכה האט ויף דערשראקן פאר איין מענשן האטש
ער איז אַרעזע . נאר עס איז גיט דאָס וואס אונד קוואלט, אַהמארע ליגענט אויף אונז, גאט
האט דערשראקן אונזערע האַרצער, מיר ווייסקסן אז גאט איז גיט מיט אונזערן קאַני,
אונד מיר זענען דרומאויף אַ מלכה פון שוואַבע ווייפער ! דער פינצטערער שטאטן פון
גאטס שטראַפּנדיקער האנד איז אויף אונז געפאללן !"

"וואס מאכט דער קאַני ?" האט דוד אפּרעג געטױן, "האט ער אויף פּרלארן ויין מוטה ?"
"ווייט פערציג מאַג איז ער גיזען קראנק ערשט נעכטן אונד היינט איז ער ווידער
געזונט, נאר וואס העלפט עס אונז, ער קומט אַרויס שטעהלט דיא ארמעע אין אַ סדר
מלחמה אונד קאמאנדירט, נאר גיט "פארווערטס" זאגנדיק, "צוריק" מיר ווייסקסן שוין נאר
גיט וואס צוא מױן ! דער מלך פּרעגט קיין כּהן גיט ! קיין קרָבן ברענט אויפן אַלטאר !
אן אומגליק האט אונז געטראפן !"

, אונד ווער עס הרגט דען פלישתי זאלל באקומען דעם קאניגס מאכטער פאר א נויב? " האט דער ליבליכער שאפער געפרעגט דיא ליימע, וועהרנד דער קול פינעם רעזון האט געדינגערט אין דער לופט.

, וואס האט עס צו דיר דיא עזות פנים איינער? " האט מיט בעס אנגשריי געטהין דער עלטערער ברידער אליאב מיט אנגעצינדענע אויגן, וואס? דיא ביסט אפער אהער געקומען זיך מיט איהם צו שלאגן, דיא יונגל וואס דיא ביסט? אויך וועמען האסטו בעסער איבערגעלאזט דיא שאף אין דער מדבר? אויך קען דיין גדלות! דיא ביסט אהער געקומען גאר דיא מלחמה צוועהן, וויא גערן דיא האסט דען בן חיל צושליסלן! געה בעסער אהיים צוריק מלחמה צוא האלטן מיט דיא וואלף, אונד דיא קאנינגען (שפנים) גאנצוואגן! וואס האט עס צוא דיר גארהינקער בחור, דעם קאניגס שבר?"

, דערשרעקסטע זיך גאר נישט, האט זיך אנגעריפן אבינדב מיט א געלאכערל, פאר דעם קול פנעם ענק? געה, בורש, פאר דיר פאסט בעסער א פאסטויף צו ויין אלס זיך צו שלאגן מיט אן ענק! אונד דאך ברידער, דעם מוויניקס ווארטער האבן א ריח פון א פארלאנגען זיך צוא פרויון צוא גיווינען דיא שיינע פרינצעססן פאר א נויב!.

" אונד וויל אונז מאכן פרינצין " האט שמה גיזאגט אונד אללע ברידער האבן זיך צולאכט. דוד אפער האט זיך אקערגעטהין צו יואבן נאנגדיק, ווען קיין אנדערער איז נישט זיך צושלאגן מיטן מחרף ומחרף אונדער נאט אונד די מחנות פון ישראל, ווילל אויך אגעה טהין! ", דיא? " האט יואב אויסגערופן איהן גיט פאטראכטנדיק, וועהרנד אללע ארים איהן האבן זיך גיט צילאכט ועהנדיק אז ער איז אזוי יונג אן קיין שום פלי זיין גיט אנדערש ער איז משוגע האבן ווי זיך אונדאי גיטראכט. ", אויך האב מורא גלייט וועט אויך דיר גאר גיט וועללן קיין, מיין בראווער יונג! ווען דיא וואלסט האמט אזוי הויך גיווען וויא דיין בארן איז גרויס! קוראשו האסטו גענוג פאר פינף גלייטן. " דערווייל האט געמעצער אין דערנדיך אפגיבראכט דעם קאניג, אז אינגער שאפער וויל זיך שלאגן מיטן ענק, אונד האט עפעס גאר קיין מורא גיט, פילל מיט מוטה אונד קוראשו.

, ברענגט איהן אהער אין דר גיט! " האט שאול אנגשריי געטהין מיט האלפער פרייד! דער קאניג האט גראד אומגישפאצירט אין ווינעס פאווייליאן מיט לאנגן שפאגען. איבערלעגענדיק, וואס ער האט צוא טהין אין אזא שווערער צייט, ווען יואב איז אפיר געטרעטן מיט דודן פארן קאניג.

, איז דאס דער יונגער מענטש? " האט שאול מיט אשפאטיגן קיך אפרעג געטהין, פאר וואס לאכסטע פון מיר, אהער ציא אזא יונגל מיר ציא צופיהרן! " אף קאניג, לאז קיין מענטש גיט פארלירן ויין מוטה וועגן דעם פלישתי. " האט דוד גענטפערט, וועלכער באלד האט איינגעזעהן אז שאול האט איהן גיט דערקענט. דיין קעכט וועט געהן אונד מלחמה האלטן מיט דעם לאסטערער פון די מחנות ישראל אונד ווייטער קאניג! " דינע ווארטער וועגן ועהר בראוו יונגער מענטש אפער דיא וועסט גיט ויין אימ-שטאנד זיך מיט איהם צוא שלאגן, " האט דער קאניג גענטפערט ועהר פריינדליך אונד

ניינע שפראכע איז גיטארן אסאך ווייכער עפעס אזוי וויא פאצויכערט פינגעס קול פינגעס
 יונגן מענטשן. "דיא ביסט נאך געהר יונג אונד אט דער גלית היתי איז א בן חיל פון
 קינדתייט אן. ווא באלד דיא קאמסט נאר געבן איהן וועט ער דיה אחאפ טהין אונד א
 שליידער טהין אין דער לופט אזוי ווא אזוילדער ביפאלאקס האפט אויף דיא הארנער די
 אנמילאפע וואס קרייצט איהם דעם וועג אונד ווארפט ויא אין דער ליפט וויא אשפאנדיל ו"
 בארויף האט דוד גיענטפערט האנטש מיט ענוות אבער דאך פעסט אונד ענטשלאכ-
 קען ו- "דיין קנעכט האט באנואכט דעם פאטערס שאף, איז דארט געקומען א לאב אונד
 אבער, דער בער האט גענימען א לעמעלע פון דער משערעדע בין איה איהם גאבנילאפן
 אונד האב איהם דערהרגט אונד מציל גיווען דאס לעמעלע פון ויינע טאצן. אונד ווען
 דער לאב איז געקומען דאב איה איהם אויף אגיבן עק גימאכט. ביידע האט דיין קנעכט
 דערהרגט דען באר אונד דען לאב, אונד א קאנגי ווען דער ערל איז אפילו וויא איינער
 פון דיא חיות וואס זשע איז? דאט ער גיט מחנה ומגדף גיווען דעם לעבעדיקן גאט? ו"
 דער קאנגי אונד אללע ארים איהם האבן זיך שטארק פארנוינדערט איבער דיא
 אימדרשטראקייט פינגעס יונגען מענטשן.

"יונגער מא' דיא דאסט אלעבן הארץ-אבער דען פלישתי קאנשטע דאך גיט דער
 הרג'נען" האט שאל גיזאנט:

האט דוד גיענטפערט ו- "דער גאט וואס ער האט מיה מציל גיווען פון דער לאפע
 פינגעס בער אונד פון דיא קלאונען פינגעס לאב, ער וועט מיה מציל זיין פינגעס פלישתי,
 לאז דער קאנגי מיר באפוילן צין איהם צוא געהן!"

"געה, אונד לאז גאט מיט דיר זיין, ווארס פון מיר אונד מיין פאלק האט זיך דיא
 שכינה אפגעטהין" האט שאל אזאג געטהין מיט אויפן. דער קאנגי האט אצינד גענימען
 דען יונגן שאפער אין זיין אייגענעם חדר אריין אונד האט באפוילן דען נושא בליס ויי-
 געס, דודן מיט דיא קאנגיליכע וואפן ציא באנואפנען!

יואב וועלכער האט זיך דאך פערליעבט אין דודס קוראשו, האט זיך בעאיילט אונד
 האט גיבראכט דעם קאנגיס העלס פון בראנדן, ער איז אבער גיווען פינקט צוויי מאהל
 אזוי גרויס פאר דודס קאפעלע. האט איהם אנגעטהין דעם קאנגיס וואפן-ראק פון שופן
 אונד האט איהם אויף זיין דיה אויפהאנגען דעם קאנגיס שווערד. דאס איז אבער אלעס
 פילל צו גרויס גיווען פאר איהם. האט מען אין דער גיך גיבראכט א וואפן-אנצוג פון
 הונדן, וואס איז דאך גיווען אויפהיינגט אינעם קאנגיס וואפן-ציקמער. אונד דוד האט
 זיך געמוזט דאס אלעס אן מעסמין, ווארס דער קאנגי האט אזוי גיוואלט, ער איז אפילו
 דערבאוי גישטאנען אונד אליין מיט ויינע אייגענע האנד גידאלפן צוא צושפילן אונד צו
 צוא קנאפלען, אונד דאך האט זיך דוד גיט גיקאנט מיט לייכטיקייט באוועגן, האט ער זיך
 א קעהר געטהין צום קאנגי אונד האט מיט גרויס רעספעקט צין איהם אזוי גיזאנט: -
 "געג עס דעם קאנגי מינעם הערן גיפעלן מיה לאזן דיא זאכענעססן אויסצומהין, איה
 בין דער מיט גיט גיוואנט גיווארן, איה וועל באגעגענען דען פלישתי מיט מינע אייגענע

וואפפן! דער קאניג האט דערצוא סקסנים גיווען אונד דוד האט אלע וואפפן שטיק א-
גידערגלייגט, דערנאך האט ער אזאנג געטהן צום קאניג: — מיט דעם קאניגס ערלויבניס
וועלל איך אצינדערט געהן! —

אצינד האט עס אנגעהויבן צו ברעשן אים, עברישן לאנדער! א יונגער שאפער האט
זיך פארגעשטעלט פאר שאלן אין גיצעלט וואס ווילל מלחמה האלטן מיטן ענק! די בשורה
איז ערשט אין מיין גיצעלט אנגעקומען שוין נאכדעם, ווען דוד האט פארלאזט דעם קאניגס
גיצעלט אונד וויא ער האט זיך אנגעהויבן אראפצולאזן דעם פארג אראפ צום טייכל צווא.
דער פריינד וועלכער איז גאך נישט גאנץ געווינט גיווען האט גראד גישלאפן אביסל זיך צו
שטארקן, ווען נינים האט מיר גיבראכט דיא בשורה; דער פריינד האט זיך אויפגעהאפט
פינעם שלאף אונד מיר לויפן ארויס פינעם גיצעלט אקוק צו געבן אויף דעם פאסטיק וואס
געהט זיך שלאגן מיטן ענק. ווען פליצם האט יונדן גיגעבן אנשריי וויא נישט מיט זיין קול. —
„סאי דאך דוד! עס איז מיין טהייטערער לעבער פריינד! איז ער דען משוגע גיווארן?
לאמיר צין איהם לויפן אונד איהן אפהאלטן פון דעם דערוועגענעם!“ איבערוואלטטיגט מיט
שטערן אונד פערווינדערונג זעהנדיק דען יונגן, עברי שפאנענדיק פארווארטס מיט אקוראשו
אנהע גלייכן, אימגעוולדיג אנצוהויבן דען אומגלייכן קאמפף.

„לויף! האט ער אזאנג געטהן צו זיין נושא בליס אונד צווייג אים ער נאל זיך צוריקקערן!
„איך וועל עס טהן!“ האב איך גענטפערט, זעהנדיק אז גייער באוועגט זיך נישט
וועהרנד אלע באוואכן מיט דר גרעסטן אויפגערגעמקייט דען שאנען אונד יונגענדיכן הערא.
„גיי, שטעה, ארפאצעס!“ האט ער עפעס רוהיגער אזאנג געטהן. „איך האב גאר
נישט פארגעסן אז ער איז פון גאט גיאלבט, אונד זיינע פערזאן איז הייליק! דער ערל וועט
נישט אימשטאנד זיין צו פאשאדיגן דען משיח! גאר טהיא אקוק וואס טהיט ער דארט? ו!
דוד איז גאד אן געקומען אויפן ארט פון דעם איינערנעם האנדשוה, וועלכן ערשט
אויפהעבנדיק האט ער בארלאנגט וועדער אווארף אויף דער ערד מיט שפאט אונד האט
איהם גיטערעט מיט דיא פיס. דער פלישט וועלכער האט דאס אלעס גיזעהן האט
זיך אן געצינדן פאר פערס. — דוד איז אצינד צו געקומען צום טייכל. אן ביינענדיק האט
ער זיך אויסגעקלויבן עטליכע שארפע אונד שווערע שטיינדלאך, אונד האט זיי אריין
געלעקט אין דעם „נלקוט הרועים“ וואס איז אראפגעבראנגען פון זיינעם גארטל. — אצינד
איז ער אריבערגעגאנגען איבערן טייכל אונד געהענדיק אשליידער (א ווארפאלעך) ארויס
פון דער שאפערס-טאשע האט ער גאך גיכער אנגעה געטהן פארווארטס וועהרנד דער
ענק האט זיך לאנגזאם אונד שווער אהער געשפאנט אונד זיין נושא בליס פאר איהם.

„ציא וואס ביסטו אהער געקומען יונגל?“ האט גליז אנשריי געטהן מיט ווילדן
צארן, „לאכט מיר אויס שאל מיר צו א שיקן אשליחות דורך דיר! געה אונד זאג שאלן
אז דר אדון פון גת העקט גאר מיט בני חיל אין פאללן וואפפן. אונד נישט מיט נאקטע יונגלאך!“
„איך בין געקומען צו דיר נישט פאר שאלן, פון מיין פארגינג וועגן, דיא באריהער
אונד לאסטערער דיא פון ישראאל!“

„באיים גאט עשפרות, וואס אהינט בין איה, וואס דיא קימסט צוא מיר מיט א שאפעס שטעקן?“ האט דער פלישתי אריגער געמחין. „זאל דיר דיא קללה פון דגו אונד בעל טרעפן! איה פארלאנג א מאן זאלל זיך קימען שלאגן מיט מיר, אונד שאול שיקט מיר איינעם, וואס פאסט זיך מעהר צוא מאנצן מיט ווייפער, אונד ניט מיט גליתן צוא דערן אפילו! אקללה זאלל אויף זיין קאפ קימען פון זיינע נאטער!“

דוד איבערשראקן אונד קאלט בליטיג, איז זיך ווייטער געטרעטן, וועהרנד דער ענק האט זיך גאר פליצט אנגעדער געזעצט אויף אשטיין אונד מיט שפאט אונד גלאבטער האט ער אנגשרי געמחין; —

„א נוא קיס גאר אהער צוא מיר גאהנטער, וועלל איה פון דיר מאכן אטאהלצייט פאר דיא פאגל אין דער ליפט, אונד פאר דיא חיות פינעם פעלד! אין זיינער האנד וועסט זיין וויא א לאס אין דער קלאוו פון א לאב!“

דארויף האט דוד געענטפערט מיט אקלארער שטייכע; — דיא קימסט צוא מיר מיט אשנענד, מיט א שפגעז אונד מיט א שיעלד, איה קיס אבער צוא דיר אינעם נאמען פון ה' צבאות, דער גאט פון דיא מחנות ישראל, וואס דיא האסט געלאסטערט! זיינטיגן טאג וועט דיר גאט איבערגעבן אין זיינע האנדט, איה וועלל דיר דער הרג'ען אונד וועלל זיין קאפ פון דיר אראפ שניידן! זיין פגער אונד דיא פגרים פון דיא פלישתיס וועלל איה זיינע געבן צוא דיא פאגל פון דער ליפט אונד צוא דיא חיות פינעם פעלד, גדי אז דיא וועלט זאלל וויסן אז עס איז דא א אגאט איבער דיא מחנות ישראל. אונד אלע פלישתיס אונד אלע עברים וועללן זיינטיגן טאג וויסן אז גאט קאן מציל זיין אהן א שנוערד אונד אהן אשפעז. ווארס דיא האסט געלאסטערט גאט אונד ער איז זיך גוקס אין דיר!“ אט דיא ווארטער האבן דען ריזען אזוי אין פלעס אריין געבראכט, אז ער האט זיך דארלאנגט אהעב אויף אונד האט אן געהויבן צוא שפאנען צוא דודן ציא. דענסטמאל האבן מיר אלע אנגעהויבן צוא ציטערן פאר דעם לעבן פינעם יונגן שאפער. אונד וועהרנד א מווינד קולות האט מען גיקאנט הערן שרייגנדיק, „גלית וועט איהם דר הרג'ען, אנדערע, ער וועט אונדאי אנטלויפן פארן ריזען. האט דוד דערווייל פארווארטס גישפאנט אקעגן גליתן ווען דוד איז געקיסען אין אן ענטפערונג פון א האלבן בויגן-שוס, האט ער זיך אנגעדערגעשטעלט, האט דיא האנד אריין געלעגט אין דעם ילקוט, אונד האט פון דארט ארויסגענימען א שווער אונד שארף שטיינדל אונד איינפאסטנדיק עס אין דעם שלידער, האט ער דארלאנגט אונדארף. דאס שטיינדל געפעס גאר וויא געטראגן פון אן איבערגאטירליכן כח, האט דעם ענק דארלאנגט אקלאפ אונד אשגיש אריין אקוראט אים שטערן איבער דיא גרויסן גלאטציגן אויגן, אונד מיט אשערקליך געשריי, געהארט צו-גלייך, פון זיינע מחנות איז דער ענק געפאלן אויף דער ערד מיטן פנים אראפ צוא דודן צוא. אונד א פהידן געשריי, וואס האט געזעט דיא הימל צוריסן האט זיך ארויס געריסן פון דער עברישן מהנה!

דוד, קיין שווערד ניט האבנדיק, איז שטעל צוא געלויפן צום ענק אונד ארויסציעהנדיק

דאס גרויסע שווער פונעם קאלאססאלן שיידל, זעהנדיק אז ער איז גאר באטייבט, האט ער דא שווער אריין געריקט אין זיין גוף אויף אן אפגעזען שטעללע פונעם שילד אונד איהם גענליך דערהינגענדיק. דער גאנץ האט ער איהן אפ געשניטן דעם קאפ אונד האט עס געהאלטן אז ביידע מתנות האבן עס גיקאנט זעהן. גלית נושא פליס אוועק ווארפנדיק דען שווערן שילד איז דער ערשטער גיווען צוזא אנטלויפן, דא אנדערע ענקים זעהנדיק דען נושא פליס לויפן האבן זיין זיך אויף צוצאגט, דא מתנה פלישתים און מקנדיק וויי אענקים, זאגן זעה דערשארקענערהייט האט אשערקליכער שרעק ווי אללע און גיחאפט, אונד אוועק ווארפנדיק דא געזעלטן מיט דא וואפן מיט אללעס וואס ווי האבן דארט געהאט האבן ווי זיך צוזא אונד אוועק לויפנדיק פאר זייער לעבן. אונד מיט דער זעלבן גיכקייט וואס מורא אונד שרעק האט דא פלישתים און געטריבן צום אנטלויפן האט גאנץ אשטארקער גיכקייט פון גיכקייט אונד זיכערקייט, פון געוויין אונד הערשאפט באזעצט דא מתנה העברים, אונד ווער עס האט געהאט אפאר פיס איז געלאפן, אונד ווער סהאט גיחאט אפערד האט גאלאפירט, אונד ווער סהאט געהאט אפליי זיין האט גע-הרג'ט אונד גאנץ געזאגט אונד געזיגט דאס עשירות פונעם לאגער. אחוץ דעם קאנינס לייב נארדע, וועלכע לאזט איהם קיין מאהל נישט אלליין אונד אחוץ מינע אססירער איז דאס עברישע לאגער גאנץ ליידיג געבליבן. אין צייט פון איין שטונדע האט מען שוין קיין מענשן נישט געזעהן נישט פון דא גירדפים נישט פון דא רודפים. גאר דא טוישע, וועלכע זענען געלעגן דא איינער דארט א הויפן, האבן באוויזן דען ארמ, וויא דא מלחמה האט איהר שפיעל געטריעבן. — ווען דוד איז אראפ געגאנגען פונעם בארג אקעגן דען פלישתי האט שאול אפגעגן געקוקט זיין געזעראל אבגער. ווער דער יונגער מענטש איז, אונד ווער זיין פאטער איז. וועלכער איז אזוי מיטהיג אונד גאט שיינט מיט איהם צוזא זיין? האט אבגער גענטשפערט, „באיי דיין לעבן קאניג איך ווייס נישט!“

„פרעג זיך גאנץ וועמעס זין איז דער יונגערמאנטיק,“ האט דער קאניג באפוילן. — גאנץ דעם טויט פונעם ענק האט אבגער געפינען דען הערא אין מיין פאווללזאן, וויא איהן יהונתן (פארנעסנדיק זיין ווייב). יואב אונד איך האבן איהן געבראכט, ווארס מיר זענען איהם שטעלל אקעגן געגאנגען, ווען ער איז צוריק געקעהרט מיט גלית'עס קאפ אין איין האנד אונד מיט זיין שווערדט אין דער אנדערן. דער פרינץ האט איהן ארים גענימען אונד געקויפט אונד האט געווינט פאר פרייד אונד איבעררעשונג, אונד האט איהם וויעדער אונד וויעדער צוזא זיין הארץ געריקט! אליאב מיט אבינדב זינע צוויי גאנץ מעהר שטאלצע פרידער זענען אויף מיט געקומען. אונד ביידע האבן גאנץ געטראגן דעם ענקס קאפ, וועהרנדיק שמה האט גאנץ געשלעפט דען רעזנס שווער! — אזוי וויא דער פליין איז היין געווארן פון מענשן האב איך אוועק געשיקט אייניגע מינע אונד עטליכע יהונתנים ואלדאטן, אויסצויא טהיין דעם ענק אונד צוזא ברענגן אין מיין גע-זעלט אריין. — פער מענשן האבן געמוזט טראגן זיינען וואפן-ראק, דריי מענשן דען גרויסען שפיעז, צוויי זינען העלם, וועהרנדיק זיין שולטערפאנגער אונד שיעלד איז גע-

ווען אשטערע משא פאר דריי מענשן צוא שלעפן! אט צוא מין ריעו איז דאס געווען, וועלכער איז געהרג'ט געווארן פון צואן אימערשראקענעם יונגן מאן וואס פאר אגאליקער גבור! אין אשור וואלט מאן איהן באלד פאררעכנט צווישן אונזערע גאטער! אונד נאך וויא בעשיידן איז ער נאך צוא גרויסן גצחון! ער איז פשוט רויט געווארן פאר בושא וויא א מיידל, ווען איה האב איהן געלויבט.

דער פאלל פינעם פלישתי האט דען קאניג שטארק איבעררעשט.

"נארן מיך פינע אונגן גיט אפ?", האט ער אויסגערופן "איז דער ענק געפאללן?" "געפאללן, א קאניג, אונד דען יונגלינגס פיסס שטעהן אויף ווינעם נאכן!" האבן זיך אהינדערט קולות אויף איין מאהל אן געריפן. "זעה ער שניידט איהם אפ דען קאפ!" דער קאניג האט עס געזעהן, אמת! אונד וואלט געוויסט אנדערער געפאללן צוא דער ערד פאר אויף גערעגנטקייט, ווען זיין נושא בליס וואלט איהן גיט אויף געהאפט. "נאט האלט נאך פאר אונז מלחמה" האט ער אמירמל געטהין. "אונד איה בין נאך גיט אויף תמיד פון איהם אנועק געווארפן!"

שטארק אויפגערעגט האט ער זיך געלאזט פיהרן אין געזעלט אריין. אונד נאך אקליינעם אפריה האט ער געשיקט נאך אכגד אז ער זאלל איהם ברענגן דען יונגן זענער. אונד מיט דעם קאפ פינעם פלישתי אין זיין האנד איז דוד אריין געטרעטן צין איהם אין געזעלט אריין.

"וועמעס זין ביסטע יונגער מאן?", האט דער קאניג אפרעג געטהין דודן, וועהרגד ער האט פאר קאניגס פיס דען בליטיגן קאפ פינעם ענק אנדערער געלעגט. "איה בין דער זין פון דין קנעכט ישי בית הלחמי" האט בעשיידן געענטפערט דער מנצח. גרשט, דענסטמאהלט האט שאול זיך גיט ציגעקוקט צוא דעם יונגמאנס פנים אונד האבנדיק אין איהם דערקענט ווינען באריהקטן אונד געשיקטן האריסטן, האט ער איהם אויסגישטעקט ווינע האנד, דוד האט זיא קניענדיק בבור געקישט, אונד האט געזאגט; - "אדוני המלך זאלל לאנג לעבן אונד באגליקן אין זיין קאניגרייך, אונד לאז דער רוח ה' פון חכמה וגבורה ריהן אויף דיר. אז דיא זאלסט תמיד מריומפירן איבער דינע פינד, וויא דיא מריומפירסט איבער דיא פלישתים היינטיגן טאג!"

"וואס? האט זיך דער קאניג אן געריפן, דיא גיעפסט גאר מיר דעם בבור פון דעם גצחון? גיין, היינער האנד איז כל ישראל שילדיג דען בבור פאר דעם היינטיגן גצחון. שטעה אויף! אללע זאללן דיר בבור אן טהין!" - אזוי וויא דוד איז אויפגעשטאנען איז פרינץ יהונתן צין איהם צוא געלאפן אונד איהן האלונדיק אונד קישנדיק האט ער איהם געריפן "מיין פרידער, אונד האט צין איהם געזאגט! - "איה האב דיר לעב דוד, איה האב דיר לעב וויא מינע אייגענע נשמה! דיא האסט מציל געווען מיין פאטער! פון דער יעצטיגן שטונדע אן וועללן מיר גיט מעהר צוא שידט זיין!"

"גיין, האט ער דען געוואלט וועדער צוריק קעהרן צוא זיין פאטער?" האט דער פארגיטער קאניג אונד געטהין. איה הייסט עס גיט, פון היינט אן, יונגער מאן, זאלסטע

מיר זיין אזין אונד וואהנען מיט מיר !", זאגט ער צו דעם קאניג, דוד זאגט צו אים :
 האט דער פרינץ געפאדערט זעהנדיק אז ער צאנערט, "פון דייעטמוועגן, מיין געלעבטער
 פרינץ !", האט ער ענדליך געגעבן פארט, "וועל איך גלייבן מיט דעם קאניג. ", אזוי
 זענען מיר פון היינט אן איינס !", האט יונתן אויסגערופן. "מיין פאטער וועט צווישן אונז
 ביידן קיינען אונטער שיעד גיט מאכן, עס-ניי-דען דיר מעהר צו אעהרן, דיר מעהר לייעב
 צו האבן. אונד אלס א צייכן פון אונזער פרייט אהבה ואהבה געט פון מיר אט א דאס
 קלייד, וואס איך ווילל טאקי אויף דיר אן טהין !"

דאס האב איך יונתן אביסל צו געהאלפן פון זיך אראפ צו געדענקן אונד אויף
 דודן אן צו טהין דאס שאנע קינסטליך אויסגעשטיקטע קלייד, וועלכעס דיא פרינצעסס
 האט מיט אייגענע האנדט געארבעט, יונתן האט אריינגעגעטן זיין נושא בליס חלף
 אונד האט איהם געהייסן פרענגן זיין דאמאסקוס שווערדט, זיינען טייטערן בויגן פון צעדער
 האלץ איינגעלעגט מיט זילבער אונד זיינעם גילדענעם בארטל אונד זיין יארקאלקעלע פון
 שארלאך-זייד אונד מיט גארל ארבייט קינסטיג אויסגעשטעקט אין פארשידענע פארבן
 נאלע דיעזע זאכן זענען געווען געשענקע פון פריינד אונד פון שאנקייטן פון דעם זאנפערן
 מין, חברות פון זיין שוועסטער, דאס אללעס האט ער אן געטהין זיין פריינד. דער
 איבערפרייט האט זייער געפאססט פאר דעם יונגן שאפער ! שוין פון נאטור אויס האבנדיק
 א פרינצליכע געשטאלט, האטש אין א בלאזן קיטל, א פאסטויס קלייד, זעהט ער א
 צינדעקט אויס וויא אן אמתדיקער פרינץ ! וויא יונתן קאן זיך גאר גיט אויף איהם זאט
 אן קיין ! מיט שטאלצער פרייד אונד פאנוינדיג, עסט ער איהם אויף מיט דיא אויגן,
 וועהרנדי שאל האט אויסגערופן, זעהנדיק דודן אזוי אויסגעפירט, ווארטער, וואס זייער
 באדייטיג, האט ער גאר בנבואה געזאגט אפער וויא ווייט אמת זיי זענען האט ער דענקט-
 מאהלס נאך גיט פארשטאנען. ער האט זיך אזוי אן געריפן ; -

"קינט גאר מיר אן דעם יונגן בית-הלחמי ! זעהט ער גיט אויס אזוי וויא ער איז
 געבוירן געוואהרן צו זיין אויף א פסא מלופה ? ! יונגער מאן דיא ווערסט היינטיגן מאן
 דער ראש פון מיינער גארדע ! דיא זאלסט גאר אבגן האבן איבער דיר אונד יואב זאל
 דיר געהארקן ! ביין פאטער זאלל אפרינץ ווערן אין ישראל ! דייע גרידער אדונים אין
 דעם לאנד ! אונד אין מיין שאמץ זאלל דיר געהארן צעהן טאלענטע זילבער אונד פינעף
 גאלד, פאר דיין אונד זייער אינטערהאלט ! אט אזוי האב איך געזאגט, אונד אט אזוי זאלל
 עס גלייבן. אונד דיא זאללסט וואהנען מיט מיר אין מיין אייגענעם פאלאקין, אונד
 זאללסט שטעהן פאר מיין טהראן !" -

חברון. געזאנדטנס לאגער

אייערער מאנעסטאט, ביז צום שלום פון דוד'ס געזונט איבער גלייטן האב איך נאך
 געשרייען זענעם אויף דער נאכט פון דעם אזוי באריהטן מאן, וועהרנדי מיין ארבייט
 האט מיר באשטאנדיק געקלינגען אין דיא אויערן דער קלאנג פון דיא שופרות אונד

הצוֹצְרוֹת פֿון דיא צוריק קעהרנדיקע עבֿרים. באלארן מיט שלל. אונד זינגענדיק שוין
 נצחון. דיא הויפט ארמטע איז אויף מארגן, ערשט נאך מיטאג. אן געקומען, אונד ביו
 אויף דער נאכט האבן זיך געזאמלט דיא נאך-יאנערס, אללע קימערדיק מיט געזאנג אונד
 שפיגל פון פֿרייד אונד נצחון אונד באלארן אונד אן געשטאפט מיט דעם עשירות פֿינעם
 שונא. דיא חיות פֿון דער וויסטה, דער וואלף, דער לינקס, דער שנעל אונד דער ווילדער
 הינדט. אונד דיא עופות, גבלות-פֿרעססער, דער יאדלער, דער גייער אונד דער וואלמור
 זענען שוין געווען פארזאמלט אין מחנות, דיא חיות אונד אין גאנצע וואלקנס דיא עופות,
 אונד אזוי ערנסט אונד אזוי פאר טראכט זענען זיי גווען אין זייער געשאפט, אז זייא
 האבן זיך אפילו נישט אימגעקוקט אויף דיא צוריק קעהרנדיקע מנצחים, ווען זיי זענען
 אפילו נאר געבן זיי פארבאייגעזאנגען. איך בין גווען אפגעלן צוא זעהן וואס עס טהיט
 זיך מיט דעם ענק, האב איך באמערקט וויא אפאר גרימגע וואלף עססן זיך זאט פון
 דיא פיסס, אפאר גרויסע אונד צארניגע אדלערס האבנדיק נאך אויפגעהאקט דעם בויך
 האט איינער אחאפ געטהין דיא לעבער אונד דער אנדערער האט אריסס געטהין דיא
 מילץ וועהרנד א לינקס האט זיך דער וויל אינגערענגבט אונד אריסס געטהין א קישקע,
 אונד האט געוואלט אנמלויען האט זיך דיא קישקע זיינע נויט געצויגן, האבן דער וויל
 גמליקע שטארקערע חיות צוא געשפרינגן אונד אפאר שריינדיקע גייער האבן זיך אויף
 דער זעלבע קישקע זיך אלאז אראפ געטהין, איז דאך גיווארן א געזאנק צווישן דיא לופט
 אונד ער באוואהינער, דער ביללט, דער וואיעט, דער קריישט, דער קראצט, דער
 בייססט, דער פיקט אונד דער בייסט, א שרעקליכקייט נישט צום פארגלייכן, מיט אפשיי
 האב איך מיר אונעק געקעהרט פון דער מיוסן סצענע, וויא זיא איז בוכשטאבליך דער-
 פיללטגעווארן וויא דוד האט גליקטן גביאות געזאנגט. —

ערשט אויף דעם דריטן טאג האבן דיא עבֿרים זיך צוריק געקעהרט פון דר רדיפה,
 זייא האבן דיא פלישתים ביו גען עקרון אונד גת פארפאלגט. פיעלע האבן זיי דער-
 הרגט, אויפגעהאפט אללע זייערע געצעלטן, פיעלע אוצרות ווערע, פֿרשים, אונד מרקבות,
 פיעלע שבוים גימאכט, אונד אסך שלל. שאול האט דיא מנצחים עמפפאנגען מיט גרויס
 כבוד, אונד האט געהייססן, נאך אקליינעם אפריה זיך גרייט צוא מאכן צוריק ציקעהרן
 גען חברון מיט א טרוימפף מארש. וויא שאן איז עס גווען צוא פאטראכטן דעם אנבליק
 פון דיא עברישע מנצחים זיך שלאנגעלנדיק צווישן דיא טינקעלן בארג אונדא פֿינעם
 שמונדן האט גידאווערט זייער אריבער געהן דען בארג, אויף וועלכן איך בין גישטאנען זיי פא-
 נאכנדיק, פון אללע גארניזאנען, ארימגעמאווערשטע שטאדט, ציטאדעלן אונד אפענע שטאדט
 זענען מאנער, ווייבער אונד קינדער ארויס געקומען ציא באוילקאמענען דען גאנצליכן
 זינגער אונד זיין מחנה. בתולות, מיט פייקלאך אונד מאנצנדיק בתענודיקע, עברישע
 טאנץ, האבן באגריסט דעם ריקקעהר פון דיא גבוי ישראל, אונד זיי זענען אויף אשטיק
 וועגס פאראויס געזאנגען מיט טרוימפף געזאנג:

אזוי וויא מיר האבן אינז גענאהרט דיא שערי חֿברון איז דער פֿרינץ יונתן אונד

דוד גערייטן געבן שאלס ווייט, וויא אויף האב געהאט דען קבור צוא הייטן. דער קאניג
האט אויסגעזעהן נאך ערעלער אנד מאיסקטאטישער, וועא תמיד. וויין ערעלער פנים האט
אין גאנצן פארלארן יענע מעלאנכאלישע טראוועריגקייט, אונד האט מעהר גידאט דעם
אויסדריק פון אגדלות, וועהרגד ויינע פיינע אויגן האבן געשיינט מיט פארגניגן. ער האט
הנאה געהאט פונעם גליק פון וויין. פאלק אונד האט זיך היינט אין גאנצן איבער גיגעבן דער
אויספרייטונג פון דער גלאררייכן שטונדע, פאר זיך אונד וויין פאלק. דוד מיט ווינער גע-
וואהנליכן בעשיידנקייט, האט זיך גערייטן געבן וויין פריינד, זיך מיט איהם אנגעזעהן
אינטערעסאנטדיק אונד האט אפנים גאהר פארגעססן, וואס פאר אמן גבורה ער האט ערשט
פאר אפאר מאנ זי פריעהער אויסגעווינקט. אכאהל פלעגט ער זיך אקעהר טהין צוא יענער
ווייט, וויא וויין אונד דעם קאניגס נאמען, פלעגט אין איינעם דערמאנהט ווערן פון דער
באגליקווינשטיקער מעננע, אונד א שטארקייט פלעגט זיך טהין איהם איבער ווינען
שאנען פנים אונד ויינע רוינדיקע ליפפן פלעגן זיך אפישעלע פארזעהן צין אזוי שטיינעלע.
ווי דיא לייטע האבן זיך געשטימט, אונד געריקט אונד געדראנט! יעדער האט גינאלט טאפן
האמטש אין קיק פונעם גואל ישראל! ווי מיר זענען שוין אן געקומען אינטער די טהירקס פון
תברון זענען צוויי קאמפאניען פון בתולות ארויס פון דעם פארמאל. איין קאמפאניע בתולות
געפיהרט פון דעם קאניגס שאנער מאקטער פרינצעססן מיכל אונד דיא אנדערע קאמפאניע
בתולות געפיהרט פון אדארא דיא שאנע "פרינצעססן פון תרמור", ווען עס איז מיר ער-
לויבט. ויא אזוי אן ציא ריפן.

וויא וויי זענען גאהנטער אנגעקומען, האבן זיי געשפעלט אויף קליינע פייקלאך.
הארפן אונד צימבלען אונד נאך אנדערע אינסטרומענטן אונד האבן געווינען א שיר
נצחון. שאלס אויגן האבן פשוט גיפליצט מיט פרייד אונד פערניגן. עס הערגדיק,
וועהרגד דוד האט אויף געקיקט אויף דעם ליגעבליכן אנגליק מיט אימגעוואהנליכן איג-
טערעס. איידער מיר זענען נאך צוא ווי אנגעקומען האבן זיך דיא צוויי קאמפאניען
בתולות אויסגישטעלט אויף ביידע ווייטן פון דעם וועג, וועהרגד אנדערע מיידלאך האבן
צושיט אונד צושפרייט בלוטען אויף דעם וועג וויא דער קאניג האט באדארפט דורכרייטן.
„זעהסטו דארט מיין שוועסטער מיכל, מיין טהייערער דוד!“ האט דער פרינץ
אזא געטהין, אויף האב עס דייטליך געהערט. „וואו ווייסט עס נאך גיט אז ויא געהארט
דיר, געווינען דורך דיין גבורה! וואס? וועקסט גאר מבוזש? דארפסט גיט אזוי רויט
ווערן, דיא האסט צין איהר אפאלשטאנדיק רעכט, אונד אויף וועלל וויין דער ערשטער
אייך מול טוב אפצוגעבן ווען מיר וועלן אנקומען צום פאלאץ! דער! וויי הייבן אן צווינגן!“
ווען מיר זענען צוגערייטן צוא דער דאפלטן שורה פון דיא בתולות, האבן מיר גע-
קאנט גיט הערן וואס זיי זינגען. אונד מיכל האט פירגעווינען מיט איהר קאהר אונד
אדארא איהר קאהר, אונד דער שטיינער פון דיא געזאנגע איז גווען צוא באלויבן אונד
צוא באזינגען דיא גבורות פון שאל אונד דוד. גאר אזוי וויא דיא קאהרע האבן זיך גע-
לאזט זינגען, „שאל באפלו דוד ברבבותיו“ האב אויך באמערקט וויא דעם קאניגס פנים

האט זיך שטארק פארקמארעט אונד מיט אן אימפערגעניגנדיקן אונד א נעהר פארדריסליך קול האט ער זיך אקעהר געטהין צוא אבגין, וועלכער איז געבן איהם טאקי געריטן, אונד האט צין איהם אזאג געטהין: „דורן געבן וויא צעהן טויזנד וועהרנר מיר ווארפן זיי צוא נאר טויזנד. וואס פעהלט איהם נאך מעהר וויא ריא מלוכה?“

פון אט דעס אינגבליק אן האט ער געריטן שטילשטוינגנדיק ווייטער אונד האט זיך אפילו גיט ארים געקוקט אויף. ריא זקני העדה וועלכע זענען איהם אנשקעגן געקומען. א וואלקן האט שוין וויעדער באצויגן זיינען גייסט אונד אין זיין פאלאטן אנקומענדיק אונד דורן דערנעהנדיק האט ער איהם נאך ציגענווארפן אקוק פון טיעפסטן האסט אונד אומבאגריפענער אייפערזוכט. דודס גרויסקייט איבער דעם נצחון פון ריא פלישטים איז געווען וויא א שארפער פיל אין זיין הארצן אונד אין זיין משוגעת האט ער גיט גע-ראכט אין דעם טובת הכלל אזוי פיעל וויא איז דעם, אז אנאנדערער זאלל העכער שטעהן פון איהם. — בלילה ההוא נדרה שנת המלך. שאל האט אין געזער נאכט קיין איז גיט צוא געמאכט. מיט לאנגן אונד שנעלען שריטן האט ער מעלאנאקליש אין זיין חדר ארים געשפאנט, אונד מיט קיינעם האט ער גיט געוואלט אוארט רעדן. אויפמארטן באיי זינן-אויפגאנג האב איך איהם געזוכט, אויף דעם ערנסטן פארלאנגען פון יהונתן. וועלכער האט געזאגט אז ריא ראשי העדה וועלען זיך האבן באלד גענואמלט מיט ריא ביהנים דעם מלך מקבל פנים זיין. אונד איך זאל באיי איהם פועלן זיי צולאזן פאר זיך צוא קומען. דער שומר הפתח האט גיט געצאנערט מיה אריין צולאזן, זאגנדיק, „ער איז מתנבא מיין הער פרינץ“. — אזוי איז עס טאקי גיווען; וויא איך בין אריינגעקומען האט ער געהאלטן אז איין רעדן פאר פיער אונד פאר וואסער גלייך אין דער לופט אריין מיט א קול, וועלכער איז גיווען אויסגעמישט פון בעס אונד צרות. „ער האט מיה באצוינגען! — א געטץ האט ער אויסגישפרייט פאר מיין פיסס. ער האט מיין כח געשוואכט. — ער האט מיין כבוד פאר איך געוויב געווארפן. — האט מיה מבייש גישטעלט בפני כל עם ועדה. — מיין כבוד האט ער אנאנדערן אפגיגעבן. — מיין שונאים האבן געהערט פון מיין צרה. — וויא זיין האבן זיך נאר דעריבער געפרייט! — איך בין אנגעשלאגענער מענש! — מיט דעם ריטה פון זיין צארן האט ער מיה געשמיסט. — אין דער פינצערקייט האט ער מיה געפיהרט. — דאס ליכט האט ער מיר גיט געוואלט געבן. — זיין בעס היינגט איבער מיר אנאנצן טאג. — ער האט מיה שטארק איינגעשלאסן איך קען מיה נאר גיט ריהרן. — פעסט האט ער מיה פערשמידט אין קייטן. — זיינע אויערן האט ער פערשלאסן פאר מיין געשריין. — ער האט מיה גימאכט צין א ציעל צוא ריא פילן פון זיין בעס. — זיינע פילן האבן דורכגעלעכערט מיין נשמה! אלעל מענשן שפעטן אונד לאכן פון מיר. — מען מאכט ליעדלאך פון מיין אומגליק. — מיין כח אונד מיין האפנונג זענען פערלארן! — איך שריי אונד קלאג פאר מיין גאט. — איך האב געזינדיגט מאטע ויססער אונד ריא ביסט גיט מוחל. — ריא הרגסט ריא שלאגסט אונד האסט קיין רחמנות גיט! ריא האסט זיך באקליידט פון קאפ ביז ריא פיס מיט צארן. — ריא האט זיך ארימגעוויקלט מיט א וואלקן. — מיין תפלה זאלל גיט קענען זיך

דורך שלאגן. - אללעס קרימט זיך מיר נאך, אללעס לאכט אונד שפעט אונד מאכט חוץ פון מיר. - איך קען מיר גיט ווייזן אין דא גאסן! אין אללע ווינקעלאך אונד עקן רעדט מען נאר פון מיר: „גאט האט איהם געוויסט אונד געווארפן. - זאל זיין גאמען אויסגעמעקט ווערן. - זאל זיין גחלה וירושא אנקומען צו זיין אנדערן. - זיין הויז זאל באוואהגען אפערמיר!“ „יחי המלך לעולם!“ האב איך מיר אנגערופן, איהם איבערשלאגנדיק זיין קלאג אין אוילד קול.

דער קאניג האט זיך פליצט אקעהר גיטהין צווא מיר זאגנדיק: „ביסטו עס פריינד פון אשור? וואס באגעהרסטו פון מיר?“

„דיא זאגט אונד ראשי העדה פון חברון אונד פון אנדערע שטאדט ווינשן דיר כבוד אפצונעבן!“

„וויא איז דער שאפער ישי'ס זין?“ האט ער ווילד אנגעשרייא געטהין.

„ער איז מיט דעם פריינדן יהונתן!“

„אזוי! מיט מיין זין? איי, איי!“ האט ער פערדיסן זאג געטהין. „זיין! זיין! היינט

גיב איך גיט קיין אוידיגעני! איך בין קראנק! וויא איז דער הארפן שפיעלער?“

„מיינט איינערע מאנעסטאט דען ערשטן קאפעלמייסטער? האב איך אפערע געטהין.

„זיין, דורך, וועלכער האט שוין פריער אקאהל געשפילט, ווען מען האט מיר גע-

האלטן פאר אמשונגעס.“

„איך וועל איהם באלד אהער שיקן צו איינער מאנעסטאט“ האב איך גענטפערט.

„זי אזוי גיט - דיא וועסט מיר אנרויסקע טובה טהין בן אשור, ווען דיא וועסט

איהם אהער שיקן מיט זיין הארפע! הערסטו מיין הערר פון אשור“ אונד דער קאניג איז

צו מיר צוגינגאגען אונד האט מיר אין אויער איינגערוימט א סוד געפעס מיט א מין פרעמד-

ארמיגן מיענע „זאג איהם גיט אז איך האב. נאך איהם געשיקט! דאס יונגע רמאטשיקל

איז שוין באיי זיך גדולדיק געניג. אונד געהט זיך אין אכט, אז וינקט זאלל מיט איהם גיט

קימען! הייסט איהם נאר ער זאלל ברענגען זיינע הארפע מיר עפעס פארזושפיעלן!“

איך האב דעם קאניג אויפגעקראם אין פנים געקיקט ווארס זיין מאניער אונד זיין

טאן האט מיר עפעס אזוי פרעמד געקלינגען. נאר פליצט האט ער זיך אין דערגיף אזוי

שכלדיג פארשטעלט, אזוי וויא איינער מיינט נאר קיין שום חכמות גיט. אונד דאך איז דאס

געווען דיא ערמה פון אמשונגעס. האטש עס האט זיך מיר צוגעשט אויסגעוויזן, וויא

געשעס אפערעליקע מחשבה איז פארשטעקט אין ווינע דיבורים, האט ער דאך פערשטא-

גען זיך פאר מיר אזוי קינציג צווא פארשטעללן אז איך האב דערנאך געמיינט אז עס איז

נאר גיט. אונד אפער ביי איך אצינד איך אימגעקעכט, א קאניג בעלום! אפילו נאכדעם

וואס עס האט פאסקירט, דארף איך איהם מלמד זיין לפר זכות, זיין עיבדא איז אפער גיט

גיטען אזוי איבערגעלייגט, נאר א פליצימדיקער איינפאל נאר, נאר איך האב מורא אז עס

איז דאך גיטען מיט באראכט. איך האב דען קאניג גיפאלגט אונד דוד איז באלד צו אים

געקישען. גיט ער אונד גיט יהונתן האבן גיהערט דעם קאניגס באסקערקונג צווא אכער אי-

בער דעם גיזאנג פון דיא ביהלות, לכן האבן זיי נישט געפיהלט קיין שום חשד אויפן קא-
 נג. איך בין געקומען מיט דודן, אונד יהונתן איז אויך נאכגיגאנגען. מיר זענען גישטא-
 נען אין דעם אנטרעג, וועהרנד דוד האט געשפיעלט. דער קאנג איז גיזעסן אויף זיין
 שטיהל, דען פנים אנגילעהנט אויף זיין לינקער האנד. ער האט נישט אויפגעהויבן זיינע
 אויגן ווען דוד איז אריינגיגאנגען. — דוד האט אנגעהויבן צו שפיעלן אן ערעלן אונד
 א גרויסארטיגן מזמור וואס איז צוגאנגען אין איערן אכר פון אונז הערנדיק. אויפאיינמאהל
 פליצט האט זיך דער קאנג אויפגעהאפט אויף דיא פיס אונד האט אוןארף געטהין זיין
 שפיען וועלכן ער האט ביז אצינד גיהאלטן פערשטעקט ערגעץ, מיט גרויס פח גלייך גע-
 ציעלט אויף דעם הארץ פון דודן. דער פרינץ אונד איך האבן ביידע דערלאנגט אנגשריי
 אין איין אטמים פון שרעק אונד ערשטונען. דוד אפער, וועלכער האט זיינע אויגן נישט
 אראפגילאזט פון דעם קאנגס באוועגונגען, האט געזעהן דיא עינדא אונד גראד אין דעם
 גייטיגן אוינגבליק האט ער גיגעבן אשפרינג אויף דער וויט אונד אן שטאט איהם ציטרעפן
 האט זיך דער שפיען באגראבן אין דער וואנד אונד דאס שטעקל פינעם שפיען האט גע-
 ציטערט וויא אפלאטעל פון דעם פח פינעם ווארף.

דער פרינץ אונד איך האבן זיך אוןארף געטהין צו דודן אונד דער פרינץ האט איהן
 אחאפ געטהין אין זיינע ארים, אונד האט אנאס געטהין מיט טרערן; — „גאט האט דיר
 מציל גיווען“ האט ער צין איהם גיזאגט. „נאר דיא מוזט מיין פאטער דאס מוחל זיין!“
 „עס איז נאר נישט“ האט דער יונגער מאן גענטפערט מיט אנגעלעכטערל.

מיר האבן איהם פון דאנען אונעקגיזויגן. אונד פון אט דעם אוינגבליק אן, האט דער
 קאנג דאס גאר נישט מעהר פארהוילן אז זיין קנאה אונד זיין האסס אקעגן דודן האט קיינע
 גרענצן נישט. ער האט גיזעהן אז דער גייסט פון גאט איז אויף איהם. אזוי האט מיר אבנר
 דערציילט, אונד האט אפנים אין איהם שוין גיזעהן דען קינפטיגן מלך ישראל. מערקווירדיג
 איז דאס, אז נאכן ווארף פינעם שפיען האט דער קאנג גישיינט ווידער פאללשטאנדיק גע-
 וינד צו זיין. ער האט מקבל גיווען דיא דעפוטאציאן פון דיא זקנים אונד ראשי העדה מיט
 זיינער נאטיירליכן האפליכקייט. דאס פאלק אפער האט נאר גירעדט פון דודן, אונד אללע
 מיינדרטערס וועלכע זענען געקומען צו באגליקווינשן שאול, האבן זיך צוערשט נישט נאך
 גיפרענט נאך דעם קאנג, זאנדערן נאך דודן דען מנצח פינעם מאכטיגן פליישי פון נח!
 מסתמא איז עס אללעס אנגעקומען צו שאולס אויערן אונד האט נאך שפארק פערגרע-
 סערט זיין האסס אקעגן איהם. דודס באגעהמען איז אפער גיווען מיט שכל אונד פער-
 שטאנד. שאול האט באיי איהם צוגענימען דען אויפער-באפויל איפער זיין לייב-גארדע,
 אונד האט איהם נאר גימאכט פאר א שר אלה, ער וואלט דאס איהם אויך נישט געגעבן,
 ווען ער וואלט קיין מורא נישט גיהאט פארן פאלק אונד נאך מעהר פאר דער ארמע וואס
 איז פשוט אויסגיגאנגען נאך דודן. אקלייגיקייט אזא גבור חיל צווישן זיך צו האבן? וועל-
 כעס מיליטאר וואלט איהם נישט פארגאטערט? — דוד האט זיך טאקי באקמט געפרוויט יעדן
 שבת פון זיך אפגעקעהרן אונד עס פארטוענדן אויף דעם קאנג. נאר, וואס מעהר דוד האט

קליעג געהאנדלט אונד האט זיך גיהיט דעם קאניג א סיבה צוא געבן אין איהם א חטא צו געפינען אזוי מעהר איז געוואקסן שאולס קנאה וישנאה אקעגן איהם. וויא אפט פארבלענדט דער ענאזמוס די אויגן אפילו פון א ברירה אונד פון א חכם ! א מענש וועלכער גלויבט אז ויין שם ויין גרויסקייט איז אנגעגריפן האנדלט אפט מיט מעהר ווילדקייט אונד אפט אסך נארישער אלס ווען ויין גוף, אפילו ווען ויין לעבן איז אנגעגריפן ! אמאהל איז דער מענש אסך מעהר גבור דעם טויט אין פנים צוא קיין, אלס זיך צוא זעהן אראפ גינעצט פון א הויכער שטופע וועלכע, אן אנדערער מעהר ווערטה איז צוא באשטייגן ! -
לאגער, דרום וייט פון חברון .

איערע מאיעסטאט וועלן זיך אנדאז פרייען צוהערן אז דער גצחון איבער דער מחנה פון דיא פלישתים האט פאר מיר גיאפט דען וועג גען מצרים. אונד איך האב שוין גמאכט א קירצן מארש וואס געבטן האב איך אויפגיבראכן מיינע לאנגע לאגרינג אין אלון ממרא אונד פאסירנדיק ארים חברון האב איך אויפגישלאגן מיין לאגער אפאר פרסאות ווייטער גען דרום. דאס האב איך דרומאויף געגרייטן פרי אפצווארטן א קאמפאניע פון עברישע סוחרים וועלכע ווינטן זיך צו באדינען מיט דער גילעגנהייט פון מיינער שטארקן קארואאנע, געהן-דיג מיט אונז גען עניפטן מיט ווערע חסורות, אונד פון דארט צו ברענגן אהיים דיא פרא-דוקטן פון דעם גיל-לאנד. קאניג שאול האט תמיד באפערדערט דעם האנדל מיט פרעמדע נאציאנען, נאר די מלחמות פון דיא פלישתים האבן אויף אקירצער צייט איבערגישלאגן דען פרייען פארקער. אדאנק דעם יונגן גבור החיל דוד פון בית לחם פאר דער יעצמיגן ויכערקייט צוריוון וויהין מען וויל. אויף דעם פרינץ יהונתנס בקשה האב איך מסכים גווען אז די עברישע סוחרים מאגן מיט אונז געהן גען עניפטן אונד מיט אונז צוריקקומען. מארגן וועט אלעס גרייט זיין, אונד איך ווייס אז עס וועט גיפאלן איערער מאיעסטאט צוועהן אז איך טהיע אלעס וואס איז נאר אין מיין כח צו קולטיווירן פריינדיקע באציאונגען מיט דעם מערקווירדיגן פאלק בני ישראל . - אזוי וויא איך האב היינט אויפדערנאכט צייט וויל איך עס באניצן איערע מאיעסטאט צו בעשרייבן א זעהר אינטערעסאנטע וויזשע וועלכע איך האב גמאכט א דריי טאג צוריק צו דיא קברים פון דיא פיער קאניגליכע פאטריארכן אברהם, יצחק, יעקב ויוסף, דיא אבות אונד דיא באגרינדער פון דער עברישן נאציאן. - פרינץ יהונתן אונד דוד האבן מיר באלייט, אדער בעסער גיאגט איך בין גיאנגען מיט זיי אויף דעם פרינצנס איינלאדונג. אויף פערד רייטנדיק האבן מיר גירויט אקורצע צייט איבער דעם אלון ממרא ביז מיר זענען אנגעקומען צין א פעלונדיקער האקע, גיבראכן אונד מאלעריש פון אנבליק, אונד אייניגע טהיילע דערפין טהירמען זיך אין מאיעסטאטישער גרויסקייט. פאר אט דעם פעלון איז גווען א גידעריגערער פעלון פאר וועלכן איז גווען א מאסקיוועס שטיינערנעס חוץ מיט וואגרט פון עטליכע פיס דיק. דער כבוד פון גרויס זקנה איז דארויף גילעגן אונד האט אפנים גיהאט אזוי וויא מען האט עס אויסגיפאוועט לאורך ימים אונד גיט פאר שיינקייט אונד ריכטיגער פראפארציאנען. עס איז גווען ערנסט, אלט, מאסקיוו אונד בבודיק. פאר דעם שטיינערנעס טויער זענען גיוואקסן פיער מאיעסטאטישע טיטל-ביימער, איעדע מקודש צין אפאטריארך.

דער וועג צום איינגאנג איז געווען ברייט אונד גיט אויסגיטקעטן פון דיא טויזענדער פיסס וועלכע קימען באשטענדיג אהער צו בעזוכן דעם הייליקן ארט. וואס מען באטראכט עס דאס פאר אחרפה אונד בושא פאר א דערנאכקענעם. עבר וועלכער זאל האבן אפגילעבט אנאהר דרייסיג אונד זאל נאך גיט אפילו איינמאל געווען האבן באזוכט דיא קברים פון זיינע אבות דיא מוסדי דת והלאום. איך האב דארט גיפנען עטליכע אלטע מענשן, ווינע ליט אונד בתולות ארים דען פארמאל וועלכע האבן מיט שטילער רעווערענץ געקוקט אויפן טויער ווארס קיינעס איז עס גיט געווען ערלויבט אריינצוגעהן אן דעם רשות פינעם קאנג אדער כהן גדול. - מיר זענען אראפגישפרינגען פון אונזערע פערד וועלכע דעם פרינצעס וואפן טראגער האט אין זיין האנד גענימען אונד האבן אונז גענאהערט דעם אריינגאנג. אן אלער מאז מיט ווייסקסן לאנגן בארד אונד פין אן ערעלן אויסזעהן האט אונז גיאפנט דעם טויער אונד וויא עס שיינט קאנט דאס גאנצע יודישע פאלק ווערן לעגענסטוירדיגן פרינצען, ווארס וויא אהין איך האב דיא עהרע גיבאט איהן צו באלייטן, האב איך געזעהן וויא מען האט אים באהאנדלט וויא אן אלטן באקאנטן, צווישן די לעבעדיקע גיט מעהר וויא צווישן די טויטע. א לוי איז געווען אונזער פידערער, זיינע ארבעט איז אויך געווען דעם גר תמיד וואס ברענט איבער א יעדנס קבר אין ארדנונג צו האלטן, ער האט אונז געגעבן מאורות (פאקעלן) אין די האנד אונד מיר האבן זיך גילאזט געהן. - די פאסאזשע איז געווען פאר עטליכע טיילן קינעס-ליך גימאכט איינגיטלאזן מיט שטיינערנע וואנדן, נאר פאלד זענען מיר אריינגעקומען אין דעם איינגאנג פון א גאטליכער מערה וועלכע איז גיט געווען רעגולאטיא אונד זיך פאמא-לאכן אראפלאזאנדיק. די אויבערפלאכע פון די וואנדס פון דער מערה איז שווארץ געווען פון דעם תמידיקן רויה פון די אימפאליגן פאקעלן וועלכע זענען פארברענט געווארן אין א השבון פון א טויזנד יאר. ווארס אברקס איז דארט גילעגן באגראבן עפעס ווייניגער וויא גיין הינדערט יאר, יצחק אהינדערט יאר שפעטער, יעקב א דרייסיג יאר שפעטער. יוסף'ס בינער זענען דאך אויפגיהאלטן געווען אין עניפטן אונד אין דער מדבר א הינדערט אונד נאנציג יאר, זענען ערשט אהערצו געקומען א יאר פיער הינדערט אונד ניינציג צוריק. באיי אונז אין אשור וואלט מען גערופן אט דעם הייליקן ארט: „דאס הויז פון די גאטער פינעם לאנד“ נאר דיא עברים טריי צו זייער פרינציפ רעפן דאס איינפאך „קברי אבות“ אדער נאך איינפאך-כער נאר „מערת הפכפלה“. - ווארס באמתן דיא גופים אן נשמות האבן דאך קיין ווערטה גיט מעהר וויא דער שטאף מיט וועלכן ער מישט זיך אויס, עס איז נאר דער ארט וועלכער פארבינדט אפאלעדיגע מיט זעכטיגן אומשטאנדן. דער אמתקער גישיכטליכער ארט קניפט אן דאס פראסטע קייטעלע פון דער אימאניטעטעסאנטער צייט; ווייל זיא איז גענווארטיגער אין דער דיקער גאלדענען, מיט בריליאנטן פאנעצטן קייט, פון דער ווינדערבארסטן, גרויס-ארטיגסטן, אונד הייליגסטן צייט, ווייל זיא איז לאנגסט פארנאנען. - וויא מערקווירדיג איז מיר געווארן אויפן הארצן אט אזוי לאנגזאם געהנדיק אונד הארנדיק דעם עכא פון מינע אייגענע טריט קלינגענדיק אונטער דעם טויזנטער פון יארן אלטן פעלן. איך האב גיפיהלט וויא דער גייסט פון עוועגער אלטקייט וויקלט ארים מינע זעלע. עהרפארכט אונד שרעקן האט אנגעפילט מיין גייסט באיי דעם גידאנקען אז איך קום נאכהנטער צו דעם „לעצטן אויס-ריי“ פון די מעכטיגע טויטע! זענע פאטריארכן וועלכע האבן מיט דער געוויגן אונד אסתדיקן גאטהייט פארקערט! דיא יסודות פון אמאכטיגער אונד א גיבענשטער נאציאן! די עמורים פון אריינעם ליכט-העלן גלויבן, דיא פארטיליגער פון דער פיעל-גאטעריי אונד די ערהאל-טער פון א גלויבן אין אן אייגיקן גאט ברודן הוא וברוד שמו! - עברליך זענען מיר אנגעק-מען אין א קאמער אינעם פעלן. עס איז געווען ברייט אונד גרויס, דיא פאקעלן האבן גיט

ג'הריכט צו בעלייכטן די באנצע גרויס פינעם ארץ, נאר אויף דעם עק פינעם צימער האבן מיר גיזעהן אן איינציגע לאמפע היינענדיק אויף בראנדענע קיטלאך פון דער סטעלע. מיר האבן אויסגעטוהן אנדערע שיך פאר דער הייליגייט פינעם ארט אונד מיט גרויסער רעווערענץ זענען מיר נאדעמער גיטערעמן. ריא שטיילקייט פינעם ארט איז גיזעהן טיעף אונד ערפריכטמאל וויא אויס מורא א קאנגי אדער א מאכטיגן לאב גיט אויפצואוועקן. קיינער פון אונז האט קיין ווארט גיט גירעט. דער פיהרער האט אונז ערשט גיבראכט צין א קבר לינקס, אדער גען מעריב פינעם איינמאנג פון אונגעפארהר זיבן פיסס לאנג פון טינקעלן פארפרישטיין, אונד געבן דעם נאך איינער פון עפעס קליינערין קאס, אויבן האט א לאמפא אראפגעקאסן א ריהיג אונד אנפאסעס ליכט. —

„ווער שלאפט דא?“, האב איך דען פרינץ געפרעגט, וועלכער האט דען ארט שוין אפגעקום פאזיכט. — „דאס איז 'יזחק'ס, 'קבר', האט ער ערנסט געענטפערט. „ער איז געשטארבן אין דעם שאנען אלטער פון איין הינדערט אונד אכציג יאהר. ריא זעהסט זיין נאמען אויסגעבראכן דאך אויבן אין אלטע באלדאישע אותיות. דער אנדערער קבר גען צפון געהארט דער צדקת, 'רבקה' ויין ווייב. דאך רעהן ווי שוין אן ערף פון א זיבן הינדערט אונד פינפציק יאהר. ווערע גופים זענען איינגעשלאסן אין שטיינערנע ארונות אונד דיא דאזיגע זענען וועדער אריין געלעגט אין דיא קברים“ פון הארטן זענען מיר ווייטער גענאנגען גען מעריב צייא אונד דורך אן אפגונג, אין א דיקער וואנדט וועלכעס האט גע- פיהרט אין א גערוימיגן אונד הויכן רוים, האבן אונז צוויי לאמפן ענטדעקט, האמטש נאר שוואך צוויי ריעזיגע קברים אינטער ווי. מיר זענען צווא גענאנגען מיט ערפריכט צווא דעם ערשטן וועלכער איז גיזעהן פון א טינקעלן שטיין פינעם פיסס הויף אונד צוואלף לאנג. וויא א קבר פון אן ענק, אונד דאנעבן איז גיזעהן אקער פון גלייכער גרויסקייט.

„דאס“, האט דער פרינץ זיך אן געריפן, האפליך מיר מיטטהיילנדיק יעדע אינ- פארמאצאן וועלכע איך האב נאך פון איהם באגעהרט. איז דער מאזאלעאום, פון דעם מאכטיגן פאטריארך, אברקס אבינו“ דער קאנגי פון אינזערער ראססע! „שךה, וויינע פרוי אנדערע מיטער ליענט געבן איהן, אונד דאך שלאפן ווי שוין אימגעשטערט אונגע- פאהר א ניין הינדערט יאהר. אונד דאך וועט ער אזוי לאנג שלאפן, אזוי האבן מיר עס בקבלה, ביז איינער וועט אויף שטעהן, מיזצאי חלציו, וואס וועט קאנגי ווערן אויף דער גאנצער וועלט, אונד וועט אדער קימען צי דעם אלטן פאטער אברקס, אונד וועט איהם הייססן אויפשטעהן אונד געהן, אונד ווען, דער אלטער אברקס וועט דר הארן ויין קול וועט ער אויף שטעהן פון דעם מויזן שלאף, אונד וועט מקבל ויין פון זיין זין דעם שבט מלוקה אונד די קרוין פון אלע מלוכות פון דער וועלט, אונד וועט איבער ווי רעגירן ביז עביו.“

„אונד גלייבסטע א פרינץ“, האב איך אפגעג געטוהן, „אין דער בקבלה?“ „איך ווייס גיט, אברפאצעס“, האט דער פרינץ געענטפערט. „איך האב דיר שוין איין- מאהל גיזאגט אז מיר זענען א נאציאן פון גאלע סודות אונד ווינדערליכע זאכן, אונד מיר זענען בלויז אינסטרומענטן אין דר האנדט פון דעם גרויסן קינסטלער, דען בורא הכל, ער ארבייט מיט אונז געפס א מין פלאן אויס, פאר ויין כבוד אונד פאר דער וועלטס טובה“ אצינד בין איך עטליכע אויפגעבלקע אזוי גישטאנן אין טיפער פאטראכטיגן באיים קבר פון דעם מאכטיגן, אונד אפאטער פון א מאכטיגן פאלק, אונד דערנאך זענען מיר נאך גינאנגן אינ- זעהן פירער קווער איבער דר הייל צין אן ארט וויא גאך צוויי קברים זענען גישטאנען, ביידע נאך גראסער ווי אברקס'ס אונד פיעל קינסטליכר אויסגעארבייט אין טהייערן מירקלשטיין. „דאך לעגט נעקב איש הם דר פאטריארך פון אונזער פאלק אונד דר פאטער פון צוואלף

נאצאנען, האט דער פרינץ צוא מיר גיזאגט, דוד האט אויף דעם קבר מיט דערזעלבן יראת
הקבור געקוקט וויא אויף דיא אנדערע, אונד זיין אנבליק הט געפעס קלארער אונד ריינער גע-
שוינט אין דער שבנות פון דיא מאכטיגע טויטע פון זיין ראסקע. ער האט אפער איין מאהל
אדער צוויי מאהל אונארט אויסגעערעמט, א ווארט פון טיעפן געפיל אונד פון גרויסער זעעלן-
באוועגונג, ער איז אויך דאס ערשטע מאהל אהער געקומען צו דעם ארט אזוי הויך געעהרט
פון זייער נאציאן.

„אונד דאס איז לאה'ס קבר“ האט דר פרינץ איבער גישלאגן דאס עהרפונקטפאלעס
שווייגן, די מיטער פון א האלבער נאציאן, די מיטער פון די באריהמטעסמן שבטים. די מיטער
וועלכע נאט האט אזוי גיט באלאהנט פר איהר קראנקונג, זעהנדיק אז יעקב האט מעהר זיך
גענייגט דר שאנקייט פון רחל'ן וועהרנד אין לאה'ס הארץ הט אשטארקערע פלאמע פון ליעבע
געברענגט צי דעם מאן, וועלכען ויא האט באקומען נאר דורך אן ערמחלע פון איהר פאטער.
ניקראנט מיט זעקס קינדער, האט ויא אויך ווכה גיווען צוא דעם עהרן גילאנער אויף דר עגי-
קייט! — מיר זענען דאך אפיל אזוי גישטאנען אונד געשמעסט דר נאך האב איך דען

פרינצן אפרעג געטהין; — „זענען אויך וועלכע פון דיא צוואלף שבטים דאך באגראבן?“

„גיין, קיינער גיט פון זיי!“ הט ער מיר גענטפערט, „זיי זענען אלע געבליבן ליגען אין
ארץ נושן, אויססער דעם פאלל ווען מיר וואלטן דער קבלה גלייבן שטענען, האבן מיר א
טראדיציאן אז יוסף האט אהער אריבער גישיקט דיא צוויי איינגעפאלמסמע ברידער, יהודה
ובנימין. אונד ואלן זיך געפינען דאך אין דר מערת המכפלה. אין א ווייטערן עק פון דער
מערה געפינען זיך טאקי נאך פינעף אנדערע קברים, זאגט מען אז צוויי זאלן גיהארן יהודה
ובנימין. צוויי גיהארן דר פאמיליע פון עפרון דחימי, פון וועמן אברהם הט די האל יקויפט
פר מיטער הינדערט שקל (אן ערף פון פערציג רובל) אונד איין קבר זאל געהארן דעם ערשטן
קאניג פון בנען „חת“ וועלכר הט גלעבט א טויזנד יאהר צוריק. — ענדליך זענען מיר לאנג-
זאם ארויס געקומען פון דעם מערקווירדיגן אונד ערנסט הייליקן ארט, האבן זיך אויפגעזעצט
אויף אונזערע פערד אונד גערישן גען חברון וועלכעס הייסט נאך ביי אויף היינטיגן מאג, דר

„מגדל אובראם“ באיי די בנענים. דאך האט א מאל דר אלטער פאטריאך געוואהנט, אונד
האט גיהאלטן אינטערטאניג אסא (פינעף) מלכי הגוים, אונד ער איז גווען אסאך איבער זיי.
אין שלם, א זעכצהן ווערשט פון דאנען האט דענסטמאחלט רעגירט א מלכי-צדק א קאניג,
וועלכן אברהם האט מעער גיגעבן, אונד האט איהם זייער הויך געהרט אלס א פריינד אונד
בעל ברית. — אט א דס דר מאהנט מיד טאקי וויעדער אין אן אנדערער ווייטע, וועלכע איך
האב גימאכט צי יענער שטאט, וועלכע איז גווען די הויפט שטאט פון דעם לאנד ציא דר
צייט ווען אברהם האט רעגירט אין חברון, אונד האב נאך איינערע מאנעסטאט גיט בא-
ריכטעט דאריבער. — איך האב שוין פריעהער געשריבן פון דעם מערקווירדיגן מהדרם פון די
יבוסים, וועלכר באדעקט א פעלונדיקע הויך, ונדליך פון שלם, אונד מען ריעפט עס גוואהנליך
יבוס-שלם. אין דר שטאט שלם, געפינט זיך אונאפן-הויז (בית-נשק) אדער ווי מען ריעפט
עס באיי אונז א קריגעס-מעמפל (מקדש מלחמה) אין וועלכען, די עברים לעגן אריין אלע

וואפן אונד קרענערשע ענגנים וועלכע ווי פֿר חאפן מיט דעם שָלל פינעם שונא . אין נגנה
 וואלטן מיר עס אָן געריפֿן אַ טעמפל גיהייליקט צום „קרענעם-גאט“ נאר די יודן האלטן נישט
 פֿון קיין אנדערן גאט אַלס דעם איינען גאט, וועלכער רעגירט, קאנטראלירט אונד מאכט אונד
 שאפט אונד איז אַ מַפְלָגל (אונטערדאָלט) אַללעס דינג. וועלכער קוקלט דען דינגער, אונד
 פֿלאַסקעט מיטן בליטץ, וועלכער לאָזט אַרויס דען שטורם וואס בייטשט די נים, וועלכער האלט
 פֿר ווי מלחמה, וועלכער מאכט צייטונג ווערען פֿירות, וועלכער שיקט אַרויס די
 וין לִבְנָה אונד שטערן ציערשיינען אונד אינטער ציגעהן צי פֿאשטימטע צייטן, אונד וועלכער
 האט נישט נאר גישאפן די האכסטן באַרג פֿון דער וועלט אפילו די קלענסטן שטיינדעלאך אין
 די קליינישקע טיפֿעלאך האבן וויינע האנדט גימאכט. וועלכער האט געשאפן דיא ליבליכן
 ליליען פינעם טהאל (שושנות העמקים) אונד די רוין אונד דעם דארן; דיא פֿליעג אונד דעם
 אַדלער האט ער געשאפן, אַללעס וואס עקוויסירט אויף דער גאנצן וועלט גינענעס אונד
 אים גינענעס האט אַט דער אייניגער עברישער גאט געשאפן, פֿון דער גרעסטן גרויסקייט פֿון
 צוא דער קלייניגסטן קלייניגקייט! אַט צוא מין אַחדות פֿון דער עברישן גאמליקייט, דורך געחמט
 אונד דורך וועבט ווערען רעליגיאָזע געפֿיחלעוואיין מאהל בין איך מיטן פֿרינצן שפּאציר נדיק
 עפעס אַרביין אין צוא מין שטעט; איך האב גיזאגט אז אין אַסיריען האבן מיר אַ האכערן
 באַגריף פֿון דער גאטהייט, מיר קאנען זיך נישט דענקען דיא גאטהייט אזוי גינענעריג אַראפֿ
 לאזן, אונד צוא גלויבן אז דער אַללעקטטיגער אונד גרויסקער גאט וועט זיך נאר אָפֿענען צוא
 שאפן אַנעלכע נארעשקייטן ווי אַבלימעלע אַדער אַ זינגענדיק פֿאנעלע. דעט ער מיר דארויף
 גינעטשפֿערט: — , פֿאר אַ גאט וועלכן מיר האלטן פֿאר אַן עגיגן אונד פֿון אונענדליכער גרויס-
 קייט פֿר איהם עקוויסירט נישט יענער אונטערשייד פֿון קליין אונד גרויס, היין אונד אימריין.
 עדעל אונד גינענעריק, וויא פֿר אונז שוואכע אונד קירץ-זיכטיגע מענשן . אונד ווען מיר איז
 ערלויבט אַ משל צו געבן, וואלט איך גיזאגט; , וואס גראַפֿער אונד איינפֿאכער אַבעל מלאכה
 איז, אזוי גראַפֿער אונד איינפֿאכער איז ווין ווערק . דער אנפֿאנגער מאכט אַגרויסקע אנאכע,
 מיט וועניג קונסט אונטערפֿארטיגטע אונד אימשאנע אַרבייט, דער מייסטער אַפֿער דער קינסטלער
 אַרבעט קינסטיג, פֿיין, עדעל שאן אונד אזוי פֿרֿיהשדיק אז מען דארף ערשט שטודירן אונד
 זיכן אונד פֿארשן וויא דעס איז אייגענטליך גימאכט גיזאגן — אַגרויסקער באַרג האט גקאנט
 ענטשטעהן פֿון אַן ערדציטערנעס ווען אויף אַן אַרץ איז אַסך ערד צוזאמנגיפֿאלן איינס אויפֿן
 אנדערן איז גיזאגן אַבארג. וועהרנד די צארטע ליליע באַזיגט אונאויסשפֿראַכליכע שאַנקייטן,
 איהרע צארטע ווייסקע פֿלאַמעלאך, דער אַקאמאטישער גערוד, וואס איז אַפֿנים קינסטליך פֿר-
 שלאסן אין פֿיינע קליינע פֿלימלאך, אונד די שאַנע פֿאַרס, אַ פֿאלקאמענע מייסטער-אַרבייט,
 אונד וואס זאלל איך שוין זאגן אויף דער אונענדליך גרויסן קונסט וועלכע ליענט אין דער
 שאפֿונג פֿון די זינג פֿיינעלאך? אונד אזוי וועסטע מיין ליעבער פֿרינץ אז דער גרויסקער
 באַרג איז נאר נישט אזוי פֿיעל קינסטיגער גימאכט וויא דיא פֿלומע! דארויף האט ער מיר
 אַפֿרעג געטוהן! — „ווער שטעט מיינסטע דעט די פֿלומען געשאפן?“ נאך איינערן אַרענטאלישן
 באַרג? „האב איך געענטשפֿערט . „מיר גלויבן אז עס איז דא אַהעכסטע אונד אַן ערשטע

אורנאך פון אלע זאכן! דס, איז נישט געשאפן געווארן! וואָס ווען עס וואלט געווען אַ צייט.
 אין וועלכער קיין גאט האט נישט עקזיסטירט, וואלט גאר קיין גאט נישט געווען. דרומאויף גלויבן
 מיר אזוי וויא עס איז גאר געוויסס אז אַ גאט עקזיסטירט, מוזן מיר זאגן אונד גלויבן אז דר
 גאט האט דער עקזיסטירט. אן אנהויבס אונד אן ענדע. מיר גלויבן אז ער האט געשאפן
 דען הימל אונד דיא ערד, אונד אז ער וואוינט אין דר וינג, וועלכע מירפארטערהן אלס ויין
 טעמפל, מדראן, אונד ויכטפארע געגענטארטיגקייט פון דעם אייבערשטן. דרומאויף איז
 פייער אונדער רמז פון גאט. — מיר גלויבן אז ער האט געשאפן דען מענשן, ווייל מיר זענען
 בעלי שכל אונד בעלי תבונה, זענען מיר אויף גני אלקים די שאפונג פון וייער האנדט. מיר
 לייקענען אָבער אז ער זאל זיך האבן אַראפגילאזט אזוי ווייט גיערעריק, צוא פאשאפן די אן
 געמיינדע חיות אונד גיערעריקע זאכן: אז ער האט טאקי געשאפן די אונגעבוייטע הויכע בארג,
 אָבער די ביימער אונד די פלאנצן האט ער איבערגעלאזט אין די האנד פון קלענערע גאטער.
 אז ער האט געשאפן דען שרעקליך גרויסן אָקעאן, אָבער נישט די קנעעלן אונד קליינע טייכע-
 לאך, דרומאויף האבן מיר אָנאטהייט פֿר יעדער קנעעלע, אונד פֿר אלע קליינגקייטן! — דר
 פֿרינץ האט מיר אויסגיקראט מיט דער גראסמן געדולד אונד האט מיר גיבעטן אז איך זאל
 דאך אביסל פֿעסער שטודירן די ביכער פֿון די הייליקע סודות פון וייער „אחדות-האלהות“
 סיסטעם. איך האב איהם מקטית געווען עס ציא מהין, איינערער מאַעסמאט, אונד אויב איך
 וועל מיר געפינען איבערגעצייגט אז עס איז באַשט מאַי גאר דאך איין גאט, אונד די פיגל
 גאמעראי איז פאקי גאר אַ גאריש קינדער. וועל מיר אָפּילו אן אויגן בליק נישט צא-
 גערן, תּרמח צוא דאבן אויף יענע פאלשע מיינונגען, וועלכע איך האב געדאט ביז אָהער,
 אונד וועל מיט גרויסער פֿרייד אן געהמען די נייע מיינונג פון אן אלקים אָהד. אונד ווען עס
 איז אָמט אז עס איז דאך אויף דר גאנצן וועלט גאר אן אלקים אָהד. קאן איך עס מיר גאר
 נישט אנדערש בשום אויפן נישט דענקען, אז דר אלקים אָהד איז נישט קיין אנדערער, וויא דער
 אלהי העברים. וויא וויא באהויפטן אז גאט דיא מיכטיגע גאטדייט פֿוהרט אונד רעגירט ווי
 באשקראפט אונד באַזאָהלט גימס. אונד דער ווינדערליכער מרדער פון אלע גרויסע אונד
 אימבאשרייבליכן זאכן. צוויי אַזעלכע מאכטיגע גאטער קאנען בשום אויפן נישט עקזיסטירן.
 ווער שטימט מעהר אונדא נישט. לכן איז פאיי מיר פֿעקט געבליבן אין מייער בחשבות פֿא-
 שלאסן. אז וויא פֿאלד איך איבערצייג מיר אז עס איז גאר איין גאט דאך אויף דער וועלט,
 איז עס געוויסס קיין אנדערער וויא דער אלהי העברים ה' אָהד! —

צוריקקומענדיק אויף מיין וויזשע אין שלם מיז איך אן הויפן פון דורס צוריק קומען
 גען חבֿרון, ווֿונדען האט דענסטמאָהלט דורן אויף מערקנאם גימאכט, אז די וועגנס-טראַפּעצן
 וועלכע ער האט געווינען פון דיא פֿליישמאס זאלן געבראכט ווערן צוא יענער וואפן-זאמלונג,
 דעם טעמפל אין שלם, וועלכן דער פֿרינץ ריעפֿט ורושלים. אַמאָחל מאַרגנס האבן מיר
 אהין געריסן. דורס דריי דרידער העלפֿנדיק צוא מראזן דען קאפ אונד שווערד פון גלייטן.
 אנדערע טראַפּנדיק דען וואפן ראק, דען פֿראַנדענעם העלס, דיא פֿיסם שילדער, דיא הויז
 פון שטאָלענע קליינלאך פֿראכטפֿאלל גיאַרבייט אונד פֿיענאם ווי שנייערלאך. ווייזערנד מיר

האבן פאסירט דען טיעפן טהאל זענען דיא אַנשי יבוס גישטאנען אויף די צינגען פון זייערע מאווערן צוא באטראכטען די טראפענע, וועלכע מיר האבן געפירט צום וואפן טעמפל. —
ווען דוד האט אביסל באטראכט דיא אלטע פיינד פון זיינער גאנצן נאך נישט בא-
זענט האטש וואינענדיק אין שלום מיט דיא עברים, האט ער נישט אנגעריפן: עס וועט נאך
קומען דער טאג ווען אבראמער עברישר קאניג וועט אונעקטרייבן זענע אדלערס פון זייער
פעלד אונד וועט דארט אויפשטעלן דיא פאן פון די צבאות! אט אראם שלם אונד נישט
דערין האט באטראפט ווערן דיא רעזידענץ פון דער מלוכה! —

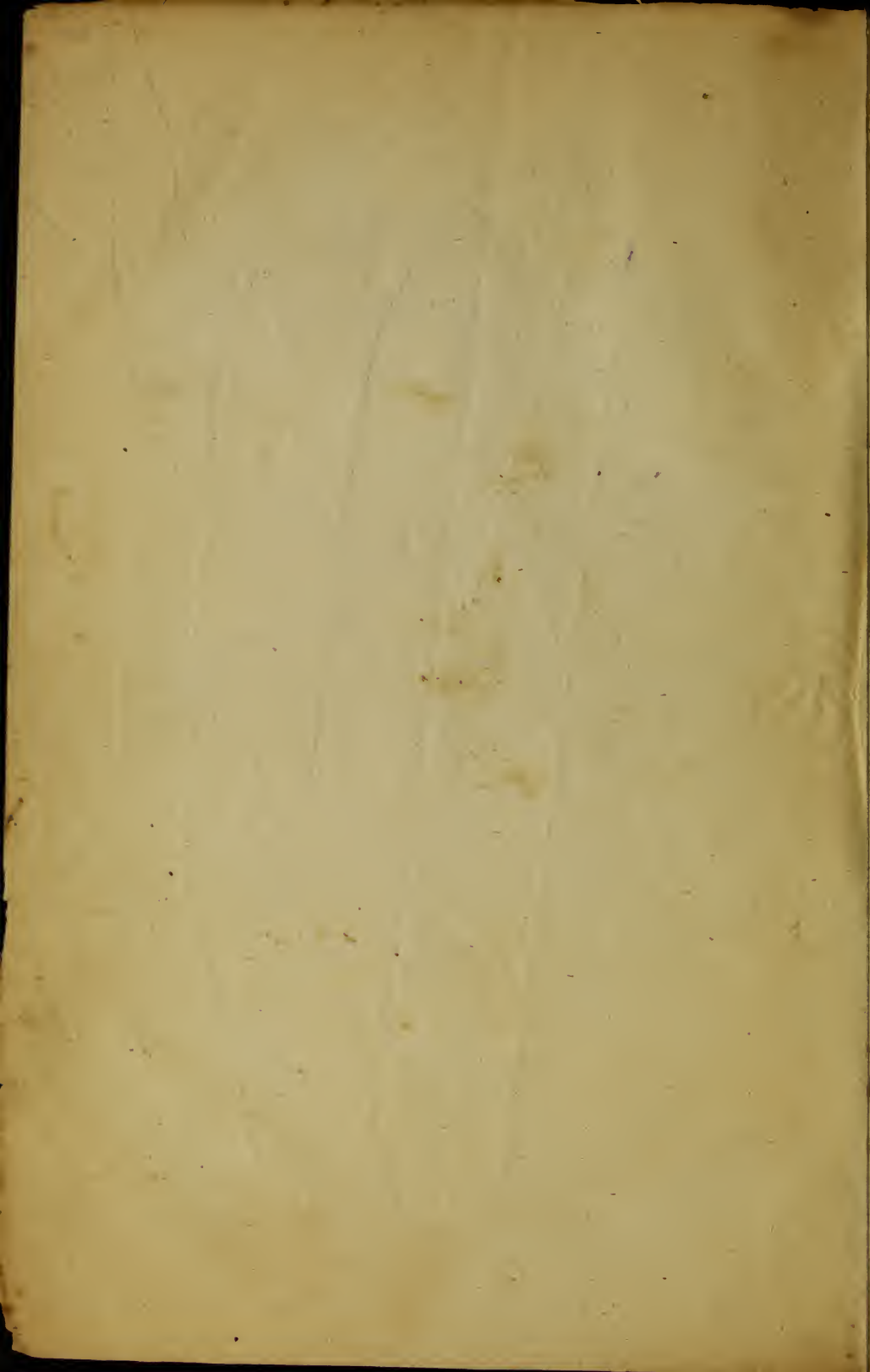
זיינע ווארטער האבן גיקלינגט וויא אנבואה! זיינע אויגן זענען גיווען קלאר אונד האבן
געבליצט מיט זענעם פאמאנאטישן פיינער וועלכער האט פון איהם ארויסגעפלאמט אין זיינע
אויגן-בליקן, ווען דער רוח ה' וויא הונדען ריפט, עס האט איהם פאנעלט אונד זיין קול האט
געעס אזוי ווייניגערבאר גיקלינגען אז מיר האבן געפיהלט בשעת מעשה עס מוז זיין אמת!
אך זייערע מאנעסטאט עס איז נאר נישט גיווען איהם אהנליך נישט זיינע גיוואהנליכע גענוות
ווען, איינערע מאנעסטאט דיא נבואה וועט אמאל מקום ווערן האב איה געפיהלט אז דאס
וועט גישעהן דירף זיין ארים ווען ער וועט קאניג ווערן! — אונד-דער איך איינערע מאנעסטאט
עז זיך וועלכסט זאגנדיק; „אונד גלויבט מיין ארבעטעס אין אלע נבואות וואס ער הערט
איבער דער צוקונפט פון דעם יונגן דוד? — יאה איך גלויב, וועל איך ענטפערן איינערע
מאנעסטאט. ער איז נאך זעהר יונג. שאל מען נאך לעבן פעלע יארן. אבער ווען מיר
וועלן באוואכן זיינע קארנערע, וועלן מיר גוויס זעהן אדער דער, דאס הייסט ווען מיר וועל
אר לעבן פון דוד אלס פון דעם קאניג איבער די עברים! אונד אויב אזוי וועט ער אונד אי-
אבן ירושלים די הויפטשטאט פון זיין מלוכה. ווען ער ווערט מלך ישראל מיט זיין ברואו-
גויט, חכמה גבורה אונד מיט דעם חן וואס ער האט בייא גאט, וועט ער זיינע גאנצן אויפ-
העבן אויף דען ערשטן פלאטץ צווישן דיא קריגערישע אונד מאכטיגע מלוכות! מיר האבן
צוגעשט אריינגעריסן דען שטיילן פעלד פון דעם הר ציון וועלכער איז אין דיא האנט פון די
אנשי יבוס, דערנאך האבן מיר פאסירט דיא באזיס פון א פאר, „מוריה“ געריפן, אדער די
יימעהנדיקע שפיצע“. אויף וועלכער איז גיבאוועט דער גרעסטער טהיל פון דער שטאט
נר דא איז אויף גישטאנען דער וואפן-טעמפל. מאן האט אונד אריינגעלאזט אויף דער נארד-
זייט דורף א שטארקן טויער נישט באוואכט אונד א טויער בני חיל האבן אונד באגריסט,
וועלכע בני חיל האבן גיחאלטן דיא פעסטיג אגעגן פלישתיים אונד אגעגן דיא אנשי יבוס.
דער וואפן טעמפל איז גיווען א שטארק גיבאוועטער בנין פון גענענישער ארויסגעקטור, אמאל
ווען אבשל טעמפל, אונד דערנאך דער פאלאץ פון יענעם קאניג וועלכן יחושע האט דער
הרמט איינגעשטענדיק דיא שטאט. דורס טראפאנען האט דער אפיציר מקבל גיווען מיט גרויס
פבור, וועהרנד דורס ברודער האבן נישט גיחאלטן אין איין פאריקען אז זיי זענען די ברודער
פון דעם גרויסן הערא. האב איה פאיי מיר אין הארצן גינאכט וויא אפט מאכט זיך עס אים
לעבן אז דאס וואס מען פערצאכטעט אפט אלס א נאך וואס האט גאר גיין שום ווערטא נישט
יערט שפעטער א זענענשטאט פון דער העכסטן אכטונג! נאר דוד האט נישט וועגט גינעהרט

פריער ווען וויינע פריער האבן אים פארשפאטעט, אונד נאך וועניגער האט אים אצינד פאר
 ריט וויינער חגיגה. ער האט גיהאנדלט נאך וויינער העכערן באשטימונג. — איך האב, אייערער
 מאיעסמאט גישריבן אלעאנן בריוו מיט אלע אינפארמאציאנען אונד באשרייבונגען פון דעם
 דאזיגן לאנד אונד זיין מערקווירדיג פאלק. אונד איך בין נישט פויל גווען אלעס ארויסצושרייבן
 וואס מיר האט נאר גישיינט אז עס וועט פאר אייערער מאיעסמאט האבן אן אינטערעסן
 מיין בונד איז גווען פשעת מיין בריוו שרייבן צו אילוסטרירן דא פערנאנגענהייט אונד דא
 געגענווארט פון דער עברישן געשיכטע, אונד צוא באשרייבן ווייערע וויטן (מורה)
 ווייערע מנהגים אונד ווייערע מעלות אלס א נאציאן. —

מארגן הייב איך אן מיין מארש גען עגיפטן, נאך א דריי סאנאטליכן אויפגהאלט אין
 יודישן לאנד. איך האפ אין עגיפטן צו זיין אין א צוואנציג טאג, באקוועמער מאכשע, איך
 גראד אויף דעם געליבטן וועג אויף וועלכן א טויזנט יאר צוריק איז גוואנדערט. דורך
 אונד ווייערע קינדער פשעת דען גרויסן הינגער, יוסף ווען ער איז גיגאנגען מקבר צו זיין ד
 פאטער. עס איז דרימאויף א האכסט אינטערעסאנטער וועג. מארגן גאנץ פריה ווען מו
 קאראוואנע וועט שוין זיין אין באקווענגט וועל איך מיך אחאפ טהין בייטנדיק אין חברון א
 אונד וועל מיין אפשייד געמען פינעם קאני, פון דעם ערעלן פרינצן וועלכן איך האב שט
 ליגע באקומען, פון דעם מוטהיגן אונד ווינדערפאללן דוד, וועלכן איך האב קיים ווען
 ליגע פינעם גבור חיל אבנר שאולס הויפטקאמאנדיר, פון דעם עהרזיכטיגן אונד גילד
 יואב, וועלכער שיינט אזוי פאסטנדיק פאר אבן חיל אז כאיז נאר קיין חידוש נישט צו ג
 אזוי גיך געשטיען צין א שר אלף. אונד דאן פון דער לעבנסווייזנדיקער פרינצעס מיכ
 גילדל פון דער ליבליכער אדארא איורילידס מאכטער. — אויף מיינער ביזע וועל איך
 ווייט שרייבן ווען איך וועל נאר האבן א גילענגהייט אפצושיקן דען בריוו מיט אקארא
 וועלכע וועט אינא באגעגענען, אזוי וועל איך ערשט מיינע בריוו אפשיקן פון עגיפטן, ד
 האפ איך אין דערגיף מיין שלוחות אויסצווירקן מיט דעם בעסטן רעזולטאט, אונד ווע
 שווחות נישט מאכן חיבה ומיד צוריק צוקומען מיט דעם קאסטפארן שאטץ וועלכן אייערע
 יאסמאט שיינען אזוי באהערציג צו זיין צו באוויזן, מיט דער תקלה אז האט זאל באוואכ
 ערע מאיעסמאט פון יעדער צדח אייז זאל אייערער מאיעסמאטס געניסן בענטן מ
 בעסטע ברובות, פערבלייב איך וויא תמיד אייערער מאיעסמאטס

געהארבאמסטער דענער ארפאצעס. —

ענדע פינעם אכטן בריוו, אונד ענדע פון דעם ערשטן חלק פינעם ספר הפ
 ישראל. דאס גאנצע וועט האלטן 24 בריוו, אין דריי חלקים. —

14

14

14
14
14
14
14
14
14

14
14
14
14
14
14
14

